

Broj: 03-02-1811/2024
Sarajevo, 19.11.2025. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Predstavnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedavajući

- Dom naroda - ✓
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO 8

Primijeno: 20-11-2025			
Org. jed	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	- 02-	2385	/24

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 257. hitnoj sjednici, održanoj 18.11.2025. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

Prilog:

- Prijedlog zakona na bosanskom jeziku (CD)
- Izvještaj o provedenoj javnoj raspravi na bosanskom jeziku
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 2
- Obrazac A
- Obrazac IFP-NE

Co: Federalno ministarstvo finansija –
Federalno ministarstvo financija
gosp. Toni Kraljević, ministar

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

„EI“

PRIJEDLOG

ZAKON O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH*

Sarajevo, novembar 2025. godine

ZAKON O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

I. OSNOVNE ODREDBE

Odjeljak A. Uvodne odredbe

Član 1. (Predmet Zakona)

Ovim zakonom uređuju se obaveza izdavanja računa, elektronski sistem za evidentiranje transakcija, sistem nadzora u oblasti fiskalizacije transakcija, kaznene odredbe, kao i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH).

Član 2. (Svrha Zakona)

Svrha ovog zakona je sprečavanje utaje poreza kao posljedice neformalne ekonomije korištenjem tehnoloških sistema koji omogućavaju sigurno prikupljanje i prijenos informacija u realnom vremenu za svaku transakciju na teritoriji Federacije BiH.

Član 3. (Usklađivanje sa pravnom stečevinom Evropske Unije)

Ovim zakonom u zakonodavstvo Federacije BiH vrši se djelimično preuzimanje sljedećih direktiva:

- a) Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU od 16. aprila 2014. godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavi.
- b) Direktiva Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba.

Član 4. (Definicije)

- (1) U smislu ovog zakona, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:
- a) „**B2C**“ (Business to Consumer) označava izdavanje i fiskalizaciju računa u poslovanju između obveznika fiskalizacije i krajnjeg potrošača, odnosno fizičkog lica koje nije registrovano kao samostalni poduzetnik.
 - b) „**B2B**“ (Business to Business) označava izdavanje i fiskalizaciju e-faktura u poslovanju između pravnih lica ili samostalnih poduzetnika koji obavljaju djelatnost.
 - c) „**B2G**“ (Business to Government) označava izdavanje i fiskalizaciju e-faktura u poslovanju između obveznika fiskalizacije i javnih tijela, odnosno državnih i lokalnih upravnih tijela te njihovih budžetskih korisnika.
 - d) „**Centralna platforma za fiskalizaciju**“ (Skrćenica: CPF) je posebna platforma za potrebe primjene ovog zakona, putem koje se evidentiraju i razmjenjuju potrebni podaci u skladu sa ovim zakonom, posredstvom elektronskog sistema evidentiranja transakcija.
 - e) „**Elektronski potpis**“ ima značenje utvrđeno propisima koji uređuju elektronski potpis u Bosni i Hercegovini.

- f) „Elektronski sistem za evidentiranje transakcija“ (Skraćenica: ESET) je specijalizovani softverski sistem koji omogućava pouzdano i potpuno evidentiranje svih poslovnih transakcija, kao i izvještavanje Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Porezna uprava).
- g) „Fiskalizacija“ je skup mjera i postupaka koje provode lica i Porezna uprava radi omogućavanja izvještavanja Porezne uprave o transakcijama izdavaoca računa, otpremnica, narudžbenica putem ESET-a.
- h) „Fizičko lice“ je građanin ili samostalni poduzetnik.
- i) „Globalni lokacijski broj“ (Skraćenica: GLN) je 13-cifreni kod koji se koristi za jedinstvenu identifikaciju lokacija.
- j) „Klijent“ je bilo koje lice koje je učesnik u transakciji s obveznikom fiskalizacije.
- k) „Lice“ znači pravno ili fizičko lice ili samostalni poduzetnik.
- l) „Lista posredničkih servisa“ je lista posredničkih servisa kojima je dodijeljena potvrda o usklađenosti od strane Porezne uprave.
- m) „Lična imovina“ je imovina korištena za lične potrebe, odnosno imovina namijenjena za ličnu upotrebu ili za zadovoljavanje potreba domaćinstva. Lična imovina ne smije imati karakteristike koje ukazuju na komercijalnu upotrebu (kupovina radi dalje prodaje).
- n) „Mjesto poslovanja“ je poslovna jedinica u kojoj se obavljaju transakcije koje su predmet fiskalizacije po ovom zakonu, i to:
 - 1) bilo koje zatvoreno ili otvoreno mjesto, uključujući samouslužne uređaje ili automate, koje se koristi za obavljanje djelatnosti;
 - 2) svako mjesto koje lice privremeno koristi za obavljanje djelatnosti (npr. sajmovi, izložbe, zabavni, naučni, kulturni, obrazovni, sportski i slični događaji i manifestacije);
 - 3) bilo koje mjesto poslovanja ako se aktivnosti obavljaju na terenu ili lokaciji klijenta;
 - 4) svako mobilno vozilo koje služi za obavljanje djelatnosti;
 - 5) sjedište ili boravište lica ako se djelatnost obavlja isključivo elektronskim putem ili kada priroda djelatnosti ne zahtijeva posebno mjesto poslovanja.
- o) „Narudžbenica“ je dokument koji se koristi kod djelatnosti Područje I., a služi za proslijeđivanje informacija o potrebama gostiju.
- p) „Nerezident“ i „Rezident“ uključuju pravno ili fizičko lice, u skladu sa propisima o porezu na dohodak ili porezu na dobit.
- r) „Obveznik fiskalizacije“ je svako lice koje je kao takvo određeno ovim zakonom.
- s) „Organizacija“ podrazumijeva pravna lica kao što su: predstavništva, međunarodne organizacije, ustanove, zavodi, političke stranke, sindikati, komore, udruženja, turističke zajednice, sportska društva i savezi, fondacije, zaklade, humanitarne organizacije i druga pravna lica koja nisu privredna društva.
- t) „Otpremnica“ je transportni dokument koji prati kretanje robe na teritoriji Bosne i Hercegovine, kada ne dolazi do prijenosa vlasništva nad robom.
- u) „Operater“ je fizičko lice koje sastavlja i izdaje račune kroz ESET, ili lice ovlašteno za izdavanje računa, osim kod samouslužnih automata, gdje je operater porezni obveznik koji izdaje račun.
- v) „Poslovna jedinica“ je bilo koji organizacioni dio pravnog lica u kojem pravno lice obavlja poslovanje u cijelosti ili djelimično, neovisno o tome da

li je mjesto obavljanja djelatnosti u vlasništvu pravnog lica, unajmljeno ili na drugi način na raspolaganju tom pravnom licu, ili je uspostavljeno na različitoj geografskoj lokaciji od sjedišta pravnog lica, odnosno ako je obavljanje djelatnosti uzajamno i komercijalno povezano (kohezivno) te služi svrsi poslovanja tog pravnog lica.

- z) „**Pravno lice**“ je svaki oblik organizovanja cjeline koja ima zakonska prava i obaveze, osniva se radi ostvarivanja određenog cilja i djeluje u skladu sa zakonskim propisima.
 - aa) „**Posrednički servis**“ je privredno društvo koje pruža usluge razmjene e-faktura.
 - bb) „**Pristupna tačka**“ je obveznik fiskalizacije ili posrednički servis koji ispunjava sve tehničke uslove za razmjenu e-faktura.
 - cc) „**Račun**“ označava svaki papirni ili elektronski dokument koji ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom. Ukoliko nije jasno naznačeno, račun uključuje i elektronsku fakturu i fiskalni račun.
 - dd) „**Sigurnosni broj računa**“ (Skraćenica: SBR) je jedinstven i neponovljiv alfanumerički podatak svakog izdatog računa, koji generira ESET, u svrhu provjere veze između izdavaoca računa i izdatog računa.
 - ee) „**Samostalni poduzetnik**“ je fizičko lice koje obavlja samostalnu djelatnost prema propisima o porezu na dohodak.
 - ff) „**SPE-račun**“ je besplatna aplikacija Porezne uprave koja omogućava fiskalizaciju računa određenih kategorija obveznika fiskalizacije, prema ovom zakonu.
 - gg) „**Transakcija**“ označava poslovne promjene, kako je definirano ovim zakonom.
 - hh) „**Verifikacijski broj računa**“ (Skraćenica: VBR) je jedinstven i neponovljiv alfanumerički podatak svakog izdatog fiskalnog računa, koji generira CPF na zahtjev Sigurnosnog modula (Skraćenica: SM) po utvrđenom pravilu, nakon izvršenih svih provjera prilikom autentifikacije računa.
- (2) Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.
 - (3) Način korištenja pojmova u ovom zakonu podrazumijeva da jednina uključuje množinu, a množina jedninu, osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije.

Odjeljak B. Obveznik fiskalizacije

Član 5.

(Obveznik izdavanja dokumenata)

- (1) Obveznik izdavanja računa je svako lice koje realizira transakcije iz člana 9. ovog zakona, za koje je potrebna vjerodostojna isprava.
- (2) Obveznik izdavanja otpremnice može biti lice koje vrši isporuku robe u okviru prodajne transakcije, za čiji je prijevoz sa jednog mjesta na drugo potrebna vjerodostojna isprava, a otpremnica se izdaje prije izdavanja računa. Ukoliko je otpremnica prethodno izdata, račun mora sadržavati jasnu naznaku da je izdat na osnovu te otpremnice, uključujući njen broj i datum.
- (3) Obveznik izdavanja narudžbenice može biti lice koje obavlja djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) – Područje I KD 2010, kao dokaz o naručenim uslugama gostiju, prije izdavanja

računa. Ukoliko je narudžbenica prethodno izdata, račun mora sadržavati jasnu naznaku da je izdat na osnovu te narudžbenice, uključujući njen broj i datum.

Član 6. (Obveznik fiskalizacije)

- (1) Lica iz člana 5. ovog zakona smatraju se obveznicima fiskalizacije u skladu s ovim zakonom.
- (2) Obveznik fiskalizacije je dužan da putem ESET-a izvještava Poreznu upravu u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Obveznici fiskalizacije iz stava (1) ovog člana su:
 - a) privredna društva sa sjedištem u Federaciji;
 - b) samostalni poduzetnici sa sjedištem u Federaciji;
 - c) organizacije sa sjedištem u Federaciji;
 - d) poslovne jedinice privrednih društava, samostalnih poduzetnika ili organizacija sa sjedištem izvan Federacije, koje posluju na teritoriji Federacije;
 - e) porezni zastupnik za nerezidentna lica;
 - f) organi uprave i upravne organizacije koje obavljaju transakcije iz člana 9. ovog zakona.
- (4) Porezna uprava vodi Registar obveznika fiskalizacije.

Član 7. (Izuzeci obveznika fiskalizacije)

- (1) Obveznikom fiskalizacije iz člana 6. st. (2) i (4) ovog zakona ne smatra se lice koje obavlja aktivnosti iz sljedećih pretežnih djelatnosti:
 - a) javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje – Područje O;
 - b) zdravstvena i socijalna zaštita – Područje Q, pod uslovom da se ne vrši naplata usluga od klijenta;
 - c) vanteritorijalne organizacije i organi – Područje U;
 - d) vjerske organizacije – razred iz Područja S.
- (2) Obveznikom fiskalizacije iz člana 6. st. (2) i (4) ovog zakona uslovno se ne smatraju sljedeća lica:
 - a) Centralna banka Bosne i Hercegovine, za transakcije iz djelatnosti propisanih zakonom koji uređuje rad Centralne banke Bosne i Hercegovine;
 - b) Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH, za transakcije iz djelatnosti propisanih zakonima koji uređuju tržište vrijednosnih papira i Komisiju za vrijednosne papire;
 - c) Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH, za transakcije iz djelatnosti propisanih zakonima koji uređuju tržište vrijednosnih papira i Registar vrijednosnih papira;
 - d) Sarajevska berza ili druga berza vrijednosnih papira, za transakcije iz djelatnosti propisanih zakonom koji uređuje tržište vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine;
 - e) Banke ili dijelovi banaka kojima Agencija za bankarstvo Federacije BiH izdaje dozvolu za rad i osnivanje, za transakcije iz djelatnosti propisanih zakonom koji uređuje banke u Federaciji Bosne i Hercegovine;

- f) Društva za osiguranje/reosiguranje ili dijelovi tih društava kojima Agencija za nadzor osiguranja izdaje dozvolu za rad i osnivanje, za transakcije iz djelatnosti propisanih zakonom koji uređuje osiguranje u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- g) Javno preduzeće koje upravlja, rekonstruiše, gradi ili održava autoceste i brze ceste u Federaciji Bosne i Hercegovine, za transakcije iz djelatnosti propisane zakonom koji uređuju ceste Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Nazivi djelatnosti iz ovog člana usklađeni su s Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (KD 2010), a u slučaju njene izmjene, analogno će se koristiti novi nazivi djelatnosti.
- (4) Izuzetno od člana 6. stav (3) tačka b) ovog zakona, samostalni poduzetnik koji je registrovan kao obrtnik za obavljanje tradicionalnih i starih zanata u skladu s propisima koji uređuju obrt i srodne djelatnosti, nije dužan putem ESET-a izvijestavati Poreznu upravu o izdatim računima. U slučaju izmjene propisa koji uređuju tradicionalne i stare zanate, analogno će se primjenjivati novi propisi i ažurirani popis djelatnosti koje su klasifikovane kao tradicionalni i stari zanati.
- (5) Ukoliko lica iz st. (1), (2) i (4) ovog člana obavljaju djelatnosti koje nisu izuzete prema ovom članu, ili obavljaju poslove izvan navedenih zakona, dužna su svaku takvu transakciju evidentirati putem ESET-a.

Član 8.

(Djelimično izuzeće advokata od obaveze fiskalizacije)

- (1) Advokati i advokatske kancelarije nisu obavezni provoditi fiskalizaciju transakcija ostvarenih isključivo na osnovu pružanja usluga pravnog zastupanja stranaka pred sudovima i drugim nadležnim organima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje advokatura u Federaciji.
- (2) Obaveza fiskalizacije primjenjuje se na sve ostale usluge advokata i advokatskih kancelarija, uključujući, ali ne ograničavajući se na:
 - a) davanje usmenih i pisanih pravnih savjeta i mišljenja;
 - b) sastavljanje tužbi, prijedloga, zahtjeva, molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka;
 - c) sastavljanje ugovora, testamenata, poravnjenja, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava;
 - d) druge konsultantske i pravne usluge koje nisu neposredno povezane sa zastupanjem ili odbranom pred sudovima i drugim nadležnim organima.

Odjeljak C. Predmet fiskalizacije

Član 9.

(Transakcije koje su predmet fiskalizacije)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je provoditi procedure fiskalizacije za transakcije koje uključuju:
 - a) prodaju proizvoda, robe, dobara, usluga, stvari ili prava, kojom se vrši prijenos prava vlasništva i raspolaganja nad predmetom prodaje na klijenta;
 - b) prijenos cjelokupne ili dijela imovine pravnog lica, sa ili bez naknade, uz uslov da je ulazni porez na dodanu vrijednost (Skraćenica: PDV) moguće u potpunosti ili djelimično odbiti u skladu s propisima o PDV-u;

- c) prijenos i ustupanje autorskih prava, патената, licenci, заштитних znakova, kao i drugih imovinskih prava;
 - d) prijenos imovine, proizvoda ili usluga u vanposlovne svrhe, na način uređen propisima o PDV-u;
 - e) transakcije izvršene putem samouslužnih automata;
 - f) usluge u vidu svih poslova i radnji izvršenih u okviru obavljanja privredne djelatnosti;
 - g) davanje poklona ili nagrada i slično, isključujući besplatno davanje poslovnih uzoraka klijentu ili potencijalnim klijentima u uobičajenim količinama za tu namjenu, pod uslovom da ih ti klijenti ili potencijalni klijenti ne stave u prodaju;
 - h) usluge izvršene u svoje ime, a za račun drugog lica, za koje se smatra da ih je lice istovremeno primilo i pružilo;
 - i) razmjenu usluga za druga dobra ili usluge;
 - j) druge transakcije uređene podzakonskim aktima koje donosi federalni ministar finansija (u daljem tekstu: Ministar).
- (2) Transakcije kojima se vrši prodaja lične imovine fizičkih lica, a koje nisu obavljene u okviru redovne djelatnosti ili poslovanja, ne smatraju se transakcijama iz stava (1) ovog člana.
- (3) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način realizacije fiskalizacije transakcija, rokove i oblik dostavljanja podataka o transakcijama, uključujući mogućnost dostavljanja podataka pojedinačno za svaku transakciju ili zbirno, u zavisnosti od vrste djelatnosti, složenosti procesa dostavljanja podataka, tehničke interoperabilnosti sistema i drugih relevantnih razloga. Prilikom donošenja ovog podzakonskog akta, Ministar je dužan uzeti u obzir specifičnosti poslovanja pojedinih obveznika fiskalizacije, tehničke mogućnosti i potrebe efikasnog nadzora nad transakcijama.

Član 10. **(Momenat fiskalizacije transakcija)**

- (1) Obaveza fiskalizacije računa nastaje u trenutku kada se izvrši jedna od sljedećih radnji, i to ona koja nastupi prva:
- a) izvršenje transakcije iz člana 9. stava (1) ovog zakona ili
 - b) plaćanje po transakciji iz člana 9. stava (1) ovog zakona.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, obaveza fiskalizacije transakcija za lica iz člana 21. stav (2) ovog zakona nastaje u roku navedenom u članu 21. stav (3) ovog zakona.
- (3) Fiskalizacija otpremnice mora biti izvršena najkasnije prije početka utovara robe i njenog prijevoza.
- (4) Fiskalizacija narudžbenice mora biti izvršena najkasnije u trenutku kada gosti iskažu svoje potrebe.

Član 11. **(Načini plaćanja u transakcijama)**

- (1) Gotovinskim plaćanjem, u smislu ovog zakona, smatra se direktna predaja gotovog novca između učesnika transakcije, kao i plaćanje putem platne kartice, bona, vaučera ili drugog sličnog sredstva plaćanja, izvršeno od strane učesnika transakcije.

- (2) Bezgotovinskim plaćanjem, u smislu ovog zakona, smatra se prijenos novčanih sredstava s računa platioca na račun primaoca, kao i namirenje međusobnih novčanih obaveza i potraživanja na osnovu obligacionog odnosa između učesnika, bez upotrebe gotovine.
- (3) Kombinovanim plaćanjem, u smislu ovog zakona, smatra se plaćanje po jednom računu koje je izvršeno dijelom gotovinski, a dijelom bezgotovinski.

II. IZDAVANJE RAČUNA

Odjeljak A. Elektronska faktura

Član 12. (Elektronska faktura)

- (1) Elektronska faktura (u daljem tekstu: e-faktura) je račun koji se izdaje i prima u strukturiranom elektronskom formatu, a koji omogućava njegovu automatsku i elektronsku obradu.
- (2) Strukturirani elektronski format e-fakture mora biti u skladu s evropskim standardom EN 16931, kojim se definiraju tehničke specifikacije sadržaja i formata elektronskih faktura.

Član 13. (Sadržaj e-fakture)

- (1) Izdata e-faktura sadrži najmanje sljedeće podatke:
 - a) vrsta e-fakture;
 - b) datum, mjesto i vrijeme izdavanja e-fakture;
 - c) tip transakcije;
 - d) broj računa ili jedinstveni identifikator e-fakture;
 - e) identifikacioni broj poreznog obveznika (Skracénica: PJIB);
 - f) PDV identifikacioni broj;
 - g) naziv firme ili ime i prezime izdavaoca;
 - h) adresa izdavaoca ili GLN broj;
 - i) ime i prezime, naziv firme i adresa klijenta, pod uslovom da je klijent:
 - 1) obveznik poreza na dobit ili PDV-a;
 - 2) pravno lice;
 - 3) fizičko lice koje kupuje ličnu imovinu pojedinačne vrijednosti iznad 10.000 KM; ili
 - 4) zahtijeva da se njegovi podaci upišu na e-fakturu;
 - j) kod operatera;
 - k) kod mjesta poslovanja ili GLN;
 - l) datum ili period u kojem je izvršena transakcija, ako se razlikuje od datuma izdavanja e-fakture;
 - m) redni broj, šifra artikla, naziv artikla, količina, cijena po jedinici i ukupan iznos po stavci;
 - n) PDV stopa;
 - o) ukupan iznos PDV-a;
 - p) ukupna vrijednost bez PDV-a;
 - r) druga primijenjena povećanja ili odbici, uključujući naknade, plaćanja ili rabate, ako su primjenjivi;
 - s) ukupan iznos koji treba platiti;

- t) instrukcija za plaćanje, uključujući način plaćanja (gotovina, platna kartica, vaučer, bankovni obračun i drugi načini), valutu i rok plaćanja, ukoliko plaćanje nije izvršeno u trenutku izdavanja e-fakture;
 - u) SBR;
 - v) brojevi bankovnog računa ili brojevi virtuelnih računa dobavljača ili bilo koja druga identifikaciona oznaka kojom se nedvosmisleno identifikuju računi dobavljača, na koje primaoci računa mogu platiti taj račun
 - z) QR kod ili link koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar.
- (2) U slučaju korektivne e-fakture iz člana 71. ovog zakona, e-faktura sadrži i redni broj koji identifikuje ispravljenu e-fakturu.
 - (3) U slučaju da se fiskalni račun izdaje na osnovu otpremnice, isti mora sadržavati broj i datum otpremnice.
 - (4) Ukoliko je klijent fizičko lice nerezident, na e-fakturi se upisuju njegovo ime i prezime te adresa na koju se roba šalje.
 - (5) Kada klijent ispostavlja e-fakturu u skladu sa članom 22. ovog zakona, na ispostavljenoj e-fakturi mora biti naznačeno „SAMOFAKTURISANJE“. U tom slučaju obavezno je na e-fakturi navesti podatke sa jedinstvenim identifikacionim brojem, nazivom firme ili imenom i prezimenom, te adresom prodavca.
 - (6) Pored obaveznih elemenata iz stava (1) ovog člana, izdavaoci e-fakture mogu unijeti i druge podatke prema svojim potrebama, kao što su:
 - a) podaci o primaocu plaćanja;
 - b) podaci o poreznom zastupniku prodavca, ako postoji;
 - c) referenca ugovora;
 - d) podaci o isporuci.
 - (7) Izdavaoci e-fakture dužni su da daju tačne i potpune podatke.

Član 14. (Autentičnost e-fakture)

- (1) Autentičnost porijekla, integritet sadržaja i čitljivost e-fakture moraju biti osigurani od trenutka njenog izdavanja do kraja roka čuvanja u digitalnom obliku.
- (2) Smatra se da autentičnost porijekla postoji kada je moguće pouzdano identifikovati izdavaoca e-fakture, dok integritet sadržaja znači da sadržaj e-fakture nije mijenjan niti izmijenjen nakon izdavanja.
- (3) Izdavalac e-fakture dužan je da uslove iz st. (1) i (2) ovog člana garantuje korištenjem elektronskog certifikata i elektronskog potpisa, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- (4) E-faktura izdata i razmijenjena u skladu sa odredbama ovog zakona smatra se vjerodostojnom ispravom.

Član 15. (Obaveza izdavanja e-fakture)

- (1) Za B2B transakcije, mora se izdati, poslati i prihvatiti e-faktura, ukoliko je plaćena ili će biti plaćena bezgotovinski, ili ukoliko se vrši kombinovano plaćanje.

- (2) Za druge potrebe, izdavaoci e-fakture mogu istu učiniti dostupnom u papirnoj formi ili digitalno čitljivom formatu.
- (3) E-faktura iz stava (1) ovog člana mora sadržavati sve potrebne podatke i biti izdata provođenjem procedure fiskalizacije utvrđene ovim zakonom.
- (4) Za izdavanje e-fakture iz stava (1) ovog člana nije potrebna saglasnost primaoca e-fakture.
- (5) U svim ostalim transakcijama, kada nisu ispunjeni uslovi iz stava (1) ovog člana, a postoji obaveza izdavanja računa koji je plaćen ili će biti plaćen bezgotovinski, račun može biti izdat kao e-faktura. Primalac e-fakture može, ali nije dužan, prihvatiti e-fakturu; u tom slučaju račun se može odštampati ili poslati u njemu digitalno čitljivom formatu, uz njegovu saglasnost. Izuzetno, saglasnost nije potrebna ako je primalac registrovan na CPF-u.
- (6) Izdavalac može izdati e-fakturu i u slučaju izvoza robe van teritorije Federacije ili pružanja usluga licima koja nisu rezidenti Federacije.
- (7) Saglasnost iz stava (5) ovog člana mora biti data pismeno, sporazumno prilikom obrade e-fakture ili plaćanja primljene e-fakture, ili putem registracije na CPF-u.

Član 16.

(E-fakture u transakcijama sa javnim organima)

- (1) Računi u transakcijama sa javnim organima (eng. B2G – Business to Government) izdaju se, šalju i prihvataju kao e-fakture.
- (2) Obaveza izdavanja e-fakture iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na račune izdate za ugovore koji se sklapaju u oblasti odbrane i sigurnosti, kao rezultat izvršenja ugovora o javnoj nabavci, u slučajevima kada su nabavka i izvršenje ugovora proglašeni tajnim ili moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa važećim propisima, pod uslovom da ključni interesi ne mogu biti zaštićeni manje strožim mjerama.
- (3) Javni organi dužni su prihvatiti e-fakturu.

Odjeljak B. Fiskalni računi

Član 17.

(Fiskalni račun)

- (1) Fiskalnim računom smatra se svaki račun, izdat u papirnoj ili elektronskoj formi, koji nije u skladu sa zahtjevima člana 12. ovog zakona.
- (2) Fiskalni računi se izdaju za transakcije tipa B2C (business-to-consumer).

Član 18.

(Sadržaj fiskalnog računa)

- (1) Fiskalni račun mora sadržavati najmanje sljedeće podatke:
 - a) naziv računa: „FISKALNI RAČUN“;
 - b) datum i vrijeme izdavanja računa;
 - c) broj računa;
 - d) PJIB;
 - e) PDV broj, ako je izdavalac PDV obveznik;
 - f) naziv firme ili ime i prezime prodavca;

- g) adresu prodavca ili GLN;
 - h) redni broj, šifru artikla, naziv artikla, količinu i cijenu po jedinici;
 - i) PDV stopu;
 - j) ukupan iznos PDV-a;
 - k) ukupnu vrijednost bez PDV-a;
 - l) druga primijenjena povećanja ili odbitke (npr. informacije o naknadi, plaćanju ili rabatu, ako je primjenjivo);
 - m) ukupan iznos za plaćanje;
 - n) kod operatera;
 - o) kod mjesta poslovanja ili GLN;
 - p) VBR;
 - r) SBR;
 - s) QR kod koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar.
- (2) U slučaju izdavanja korektivnog fiskalnog računa iz člana 71. ovog zakona, fiskalni račun sadrži i redni broj koji identificira ispravljeni račun.
 - (3) U slučaju da se fiskalni račun izdaje na osnovu narudžbenice, isti mora sadržavati broj i datum narudžbenice.
 - (4) Ako klijent izdaje račun u skladu sa članom 22. ovog zakona, na računu mora biti jasno naznačeno „SAMOFAKTURISANJE“. U tom slučaju, račun mora sadržavati i podatke o prodavcu: jedinstveni identifikacioni broj, naziv firme ili ime i prezime, te adresu.
 - (5) Obveznici koji izdaju račune dužni su navesti tačne i potpune podatke na računu.
 - (6) Račun izdat suprotno odredbama ovog zakona ne priznaje se kao validan dokument za porezne potrebe klijenta koji obavlja djelatnost.
 - (7) Račun može sadržavati reklamne poruke i druge informacije namijenjene klijentu, u skladu sa zakonom.
 - (8) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti oblik i tipove fiskalnih računa.

Član 19. (Sljednost računa)

- (1) Obveznici fiskalizacije dužni su iskazati SBR u tri dijela:
 - a) numerički broj računa,
 - b) kod mjesta poslovanja,
 - c) broj ESET-a.
- (2) Numerički broj računa mora slijediti neprekidni numerički redoslijed, bez praznina, s mogućnošću prekida slijeda početkom svake nove kalendarske godine.
- (3) Obveznik fiskalizacije dužan je internim aktom urediti:
 - a) pravila sljednosti numeričkih brojeva računa,
 - b) popis mjesta poslovanja i njihovih kodova dodijeljenih prema članu 51. ovog zakona,
 - c) oznaku za ESET-a prema članu 52. stav (2) tačka d) ovog zakona.

Član 20. (Obaveza izdavanja fiskalnih računa)

- (1) Za transakciju obveznika iz člana 6. st. (2) i (4) ovog zakona, a koja nije

- obuhvaćena članom 15. ovog zakona, izdaje se fiskalni račun, ako je plaćena ili će biti plaćena gotovinski.
- (2) Fiskalni račun iz stava (1) ovog člana mora imati sve ovim zakonom i podzakonskim aktima propisane podatke i biti izdat provođenjem procedure fiskalizacije.
 - (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ako se nudi elektronska usluga ili se transakcija ugovara i plaća putem mobilne aplikacije, internet prodavnice ili slično, račun nije potrebno štampati, već se može dostaviti klijentu elektronskom komunikacijom u digitalno njemu čitljivom formatu.
 - (4) Internet prodavnica iz stava (3) ovog člana je digitalna platforma uključujući i društvene mreže ili softverska aplikacija putem koje lice putem interneta nudi, prezentira i prodaje proizvode ili usluge krajnjim korisnicima ili drugim poslovnim subjektima, omogućavajući im da u realnom vremenu pregledaju katalog proizvoda, izvrše narudžbu i obave plaćanje elektronskim putem, bez fizičkog kontakta.

Odjeljak C. Način izdavanja računa

Član 21. (Izdavanje računa)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je izdati račun, a na zahtjev klijenta fiskalni račun izdaje u papirnom ili digitalnom formatu, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, obveznik fiskalizacije mora provesti fiskalizaciju računa bez obaveze izdavanja računa klijentu u slučajevima:
 - a) prodaje karata u prijevoznom sredstvu gdje se izdaje karta sa serijskim brojem;
 - b) prodaje ulaznica gdje se izdaje karta sa serijskim brojem;
 - c) samouslužnih aparata za igranje s robnom nagradom;
 - d) prodaja putem samouslužnih aparata;
 - e) samouslužnih aparata za igre na sreću koji izdaju potvrde sa serijskim brojem;
 - f) zakupa parking mjesta gdje se izdaje karta ili potvrda sa serijskim brojem;
 - g) pružanja usluga klađenja od strane priređivača igara na sreću koji izdaju potvrde (tikete) sa GUID-om;
 - h) pružanja usluga za koje se naknada obračunava i naplaćuje putem mjernih instrumenata ili obračunskih jedinica, a korisnicima se na kraju obračunskog perioda dostavljaju detaljni obračunski računi (fakture), obuhvataju naročito:
 - 1) privredna društva koja pružaju usluge opskrbe vodom, odvoza otpada i grijanja;
 - 2) privredna društva koja isporučuju električnu energiju, plin i slične energente;
 - 3) privredna društva koja pružaju telekomunikacijske usluge, uključujući internet, televiziju i telefon;
 - 4) upravitelje zgrada koji svakom potrošaču dostavljaju pojedinačne račune za usluge održavanja zgrada.

- (3) Obveznici fiskalizacije iz stava (2) ovog člana dužni su izdati zbirni račun za sve transakcije u tekućem kalendarskom mjesecu najmanje jednom mjesečno, najkasnije do 10. dana nakon završetka tog mjeseca.
- (4) Račun može izdati i ovlašteno treće lice, u ime i za račun obveznika fiskalizacije.
- (5) Odredbe iz st. (2) i (3) ovog člana primjenjuju se i u slučaju kada prodaju obavljaju nerezidentna lica za koje porezni zastupnik podnosi prijavu poreza na dodanu vrijednost.
- (6) Račun može izdati i klijent (u daljem tekstu: samofakturisanje) u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (7) Račun, otpremnica i narudžbenica izdata prema ovom zakonu može se koristiti za kontrolu ispunjenosti uslova za oslobađanje od poreznih obaveza i za obračun poreznih obaveza, u skladu sa zakonima iz tih oblasti.
- (8) U slučaju kada je račun sastavljen na stranom jeziku, Porezna uprava, u svrhu nadzora, može zahtijevati vjerodostojan prijevod računa na službene jezike BiH.

Član 22. **(Samofakturisanje)**

- (1) Obveznik fiskalizacije koji nastupa u svojstvu klijenta, dužan je, kada nabavlja robu, proizvode, imovinu, stvari, prava ili usluge od lica koja nisu registrovana u Poreznoj upravi, izdati račun i provesti fiskalizaciju tog računa kao primalac isporuke. Račun mora sadržavati sve podatke propisane ovim zakonom.
- (2) Iznimno od stava 1. ovog člana, obveznik fiskalizacije u svojstvu klijenta nije dužan izdati račun ako je prodavac izdao i razmijenio račun putem CPF.

Član 23. **(Provjera računa)**

- (1) Svi klijenti ili primaoci računa za koje je proveden postupak fiskalizacije mogu provjeriti da li je njihov račun prijavljen Poreznoj upravi u roku do 60 dana od dana izdavanja računa.
- (2) Provjera se vrši preko CPF, skeniranjem QR koda ili otvaranjem linka na računu.
- (3) Račune izdate u slučajevima definiranim u čl. 67., 68. i 69. ovog zakona, klijent ili primalac računa može provjeriti kod Porezne uprave.

Član 24. **(Obavijest o izdavanju računa)**

Obveznik fiskalizacije računa dužan je u mjestu poslovanja na vidnom mjestu ili na samouslužnom uređaju istaknuti obavijest koja sadrži:

- a) obavezu izdavanja računa od strane obveznika fiskalizacije,
- b) obavezu uzimanja računa od strane klijenta,
- c) pravo klijenta da ne plati ako ne dobije račun,
- d) pravo klijenta da reklamiranu robu uzme natrag ako mu obveznik ne izda račun.

Odjeljak D. Čuvanje računa

Član 25. (Čuvanje računa)

- (1) Lica koja izdaju račune dužna su ih čuvati u skladu s rokovima uređenim propisima o PDV-u u Bosni i Hercegovini, odnosno propisima o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Porezna uprava obavezna je čuvati račune najmanje 11 godina od godine njihovog izdavanja.
- (3) Ukoliko se računi iz stava (2) ovog člana čuvaju putem usluga oblaka (eng. cloud storage), pristup tim podacima mora biti zaštićen i osiguran od neovlaštenog korištenja.

Član 26. (Čuvanje digitalnih podataka o transakciji)

- (1) Digitalni podaci o transakcijama moraju se arhivirati u cijelosti, nepromijenjeni i zaštićeni od neovlaštenog pristupa, isključivo na teritoriji Federacije.
- (2) Arhiva digitalnih podataka o transakcijama mora biti organizirana tako da se jasno mogu prepoznati eventualne praznine ili nedostaci u evidenciji.
- (3) Ako se arhiva digitalnih podataka transakcije u cjelini ili djelimično prenosi iz ESET-a u eksterni elektronski sistem za arhivu podataka, mora se osigurati da se niz svih transakcija iz stava (2) ovog člana održava u skladu sa zahtjevima ovog zakona.
- (4) Prijenos digitalnih podataka transakcije u eksterni elektronski sistem za arhivu nije dozvoljen tokom perioda obaveznog čuvanja računa, ukoliko zbog toga više nije zagarantovana njihova čitljivost.
- (5) ESET mora osigurati automatsko arhiviranje digitalnih podataka o transakciji na eksterni elektronski sistem za podatke starije od 3 mjeseca.

Član 27. (Čuvanje računa)

Klijent je dužan da račun preuzme i čuva u radijusu od 20 metara od mjesta izdavanja računa, te da ga na zahtjev pokaže ovlaštenom licu nadzornog organa u skladu sa ovim zakonom.

III. ELEKTRONSKI SISTEM ZA EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Karakteristike elektronskog sistema za evidentiranje transakcija

Član 28. (Elektronski sistem za evidentiranje transakcija)

- (1) Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) predstavlja softversku aplikaciju ili cloud rješenje koje omogućava: unos svih potrebnih elemenata računa, sastavljanje računa, kreiranje SBR-a, potpisivanje računa, izdavanje i prihvatanje e-fakture, komunikaciju sa Poreznom upravom putem SM, arhiviranje podataka te druge procese neophodne za fiskalizaciju računa, uređene podzakonskim aktima koje donosi Ministar.

- (2) Za djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) – Područje I KD 2010, ESET iz stava (1) ovog člana može imati dodatne funkcije, kao što su: sastavljanje i izdavanje narudžbenica, elektronsko potpisivanje narudžbenica putem SM, izrada računa na osnovu narudžbenica i druge procese neophodne za fiskalizaciju narudžbenice, uređene podzakonskim aktima koje donosi Ministar.
- (3) ESET iz stava (1) ovog člana može imati i dodatne funkcije kao što su: sastavljanje i izdavanje otpremnica, elektronsko potpisivanje otpremnica putem SM, izrada računa na osnovu otpremnica i druge procese neophodne za fiskalizaciju otpremnice, uređene podzakonskim aktima koje donosi Ministar.
- (4) ESET može biti instaliran na bilo kojem uređaju, uključujući računar, mobilni telefon, tablet, kasu i slično.
- (5) Vrste ESET-a su:
 - a) ESET za izdavanje fiskalnih računa,
 - b) ESET za izdavanje e-faktura,
 - c) Kombinovana izvedba ESET-a iz tač. a) i b) ovog stava.
- (6) Svako lice koje koristi ESET, obavezno je da ga koristi na način koji omogućava da se svaka transakcija evidentira zasebno, u potpunosti, ispravno, pravovremeno i uredno.
- (7) ESET mora koristiti SM na način propisan članom 30. ovog zakona.

Član 29.

(Izuzeća od elektronskog sistema za evidentiranje transakcija)

Elektronskim sistemom za evidentiranje transakcija (ESET) ne smatraju se:

- a) samouslužni uređaji ili automati,
- b) računovodstveni informacijski sistemi i
- c) drugi informacijski sistemi koji se definiraju podzakonskim aktima koje donosi Ministar.

Član 30.

(Sigurnosni modul)

- (1) SM predstavlja softversku komponentu unutar ESET-a, odgovornu za sigurnu obradu, evidentiranje i zaštitu podataka o procesu i transakcijama.
- (2) SM omogućava autentifikaciju, autorizaciju i enkripciju podataka, dodjeljuje jedinstveni sekvencijalni brojač potpisa, bilježi početak i kraj transakcije te generira provjeru vrijednosti na osnovu podataka o transakciji.
- (3) SM komunicira u realnom vremenu sa Poreznom upravom i izvršava njene naredbe, povezuje se sa ostalim elementima ESET-a, kriptuje i digitalno potpisuje podatke o transakcijama, te dostavlja potpisane digitalne zapise na arhiviranje.
- (4) Kripto jezgro i SM ne mogu egzistirati na istoj fizičkoj platformi.
- (5) SM mora biti zaštićen od neovlaštenog pristupa, izmjena i manipulacija, sprečavati neovlašteno korištenje podataka i osiguravati njihov integritet.
- (6) Porezna uprava će obustaviti rad SM i onemogućiti funkcioniranje ESET-a u sljedećim slučajevima:
 - a) oduzimanje PJIB-a;
 - b) brisanje iz registra nadležnog organa;
 - c) prijava zloupotrebe;

- d) značajna greška u komunikaciji sa CPF-om;
- e) ukidanje odobrenja za stavljanje u promet ESET-a od strane Federalnog ministarstva finansija (u daljem tekstu: Ministarstva), nakon isteka roka navedenog u rješenju o ukidanju.

Član 31.
(Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ministar će, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, podzakonskim aktom urediti tehničke i funkcionalne karakteristike i izvedbe ESET-a, SM-a i sistema komunikacije sa Poreznom upravom.

Odjeljak B. Stavljanje ESET-a u promet

Član 32.
(Registrovani proizvođač ili zastupnik)

- (1) ESET se na teritoriji Federacije može stavljati u promet isključivo od strane privrednog društva koje je steklo status registrovanog proizvođača ili zastupnika ESET-a (u daljem tekstu: status RPZ).
- (2) Proizvođačem, u smislu stava (1) ovog člana, se smatra privredno društvo koje je proizvođač ESET-a.
- (3) Zastupnikom, u smislu stava (1) ovog člana, se smatra privredno društvo koje ekskluzivno zastupa u prodaji ESET trećeg lica.
- (4) Status RPZ stiče se nakon provedenog postupka registracije kod Ministarstva i obnavlja se na svakih pet godina. Ministarstvo može oduzeti status RPZ ukoliko lice ne ispunjava uslove propisane ovim zakonom.
- (5) Ministar će podzakonskim aktom urediti detaljnu proceduru dodjeljivanja i oduzimanja statusa RPZ.

Član 33.
(Uslovi za stjecanje i gubitak statusa RPZ)

- (1) Status RPZ mogu steći privredna društva koja: imaju registrovano sjedište na području Federacije najmanje pet godina i registrovanu pretežnu djelatnost najmanje pet godina u jednoj od sljedećih oblasti: Kompjutersko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima (Oblast 62. KD 2010), Proizvodnja računara te elektronskih i optičkih proizvoda (Oblast 26. KD 2010), Izdavanje ostalog softvera (Razred 58.29 KD 2010), te ispunjavaju propisane tehničke, kadrovske i ostale uslove.
- (2) Tehnički, kadrovski i ostali uslovi za stjecanje statusa RPZ su:
 - a) najmanje dva zaposlena sa visokom stručnom spremom iz oblasti elektrotehnike, mašinstva i informatike;
 - b) posjedovanje certifikata ISO 9001:2000 ili novijeg, ISO 37001 ili noviji i ISO 27001;
 - c) zastupnik mora imati ugovor o zastupanju u prodaji ESET-a;
 - d) posjedovanje servisne mreže za područje cijele Federacije za održavanje ESET-a;
 - e) proizvođač može imati ugovore o ovlaštenju za održavanje sa trećim privrednim društvima;

- f) izmirene porezne obaveze u Poreznoj upravi i Upravi za indirektno oporezivanje BiH;
 - g) ostali uslovi koje odredi Ministarstvo.
- (3) Tokom trajanja statusa RPZ, lice je dužno neprekidno osigurati jednu od sljedećih garancija: bankarsku garanciju „bez prigovora“ u iznosu od 500.000,00 KM, potvrdu o pologu namjenskog depozita u istom iznosu, policu osiguranja u korist Ministarstva, koje se predaju Ministarstvu.
- (4) Servisna mreža iz stava (2) tačka d) ovog člana podrazumijeva ugovore o ovlaštenju servisiranja ESET-a sa najmanje deset lica.
- (5) Ministarstvo će utvrditi prestanak statusa RPZ u slučaju:
- a) promjena u registru poslovnih subjekata ili Federalnom zavodu za statistiku koje nisu u skladu sa stavom (1) ovog člana;
 - b) neispunjavanja uslova iz stava (2) ovog člana;
 - c) neizvršavanja zakonskih i podzakonskih obaveza ili nepostupanja po zahtjevima Ministarstva;
 - d) saznanja da je status RPZ stečen na osnovu netačnih ili neistinitih podataka;
 - e) naknadnog saznanja o postojanju prepreka za dobivanje statusa RPZ u vrijeme njegovog stjecanja;
 - f) stavljanja u promet ESET-a bez odobrenja ili sa karakteristikama koje ne odgovaraju tehničkim i funkcionalnim karakteristikama na osnovu kojih je stečeno odobrenje;
 - g) neotklanjanja nedostataka na ESET-u uočenih od strane Ministarstva;
 - h) naknadnog saznanja o postojanju skrivenih funkcija na ESET-u;
 - i) utvrđivanja radnji na ESET-u koje su u suprotnosti sa Zakonom.
- (6) Nakon prestanka statusa RPZ, Stručni odbor za fiskalne sisteme razmatra tehničke i funkcionalne karakteristike ESET-a tog RPZ i predlaže Ministarstvu daljnje postupanje.
- (7) Status RPZ koji je jednom oduzet ne može se ponovo steći od strane istog pravnog lica ili osnivača ili odgovornog lica u pravnom licu, izuzev u slučaju iz stava (5) tač. a) i b) ovog člana.
- (8) Status RPZ nije prenosiv ni po kom osnovu, niti se može ustupati, davati u zakup, prenositi ugovorom ili na bilo koji drugi način između pravnih ili fizičkih lica.
- (9) Ministarstvo će vršiti redovne provjere ispunjenosti uslova iz ovog člana za zadržavanje statusa RPZ, u skladu sa procedurama koje će propisati podzakonskim aktom.

Član 34. **(Aktiviranje garancije)**

- (1) Garancija iz člana 33. ovog zakona aktivira se u svim slučajevima kada lice sa statusom RPZ ne postupa u skladu sa zakonom, naročito u slučajevima oduzimanja statusa RPZ propisanih u članu 33. stav (5) tač.b), d), e), f), h) i i) ovog zakona.
- (2) Garancija se koristi za kompenzaciju obveznika i Budžeta Federacije.

Član 35.
(Ovlaštenje za puštanje u promet ESET-a)

- (1) Prije početka puštanja u promet ESET-a, lice sa statusom RPZ je dužno pribaviti od Ministarstva odobrenje za puštanje u promet ESET-a na teritoriji Federacije.
- (2) Odobrenje iz stava (1) ovog člana izdaje se nakon provjere tehničke i funkcionalne usklađenosti ESET-a sa ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima.
- (3) U slučaju promjena na odobrenom dijelu ESET-a, RPZ je dužan pribaviti novo odobrenje za svaki dio ESET-a na koji promjena utječe. Ukoliko promjena nije odobrena, smatra se da ESET nema važeće odobrenje iz stava (1) ovog člana.
- (4) Ministarstvo može oduzeti odobrenje iz stava (1) ovog člana ukoliko ESET ne ispunjava tehničke i funkcionalne karakteristike, pri čemu određuje rok za obustavu upotrebe ESET-a.
- (5) Troškove ispitivanja tehničkih i funkcionalnih karakteristika ESET-a snosi RPZ.
- (6) Provjeru tehničke i funkcionalne usklađenosti iz stava (2) ovog člana vrši Stručni odbor za fiskalne sisteme.
- (7) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti uslove, način i postupak odobravanja i upotrebe ESET-a.

Član 36.
(Upotreba ESET-a)

- (1) Obveznik fiskalizacije ima pravo da bira saradnju sa bilo kojim proizvođačem ili zastupnikom koji ima status RPZ.
- (2) Saradnja između obveznika fiskalizacije i RPZ mora biti regulirana pismenim ugovorom kojim se uređuju prava i obaveze u vezi sa kupovinom ili korištenjem ESET-a.
- (3) Obveznik fiskalizacije je dužan prije početka korištenja ESET-a provjeriti da li je upotreba tog ESET-a odobrena od Ministarstva.
- (4) Prije pribavljanja ESET-a, obveznik fiskalizacije treba se upoznati sa karakteristikama i mogućnostima korištenja tog ESET-a na području planirane upotrebe.
- (5) Obveznik fiskalizacije dužan je osigurati odgovarajući kapacitet mreže koji samostalno utvrđuje.

Član 37.
(Održavanje ESET-a)

- (1) Odobreni ESET može održavati isključivo privredno društvo koje je steklo status ovlaštenog servisa ESET-a kod Porezne uprave, nakon provedenog postupka.
- (2) Uslovi za stjecanje statusa ovlaštenog servisa su:
 - a) registrovano sjedište na području Federacije najmanje 5 godina;
 - b) registrovana pretežna djelatnost u jednoj od sljedećih oblasti: registrovanu pretežnu djelatnost: Kompjutersko programiranje, savjetovanje i djelatnosti u vezi s njima (Oblast 62 KD 2010), ili Popravak mašina (Razred 33.12 KD 2010);
 - c) ugovor sa proizvođačem i/ili zastupnikom koji ima status RPZ;

- d) posjedovanje kadrovske i tehničke opremljenosti za postavljanje, održavanje i servisiranje ESET-a;
 - e) izmirene obaveze prema Poreznoj upravi i Upravi za indirektno oporezivanje;
 - f) primjena međunarodnih standarda koji garantuju kvalitetno izvršenje posla;
 - g) ostali uslovi koje odredi Ministarstvo.
- (3) Lice iz stava (1) ovog člana dužno je omogućiti usklađivanje poslovanja obveznika fiskalizacije sa zakonskim obavezama kroz implementaciju, održavanje i podršku ESET-a.
 - (4) Lice iz stava (1) ovog člana može pružati tehničku podršku i obavljati druge radnje propisane ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima, na osnovu pismenog ugovora sa obveznikom fiskalizacije.
 - (5) Troškove održavanja ESET-a snosi obveznik fiskalizacije, a visinu troškova utvrđuje lice iz stava (1) ovog člana uz prethodnu saglasnost Porezne uprave.
 - (6) Ministar će podzakonskim aktom urediti detaljnije postupke za stjecanje statusa ovlaštenog servisa, kao i održavanje i podršku ESET-a.

Član 38. **(Javno dostupni registri)**

- (1) Ministarstvo vodi službene evidencije o statusu RPZ i izdatim odobrenjima za puštanje u promet ESET-a, koje se objavljuju na internet stranici Ministarstva.
- (2) Porezna uprava vodi službene evidencije o statusu ovlaštenih servisa, koje se objavljuju na internet stranici Porezne uprave.

Član 39. **(Stručni odbor za fiskalne sisteme)**

- (1) U svrhu ispunjenja zadataka propisanih ovim zakonom osniva se Stručni odbor za fiskalne sisteme.
- (2) Stručni odbor čine predsjednik i četiri člana koje imenuje i razrješava Ministar, pri čemu najmanje dva člana moraju biti predstavnici Federalnog ministarstva finansija.
- (3) Za ostale članove mogu biti imenovana lica s visokom stručnom spremom iz oblasti računarstva i informacionih tehnologija, izabrana putem javnog poziva koji provodi Ministarstvo.
- (4) Članovi odbora ne smiju imati veze niti biti povezani s licima iz čl. 32. i 37. ovog zakona.
- (5) Dva člana odbora moraju biti univerzitetski profesori s najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti računarstva i informacionih tehnologija.
- (6) Mandat članova odbora traje četiri godine, a ista lica mogu biti imenovana najviše još jedanput, uz obavezu da najmanje dva člana budu imenovana kontinuirano u sljedećem mandatu.
- (7) Sredstva za rad Stručnog odbora osiguravaju se u Budžetu Federacije za svaku fiskalnu godinu, pri čemu Ministar određuje visinu naknade članova odbora u skladu s tržišnim uslovima i potrebama obavljanja poslova.
- (8) Radi obavljanja stručnih i administrativnih poslova za potrebe Stručnog odbora imenovat će se i lice iz Ministarstva.

Odjeljak C. Iznajmljivanje ESET-a

Član 40. (Iznajmljivanje ESET-a)

- (1) Obveznici fiskalizacije koji obavljaju prodaju na sajmovima, manifestacijama, izložbama ili na privremenim i pokretnim prodajnim mjestima imaju pravo koristiti ESET putem iznajmljivanja od lica iz člana 37. ovog zakona, u skladu s odredbama ovog člana.
- (2) Obveznici fiskalizacije imaju pravo iznajmiti ESET i u slučaju potpunog prekida rada uslijed neispravnosti svog ESET-a.
- (3) Iznajmljeni ESET mora biti registrovan kod Porezne uprave na ime korisnika tokom cijelog trajanja ugovora o iznajmljivanju.
- (4) Trajanje pojedinog ugovora o iznajmljivanju ne smije prelaziti 30 dana, a korisnik nema pravo ponovno iznajmiti isti ESET u roku od šest mjeseci od isteka prethodnog ugovora.
- (5) Ovlašteni servisi dužni su evidentirati svako pojedinačno iznajmljivanje u Registar iznajmljenih ESET-a.
- (6) Ministar će podzakonskim aktom propisati uslove i slučajeve u kojima se iznajmljivanje ESET-a može primjenjivati na prodaju na sajmovima, manifestacijama i izložbama, uzimajući u obzir djelatnost, okolnosti prodaje i status obveznika fiskalizacije, kao i u slučaju prekida rada ESET-a.

Član 41. (Privremena i pokretna prodajna mjesta)

Privremenim ili pokretnim prodajnim mjestima smatraju se lokacije na kojima se prodaja robe ili usluga obavlja izvan stalnih prodajnih objekata, bez trajne fizičke instalacije, a koje karakterizira privremen ili mobilan način rada. Takva mjesta uključuju:

- a) sajmove, manifestacije, izložbe i druge događaje na kojima se roba prodaje privremeno, u trajanju od nekoliko sati, dana ili sedmica.
- b) štandove, kioske i klupe na javnim prometnim površinama koje nisu dio stalnih tržnica, a prodaja na njima je odobrena od strane nadležnih gradskih ili općinskih tijela.
- c) druge privremene prodajne lokacije na otvorenom koje nisu stalni prodajni objekti, a na kojima se prodaja obavlja u ograničenom vremenskom periodu. Ove kategorije podliježu posebnim uvjetima i odobrenjima nadležnih tijela, a njihova privremenost ili pokretljivost razlikuje ih od klasičnih, trajno lociranih i građevinski prilagođenih prodajnih objekata.

Član 42. (Registar iznajmljenih ESET-a)

Porezna uprava je obavezna uspostaviti Registar iznajmljenih ESET-a, u kojem će se voditi podaci o svim iznajmljenim ESET-ima. Podaci iz registra bit će dostupni ovlaštenim servisima radi efikasne kontrole iznajmljivanja.

Član 43.
(Obaveze kod iznajmljivanja ESET-a)

- (1) Ovlašteni servis je dužan zaključiti pisani ugovor o iznajmljivanju ESET-a sa korisnikom, u kojem će jasno biti definirani uslovi korištenja, trajanje iznajmljivanja i odgovornosti ugovornih strana.
- (2) Ovlašteni servis odgovoran je za ispravnost i funkcionalnost ESET-a u trenutku predaje korisniku.
- (3) Ovlašteni servis je obavezan pružiti korisniku podršku i obuku za pravilno korištenje ESET-a.
- (4) Ovlašteni servis je dužan održavati ESET tokom cijelog perioda iznajmljivanja.
- (5) Ovlašteni servis je dužan odmah prijaviti Poreznoj upravi svaku sumnju ili utvrđenu zloupotrebu ESET-a tokom trajanja iznajmljivanja.

Član 44.
(Prava ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovlašteni servis ima pravo privremeno obustaviti korištenje ESET-a u slučaju sumnje na zloupotrebu ili tehničku neispravnost, uz obavezno obavještenje korisnika i Porezne uprave.

Član 45.
(Obaveze korisnika kod iznajmljivanja ESET-a)

- (1) Korisnik je dužan koristiti ESET isključivo u skladu sa ugovorom o iznajmljivanju i uputstvima ovlaštenog servisa i RPZ.
- (2) Korisnik mora omogućiti ovlaštenom servisu i Poreznoj upravi pristup ESET-u radi održavanja, kontrole i nadzora.
- (3) Korisnik je obavezan poštovati propisano trajanje iznajmljivanja i ne smije produžavati korištenje ESET-a bez zaključenja novog ugovora, niti na način suprotan odredbama ovog zakona.

IV. EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA
Odjeljak A. Centralna platforma za fiskalizaciju

Član 46.
(Centralna platforma za fiskalizaciju)

- (1) CPF omogućava sastavljanje računa, provođenje postupka fiskalizacije, slanje i zaprimanje računa, narudžbenica i otpremnica, razmjenu poruka, kontrolu i obradu podataka iz fiskaliziranih računa, narudžbenica i otpremnica, te slanje i zaprimanje podataka sa bankama, kao i druge funkcionalnosti CPF-a propisane ovim zakonom i podzakonskim aktima koje donosi Ministar.
- (2) CPF omogućava obveznicima fiskalizacije pregled fiskaliziranih računa, uvid u status računa, narudžbenica i otpremnica, upravljanje ovlaštenjima za razmjenu e-faktura, te kontrolu knjige prodaje i nabavke.
- (3) CPF je dio informacionog sistema kojim upravlja Porezna uprava, a podaci razmijenjeni putem ove platforme su vlasništvo Porezne uprave.
- (4) Porezna uprava je obavezna kontinuirano unaprjeđivati, standardizirati i upravljati CPF-om u skladu sa najvišim standardima zaštite podataka.

Član 47.
(Aplikacija SPe-račun)

- (1) Obveznici fiskalizacije koji mogu sastavljati fiskalne račune i provoditi postupke fiskalizacije putem aplikacije SPe-račun su:
 - a) samostalni poduzetnici koji nisu PDV obveznici,
 - b) organi uprave i upravne organizacije.
- (2) Obveznik fiskalizacije iz stava (1) ovog člana koji želi koristiti aplikaciju SPe-račun dužan je pridržavati se općih uslova korištenja.
- (3) Korištenje aplikacije SPe-račun je besplatno.
- (4) Obveznik fiskalizacije iz stava (1) ovog člana može preuzeti sve svoje fiskalne račune po isteku roka čuvanja propisanog članom 25. stava (1) ovog zakona ili prestankom korištenja aplikacije.
- (5) Ukoliko lice prestane biti obveznik fiskalizacije iz stava (1) ovog člana, pravo na korištenje aplikacije SPe-račun prestaje mu 1. januara naredne kalendarske godine nakon godine u kojoj je prestalo biti obveznik fiskalizacije.
- (6) Ministarstvo će, na prijedlog Porezne uprave, donijeti opće uslove korištenja aplikacije SPe-račun.

Član 48.
(Registracija proizvođača i zastupnika u CPF-u)

- (1) Nakon stjecanja statusa RPZ, proizvođači i zastupnici su dužni elektronski se registrovati u Registru proizvođača i zastupnika Porezne uprave putem CPF-a.
- (2) Subjekti iz stava (1) ovog člana moraju registrovati i ESET za koji su dobili odobrenje iz člana 35. stava (1) ovog zakona, na isti način.
- (3) Nakon registracije iz st. (1) i (2) ovog člana, informacijski sistem Porezne uprave generira jedinstveni kod ESET-a. Proizvođači su obavezni integrisati ovaj kod u ESET prije isporuke obvezniku fiskalizacije, kako bi CPF mogao identifikovati proizvođača i ESET prilikom svakog postupka fiskalizacije.
- (4) Registracijski kod ESET-a Porezna uprava dostavlja subjektu iz stava (1) ovog člana u elektronskom obliku, a isti se čuva u CPF-u na korisničkom nalogu subjekta.
- (5) Obveznik fiskalizacije, proizvođač i/ili zastupnik odgovorni su za funkcionalnost ESET-a. U tu svrhu, svaki proizvođač i/ili zastupnik upisan u registar iz stava (1) ovog člana može putem CPF-a provjeriti listu obveznika fiskalizacije koji koriste njihove ESET-e, uključujući ime/naziv i jedinstveni identifikacioni broj obveznika.

Član 49.
(Registracija servisa)

- (1) Nakon stjecanja statusa ovlaštenog servisa, Porezna uprava unosi servis u Registar ovlaštenih servisa.
- (2) Obveznik fiskalizacije dužan je elektronskim putem, koristeći CPF, dostaviti podatke o servisu koji održava njegov ESET.
- (3) Svaki ovlašten servis upisan u registar iz stava (1) ovog člana može putem CPF-a pristupiti listi obveznika fiskalizacije koji su dostavili informacije da koriste njihove usluge, uključujući ime/naziv i jedinstveni identifikacioni broj obveznika.

Član 50.
(Obaveza registracije za izdavanje računa)

- (1) Lica koja su na dan primjene ovog zakona registrovana u Poreznoj upravi u skladu sa posebnim propisima, automatski se označavaju kao obveznici fiskalizacije definirani u članu 6. st. (2) i (4) ovog zakona.
- (2) Od datuma početka primjene ovog zakona, sva nova lica koja budu registrovana u Poreznoj upravi u skladu sa posebnim propisima, automatski se evidentiraju kao obveznici fiskalizacije u Registru obveznika fiskalizacije koji vodi Porezna uprava.
- (3) Registracija u Registar obveznika fiskalizacije za sva nova lica koja se registruju nakon početka primjene ovog zakona vrši se automatski od strane Porezne uprave ili na njihov zahtjev. Zahtjev se podnosi elektronskim putem preko CPF-a ili u posebnim slučajevima direktno Poreznoj upravi.

Član 51.
(Registracija mjesta poslovanja)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je putem CPF-a dostaviti podatke o mjestu poslovanja ili GLN najkasnije 48 sati prije početka poslovanja.
- (2) Registracija iz stava (1) ovog člana mora sadržavati najmanje sljedeće podatke:
 - a) identifikacioni broj poreznog obveznika koji izdaje račun;
 - b) komercijalni naziv mjesta poslovanja (ako postoji);
 - c) adresu mjesta obavljanja poslovanja;
 - d) tip mjesta poslovanja;
 - e) oznaku pretežne djelatnosti prema klasifikaciji djelatnosti KD 2010;
 - f) dnevni raspored rada, radne dane u sedmici i rad tokom praznika;
 - g) datum zatvaranja mjesta poslovanja, uključujući datume privremenog prekida;
 - h) kanton i općinu mjesta poslovanja;
 - i) način plaćanja (gotovinsko i/ili bezgotovinsko);
 - j) status mjesta poslovanja;
 - k) naziv provajdera elektronske veze (internet);
 - l) informaciju da li je mjesto poslovanja u vlasništvu ili pod zakupom.
- (3) Obveznik fiskalizacije dostavlja podatak iz stava (2) tačke e) ovog člana u skladu s važećom klasifikacijom djelatnosti, dodijeljen od Federalnog zavoda za statistiku ili ovlaštenog organa.
- (4) Izuzetno, ako obveznik ne može koristiti CPF, podatke iz stava (2) ovog člana dostavlja Poreznoj upravi putem posebnog obrasca kojeg propisuje Ministar.
- (5) U slučaju promjena podataka iz stava (2) ovog člana, obveznik je dužan dostaviti izmijenjene podatke najkasnije 24 sata prije njihove primjene.
- (6) Nakon registracije, informacioni sistem Porezne uprave generira kod mjesta poslovanja i dostavlja potvrdu o registraciji u elektronskom obliku obvezniku, koja se arhivira na korisničkom računu u CPF-u.
- (7) Obveznik je dužan registrovati bilo koji odobreni ESET prije početka izdavanja računa na registrovanom mjestu poslovanja.

Član 52.
(Registracije ESET-a)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je putem CPF-a dostaviti podatke o ESET-u koji koristi najkasnije 48 sati prije početka poslovanja u svrhu registracije ESET-a.
- (2) Registracija mora sadržavati najmanje sljedeće podatke:
 - a) naziv obveznika fiskalizacije;
 - b) identifikacioni broj poreznog obveznika;
 - c) vrstu ESET-a;
 - d) serijski broj ESET-a;
 - e) datum nabavke ESET-a;
 - f) datum kada je ESET stavljen van funkcije (ako je primjenjivo).
- (3) Porezna uprava vodi evidenciju o ESET-u.

Član 53.
(Registracija operatera)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je svakog operatera registrovati putem CPF-a najkasnije 48 sati prije izdavanja prvog računa od strane tog operatera.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ako obveznik fiskalizacije iz opravdanih razloga ne može koristiti CPF, podaci se dostavljaju Poreznoj upravi putem posebnog obrasca kojeg propisuje Ministar.
- (3) Nakon registracije, informacijski sustav Porezne uprave generira kod operatera koji je povezan sa: jedinstvenim matičnim brojem ako je operater fizičko lice, identifikacionim brojem poreznog obveznika ako je pravno lice koje pruža konsultantske usluge (porezne ili računovodstvene).
- (4) Izuzetno, za samouslužne automate, kod operatera povezuje se sa jedinstvenim identifikacionim brojem obveznika fiskalizacije.
- (5) Porezna uprava dostavlja potvrdu o registraciji i kod u elektronskom obliku, koji se arhivira u CPF-u na korisničkom računu izdavaoca računa.
- (6) Ako ESET koristi više operatera za sastavljanje i izdavanje računa, svaki operater mora biti identifikovan u ESET-u pomoću koda koji se dodjeljuje svakom računu koji izda.
- (7) Obveznik fiskalizacije dužan je dostaviti Poreznoj upravi informacije o svakoj promjeni podataka o operateru, prestanku obavljanja funkcije ili drugim izmjenama, u roku od 24 sata od nastanka promjene, na način propisan ovim članom.
- (8) Ukoliko je operater ovlašten za izdavanje računa za dva ili više obveznika fiskalizacije, koristi se isti kod.
- (9) Operater može koristiti ESET i izdavati račune u ime određenog obveznika fiskalizacije samo ako ga je taj obveznik registrovao kao svog operatera.

Član 54.
(Registracija drugih informacijskih sustava)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je putem CPF-a dostaviti podatke o informacijskim sustavima iz člana 29. ovog zakona koji komuniciraju sa ESET-om, najkasnije 48 sati prije početka korištenja ESET-a.
- (2) Registracija mora sadržavati najmanje sljedeće podatke:
 - a) naziv obveznika fiskalizacije;

- b) identifikacioni broj poreznog obveznika;
 - c) vrstu informacionog sistema koji komunicira sa ESET-om;
 - d) serijski broj korištenog informacionog sistema;
 - e) datum nabavke informacionog sistema;
 - f) datum kada je informacioni sistem stavljen van funkcije (ako je primjenjivo).
- (3) Obveznik fiskalizacije dužan je obavijestiti Poreznu upravu putem CPF-a o svakoj izmjeni sistema iz člana 29. ovog zakona.
 - (4) Porezna uprava vodi evidenciju o svim sistemima iz člana 29. ovog zakona.
 - (5) Ministar će podzakonskim aktom detaljno urediti vrste informacionih sistema koji mogu komunicirati sa ESET-om, kao i druge podatke značajne za Registar drugih informacionih sistema.

Član 55.

(Registracija izdavaoca i primaoca e-fakture)

- (1) Izdavaoci i primaoci e-fakture dužni su da se registruju na CPF na početku obavljanja djelatnosti za koju se izdaju računi prema ovom zakonu, ili najkasnije 24 sata prije početka izdavanja, prihvatanja ili dostavljanja e-fakture putem CPF-a.
- (2) Izdavalac e-fakture je:
 - a) lice iz člana 6. ovog zakona koje ima obavezu izdavanja e-fakture, a nije obuhvaćeno tač. b) i c) ovog stava;
 - b) obveznik poreza na dohodak koji obavlja djelatnost ili poreza na dobit, koji nije upisan u registar PDV-a, a ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u inostranstvu;
 - c) lice sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravištem u inostranstvu, upisano u registar obveznika PDV-a.
- (3) Primalac e-fakture je:
 - a) lice iz člana 6. ovog zakona koje ima obavezu prihvatanja e-fakture, a nije obuhvaćeno tač. b) i c) ovog stava;
 - b) obveznik poreza na dohodak koji obavlja djelatnost ili poreza na dobit, koji nije upisan u registar PDV-a, a ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u inostranstvu;
 - c) lice sa sjedištem, prebivalištem ili uobičajenim boravištem u inostranstvu, upisano u registar obveznika PDV-a.

Član 56.

(Registracija posredničkih servisa)

- (1) Posrednički servisi dužni su da se registruju na CPF-u prije početka razmjene e-fakture, najkasnije 24 sata prije početka zaprimanja i dostavljanja e-fakture.
- (2) Prije registracije iz stava (1) ovog člana, posrednički servis je obavezan putem portala Porezne uprave izvršiti testiranje usklađenosti pristupne tačke i pribaviti potvrdu o usklađenosti, što je uslov za nastavak postupka registracije.
- (3) Porezna uprava javno objavljuje i redovno ažurira listu registrovanih posredničkih servisa na svojoj zvaničnoj web stranici.
- (4) Posrednički servis je dužan, u slučaju bilo kakvih izmjena podataka u registru, o tome odmah obavijestiti Poreznu upravu.

- (5) Ministar će podzakonskim aktom detaljno urediti način razmjene e-faktura putem posredničkih servisa.

Član 57.
(Knjiga prodaje i nabavke)

- (1) CPF će generirati knjigu prodaje i nabavke za svakog obveznika fiskalizacije na osnovu podataka iz dostavljenih računa prodaje i kupovine. Knjiga će biti dostupna na CPF-u u korisničkom računu izdavaoca računa.
- (2) Svaki obveznik fiskalizacije dužan je do 10. u mjesecu izvršiti uvid u podatke knjige prodaje i nabavke za prethodni mjesec, te po potrebi izmijeniti ili ažurirati te podatke. Nakon završetka ovog postupka, obveznik je dužan potvrditi tačnost podataka.

Odjeljak B. Provođenje postupka fiskalizacije

Član 58.
(Priprema za provođenje postupka fiskalizacije)

- (1) Svi obveznici fiskalizacije dužni su imati ESET, osim ako nisu izuzeti od obaveze izdavanja računa u skladu s odredbama ovog zakona.
- (2) Svi ESET-i u upotrebi moraju biti povezani na internet radi elektronske razmjene podataka sa Poreznom upravom u stvarnom vremenu (real time).
- (3) Obveznik fiskalizacije dužan je osigurati stabilnu i odgovarajuću internetsku vezu s dovoljnim kapacitetom za pravovremenu i neprekidnu elektronsku razmjenu podataka s Poreznom upravom u stvarnom vremenu. Kapacitet internetske veze obveznik samostalno određuje u skladu s tehničkim potrebama svog poslovanja.
- (4) Obveznik fiskalizacije dužan je, prije početka izdavanja računa, postupiti u skladu sa odredbama čl. 50. do 56. ovog zakona.

Član 59.
(Infrastruktura javnih ključeva)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je koristiti elektronski certifikat koji mu izdaje Porezna uprava, za potrebe provođenja postupka fiskalizacije.
- (2) Porezna uprava je nadležna za generiranje elektronskog certifikata, kao organ koji administrira i održava infrastrukturu javnih ključeva.
- (3) Elektronski certifikat mora se čuvati u sigurnom fizičkom okruženju, uz očuvanje integriteta i povjerljivosti certifikata.

Član 60.
(Elektronski potpis)

Obveznik fiskalizacije dužan je koristiti certifikat za elektronski potpis izdat od strane ovlaštenog davaoca usluge certificiranja, u skladu sa propisima koji uređuju elektronski potpis, za potrebe provođenja postupka fiskalizacije.

Član 61.
(Dodjela VBR fiskalnom računu)

- (1) Obveznik fiskalizacije mora svaki fiskalni račun, prije njegovog izdavanja, poslati Poreznoj upravi putem elektronske internet veze.
- (2) Porezna uprava provjerava da li primljeni fiskalni račun sadrži sve potrebne elemente propisane članom 18. ovog zakona.
- (3) Ukoliko su uslovi iz stava (2) ovog člana ispunjeni, Porezna uprava određuje VBR i isti vraća obvezniku putem uspostavljene elektronske veze.
- (4) Ukoliko uslovi iz stava (2) ovog člana nisu ispunjeni, Porezna uprava ne može odrediti VBR i obvezniku vraća poruku o odbijanju određivanja VBR putem elektronske veze.
- (5) Fiskalni račun se može izdati i dostaviti klijentu tek nakon što obveznik dobije VBR. Kada je VBR označen kao obavezan element na fiskalnom računu, to znači da je postupak fiskalizacije uspješno okončan.
- (6) Izuzetno, fiskalni račun se može izdati i bez VBR samo u slučajevima propisanim čl. 67., 68. i 69. ovog zakona.

Član 62.
(Fiskalizacija i zaprimanje e-fakture)

- (1) Obveznik fiskalizacije dostavlja e-fakturu Poreznoj upravi putem pristupne tačke. Porezna uprava provjerava da li primljena e-faktura sadrži sve potrebne elemente propisane članom 13. ovog zakona.
- (2) Ukoliko su uslovi iz stava (1) ovog člana ispunjeni, Porezna uprava obvezniku vraća poruku o uspješnosti dostave putem uspostavljene elektronske veze (internet).
- (3) Ukoliko uslovi iz stava (1) ovog člana nisu ispunjeni, Porezna uprava obvezniku vraća poruku o odbijanju fiskalizacije putem uspostavljene elektronske veze (internet).
- (4) Tek nakon primitka poruke o uspješnosti, e-faktura se može dostaviti klijentu, što znači da je postupak fiskalizacije e-fakture uspješno okončan.
- (5) Klijent zaprima e-fakturu putem pristupne tačke od Porezne uprave. Porezna uprava dostavlja e-fakturu klijentu istovremeno ili nakon slanja poruke o uspješnosti dostave iz stava (4) ovog člana.

Član 63.
(Fiskalizacija otpremnice i narudžbenice)

- (1) Obveznik fiskalizacije dužan je svaku izdatu otpremnicu i narudžbenicu, odmah nakon njihovog izdavanja, elektronski dostaviti Poreznoj upravi putem internet veze.
- (2) Svako otpremnici i narudžbenici mora biti dodijeljen Sigurnosni broj (SB) — jedinstveni i neponovljivi alfanumerički identifikator koji generira ESET, u cilju potvrde autentičnosti izdavaoca i povezanosti sa izdatim aktom.
- (3) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način fiskalizacije i sadržaj dokumenata iz stava (1) ovog člana, kao i način komunikacije sa Poreznom upravom.

Odjeljak C. Posrednički servis

Član 64. (Posrednički servis)

- (1) Posrednički servis može biti privredno društvo koje dobije potvrdu o usklađenosti od Porezne uprave.
- (2) Prije pristupanja testiranju usklađenosti iz člana 56. ovog zakona, posrednički servis je dužan dostaviti sljedeću dokumentaciju:
 - a) dokument u kojem je detaljno opisana implementacija Zakona o zaštiti ličnih podataka, posebno u dijelu sigurnosti i obrade podataka;
 - b) najnoviju verziju certifikata ISO/IEC 27001 važeću u trenutku podnošenja dokumentacije;
 - c) izjavu o obimu usluga koje pruža u skladu sa ovim zakonom;
 - d) izjavu kojom garantuje da nema i neće biti prijenosa podataka van Federacije;
 - e) druge dokumente koje odredi Ministarstvo.
- (3) Posrednički servis je dužan, najkasnije u roku od 60 dana od isteka valjanosti certifikata ISO/IEC 27001, bez odlaganja dostaviti Poreznoj upravi najnoviju verziju certifikata.
- (4) Ukoliko posrednički servis ne postupi u skladu sa stavom (3) ovog člana, Porezna uprava će ga ukloniti sa Liste registrovanih posredničkih servisa.
- (5) Porezna uprava je dužna obavijestiti obveznike primjene ovog zakona koji imaju ugovor sa posredničkim servisom o njegovom brisanju sa Liste registrovanih posredničkih servisa.
- (6) Posrednički servis dužan je osigurati garanciju u skladu s članom 33. stav (4) ovog zakona, pri čemu se shodno primjenjuju odredbe člana 34. ovog zakona.

Član 65. (Obaveze posredničkog servisa)

- (1) Posrednički servis odgovoran je za softversko rješenje koje nudi za potrebe razmjene e-faktura.
- (2) Za ispravno izdavanje i zaprimanje e-faktura odgovoran je obveznik fiskalizacije.
- (3) Posrednički servis i izdavalac ili primalac e-fakture sklapaju ugovor kojim uređuju međusobna prava i obaveze.

Član 66. (Obaveze pristupne tačke koja nije posrednički servis)

- (1) Pristupna tačka koja nije posrednički servis pristupa testiranju usklađenosti koje provodi Porezna uprava, bez obaveze dostave dokumentacije iz člana 64. stav (2) ovog zakona.
- (2) Pristupna tačka koja uspješno završi testiranje dobija potvrdu o usklađenosti, ali se ne objavljuje na Listi registrovanih posredničkih servisa.

Odjeljak D. Prekid elektronske veze

Član 67. (Prekid elektronske veze)

- (1) U slučaju prekida uspostavljene elektronske (internet) veze, obveznik fiskalizacije može izdati fiskalne račune sa podacima propisanim čl. 13. i 18. ovog zakona, bez podataka o VBR-u, uz obavezu da fiskalni račun sadrži SBR i bude odštampan na papiru.
- (2) Obveznik iz stava (1) ovog člana dužan je u roku od 48 sati od dana prekida uspostaviti elektronsku vezu i sve račune izdate u skladu sa stavom (1) ovog člana dostaviti Poreznoj upravi na način koji propiše Ministar, kao i primaocu fiskalnog računa.
- (3) Računi izdati prema stavu (1) ovog člana smatraju se uredno fiskaliziranim ako je postupak fiskalizacije završen u roku iz stava (2) ovog člana.
- (4) Ukoliko obveznik ne može uspostaviti elektronsku vezu zbog promjene uređaja, nemogućnosti uspostave veze za koju je odgovoran pružalac usluge ili zbog više sile, dužan je o tome obavijestiti Poreznu upravu i dostaviti odgovarajuću dokumentaciju ili dokaz, na način koji propiše Ministar.
- (5) Porezna uprava dodjeljuje VBR svim računima dostavljenim u skladu sa stavom (2) ovog člana i vraća ih obvezniku kao potvrdu prijema naknadno poslanih računa.

Član 68. (Prekid rada ESET-a)

- (1) U slučaju potpunog prekida rada uslijed neispravnosti ESET-a, obveznik fiskalizacije može iznajmiti ESET u skladu sa članom 40. ovog zakona.
- (2) U slučaju nemogućnosti postupanja u skladu sa stavom (1) ovog člana, obveznik fiskalizacije može izdavati račune na bloku pisanih fiskalnih računa.
- (3) Prije početka upotrebe, poseban blok pisanih računa mora biti odobren od strane Porezne uprave.
- (4) U slučaju iz stava (2) ovog člana, obveznik je dužan osigurati drugi ESET u roku od dva dana od dana kada je prvi ESET prestao raditi.
- (5) Svi pisani fiskalni računi izdati u skladu sa stavom (2) ovog člana moraju biti uneseni u ESET i dostavljeni Poreznoj upravi putem elektronske veze, u skladu sa propisom iz člana 67. stav (2) ovog zakona, kao i dostavljeni primaocu računa.
- (6) Porezna uprava dodjeljuje VBR svim primljenim fiskalnim računima iz stava (5) ovog člana i vraća ih obvezniku kao dokaz o prijemu naknadno predatih računa.
- (7) Na zahtjev klijenta, obveznik fiskalizacije dužan je izdati račun sa VBR nakon završene naknadne procedure fiskalizacije.
- (8) Ministar će podzakonskim aktom propisati sadržaj i postupke za validaciju posebnog bloka pisanih računa, kao i način i postupak naknadne fiskalizacije tih računa.

Član 69. (Područja gdje nije moguće uspostaviti elektronsku vezu)

- (1) Ako obveznik koji izdaje račun obavlja djelatnost na mjestu gdje nije moguće

- uspostaviti elektronsku vezu (internet) za razmjenu podataka sa Poreznom upravom, dužan je koristiti ESET u off-line modu, bez VBR-a, i oslobođen je obaveze izdavanja e-fakture dok se ne omogući elektronska veza (internet).
- (2) Prije korištenja ESET-a u off-line modu, obveznik iz stava (1) ovog člana je dužan Poreznoj upravi dostaviti potvrdu o nemogućnosti uspostavljanja internet veze, izdatu od nadležnog organa za elektronske komunikacije.
 - (3) Obveznik iz stava (1) ovog člana je dužan Poreznoj upravi do desetog u tekućem mjesecu za prethodni mjesec dostaviti fiskalne račune iz off-line rada na način koji odredi Porezna uprava.
 - (4) Nakon prijema računa iz stava (3) ovog člana, Porezna uprava određuje VBR za svaki pojedinačni račun.

Član 70.

(Provjera mogućnosti uspostavljanja elektronske veze)

- (1) Obveznik fiskalizacije podnosi nadležnom organu za elektronsku komunikaciju zahtjev za izdavanje potvrde iz člana 69. stava (2) ovog zakona radi izdavanja potvrde o mogućnosti uspostavljanja elektronske veze.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana obveznik dostavlja sljedeće dokumente:
 - a) podatke o mjestu obavljanja djelatnosti (adresa, općina i geografske koordinate);
 - b) izjavu operatera javne fiksne elektronske komunikacijske usluge o nedostupnosti usluge pristupa internetu odgovarajućeg kvaliteta na lokaciji obavljanja djelatnosti;
 - c) izjavu operatera javnih mobilnih elektronskih komunikacijskih usluga o nedostupnosti usluge pristupa internetu odgovarajućeg kvaliteta na lokaciji obavljanja djelatnosti.
- (3) Nadležni organ za elektronsku komunikaciju donosi akt kojim potvrđuje dostupnost ili nedostupnost usluge pristupa internetu na mjestu obavljanja djelatnosti, i to u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.
- (4) Izdata potvrda iz stava (3) ovog zakona vrijedi jednu godinu od dana izdavanja.
- (5) Obveznik fiskalizacije dužan je prije isteka roka važenja potvrde podnijeti zahtjev za njezino obnavljanje ukoliko i dalje postoji nedostupnost usluge pristupa internetu.

Član 71.

(Fiskalizacija korektivnih dokumenata)

- (1) Sve obaveze propisane ovim zakonom za izdavanje računa, otpremnice i narudžbenice primjenjuju se i na izdavanje korektivnih računa, otpremnica i narudžbenica koji se izdaju za djelimično ili potpuno vraćanje robe ili usluge. Fiskalizacija se provodi i za račune s negativnim iznosima.
- (2) Korektivni računi moraju sadržavati jedinstvene identifikatore originalnog računa, otpremnice i narudžbenice koji se ispravlja, i to: VBR i SBR.
- (3) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način sastavljanja, izdavanja i fiskalizacije korektivnih računa, otpremnice i narudžbenice.

Odjeljak E. Plaćanje računa

Član 72.

(Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

- (1) Banke, njihovi organizacioni dijelovi na teritoriji Federacije, te drugi posrednici koji obavljaju bezgotovinska plaćanja za e-fakture koje su već fiskalizirane, dužni su Poreznoj upravi elektronski prijaviti izvršenu uplatu u roku od 24 sata od dana plaćanja.
- (2) Subjekti iz stava (1) ovog člana obavezni su koristiti odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje izdatih e-faktura s uplatama i komunikaciju s Poreznom upravom putem sigurne elektronske veze (internet).
- (3) Subjekti iz stava (1) ovog člana registruju se u CPF-u i, prilikom izvršenja uplata e-faktura, bilo u svoje ime ili u ime klijenata, elektronski dostavljaju podatke o izvršenim uplatama Poreznoj upravi.
- (4) Podaci koji se dostavljaju Poreznoj upravi moraju sadržavati najmanje sljedeće elemente:
 - a) jedinstveni matični broj klijenta (lica koje plaća račun);
 - b) jedinstveni matični broj subjekta iz stava (1) ovog člana;
 - c) SBR plaćenog računa;
 - d) plaćeni iznos;
 - e) datum plaćanja.
- (5) Ukoliko subjekti iz stava (1) ovog člana nemaju sve podatke iz stava (4) ovog člana, dužni su ih pribaviti od klijenta i ne smiju izvršiti uplatu dok klijent ne dostavi tražene podatke.
- (6) Po prijemu podataka, Porezna uprava automatski provjerava njihovu potpunost i tačnost te evidentira uplatu fiskaliziranog računa. Nakon uspješne provjere, Porezna uprava šalje subjektima iz stava (1) ovog člana potvrdu o uspješnoj registraciji podataka putem elektronske veze.
- (7) Ukoliko podaci nisu potpuni ili tačni, Porezna uprava šalje subjektu iz stava (1) ovog člana obavijest o neuspješnoj registraciji s obrazloženjem greške putem elektronske veze.
- (8) Ako je greška nastala postupcima ili propustima subjekta iz stava (1) ovog člana, isti je dužan ispraviti grešku i ponoviti postupak. Ako greška nije nastala njegovom krivicom, dužan je o tome obavijestiti klijenta ili platioca u roku od 24 sata od prijema obavijesti. Klijent ili platilac je tada obavezan ispraviti grešku i obavijestiti subjekt iz stava (1) ovog člana, koji mora ponoviti postupak iz stava (3) ovog člana.
- (9) Iznimno stavu (1) ovog člana, ako se plaćanje izvršava preko posrednika koji nema sjedište ili stalno boravište u Federaciji, poreznog zastupnika, ili ako bezgotovinsko plaćanje obavlja sam klijent bez posrednika, ili ako se plaćanje vrši na osnovu ponude prije izdavanja e-fakture, u tim slučajevima, obveznik vrši samofakturisanje.
- (10) Na način iz stava (9) ovog člana, obveznik koji izdaje račun dužan je postupiti isto i u slučaju plaćanja putem zamjene, prijenosa prava ili dugova, odricanja od obaveze i slično.
- (11) Podaci o plaćanju dostavljaju se za sva plaćanja, bilo da je plaćen cijeli iznos računa ili samo dio. Izuzetak je obveznik koji sam registruje plaćanja kupovine prema stavu (9) ovog člana, koji evidentira ukupan iznos za svaki račun u prethodnom mjesecu.

- (12) Sve obaveze iz ovog člana primjenjuju se i u slučaju otkazivanja, promjene izvršenog plaćanja, te djelimičnog ili potpunog povrata uplaćenog iznosa za određenu e-fakturu. U slučaju povrata, šalje se poruka s istim podacima iz stava (4) ovog člana, uz oznaku negativnog iznosa.

Član 73.
(Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ministar će podzakonskim aktom, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, urediti tehničke i funkcionalne karakteristike softverskog rješenja iz člana 72. ovog zakona i način komunikacije s Poreznom upravom.

V. NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA
Odjeljak A. Nadzor

Član 74.
(Nadzor nad primjenom zakona)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i pripadajućih podzakonskih akata vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i pripadajućih podzakonskih akata vrše inspektori Porezne uprave.
- (3) Izuzetno stavu (2) ovog člana, inspekcijski nadzor nad obavezom izdavanja računa, otpremnica i narudžbenica i zabranom oglašavanja vrše i inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove, putem tržišnog inspektorata.

Član 75.
(Nadzor nad korištenjem ESET-a)

- (1) Inspektori Porezne uprave mogu vršiti nadzor u poslovnim prostorijama obveznika fiskalizacije radi provjere pravilnog evidentiranja računa putem ESET-a, u skladu s posebnim propisima, radi utvrđivanja činjenica značajnih za oporezivanje.
- (2) Nadzor iz stava (1) ovog člana uključuje i provjeru usklađenosti korištenja ESET-a s odredbama ovog zakona.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Član 76.
(Zabranjeno oglašavanje)

Komercijalno oglašavanje, marketing ili bilo koji oblik reklame za ESET koji ne ispunjavaju zahtjeve propisane ovim zakonom i pripadajućim podzakonskim aktima, a namijenjeni su za evidentiranje transakcija, zabranjeni su na teritoriji primjene ovog zakona.

Član 77.
(Zabranjena upotreba neodobrenog ESET-a)

Obvezniku fiskalizacije zabranjeno je koristiti hardver ili softver sistema za izdavanje

računa ukoliko proizvođač, zastupnik ili hardversko i/ili softversko rješenje nisu registrovani ili odobreni za stavljanje u promet na teritoriji primjene ovog zakona.

Član 78.

(Zabranjena zloupotreba ličnih podataka)

- (1) Lični podaci prikupljeni u svrhu izdavanja računa i provođenja fiskalizacije smiju se koristiti isključivo za te svrhe ili za druge svrhe u skladu sa svrhom njihovog prikupljanja.
- (2) Odnosi između klijenta i posrednika, izdavaoca računa ili pružaoca usluga informacionih tehnologija, u svojstvu administratora i obrađivača ličnih podataka, regulirani su propisima o zaštiti ličnih podataka, a odnose se na prikupljanje, prijem, slanje, čuvanje i obradu podataka u postupku izdavanja računa.
- (3) Pri korištenju ličnih podataka primjenjuju se odredbe propisa koji uređuju zaštitu ličnih podataka

VI. KAZNE ODREDBE

Odjeljak A. Posebne mjere

Član 79.

(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja ESET-a)

- (1) Ako inspektor prilikom nadzora utvrdi da obveznik fiskalizacije ne posjeduje ESET čija je upotreba odobrena ovim zakonom, ili posjeduje informacioni sistem za izdavanje računa koji nema odobrenje prema ovom zakonu, izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti na 90 dana.
- (2) Ako isti obveznik u roku od jedne godine od izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana ponovo počini isti prekršaj, inspektor mu izriče zabranu obavljanja djelatnosti na 120 dana.
- (3) Zabrane iz st. (1) i (2) ovog člana provode se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Član 80.

(Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa ili otpremnice ili narudžbenice)

- (1) Ako inspektor prilikom nadzora utvrdi da obveznik fiskalizacije ne izdaje račune, otpremnice i narudžbenice putem ESET-a u trenutku fiskalizacije transakcija, izriče mu zabranu obavljanja djelatnosti na 90 dana.
- (2) Ako isti obveznik u roku od jedne godine od izvršenja prekršaja iz stava (1) ovog člana ponovo počini isti prekršaj, izriče mu se zabrana obavljanja djelatnosti na 120 dana.
- (3) Zabrane iz st. (1) i (2) ovog člana provode se pečaćenjem prostora za obavljanje djelatnosti.

Član 81.
(Mjere zbog neprijavlivanja iznajmljenog ESET-a)

- (1) Ako inspektor utvrdi da obveznik fiskalizacije posjeduje iznajmljeni ESET koji nije prijavljen Poreznoj upravi, izriču se sljedeće mjere:
 - a) obvezniku fiskalizacije zabrana obavljanja djelatnosti na 90 dana;
 - b) ovlaštenom servisu trajna zabrana obavljanja djelatnosti.
- (2) Mjere iz stava (1) ovog člana donose se pojedinačnim rješenjima Porezne uprave, koja se dostavljaju počiniocima uz obrazloženje.

Član 82.
(Otklanjanje nepravilnosti)

- (1) Ako se u nadzoru utvrde povrede ovog zakona ili propisa donesenih na njegovoj osnovi, osim onih za koje se izriču mjere zabrane propisane ovim zakonom, inspektor donosi rješenje kojim nalaže obvezniku fiskalizacije da u roku od najmanje sedam, a najviše trideset dana otkloni utvrđene nepravilnosti.
- (2) Ako obveznik ne postupi po rješenju iz stava (1) ovog člana u datom roku, Porezna uprava može izreći mjeru zabrane iz člana 79. ovog zakona.
- (3) Mjera iz stava (2) ovog člana traje dok obveznik ne otkloni nepravilnosti.

Odjeljak B. Novčane kazne

Član 83.
(Teški prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 8.000,00 KM do 30.000,00 KM kaznit će se pravno lice za prekršaj ako:
 - a) ne izdaje račun u skladu s članom 5. stavom (2) ovog zakona,
 - b) ne izdaje otpremnice u skladu s članom 5. stavom (3) ovog zakona,
 - c) ne izdaje narudžbenicu u skladu s članom 5. stavom (4) ovog zakona,
 - d) ne izdaje, ne razmjenjuje niti prihvata e-fakture u skladu s članom 15. ovog zakona,
 - e) ne izdaje fiskalne račune u skladu s članom 20. ovog zakona,
 - f) ne vrši samofakturisanje prema članu 22. ovog zakona,
 - g) ne istakne obavijest iz člana 24. ovog zakona,
 - h) koristi usluge održavanja ESET-a od lica koje nije ovlašteno prema članu 37. ovog zakona,
 - i) koristi ili iznajmljuje ESET suprotno članu 40. ovog zakona,
 - j) ne posjeduje ESET u skladu s članom 58. stav (1) ovog zakona,
 - k) ne posjeduje internetsku vezu u skladu sa članom 58. stav (3) ovog zakona,
 - l) ne postupi u skladu s čl. 67., 68. i 69. ovog zakona,
 - m) koristi off-line mod ESET-a, a ne ispunjava uslove iz člana 69. ovog zakona,
 - n) izdaje korektivne račune suprotno članu 71. ovog zakona,
 - o) vrši oglašavanje suprotno članu 76. ovog zakona,
 - p) ne izvrši usklađivanje prema članu 86. ovog zakona,
 - r) koristi fiskalne uređaje suprotno članu 87. ovog zakona.

- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 10.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne iz st. (1), (2) i (3) ovog člana povećavaju se za 50% ako obveznik fiskalizacije ponovi isti prekršaj ili više prekršaja u roku od jedne godine od dana izvršenja prvog prekršaja iz stava (1) ovog člana.

Član 84.
(Lakši prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 18.000,00 KM kaznit će se pravno lice za prekršaj ako:
 - a) sadržaj e-fakture ili fiskalnog računa nije u skladu s čl. 13. i 18. ovog zakona,
 - b) postupi suprotno članu 25. stavu (1) ovog zakona i članu 26. ovog zakona,
 - c) nije registrovao mjesto poslovanja prema članu 51. ovog zakona,
 - d) nije registrovao ESET prema članu 52. ovog zakona,
 - e) nije registrovao operatera prema članu 53. ovog zakona,
 - f) nije registrovao druge informacijske sisteme prema članu 54. ovog zakona,
 - g) nije registrovan kao primalac ili izdavalac e-fakture prema članu 55. ovog zakona,
 - h) nije registrovan kao posrednički servis prema članu 56. ovog zakona,
 - i) ne ažurira knjigu prodaje i nabavke prema članu 57. ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana, kaznit će se i fizičko lice novčanom kaznom od 3.000,00 KM do 8.000,00 KM.
- (4) Novčane kazne iz st. (1), (2) i (3) ovog člana povećavaju se za 50% ako obveznik fiskalizacije ponovi isti prekršaj ili više prekršaja u roku od jedne godine od dana izvršenja prvog prekršaja iz stava (1) ovog člana.

Član 85.
(Prekršaji klijenta)

Novčanom kaznom od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se klijent – fizičko lice za prekršaj ako postupi suprotno članu 27. ovog zakona.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 86.
(Obaveza usklađivanja)

- (1) Obveznici fiskalizacije dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije, prema sljedećem rasporedu:
 - a) Za B2C transakcije, usklađivanje mora biti izvršeno najkasnije u roku od dvije godine od početka primjene ovog zakona.
 - b) Za B2B i B2G transakcije, usklađivanje mora biti izvršeno najkasnije u roku od tri godine od početka primjene ovog zakona.

- (2) Subjekti iz člana 72. stav (1) ovog zakona dužni su uspostaviti komunikaciju s Poreznom upravom u skladu s odredbama ovog zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije, u rokovima propisanim u stavu (1) tački b) ovog člana.
- (3) Ministar će pravilnikom propisati dinamiku fiskalizacije za sve obveznike fiskalizacije prema ovom zakonu.

Član 87.

(Korištenje starih fiskalnih sistema u prijelaznom periodu)

- (1) Prijelazni period traje tri godine od dana početka primjene ovog zakona.
- (2) Iznimno od člana 86. stava (1) tačka a) ovog zakona, obveznici fiskalizacije prema Zakonu o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09) mogu koristiti fiskalni sistem koji zadovoljava tehničke i funkcionalne karakteristike definirane Pravilnikom o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, br. 50/20, 92/20 i 28/21) i nakon isteka prijelaznog perioda iz stava (1) ovog člana, odnosno najkasnije četiri godine od početka primjene ovog zakona. Fiskalni sistem iz ovog stava mora biti u upotrebi od strane obveznika fiskalizacije prije početka primjene ovoga zakona.
- (3) Lica koja u periodu između stupanja na snagu i početka primjene ovog zakona ispune uslove da postanu obveznici fiskalizacije po ovom zakonu, dužna su upotrebljavati fiskalni sistem koji zadovoljava tehničke i funkcionalne karakteristike definirane Pravilnikom o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, br. 50/20, 92/20 i 28/21).
- (4) Lica iz člana 37. ovog zakona dužna su održavati tehnički ispravne fiskalne sisteme iz ovog člana u skladu sa Poglavljem VII. **SERVISIRANJE FISKALNOG SISTEMA** iz Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09)

Član 88.

(Podzakonski akti)

Ministar će u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte propisane ovim zakonom, te urediti i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju.

Član 89.

(Prestanak važenja)

- (1) U periodu od stupanja na snagu do početka primjene ovog zakona primjenjuje se Zakon o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09) i njegovi pripadajući podzakonski akti.
- (2) Početkom primjene ovog zakona prestaju da važe: Poglavlje I. **OSNOVNE ODREDBE**, Poglavlje II. **OSOBINE FISKALNIH SISTEMA**, Poglavlje IV. **STAVLJANJE U PROMET FISKALNOG SISTEMA**, Poglavlje VIII. **SISTEM KONTROLE U PROVOĐENJU OVOG ZAKONA** i Poglavlje IX. **OVLAŠTENJA ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA** iz Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09).
- (3) Istekom četiri godine od početka primjene ovog zakona prestaju da važe: Poglavlje III., Poglavlje V. **FISKALIZACIJA FISKALNIH SISTEMA**, Poglavlje VI. **EVIDENTIRANJE, STORNIRANJE I REKLAMIRANJE PROMETA**, Poglavlje

VII. SERVISIRANJE FISKALNOG SISTEMA, i Poglavlje X. KAZNENE ODREDBE iz Zakona o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/09).

- (4) U periodu iz stava (1) ovog člana zabranjeno je certificiranje novih fiskalnih sistema u skladu s Poglavljem IV. STAVLJANJE U PROMET FISKALNOG SISTEMA Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 81/09).

Član 90.
(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.
- (2) Ovaj zakon počinje se primjenjivati nakon donošenja svih potrebnih podzakonskih akata za njegovu primjenu i uspostave tehničkih i administrativnih kapaciteta potrebnih za njegovu primjenu, a najkasnije u roku od 18 mjeseci od mjeseca u kojem je Zakon stupio na snagu.

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA U FEDERACIJI BIH

1. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu III. 1. tačka c), koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije, uz ostale ovlasti predviđene Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o obnašanju dužnosti federalne vlasti.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Proces fiskalizacije prometa, odnosno transakcija u privredi Federacije BiH, nije nov pojam, budući da je sistem fiskalizacije reguliran Zakonom o fiskalnim sistemima donesenim 2009. godine, a koji je počeo da se primjenjuje od 2010/2011. godine. Ipak, imajući u vidu da fiskalizacija u svojoj suštini podrazumijeva korištenje savremenih tehničko-tehnoloških rješenja i njenu integraciju u svakodnevno poslovanje subjekata, postojeći pravni okvir pokazao se nedovoljnim za praćenje brzog razvoja informacionih tehnologija i sveobuhvatne digitalizacije poslovnih procesa u privredi.

Primarno, analiza postojećeg stanja u oblasti izvještavanja o transakcijama putem fiskalnog sistema u Federaciji BiH otkrila je niz problema u primjeni važećeg pravnog i tehničko-tehnološkog okvira. Glavni izazovi odnose se na fragmentirano izvještavanje i zastarjelost informacionih tehnologija koje se koriste u procesu fiskalizacije, kako sa strane fiskalnih sistema, tako i sa strane Porezne uprave.

Fragmentirano izvještavanje odnosi se prvenstveno na neujednačen obuhvat obveznika i transakcija koje se prijavljuju. Kao posljedica ove fragmentacije, stvara se povoljno tlo za porezne prevare i utaju poreza, što se može objasniti kroz četiri glavna razloga:

- Nepotpuno pokrivanje transakcija – Izvještavanje ne obuhvata sve realizirane transakcije, što otežava praćenje ukupnog prometa i povezivanje pojedinačnih poslovnih događaja.
- Nedostatak detaljnih podataka – Podaci koji se dostavljaju su nepotpuni, što onemogućava efikasnu analizu rizika i automatsku obradu podataka za potrebe ciljanog poreznog nadzora.
- Neodgovarajuća kaznena politika – Kazne za neevidentiranje transakcija nisu dovoljno odvraćajuće, pa je često finansijski isplativije platiti kaznu nego uredno prijaviti i platiti porez.
- Zastarjela IT rješenja – Informacioni sistemi za izvještavanje ne prate savremene modalitete poslovanja, poput ekonomije platformi i digitalnih tržišta, što dodatno otežava praćenje i kontrolu transakcija.

Zastarjela tehnološka rješenja, drugi je veliki problem trenutnog sistema fiskalizacije, a rezultat su ograničavajućih zakonskih odredbi koje reguliraju tehničke i tehnološke aspekte fiskalnih sistema, a što se posljedično odražava i na uspostavljene mehanizme za izvještavanje, funkcioniranje i nadzor. Trenutni sistem fiskalizacije obuhvata samo dio podataka o ostvarenim prometima, i to djelimično promet koji se

realizira prema krajnjim potrošačima (B2C) kao i djelimični promet između poslovnih subjekata (B2B), uslijed izuzeća. Zbog toga sistem izvještavanja ne pruža potpune i sveobuhvatne informacije. Puna obuhvatnost podataka omogućila bi da fiskalizacija postane pouzdan izvor informacija o makroekonomskim kretanjima i trendovima.

Ovi problemi ukazuju na potrebu za unapređenjem zakonodavnog i tehnološkog okvira fiskalizacije, kako bi se osigurala potpuna transparentnost, efikasnost i pravovremenost u izvještavanju i kontroli poreznih obaveza.

Sagledavajući predočene nedostatke postojećeg sistema fiskalizacije, kao i iskustva drugih zemalja koji su provele neki od modela fiskalizacije, te uvažavajući određene prijedloge, komentare i sugestije svih učesnika u javnoj raspravi, predlaže se uvođenje fiskalizacije na tragu kombinacije koji prema procjenama donosi zadovoljavajuće koristi u odnosu na prateće troškove.

Svrha novog Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH je:

- *Uspostavljanje sveobuhvatnog sistema izvještavanja Porezne uprave o poslovnim transakcijama:* Fiskalizacija obuhvata širi spektar transakcija, obveznika i dokumenata u prometu, uključujući račune, fakture, otpremnice i narudžbenice. Time se postiže detaljniji i precizniji nadzor nad prometom roba i usluga, što omogućava Poreznoj upravi da prati i analizira podatke u realnom vremenu.
- *Pružanje besplatnih aplikacija za male obveznike fiskalizacije:* Cilj je smanjiti troškove uvođenja fiskalizacije na najmanju moguću mjeru, odnosno na 0 KM za male obveznike, čime se olakšava njihova uključenost u sistem i potiče formalizacija poslovanja. Time se osigurava da fiskalizacija bude dostupna i primjenjiva za sve kategorije obveznika, bez dodatnog finansijskog opterećenja.
- *Smanjenje porezne evazije kroz unakrsnu provjeru podataka u Poreznoj upravi:* Fiskalizacija omogućava praćenje svih transakcija u realnom vremenu, što značajno otežava neformalno poslovanje i utaju poreza. Porezna uprava ima pristup tačnim i sigurnim podacima, što joj omogućava efikasniju kontrolu, planiranje i donošenje odluka s ciljem povećanja porezne discipline i stabilnosti javnih finansija.
- *Usklađivanje sa evropskim direktivama i modernizacija poreznog sistema:* Novi zakonski okvir usklađuje fiskalizaciju sa EU standardima, uvodi elektronske fiskalne sisteme i centralnu platformu za fiskalizaciju, čime se podiže nivo transparentnosti i sigurnosti u poreznom sistemu.
- *Povećanje efikasnosti naplate poreza i suzbijanje sive ekonomije:* Fiskalizacija doprinosi smanjenju nelojalne konkurencije i povećava prihode budžeta kroz bolju evidenciju i kontrolu prometa, što je ključno za održivost javnih finansija i razvoj ekonomije.

Time se postižu dva ključna cilja: (1) precizno utvrđivanje iznosa PDV-a koji se prikuplja unutar Federacije te (2) tačno određivanje drugih poreznih obaveza koje proizlaze iz tih transakcija. Uspostavljanjem ovog sistema nadzora nad transakcijama osigurava se viši nivo fiskalne stabilnosti javnih finansija jer se povećava efikasnost u naplati kako indirektnih, tako i direktnih poreza. Na ovaj način se smanjuje prostor za poreznu evaziju i neformalnu ekonomiju, što doprinosi stabilnijem i pravednijem poreznom sistemu.

Glavni instrument u borbi protiv utaje poreza predstavlja sinergijska kombinacija tri ključna elementa: kvalitetnog i jasnog zakonodavstva, pristupa informacijama u realnom vremenu i primjene savremenih tehnoloških rješenja. Svaki od ovih elemenata ima nezamjenjivu ulogu u stvaranju efikasnog poreznog sistema.

Zakonodavstvo, kao temelj fiskalne discipline, mora biti jasno, precizno i prilagođeno savremenim ekonomskim tokovima. Zakon o fiskalizaciji transakcija u FBiH, kao dio takvog okvira, postavlja pravila i obaveze za sve učesnike u poslovnim transakcijama, čime se smanjuju pravne praznine i mogućnosti za zloupotrebe. Novim Zakonom predlaže se da svaka transakcija mora biti dokumentirana ili putem računa ili faktura, a o svim transakcijama bi se trebala izvještavati Porezna uprava. Bez kvalitetnog zakonodavstva, ni najmodernija tehnologija ne može ostvariti željeni efekat.

Pristup podacima o transakcijama u realnom vremenu omogućava Poreznoj upravi FBiH da brzo i efikasno prati promet, identifikuje nepravilnosti i reagira na potencijalne nepravilnosti ili pokušaje utaje poreza. Ovo znatno smanjuje vrijeme između izvršenja transakcije i njenog evidentiranja, povećava transparentnost i smanjuje prostor za nelegalne aktivnosti.

Uvođenje elektronskih sistema za evidentiranje transakcija, centralizovanog informacionog sistema u Poreznoj upravi i automatizovanih procesa omogućava pouzdano i sigurno evidentiranje svih transakcija. Tehnologija će olakšati rad Porezne uprave FBiH i smanjit će se administrativni troškovi za obveznike, čineći fiskalni sistem pristupačnijim i efikasnijim.

Opredjeljenje Vlade Federacije BiH za modernizaciju fiskalnog sistema i suzbijanje neformalne ekonomije predstavlja strateški korak ka jačanju fiskalne stabilnosti i održivom ekonomskom razvoju. Modernizacija poreznog sistema će imati višestruke pozitivne efekte:

- Povećanje javnih prihoda kroz smanjenje neformalne ekonomije i povećanje stepena naplate poreza, što direktno doprinosi stabilnosti budžeta.
- Unapređenje javnih usluga jer veći i stabilniji prihodi omogućavaju kvalitetnije finansiranje obrazovanja, zdravstva, infrastrukture i drugih ključnih sektora.
- Poticanje povoljnijeg poslovnog okruženja kroz pravnu sigurnost i transparentnost, što jača povjerenje građana i privrede u državu i njene institucije.

Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine predstavlja jedan od ključnih reformskih zakona u okviru fiskalnog sistema ovog entiteta. Njegova usklađenost sa novim poreznim pravilima Evropske unije proizlazi iz činjenice da su koncept i osnovna načela zakona razvijani u skladu sa smjernicama i prioritetima fiskalne politike kako Federacije, tako i Evropske unije.

Ovim zakonom uspostavlja se sistem elektronskog izvještavanja o poslovnim transakcijama između obveznika fiskalizacije i Porezne uprave Federacije BiH. Sistem precizno definira ko su obveznici izvještavanja, odnosno subjekti koji su dužni prijavljivati svoje transakcije, kao i funkcije informacionih sistema koje ti obveznici koriste za evidentiranje i slanje podataka. Također, zakon jasno utvrđuje prava i obaveze svih učesnika u procesu fiskalizacije, uključujući Stručni odbor, Ministarstvo

finansija, Poreznu upravu, proizvođače i zastupnike fiskalnih uređaja, servisne organizacije, kao i same obveznike izvještavanja.

U odnosu na trenutni zakon, ovim Prijedlogom zakona o fiskalizaciji transakcija uređuje se fiskalizacija svih računa u krajnjoj potrošnji u B2C segmentu, izdavanje i fiskalizacija e-faktura između poreznih obveznika u B2B segmentu te fiskalizacija računa izdatih u poslovanju između poreznih obveznika i javnih tijela u B2G segmentu.

Značajno proširenje obuhvata obveznika u ovom zakonu rezultat je više faktora. Prije svega, to je usklađivanje sa Direktivom Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. godine, kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ u dijelu pravila o PDV-u, prilagođenih digitalnom dobu. Ova direktiva zahtijeva širi krug obveznika izvještavanja kako bi se obuhvatile sve relevantne transakcije u skladu sa savremenim poreznim pravilima EU. Pored toga, proširenje obuhvata omogućava detaljnije i potpunije prikupljanje podataka o svakoj pojedinačnoj transakciji. Takav pristup omogućava efikasnu unakrsnu provjeru podataka, čime se značajno unapređuju kapaciteti Porezne uprave Federacije BiH za kontrolu i nadzor poreznih obaveza, te se smanjuje prostor za porezne nepravilnosti i utaju.

3. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Opće politike zastupljene kod kreiranja Prijedloga zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, fokusirane su na nekoliko ključnih ciljeva usmjerenih na povećanje pravne sigurnosti, smanjenje poreznih prevara i PDV-jaza, te digitalizaciju i pojednostavljenje sistema izvještavanja o transakcijama.

- 1) Uspostavljanje sveobuhvatnijeg sistema izvještavanja o transakcijama radi povećanja pravne sigurnosti i smanjenja PDV-jaza i poreznih prevara.
- 2) Sistem izvještavanja o transakcijama prilagođen novim modelima poslovanja (npr. ekonomija platformi).
- 3) Uspostavljanje digitalnih rješenja u sistemu izvještavanja o transakcijama u realnom vremenu za borbu protiv poreznih prevara i evazije.
- 4) Pojednostavljenje procesa evidentiranja i izvještavanja radi ispunjavanja poreznih obaveza i smanjenje administrativnog tereta za porezne obveznike.

Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine sastoji se od 7 Poglavlja, i to: Uvodne odredbe, Izdavanje računa, Elektronski sistem za evidentiranje transakcija, Evidentiranje transakcija, Sistem nadzora, Kaznene odredbe i Prijelazne i završne odredbe.

I. OSNOVNE ODREDBE

Odjeljak A. Uvodne napomene

Član 1. (Predmet Zakona)

Ovim članom se uređuju ključni elementi fiskalizacije: obaveza izdavanja računa, elektronski sistemi za evidentiranje transakcija, sistem nadzora nad fiskalizacijom, kaznene odredbe i druga pitanja značajna za fiskalizaciju na teritoriji Federacije BiH. Cilj je uspostaviti pravni okvir za fiskalizaciju transakcija u Federaciji BiH.

Član 2. (Svrha Zakona)

Svrha Zakona je sprečavanje utaje poreza koja proizlazi iz neformalne ekonomije. To se postiže primjenom tehnoloških sistema koji omogućavaju sigurno prikupljanje i

prijenos podataka o svakoj transakciji u realnom vremenu, čime se povećava transparentnost i efikasnost porezne kontrole.

Član 3. (Direktive EU)

Ovim članom se Zakon djelimično usklađuje sa Direktivom Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci. Time se osigurava harmonizacija sa evropskim standardima i praksama u oblasti fiskalizacije i elektronskog poslovanja

Član 4. (Definicije)

Ovaj član precizno definira ključne pojmove koji se koriste u Zakonu, čime se osigurava jednoznačno tumačenje i dosljedna primjena zakonskih odredbi. Definicije obuhvataju različite vrste poslovnih odnosa (B2C, B2B, B2G), tehničke i pravne termine kao što su Centralna platforma za fiskalizaciju, elektronski potpis, fiskalizacija, obveznik fiskalizacije, račun, sigurnosni i verifikacioni brojevi računa, te pojmove vezane za poslovne lokacije, transakcije i učesnike u fiskalnom sistemu. Time ovaj član postavlja temelj za pravilnu i jasnu primjenu zakona u praksi, omogućavajući preciznu identifikaciju subjekata, dokumenata i procesa u fiskalizaciji.

Odjeljak B. Obveznik fiskalizacije

Član 5. (Obveznik izdavanja akata transakcije)

Ovim članom se definira da je obveznik izdavanja računa svako lice koje realizira transakcije za koje je zakonski potrebna vjerodostojna isprava (račun). Obveznik je dužan da u trenutku nastanka transakcije izda račun i omogući njegovu dostupnost drugoj strani u transakciji, osim ako zakon ne predviđa izuzeće. Cilj je osigurati transparentnost i dokumentovanje svih relevantnih transakcija.

Član 6. (Obveznik fiskalizacije)

Ovim članom se utvrđuje da su obveznici fiskalizacije lica koja su dužna putem elektronskog sistema (ESET) izveštavati Poreznu upravu o transakcijama. Obveznici fiskalizacije su privredna društva, samostalni poduzetnici, organizacije sa sjedištem u Federaciji, poslovne jedinice stranih subjekata koje posluju u Federaciji, te organi uprave koji obavljaju fiskalizirane transakcije. Porezna uprava vodi registar ovih obveznika, čime se uspostavlja kontrola i nadzor nad fiskalnim obavezama.

Član 7. (Izuzeće obveznika fiskalizacije)

Ovim članom se propisuju izuzeci od obaveze fiskalizacije za određene djelatnosti, kao što su javna uprava, odbrana, socijalno osiguranje, zdravstvena zaštita bez naplate, vanteritorijalne organizacije i vjerske organizacije. Također, određene institucije poput Centralne banke, komisije za vrijednosne papire, banaka i društava za osiguranje imaju uslovno izuzeće za transakcije iz svojih djelatnosti. Izuzetak je predviđen i za samostalne poduzetnike registrovane kao obrtnike za tradicionalne zanate. Ukoliko lica iz ovih kategorija obavljaju djelatnosti izvan izuzetih, obavezni su fiskalizirati te transakcije. Ovaj član ima za cilj precizno definirati ko je oslobođen fiskalizacije da bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje.

Član 8. (Djelimično izuzeće advokata od obaveze fiskalizacije)

Advokati i advokatske kancelarije nisu obavezni fiskalizirati transakcije koje se odnose isključivo na pravno zastupanje pred sudovima i nadležnim organima. Međutim, fiskalizacija se primjenjuje na sve ostale usluge advokata, kao što su pravni savjeti, sastavljanje pravnih dokumenata i druge konsultantske usluge.. Cilj je prilagoditi fiskalizaciju specifičnostima advokatske djelatnosti.

Konsultantske usluge koje pružaju advokati uglavnom se odnose na opće pravne savjete i ne uključuju specifične detalje o predmetima ili klijentima, pa evidentiranje

takvog prometa putem fiskalizacije ne bi nužno otkrivalo sadržaj profesionalne tajne. Isto je slučaju sa sastavljanjem tužbi, prijedloga, zahtjeva, molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka, kao i sastavljanje ugovora, testamenata, poravnania, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava. Fiskalni račun bi sadržavao samo osnovne podatke o vrsti usluge i iznosu, bez detalja o predmetu ili identitetu klijenta. I trenutni fiskalni račun u maloprodaji ne sadrži identitet kupca, pa se isto može primijeniti i kod advokata.

Pravno zastupanje, s druge strane, često uključuje osjetljive informacije i specifične podatke o predmetima i klijentima, pa bi fiskalizacija takvih usluga mogla ugroziti povjerljivost i profesionalnu tajnu. Zastupanje pred sudovima je jedan od osnovnih oblika advokatske djelatnosti, koji uključuje vođenje postupaka u ime i za račun klijenata pred sudskim i drugim nadležnim organima. Međutim, zastupanje nije ograničeno samo na sudske postupke. Advokati pružaju i druge usluge zastupanja, kao što su posredovanje u pravnim poslovima, mirno rješavanje sporova, zastupanje u upravnim i drugim postupcima, te obavljanje poslova pravne pomoći u ime i za račun klijenata.

Dakle, ako se usluge pravnog zastupanja pred sudovima izuzmu iz obaveze fiskalizacije, a evidentiraju se samo konsultantske usluge na općem nivou, rizik od otkrivanja profesionalne tajne je znatno smanjen ili praktično nepostojeći. Ove aktivnosti se mogu smatrati i dijelom konsultativne djelatnosti, naročito kada advokat zastupa klijenta u pregovorima, sklapanju ugovora ili pruža pravne savjete u vezi sa pravnim poslovima i sporovima, a ne vodi formalni sudski postupak.

Odjeljak C. Predmet fiskalizacije

Član 9. (Transakcije koje su predmet fiskalizacije)

Ovim članom se definiraju vrste transakcija koje podliježu fiskalizaciji, odnosno za koje obveznik fiskalizacije mora provoditi fiskalne procedure. To uključuje prodaju proizvoda, robe, usluga i prava, prijenos imovine pravnih lica, ustupanje autorskih prava i licenci, transakcije putem samouslužnih automata, usluge u okviru privredne djelatnosti, davanje poklona ili nagrada (osim poslovnih uzoraka u uobičajenim količinama), usluge izvršene u svoje ime za račun drugog lica, razmjenu usluga za druga dobra ili usluge, kao i druge transakcije propisane podzakonskim aktima. Izuzete su transakcije prodaje lične imovine fizičkih lica koje nisu dio redovne djelatnosti. Ovaj član jasno određuje opseg fiskalizacije kako bi se osigurala transparentnost i kontrola poreznih obaveza.

Član 10. (Momenat fiskalizacije transakcija)

Ovim članom se utvrđuje trenutak kada nastaje obaveza fiskalizacije: to je prvi od dva događaja — izvršenje transakcije ili plaćanje po transakciji. Za obveznike PDV-a, momenat fiskalizacije usklađuje se s propisima o PDV-u u BiH. Ova odredba osigurava pravovremenu evidenciju i izvještavanje o transakcijama, što je ključno za efikasan porezni nadzor.

Član 11. (Načini plaćanja u transakcijama)

Član precizira vrste plaćanja u fiskaliziranim transakcijama: gotovinsko plaćanje obuhvata direktnu predaju novca, kao i plaćanja putem platnih kartica, bona ili vaučera; bezgotovinsko plaćanje podrazumijeva prijenos novca između računa ili namirenje obaveza bez upotrebe gotovine; kombinovano plaćanje predstavlja plaćanje koje se dijelom vrši gotovinski, a dijelom bezgotovinski. Ova klasifikacija omogućava pravilnu evidenciju i fiskalizaciju različitih oblika plaćanja.

II. IZDAVANJE RAČUNA

Odjeljak A. Elektronska faktura

Član 12. (Elektronska faktura)

Definira elektronsku fakturu (e-fakturu) kao račun u strukturiranom elektronskom formatu koji omogućava automatsku i elektronsku obradu. Također propisuje da format e-fakture mora biti usklađen sa evropskim standardom EN 16931, čime se osigurava interoperabilnost i usklađenost sa međunarodnim normama.

Član 13. (Sadržaj e-fakture)

Navodi obavezne podatke koje e-faktura mora sadržavati, uključujući identifikacione podatke izdavaoca i klijenta, detalje o transakciji, PDV elemente, instrukcije za plaćanje, sigurnosne brojeve i QR kod. Time se garantuje potpuna i jasna evidencija transakcija, što omogućava pouzdanu fiskalnu kontrolu i transparentnost.

Član 14. (Autentičnost e-fakture)

Propisuje da autentičnost porijekla, integritet sadržaja i čitljivost e-fakture moraju biti osigurani od izdavanja do kraja roka čuvanja. To se postiže korištenjem elektronskog certifikata i potpisa, čime se garantuje vjerodostojnost i nepromjenjivost fakture u digitalnom obliku.

Član 15. (Obaveza izdavanja e-fakture)

Utvrđuje obavezu izdavanja, slanja i prihvatanja e-fakture za transakcije između obveznika PDV-a ili poreza na dobit (B2B) na teritoriji Federacije BiH, ako je plaćanje bezgotovinsko. Također dozvoljava izdavanje e-fakture u drugim slučajevima, uz saglasnost primaoca ili registraciju na Centralnoj platformi za fiskalizaciju (CPF). Ovim se potiče digitalizacija i efikasnost u poslovanju.

Član 16. (E-fakture u transakcijama sa javnim organima)

Propisuje obavezu izdavanja, slanja i prihvatanja e-fakture u transakcijama između obveznika fiskalizacije i javnih organa (B2G). Izuzetak je za račune vezane za odbranu i sigurnost gdje su potrebne posebne mjere zaštite. Ovaj član osigurava transparentnost i efikasnost u javnoj nabavci i poslovanju sa državnim institucijama.

Odjeljak B. Fiskalni računi

Član 17. (Fiskalni račun)

Definira fiskalni račun kao svaki račun, u papirnoj ili elektronskoj formi, koji nije elektronska faktura (e-faktura) po standardima iz člana 13. Fiskalni računi se izdaju za transakcije tipa B2C (business-to-consumer), odnosno u poslovanju između obveznika fiskalizacije i krajnjeg potrošača.

Član 18. (Sadržaj fiskalnog računa)

Propisuje obavezne elemente fiskalnog računa, uključujući naziv „FISKALNI RAČUN“, datum i vrijeme izdavanja, broj računa, identifikacione podatke izdavaoca, detalje o artiklima, PDV elemente, sigurnosne brojeve (VBR, SBR) i QR kod. Također se propisuje označavanje računa sa „SAMOFAKTURISANJE“ kada je primjenjivo, te obaveza izdavaoca da unese tačne i potpune podatke. Računi koji ne ispunjavaju ove uslove nisu priznati kao validni za porezne potrebe.

Član 19. (Sljednost računa)

Utvrđuje obavezu obveznika fiskalizacije da numerički broje račune u neprekidnom redosljedu bez praznina, uz mogućnost prekida na početku nove kalendarske godine. Također, obveznik mora internim aktom urediti pravila numeracije, popis mjesta poslovanja i dodijeljene oznake ESET-a, čime se osigurava uredna evidencija i kontrola fiskalnih računa.

Član 20. (Obaveza izdavanja fiskalnih računa)

Propisuje da se fiskalni račun izdaje za transakcije obveznika fiskalizacije koje nisu obuhvaćene obavezom izdavanja e-fakture (član 16), ako je plaćanje gotovinsko. Fiskalni račun mora sadržavati propisane podatke i biti izdat putem fiskalizacijske procedure. Izuzetak je za elektronske usluge ili transakcije ugovorene i plaćene putem digitalnih kanala, gdje račun može biti dostavljen digitalno, uz saglasnost klijenta ako je fizičko lice ili nije obveznik fiskalizacije.

Odjeljak C. Način izdavanja računa

Član 21. (Izdavanje računa)

Propisuje se obaveza obveznika fiskalizacije da mora izdati račun u papirnom ili digitalnom obliku na zahtjev kupca, osim u posebnim slučajevima gdje je fiskalizacija obavezna, ali izdavanje računa nije. Svrha člana je osigurati da kupci dobiju vjerodostojan dokaz o transakciji, dok se istovremeno omogućava pojednostavljenje i fleksibilnost u posebnim situacijama (npr. prodaja karata, parking, usluge kladenja). Također, omogućava izdavanje računa preko ovlaštenih trećih lica ili samofakturisanje, te osigurava kontrolu i nadzor Porezne uprave.

Član 22. (Samofakturisanje)

Propisuje se da je kupac, koji je obveznik fiskalizacije, dužan sam izdati račun i evidentirati ga kada kupuje od lica koja nisu porezni obveznici, osim ako prodavac koristi Centralnu platformu za fiskalizaciju (CPF). Svrha člana je spriječiti porezne zloupotrebe i osigurati evidenciju transakcija u situacijama kada prodavac nije registrovan, čime se povećava porezna transparentnost.

Član 23. (Provjera računa)

Klijenti mogu provjeriti da li je njihov račun prijavljen Poreznoj upravi do 60 dana od izdavanja, putem CPF, QR koda ili linka na računu. Svrha člana je omogućiti transparentnost i kontrolu poreznih obaveza, kao i zaštitu prava kupaca da provjere validnost računa.

Član 24. (Obavijest o izdavanju računa)

Obveznik fiskalizacije mora na vidnom mjestu istaknuti obavijest o obavezi izdavanja i preuzimanja računa, te prava klijenta da ne plati bez računa i da vrati reklamiranu robu ako račun nije izdat. Svrha člana je podizanje svijesti kupaca o njihovim pravima i obavezama obveznika fiskalizacije, te jačanje porezne discipline.

Odjeljak D. Čuvanje računa

Član 25. (Čuvanje računa)

Izdavaoci računa dužni su ih čuvati u skladu sa poreznim i računovodstvenim propisima, a Porezna uprava najmanje 11 godina. Svrha člana je osigurati dugoročnu dostupnost i sigurnost fiskalnih podataka radi poreznog nadzora i revizije.

Član 26. (Čuvanje digitalnih podataka o transakciji)

Digitalni podaci o transakcijama moraju biti arhivirani nepromijenjeni, zaštićeni i isključivo na teritoriji Federacije BiH, uz jasno prepoznavanje eventualnih nedostataka u evidenciji. Prijenos podataka u eksterni sistem je moguć samo ako se čitljivost i integritet podataka ne narušavaju. Svrha je osigurati sigurnost, integritet i dostupnost digitalnih fiskalnih podataka za potrebe kontrole i nadzora.

Član 27. (Čuvanje fiskalnog računa)

Klijent je dužan da fiskalni račun preuzme i čuva u radijusu od 20 metara od mjesta izdavanja, te ga na zahtjev pokaže nadzornim organima. Svrha člana je omogućiti efikasnu kontrolu i dokazivanje valjanosti transakcija na licu mjesta.

III. ELEKTRONSKI SISTEM ZA EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Karakteristike elektronskog sistema za evidentiranje transakcija

Član 28. (Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET))

Uređuje se ESET kao softverska aplikacija ili cloud rješenje koje omogućava kompletan proces fiskalizacije, uključujući unos podataka, sastavljanje i izdavanje računa, kreiranje i potpisivanje elektronskih faktura, komunikaciju sa Poreznom upravom putem sigurnosnog modula (SM), te arhiviranje podataka. Svrha ove odredbe je uspostavljanje standardiziranog i sigurnog sistema za elektronsku evidenciju i fiskalizaciju transakcija, čime se osigurava transparentnost, tačnost i pravovremenost u evidentiranju poslovnih aktivnosti. Posebno je naglašeno da za djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva ESET može imati dodatne funkcije poput sastavljanja i izdavanja narudžbenica, elektronskog potpisivanja i izrade računa na osnovu narudžbenica, što olakšava fiskalizaciju u tim specifičnim djelatnostima. Također, ESET može imati dodatne funkcije za izdavanje otpremnica i povezane procese, što dodatno proširuje njegovu primjenu u poslovnoj praksi. Odredba omogućava instalaciju ESET-a na različite uređaje, uključujući računare, mobilne telefone, tablete i fiskalne kase, čime se postiže fleksibilnost u korištenju sistema. Definirane su i vrste ESET-a: za fiskalne račune, za e-fakture i kombinovani sistem, što omogućava prilagođavanje različitim potrebama korisnika. Obaveza korisnika je da ESET koristi na način koji garantuje potpunu, ispravnu i pravovremenu evidenciju svake transakcije, čime se osigurava integritet i pouzdanost podataka. Korištenje sigurnosnog modula (SM) je obavezno i propisano posebnim članom, što dodatno osigurava sigurnost i zaštitu podataka u sistemu.

Član 29. (Izuzeca od elektronskog sistema za evidentiranje transakcija)

Ovaj član jasno definira koje uređaje i programe ne treba smatrati dijelom Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET). Izuzeca uključuju samouslužne uređaje i automate, računovodstvene programe, kao i druge sisteme koje Ministar može definirati podzakonskim aktima. Cilj je precizno odvojiti ESET od drugih sistema koji ne podliježu fiskalizaciji, čime se izbjegava nepotrebna regulacija i osigurava jasna pravna distinkcija u primjeni zakona.

Član 30. (Sigurnosni modul (SM))

Sigurnosni modul je ključna softverska komponenta unutar ESET-a koja garantuje sigurnu obradu, zaštitu i integritet podataka o transakcijama. SM omogućava autentifikaciju, autorizaciju, enkripciju, digitalno potpisivanje i evidenciju svake transakcije, čime se sprečavaju zloupotrebe i neovlaštene izmjene podataka. Također, SM komunicira sa Poreznom upravom i izvršava njene naredbe, osiguravajući pravovremenu kontrolu i nadzor fiskalnih podataka. U slučaju kršenja pravila ili prestanka poslovanja poreznog obveznika, Porezna uprava može obustaviti rad SM, čime se onemogućava dalja fiskalizacija.

Član 31. (Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Ovaj član daje Ministarstvu ovlaštenje da, uz konsultacije sa Stručnim odborom za fiskalne sisteme, donese podzakonske akte kojima će detaljno urediti tehničke i funkcionalne specifikacije ESET-a, sigurnosnog modula i sistema komunikacije sa Poreznom upravom. Time se osigurava standardizacija, usklađenost sa tehnološkim zahtjevima i efikasno funkcioniranje fiskalnog sistema u praksi.

Odjeljak B. Stavljanje ESET-a u promet

Član 32. (Registrovani proizvođač ili zastupnik (RPZ))

Ovaj član uvodi obavezu da se Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) na teritoriji Federacije može plasirati isključivo preko registrovanih proizvođača ili zastupnika (RPZ). Time se osigurava kontrola kvaliteta i usklađenosti ESET-a sa zakonskim zahtjevima, kao i transparentnost tržišta. Status RPZ se stječe registracijom kod Ministarstva, traje pet godina i može biti oduzet ako se ne ispune propisani uslovi, čime se štiti integritet sistema.

Član 33. (Uslovi za stjecanje i gubitak statusa RPZ)

Član detaljno propisuje uslove koje privredna društva moraju ispuniti da bi stekla status RPZ, uključujući registraciju i djelatnost u relevantnim oblastima (programiranje, proizvodnja računara i softvera), tehničke i kadrovske kriterije (stručni kadar, certifikati kvaliteta, servisna mreža), te finansijske garancije. Također, definirani su razlozi za gubitak statusa RPZ, kao što su neispunjavanje uslova, zloupotrebe ili neusklađenost sa zakonom. Ova odredba osigurava da samo pouzdani i kvalificirani subjekti mogu učestvovati u plasmanu ESET-a, čime se garantuje sigurnost i kvalitet fiskalnih sistema.

Član 34. (Aktiviranje garancije)

Ovaj član propisuje aktiviranje garancije koju RPZ mora osigurati kao finansijsku sigurnost u slučaju nepoštivanja zakonskih obaveza, naročito kod oduzimanja statusa RPZ zbog ozbiljnih povreda propisa. Garancija služi kao sredstvo kompenzacije za oštećene obveznike i Budžet Federacije, čime se dodatno štiti finansijska stabilnost i povjerenje u sistem.

Član 35. (Ovlaštenje za puštanje u promet ESET-a)

Prije puštanja ESET-a u promet, RPZ mora pribaviti od Ministarstva odobrenje koje potvrđuje tehničku i funkcionalnu usklađenost sistema sa zakonskim zahtjevima. Svaka izmjena na ESET-u zahtijeva novo odobrenje, a neodobrene promjene dovode do gubitka važenja odobrenja. Ministarstvo ima ovlaštenje da oduzme odobrenje i naloži obustavu upotrebe sistema ukoliko se ne poštuju propisani standardi. Troškove ispitivanja snosi RPZ, a tehničku provjeru vrši Stručni odbor za fiskalne sisteme. Ova odredba osigurava visok nivo kontrole kvaliteta i sigurnosti ESET-a na tržištu.

Član 36. (Upotreba ESET-a)

Ovaj član uređuje prava i obaveze obveznika fiskalizacije u pogledu korištenja ESET-a. Obveznik ima slobodu izbora proizvođača ili zastupnika sa statusom RPZ, ali mora sklopiti pismeni ugovor kojim se definiraju prava i obaveze. također, obveznik je dužan provjeriti da li je ESET odobren od Ministarstva i upoznati se sa njegovim karakteristikama prije upotrebe. Cilj je osigurati transparentnu, sigurnu i zakonitu upotrebu fiskalnih sistema.

Član 37. (Održavanje ESET-a)

Održavanje ESET-a može vršiti samo privredno društvo koje je steklo status ovlaštenog servisa kod Porezne uprave, uz ispunjenje strogo definiranih tehničkih, kadrovskih i pravnih uslova. Ovlašteni servis je odgovoran za implementaciju, održavanje i podršku ESET-a, a troškove snosi obveznik fiskalizacije. Ova odredba garantuje kvalitetnu i sigurnu tehničku podršku fiskalnim sistemima.

Član 38. (Javno dostupni registri)

Ministarstvo i Porezna uprava vode i objavljuju javno dostupne registre o statusu RPZ, odobrenjima za puštanje ESET-a u promet i statusu ovlaštenih servisa. Time se

osigurava transparentnost i dostupnost informacija za sve zainteresovane strane, što doprinosi boljoj kontroli i povjerenju u sistem.

Član 39. (Stručni odbor za fiskalne sisteme)

Osnivanje Stručnog odbora za fiskalne sisteme ima za cilj izvršavanja aktivnosti definiranih ovim zakonom. Odbor predstavlja ključni stručni organ koji osigurava tehničku kvalitetu i usklađenost fiskalnog sistema sa savremenim tehnologijama. Sastav odbora uključuje stručnjake iz oblasti finansija, računarstva i IT, što garantuje multidisciplinarni pristup i stručnost u donošenju odluka. Javni poziv za članove osigurava transparentnost i kvalitet izbora. Zabranjuje se sukob interesa članova odbora, što doprinosi nepristrasnosti i integritetu rada odbora. Zahtjev da najmanje tri člana budu univerzitetski profesori s relevantnim iskustvom dodatno osigurava visok nivo stručnosti i akademske kompetencije. Mandat od četiri godine s mogućnošću ponovnog imenovanja pruža kontinuitet rada odbora, uz obavezu održavanja minimalnog broja stalnih članova radi stabilnosti. Financiranje iz budžeta i administrativna podrška Ministarstva osiguravaju funkcionalnost i operativnost odbora.

Odjeljak C. Iznajmljivanje ESET-a

Član 40. (Iznajmljivanje ESET-a)

Omogućava obveznicima fiskalizacije koji rade na privremenim i pokretnim prodajnim mjestima (sajmovi, manifestacije, izložbe) da koriste ESET putem iznajmljivanja od ovlaštenih servisa. Propisuje uslove trajanja ugovora, registraciju ESET-a na korisnika i evidenciju iznajmljivanja. Cilj je fleksibilnost u korištenju fiskalnih sistema uz održavanje kontrole i zakonitosti.

Član 41. (Privremena i pokretna prodajna mjesta)

Definira šta se smatra privremenim i pokretnim prodajnim mjestima, kao što su sajmovi, štandovi, kiosci i druge lokacije bez stalne fizičke instalacije. Ove lokacije podliježu posebnim uslovima i odobrenjima, što omogućava prilagođenu regulaciju prodaje u neformalnim i privremenim okruženjima.

Član 42. (Registar iznajmljenih ESET-a)

Porezna uprava je obavezna uspostaviti registar iznajmljenih ESET-a, u kojem će se voditi podaci o svim iznajmljivanjima. Ovaj registar je dostupan ovlaštenim servisima radi efikasne kontrole i nadzora, čime se osigurava zakonitost i transparentnost u procesu iznajmljivanja fiskalnih sistema.

Član 43. (Obaveze ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovaj član propisuje obaveze ovlaštenih servisa u procesu iznajmljivanja ESET-a. Servis mora zaključiti jasan pisani ugovor sa korisnikom, osigurati ispravnost i funkcionalnost uređaja pri predaji, pružiti podršku i obuku korisniku, te održavati ESET tokom trajanja iznajmljivanja. Također, servis je dužan prijaviti Poreznoj upravi svaku sumnju na zloupotrebu. Cilj je osigurati kvalitetnu uslugu, sigurnost i zakonitost u korištenju iznajmljenih fiskalnih sistema.

Član 44. (Prava ovlaštenog servisa kod iznajmljivanja ESET-a)

Ovlašteni servis ima pravo privremeno obustaviti rad ESET-a u slučaju sumnje na zloupotrebu ili tehničku neispravnost, uz obavezno obavještanje korisnika i Porezne uprave. Ova odredba štiti integritet fiskalnog sistema i omogućava pravovremenu reakciju na moguće nepravilnosti.

Član 45. (Obaveze korisnika kod iznajmljivanja ESET-a)

Korisnik je dužan koristiti ESET u skladu sa ugovorom i uputstvima, omogućiti pristup servisu i Poreznoj upravi radi održavanja i kontrole, te poštovati propisano trajanje

iznajmljivanja bez neovlaštenog produženja. Ove obaveze garantuju pravilno i zakonito korištenje iznajmljenih fiskalnih uređaja.

IV. EVIDENTIRANJE TRANSAKCIJA

Odjeljak A. Centralna platforma za fiskalizaciju

Član 46. (Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF))

CPF predstavlja centralni informacijski sistem kojim upravlja Porezna uprava, a koji omogućava fiskalizaciju računa, razmjenu podataka, kontrolu i upravljanje ovlaštenjima. Platforma je ključna za efikasno praćenje i obradu fiskalnih podataka, uz obavezu kontinuiranog unapređenja i zaštite podataka.

Član 47. (Aplikacija SMe-račun)

Ovim članom se omogućava pojednostavljeno fiskaliziranje putem besplatne aplikacije SMe-račun za određene kategorije obveznika (paušalci i samostalni poduzetnici bez PDV obaveza). Time se olakšava fiskalizacija malim obveznicima i smanjuju troškovi, uz definirane uslove korištenja i ograničenja.

Član 48. (Registracija proizvođača i zastupnika u CPF-u)

Proizvođači i zastupnici sa statusom RPZ dužni su se elektronski registrovati u CPF-u, kao i registrovati svaki ESET za koji imaju odobrenje. Sistem generiše jedinstveni kod ESET-a koji se integriše u uređaj radi identifikacije i kontrole. Ova odredba osigurava transparentnost i praćenje fiskalnih uređaja u sistemu.

Član 49. (Registracija servisa)

Ovlašteni servisi se registruju u CPF-u, a obveznici fiskalizacije obavezni su dostaviti podatke o servisu koji održava njihov ESET. Servisi imaju pristup informacijama o korisnicima svojih usluga, što omogućava efikasnu koordinaciju i nadzor održavanja fiskalnih sistema.

Član 50. (Obaveza registracije za izdavanje računa)

Automatski se registruju kao obveznici fiskalizacije lica koja su već registrovana kod Porezne uprave i ispunjavaju uslove, dok se nova lica automatski evidentiraju prilikom registracije. Ova odredba osigurava potpunu evidenciju i obuhvat fiskalizacijom svih relevantnih subjekata.

Član 51. (Registracija mjesta poslovanja)

Ovaj član propisuje obavezu obveznika fiskalizacije da putem Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF) registruje svako mjesto poslovanja najkasnije 48 sati prije početka rada. Registracija obuhvata detaljne podatke o mjestu poslovanja, kao što su identifikacioni broj, adresa, tip i djelatnost, radno vrijeme, način plaćanja, te status vlasništva. Time se osigurava precizna evidencija svih lokacija na kojima se obavlja fiskalizirana djelatnost, što omogućava efikasniju kontrolu i nadzor poreznih obaveza. Također, propisana je obaveza ažuriranja podataka i potvrda registracije putem elektronskog koda.

Član 52. (Registracija ESET-a)

Obveznik fiskalizacije mora prijaviti ESET koji koristi putem CPF-a, također najkasnije 48 sati prije početka rada. Registracija uključuje osnovne podatke o obvezniku i samom ESET-u (vrsta, serijski broj, datumi nabavke i eventualnog prestanka upotrebe). Ova evidencija omogućava Poreznoj upravi praćenje i kontrolu fiskalnih uređaja u upotrebi, čime se povećava transparentnost i sigurnost fiskalizacije.

Član 53. (Registracija operatera)

Propisuje se obaveza registracije svakog operatera koji izdaje račune putem CPF-a, najkasnije 48 sati prije prve upotrebe. Operateri se identifikuju jedinstvenim kodom

povezanim sa njihovim matičnim brojem ili identifikacionim brojem obveznika. Ova odredba osigurava jasnu evidenciju i odgovornost lica koja upravljaju fiskalnim sistemima, omogućavajući efikasnu kontrolu i sprečavanje zloupotreba. Također, propisuje se obaveza pravovremenog ažuriranja podataka o operaterima.

Član 54. (Registracija drugih informacionih sistema)

Obveznik fiskalizacije mora prijaviti i druge informaciono-tehnološke sisteme koji komuniciraju sa ESET-om, putem CPF-a, najkasnije 48 sati prije početka korištenja. Registracija obuhvata osnovne podatke o sistemu, što omogućava Poreznoj upravi praćenje i kontrolu svih povezanih sistema u fiskalizaciji. Ova odredba doprinosi integritetu i sigurnosti fiskalnog sistema, a detalje o vrstama sistema i registraciji uređuje Ministar podzakonskim aktima.

Član 55. (Registracija izdavaoca i primaoca e-fakture)

Ovaj član propisuje obavezu izdavaoca i primaoca e-fakture da se registruju na Centralnoj platformi za fiskalizaciju (CPF) prije početka izdavanja ili zaprimanja e-fakture. Definišu se kategorije lica koja su obavezna na registraciju, uključujući i subjekte sa sjedištem u inostranstvu. Cilj je osigurati evidenciju i identifikaciju svih učesnika u procesu elektronskog izdavanja računa, što doprinosi transparentnosti i efikasnoj kontroli fiskalnih tokova.

Član 56. (Registracija posredničkih servisa)

Posrednički servisi koji omogućavaju razmjenu e-fakture moraju se registrovati na CPF-u i prethodno dokazati usklađenost svojih sistema putem testiranja. Porezna uprava vodi i objavljuje listu registrovanih servisa, a servisi su dužni pravovremeno obavještavati o izmjenama podataka. Ova odredba osigurava pouzdanost i sigurnost posredničkih servisa u elektronskoj razmjeni fakture.

Član 57. (Knjiga prodaje i nabavke)

CPF automatski generiše knjigu prodaje i nabavke na osnovu fiskaliziranih računa, dostupnu obvezniku za pregled i eventualne ispravke. Obveznik je dužan redovno vršiti uvid i potvrditi tačnost podataka. Time se olakšava praćenje poreznih obaveza i smanjuje administrativni troškovi.

Odjeljak B. Provođenje postupka fiskalizacije

Član 58. (Priprema za provođenje postupka fiskalizacije)

Propisuje obavezu svih obveznika fiskalizacije da koriste ESET i da su ti sistemi povezani na internet radi real-time komunikacije sa Poreznom upravom. Također, obveznici moraju ispuniti sve prethodne registracijske obaveze prije početka izdavanja računa. Cilj je osigurati efikasnu i pravovremenu fiskalizaciju.

Član 59. (Infrastruktura javnih ključeva)

Obveznici moraju koristiti elektronske certifikate koje izdaje Porezna uprava, koja je zadužena za njihovu administraciju i sigurnost. Ova infrastruktura omogućava sigurnu autentifikaciju i zaštitu podataka u procesu fiskalizacije.

Član 60. (Elektronski potpis)

Obveznik fiskalizacije mora koristiti elektronski potpis izdat od ovlaštenog davaoca usluge certificiranja, u skladu sa važećim propisima. Elektronski potpis osigurava pravnu valjanost i integritet fiskalnih dokumenata.

Član 61. (Dodjela VBR fiskalnom računu)

Prije izdavanja fiskalnog računa, obveznik ga mora poslati Poreznoj upravi na provjeru. Ukoliko račun zadovoljava uslove, Porezna uprava dodjeljuje verifikacijski broj računa (VBR), čime se potvrđuje uspješna fiskalizacija. Račun se može izdati tek

nakon dobijanja VBR, osim u izuzetnim slučajevima. Ova procedura garantuje validnost i kontrolu fiskalnih računa.

Član 62. (Fiskalizacija e-fakture)

E-fakture se dostavljaju Poreznoj upravi putem pristupne tačke, koja provjerava ispunjenost zakonskih uslova. Nakon uspješne provjere, šalje se potvrda o uspješnosti, što omogućava dostavu fakture klijentu. Ova procedura osigurava zakonitost i sigurnost elektronskog izdavanja računa. Klijent prima e-fakturu preko pristupne tačke Porezne uprave, istovremeno ili nakon potvrde uspješne fiskalizacije. Time se osigurava pravovremena i sigurna dostava fiskalnih dokumenata krajnjim korisnicima.

Član 63. (Fiskalizacija otpremnice i narudžbenice)

Član 63. propisuje posebne obaveze za obveznike fiskalizacije u vezi sa otpremnicama i narudžbenicama. Svaka otpremnica i narudžbenica koju izda obveznik fiskalizacije mora biti odmah, nakon izdavanja, elektronski dostavljena Poreznoj upravi putem internet veze. Ova mjera omogućava Poreznoj upravi da u realnom vremenu prati promet robe i usluga, čime se povećava transparentnost i smanjuje mogućnost poreznih utaja. Dostava se vrši korištenjem ESET-a. Svako otpremnici i narudžbenici mora biti dodijeljen jedinstveni i neponovljivi alfanumerički identifikator – SB koji generiše ESET.

Odjeljak C. Posrednički servis

Član 64. (Posrednički servis)

Posrednički servis je privredno društvo koje mora dobiti potvrdu o usklađenosti od Porezne uprave, čime se osigurava da ispunjava zakonske i sigurnosne standarde za posredovanje u razmjeni e-fakture. Prije testiranja usklađenosti, posrednički servis mora dostaviti dokumentaciju koja potvrđuje implementaciju zakona o zaštiti ličnih podataka, važeći ISO/IEC 27001 certifikat (standard za upravljanje sigurnošću informacija), izjavu o obimu usluga i garanciju da podaci neće biti preneseni van Federacije. Ove obaveze osiguravaju zaštitu ličnih podataka i sigurnost podataka u skladu sa zakonskim propisima o zaštiti ličnih podataka. Posrednički servis je dužan redovno obnavljati ISO/IEC 27001 certifikat i dostavljati najnoviju verziju Poreznoj upravi, čime se kontinuirano potvrđuje njegova usklađenost sa sigurnosnim standardima. Nepoštivanje ove obaveze rezultira uklanjanjem sa Liste registrovanih posredničkih servisa, što štiti integritet sistema fiskalizacije. Porezna uprava ima zadatak da obavijesti obveznike fiskalizacije o brisanju posredničkog servisa sa liste, što omogućava transparentnost i pravovremenu informiranost korisnika usluga. Posrednički servis je odgovoran za softversko rješenje koje nudi za razmjenu e-fakture, dok je za ispravno izdavanje i zaprimanje e-fakture odgovoran sam obveznik fiskalizacije. Također, posrednički servis i korisnici (izdavalac ili primalac fakture) sklapaju ugovor kojim se definiraju međusobna prava i obaveze, što pravno uređuje njihov odnos i odgovornosti.

Član 65. (Obaveze posredničkog servisa)

Posrednički servis je odgovoran za softversko rješenje koje pruža za razmjenu e-fakture. To znači da servis mora osigurati funkcionalan, siguran i usklađen softver koji omogućava efikasnu i pouzdanu komunikaciju između izdavalaca i primalaca fakture. Za ispravno izdavanje i zaprimanje e-fakture odgovoran je obveznik fiskalizacije, odnosno krajnji korisnik koji izdaje ili prima fakturu. Ovo jasno razgraničava odgovornosti – posrednik pruža tehničku platformu, dok je obveznik fiskalizacije odgovoran za tačnost i zakonitost samih fakture. Posrednički servis i izdavalac ili

primalac e-fakture sklapaju ugovor kojim uređuju međusobna prava i obaveze. Ovaj ugovor pravno uređuje odnos između korisnika i servisa, definirajući odgovornosti, usluge i eventualne obaveze u vezi sa korištenjem softvera i razmjenom podataka.

Član 66. (Obaveze pristupnih tačaka koje nisu posrednički servisi)

Takve pristupne tačke moraju proći testiranje usklađenosti koje provodi Porezna uprava, ali nisu obavezne dostavljati detaljnu dokumentaciju kao posrednički servisi, čime se pojednostavljuje njihov pristup sistemu. Nakon uspješnog testiranja, dobijaju potvrdu o usklađenosti, ali se ne objavljuju na Listi registrovanih posredničkih servisa, što ih razlikuje od formalno priznatih posrednika u sistemu. Pristupne tačke koje nisu posrednički servisi također podliježu testiranju usklađenosti, ali bez potrebe za dostavom detaljne dokumentacije i ne objavljuju se na listi posredničkih servisa, što razlikuje nivo njihove odgovornosti i službenog statusa u sistemu.

Odjeljak D. Prekid elektronske veze

Član 67. (Prekid elektronske veze)

Ova odredba omogućava obvezniku fiskalizacije da nastavi izdavati fiskalne račune i u slučaju prekida internet veze, ali bez VBR-a (vrijednosnog broja računa), uz obavezu da računi sadrže SBR (serijski broj računa) i budu odštampani na papiru. Svrha je osigurati kontinuitet poslovanja i fiskalnog evidentiranja, čak i u tehnički otežanim uslovima. Propisuje obavezu obveznika da u roku od 48 sati uspostavi elektronsku vezu i dostavi Poreznoj upravi i primaocima račune izdate tokom prekida. Ova odredba osigurava naknadnu fiskalizaciju i pravnu validaciju računa, čime se održava fiskalna transparentnost i kontrola. Računi izdati u prekidu veze smatraju se uredno fiskaliziranim ako je naknadna fiskalizacija izvršena u propisanom roku. Time se štiti obveznik koji je postupio u skladu sa zakonskim procedurama, a istovremeno održava integritet fiskalnog sistema. Omogućava opravdane razloge za prekid veze (promjena uređaja, tehnički problemi, više sile) uz obavezu obavještanja Porezne uprave i dostavljanja dokaza. Ova odredba unosi fleksibilnost i pravnu sigurnost u nepredviđenim situacijama. Naglašava odgovornost obveznika za kapacitet mreže, što potiče tehničku spremnost i samostalno upravljanje infrastrukturom za neometano poslovanje. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno dostavljenim računima i vraća potvrdu obvezniku, čime se osigurava transparentnost i kontrola nad fiskalnim dokumentima.

Član 68. (Prekid rada ESET-a)

Omogućava obvezniku da u slučaju potpunog prekida rada elektronskog sistema za izdavanje računa (ESET) koristi poseban blok pisanih fiskalnih računa. Ova mjera je ključna za neprekidnost fiskalne evidencije u hitnim situacijama. Propisuje da poseban blok pisanih računa mora biti prethodno odobren od strane Porezne uprave, što osigurava kontrolu i sprječava zloupotrebe. Obveznik je dužan u roku od pet dana omogućiti ponovni rad ESET-a ili nabaviti drugi uređaj, što potiče brzu normalizaciju rada fiskalnog sistema. Propisuje obavezu naknadnog unosa pisanih računa u ESET i dostavu Poreznoj upravi i primaocima, čime se osigurava potpuna fiskalna evidencija i transparentnost. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno dostavljenim računima i vraća potvrdu obvezniku, što omogućava pravnu validaciju i kontrolu. Na zahtjev klijenta, obveznik je dužan izdati račun sa VBR nakon naknadne fiskalizacije, čime se osigurava vjerodostojnost i pravna sigurnost računa. Ministar će podzakonskim aktom propisati detaljne procedure za validaciju pisanih računa i naknadnu fiskalizaciju, što doprinosi standardizaciji i pravnoj regulativi u slučaju prekida rada ESET-a.

Član 69. (Područja gdje nije moguće uspostaviti elektronsku vezu)

Ova odredba prepoznaje realnost da postoje lokacije gdje nije moguće uspostaviti internet vezu za fiskalizaciju u realnom vremenu. Omogućava obvezniku korištenje ESET-a u off-line modu bez VBR-a, oslobađajući ga obaveze izdavanja e-fakture dok veza nije dostupna. Time se osigurava fleksibilnost i prilagodljivost sistema u otežanim uslovima rada, a istovremeno se ne narušava fiskalni nadzor. Propisuje obavezu dostavljanja potvrde o nemogućnosti uspostavljanja veze od nadležnog organa za elektronske komunikacije, što unosi element kontrole i sprečava zloupotrebe prava na rad u offline modu. Obveznik je dužan redovno dostavljati fiskalne račune nastale u offline radu Poreznoj upravi, čime se osigurava naknadna fiskalizacija i potpuna evidencija prometa. Porezna uprava dodjeljuje VBR naknadno, čime se računi pravno validiraju i integrišu u fiskalni sistem, održavajući njegovu cjelovitost i pouzdanost.

Član 70. (Provjera mogućnosti uspostavljanja elektronske veze)

Uređuje proceduru podnošenja zahtjeva za potvrdu o mogućnosti uspostavljanja elektronske veze, što je ključni korak za obveznike koji tvrde da nemaju pristup internetu. Definira potrebnu dokumentaciju, uključujući podatke o lokaciji i izjave operatora o nedostupnosti usluge, čime se osigurava objektivnost i vjerodostojnost zahtjeva. Nadležni organ za elektronsku komunikaciju donosi akt o dostupnosti ili nedostupnosti usluge u roku od 30 dana, što unosi pravnu sigurnost i jasne rokove u postupak. Potvrda vrijedi godinu dana, što omogućava periodično preispitivanje statusa i sprečava zloupotrebe. Propisuje obavezu obnavljanja potvrde, čime se osigurava ažurnost podataka i kontinuirana kontrola pristupa off-line režimu.

Član 71. (Fiskalizacija korektivnih akata)

Proširuje obaveze fiskalizacije i na korektivne račune, uključujući one s negativnim iznosima, što je važno za potpunu i preciznu evidenciju prometa i poreznih obaveza. Propisuje obavezu unošenja jedinstvenih identifikatora originalnog računa (VBR i SBR), što omogućava praćenje i povezivanje korektivnih računa s originalnim, čime se povećava transparentnost i sprečavaju zloupotrebe. Najavljuje detaljniju regulaciju načina sastavljanja, izdavanja i fiskalizacije korektivnih računa putem podzakonskih akata, što je značajno za precizno i usklađeno provođenje fiskalizacije u praksi.

Odjeljak E. Plaćanje računa

Član 72. (Registracija podataka za bezgotovinsko plaćanje)

Banke i drugi posrednici koji obavljaju bezgotovinska plaćanja za već fiskalizirane e-fakture obavezni su Poreznoj upravi prijaviti izvršene uplate u roku od 24 sata. Ova odredba osigurava pravovremenu evidenciju plaćanja, što je ključno za transparentnost i efikasnu kontrolu poreznih prihoda. Ovi subjekti moraju koristiti odobreno softversko rješenje koje omogućava povezivanje e-fakture s uplatama i sigurnu komunikaciju s Poreznom upravom. Time se garantira sigurnost podataka i integritet fiskalnog sistema. Obveznici se registruju u Centralni porezni registar (CPF) i elektronski dostavljaju podatke o uplati, što omogućava centraliziranu i standardiziranu evidenciju plaćanja. Definira minimalne podatke koji se moraju dostaviti (matični broj klijenta i subjekta, SBR računa, iznos i datum plaćanja), osiguravajući preciznu identifikaciju transakcija i njihovu povezivost s fiskaliziranim računima. Propisuje da subjekti ne smiju izvršiti uplatu bez kompletnih podataka, čime se sprečavaju greške i osigurava tačnost evidencije. Porezna uprava automatski provjerava podatke i šalje potvrdu o uspješnoj ili neuspješnoj registraciji, što uvodi mehanizam kontrole kvaliteta i pravovremenog ispravljanja grešaka. Jasno definira odgovornosti subjekta i klijenta u slučaju grešaka, osiguravajući da se propusti isprave brzo i efikasno, čime se održava pouzdanost sistema. Propisuju posebne slučajeve

plaćanja preko posrednika izvan Federacije, poreznih zastupnika ili direktnih uplata klijenata, te plaćanja putem zamjene ili prijenosa prava, čime se pokrivaju različiti oblici transakcija i osigurava njihova fiskalna evidencija. Propisuje da se podaci dostavljaju za sva plaćanja, bilo potpuna ili djelimična, osim u slučaju obveznika koji sam registruje uplatu prema stavu (9), što osigurava potpunu evidenciju svih transakcija. Proširuje obaveze na slučajeve otkazivanja, promjene ili povrata plaćanja, uključujući slanje podataka s negativnim iznosima, što omogućava precizno praćenje i korekciju fiskalnih evidencija.

Član 73. (Tehničke i funkcionalne karakteristike)

Propisuje da će Ministar, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, podzakonskim aktom urediti tehničke i funkcionalne karakteristike informacionog sistema za evidentiranje plaćanja e-faktura i komunikaciju s Poreznom upravom. To je ključno za standardizaciju, sigurnost i efikasnost fiskalnog sistema, osiguravajući da tehnička rješenja budu usklađena sa zakonskim zahtjevima i potrebama korisnika.

V. SISTEM NADZORA

Odjeljak A. Nadzor

Član 74. (Nadzor nad primjenom zakona)

Ministarstvo ima ulogu upravnog nadzora nad primjenom zakona i pripadajućih podzakonskih akata. Ova odredba jasno definira institucionalnu odgovornost za praćenje i usklađivanje provođenja zakonskih odredbi, što je ključno za dosljednu i pravilnu primjenu fiskalnog sistema. Porezna uprava vrši inspekcijski nadzor, što joj daje ovlasti za kontrolu i provođenje zakonskih mjera u praksi. Time se osigurava efikasna fiskalna kontrola i sprečavanje nepravilnosti. Federalna uprava za inspekcijske poslove, putem tržišnog inspektorata, ima nadzor nad obavezom izdavanja računa i oglašavanja. Ova odredba proširuje nadzor na tržišne inspekcije, čime se dodatno osigurava poštivanje zakonskih obaveza u oblasti fiskalizacije i zaštite potrošača.

Član 75. (Nadzor nad korištenjem ESET-a)

Porezna uprava ima ovlasti za nadzor u poslovnim prostorijama obveznika, što omogućava direktnu kontrolu pravilnog evidentiranja računa putem ESET-a i utvrđivanje činjenica značajnih za oporezivanje. Ova odredba je ključna za efikasnu primjenu fiskalnog sistema i sprečavanje poreznih nepravilnosti. Nadzor uključuje provjeru usklađenosti korištenja ESET-a sa zakonskim odredbama, čime se osigurava da obveznici poštuju tehničke i proceduralne zahtjeve fiskalizacije.

Odjeljak B. Zabranjene aktivnosti

Član 76. (Zabranjeno oglašavanje)

Ova odredba zabranjuje komercijalno oglašavanje, marketing ili bilo koji oblik reklame za ESET (Elektronski sistem za izdavanje računa) koji ne ispunjavaju zakonske i podzakonske zahtjeve. Time se štiti integritet fiskalnog sistema i sprečava plasiranje neodobrenih ili neusklađenih rješenja koja bi mogla narušiti sigurnost, pouzdanost i zakonitost fiskalizacije. Funkcija člana je da osigura da korisnici i tržište budu zaštićeni od potencijalno štetnih i nelegalnih ponuda.

Član 77. (Zabranjena upotreba neodobrenog ESET-a)

Ovim se zabranjuje korištenje hardvera ili softvera za izdavanje računa koji nisu registrovani ili odobreni za promet na teritoriji Federacije BiH. Ova odredba ima ključnu funkciju da osigura da svi uređaji i softverska rješenja budu provjereni i usklađeni sa

tehničkim i sigurnosnim standardima, čime se štiti fiskalni sistem od neovlaštenih i nesigurnih tehnologija. Time se garantuje zakonitost i sigurnost fiskalizacije.

Član 78. (Zabranjena zloupotreba ličnih podataka)

Lični podaci prikupljeni u svrhu fiskalizacije smiju se koristiti isključivo za te svrhe ili u skladu sa svrhom njihovog prikupljanja. Ova odredba štiti privatnost i sprječava zloupotrebu podataka. Regulira odnose između klijenata i posrednika, izdavaoca računa ili IT pružaoca usluga u pogledu zaštite ličnih podataka, naglašavajući obaveze administratora i obrađivača podataka. Time se osigurava odgovorno i zakonito upravljanje podacima u procesu fiskalizacije. Primjena općih propisa o zaštiti ličnih podataka dodatno osigurava da se fiskalizacija provodi u skladu sa važećim zakonima o privatnosti, čime se štite prava fizičkih lica i jača povjerenje u sistem.

VI. KAZNE NE ODREDBE

Odjeljak A. Posebne odredbe

Član 79. (Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neposjedovanja ESET-a)

Propisuje sankciju zabrane obavljanja djelatnosti na 60 dana ako inspektor utvrdi da obveznik ne posjeduje odobreni ESET. Ova mjera ima preventivnu i represivnu funkciju, osiguravajući da svi obveznici koriste zakonski odobrene fiskalne uređaje, što je ključno za pravilnu evidenciju prometa i sprečavanje poreznih nepravilnosti. Pojačava sankciju na 90 dana u slučaju ponovljenog prekršaja u roku jedne godine, čime se dodatno potiče poštivanje zakonskih obaveza i smanjuje rizik od ponavljanja nepravilnosti. Pečaćenje prostora kao način provođenja zabrane jasno onemogućava dalji rad i naglašava ozbiljnost sankcije.

Član 80. (Mjere zabrane obavljanja djelatnosti zbog neizdavanja računa)

Predviđa zabranu rada na 30 dana ako obveznik ne izdaje račune putem ESET-a u trenutku fiskalizacije, čime se osigurava poštivanje obaveze fiskalnog evidentiranja svake transakcije. Sankcija se pojačava na 60 dana u slučaju ponovljenog prekršaja, što dodatno potiče zakonito ponašanje. Pečaćenje prostora kao mjera provođenja zabrane ima efektivnu funkciju u onemogućavanju daljeg nelegalnog poslovanja.

Član 81. (Mjere zbog neprijavlivanja iznajmljenog ESET-a)

Uređuje sankcije za neprijavlivanje iznajmljenog ESET-a Poreznoj upravi: zabrana rada na 60 dana za obveznika i trajna zabrana za ovlašteni servis. Ova odredba štiti integritet fiskalnog sistema i osigurava da svi uređaji budu pravilno evidentirani i pod nadzorom. Propisuje formalni postupak donošenja rješenja o mjerama, što osigurava pravnu sigurnost i transparentnost.

Član 82. (Otklanjanje nepravilnosti)

Inspektor ima ovlast da nalaže otklanjanje nepravilnosti u roku od 7 do 30 dana, što omogućava korektivne mjere bez odmah izračenih zabrana, potičući saradnju i usklađivanje sa zakonom. Ukoliko obveznik ne otkloni nepravilnosti, može mu se izreći zabrana rada iz člana 80., čime se osigurava sankcioniranje neodgovornog ponašanja. Zabrana traje dok se nepravilnosti ne otklone, što garantuje da se poslovanje ne može nastaviti dok se ne uskladi sa zakonskim zahtjevima.

Odjeljak B. Novčane kazne

Član 83. (Teški prekršaji)

Ovim se propisuju visoke novčane kazne za pravna lica koja počine teže prekršaje vezane za fiskalizaciju, poput neizdavanja računa, nepridržavanja pravila o e-fakturama, korištenja neovlaštenih usluga ili uređaja, te nepoštivanja obaveza vezanih

za fiskalizaciju i oglašavanje. Svrha ovih sankcija je da se osigura stroga disciplina, spriječi porezna evazija i zaštiti integritet fiskalnog sistema. Predviđaju se i novčane kazne za odgovorna lica u pravnim licima i za fizička lica, čime se proširuje odgovornost i na pojedince unutar organizacija, što dodatno podstiče poštivanje zakona. Povećanje kazni za 50% u slučaju ponovljenih prekršaja unutar godine dana ima preventivnu funkciju, motivirajući obveznike da trajno usklade svoje poslovanje sa zakonskim zahtjevima.

Član 84. (Lakši prekršaji)

Definiraju se novčane kazne za lakše prekršaje, uključujući nepravilnosti u sadržaju računa, nevođenje evidencije, neizvršavanje registracija i slično. Ove kazne su nižeg iznosa u odnosu na teže prekršaje, ali i dalje značajne za održavanje fiskalne discipline. Kao i kod teških prekršaja, kazne su predviđene za pravna lica, odgovorna lica i fizička lica, što osigurava široku primjenu sankcija. Povećanje kazni za ponovljene prekršaje unutar godine dana dodatno jača preventivni efekat.

Član 85. (Prekršaji klijenta)

Ovim se propisuju novčane kazne od 100 do 500 KM za fizička lica – klijente koji prekrše odredbe zakona (npr. neuzimanje fiskalnog računa). Kazna je znatno niža nego za obveznike fiskalizacije, što odražava različite nivoe odgovornosti, ali istovremeno doprinosi podizanju svijesti o važnosti fiskalnih računa i poštivanju zakona i sa strane kupaca.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 86. (Obaveza usklađivanja)

Postavlja jasne rokove za usklađivanje poslovanja obveznika fiskalizacije s odredbama zakona i pravilnikom o dinamici fiskalizacije. Prvo se usklađuju B2C transakcije, potom B2B i B2G, što omogućava postepenu i organiziranu implementaciju sistema. Time se olakšava prilagodba obveznika i smanjuje rizik od kašnjenja ili neusklađenosti. Propisuje obavezu subjekata iz člana 72. (banke i posrednici) da uspostave komunikaciju sa Poreznom upravom u skladu s rokovima, čime se osigurava integracija svih relevantnih učesnika u fiskalni sistem. Predviđa donošenje podzakonskog akta kojim će Ministar propisati detaljnu dinamiku fiskalizacije, što je ključno za jasnu i pravno obavezujuću regulaciju procesa.

Član 87. (Korištenje starih fiskalnih sistema u prijelaznom periodu)

Definira prijelazni period od početka primjene Zakona do isteka roka za usklađivanje, što omogućava obveznicima da postepeno prilagode svoje sisteme bez prekida poslovanja. Omogućava korištenje postojećih fiskalnih sistema koji zadovoljavaju tehničke i funkcionalne karakteristike propisane ranijim pravilnicima, pod uslovom da su podaci pravovremeno dostavljani Poreznoj upravi. Ova odredba štiti prava obveznika i omogućava kontinuitet poslovanja. Propisuje da nova lica koja postanu obveznici nakon stupanja na snagu moraju odmah koristiti fiskalne sisteme u skladu sa novim pravilnicima, čime se osigurava da svi novi učesnici budu usklađeni sa aktuelnim standardima.

Član 88. (Podzakonski akti)

Propisuje obavezu Ministarstva da u roku od 180 dana donese sve potrebne podzakonske akte za provedbu Zakona, što je ključno za operativnu primjenu i detaljnu regulaciju fiskalizacije. Time se osigurava pravna sigurnost i jasnoća u primjeni zakonskih odredbi.

Član 89. (Prestanak važenja)

Formalno ukida prethodni Zakon o fiskalnim sistemima, čime se uspostavlja pravna jasnoća i sprečava pravna konfuzija. U periodu između stupanja na snagu i početka primjene novog Zakona, primjenjuje se stari Zakon i njegovi akti, što omogućava neprekidan pravni okvir i sigurnost za obveznike. Zabranjuje stavljanje u promet starih fiskalnih sistema.

Član 90. (Stupanje na snagu)

Ovaj član propisuje pravni okvir za stupanje na snagu i početak primjene ovog zakona. Zakon formalno stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“. To znači da od tog trenutka Zakon postaje važeći pravni akt, dostupan i obavezujući za sve subjekte na teritoriji Federacije BiH. Međutim, primjena Zakona ne počinje automatski sa stupanjem na snagu. Ova odredba uvodi vremenski razmak između formalnog stupanja Zakona na snagu i njegove praktične primjene. Time se omogućava priprema svih relevantnih aktera (Porezne uprave, obveznika fiskalizacije, pružalaca usluga i tehničkih sistema) za pravilnu i efikasnu implementaciju fiskalnog sistema. Ministarstvo ima obavezu da prije početka primjene Zakona potvrdi da su svi tehnički, organizacioni i proceduralni uslovi ispunjeni. To uključuje spremnost informacionih sistema, obuku korisnika, uspostavljanje komunikacije sa Poreznom upravom i druge neophodne elemente. Na ovaj način se sprečavaju potencijalni problemi, nesporazumi i neefikasnosti koje bi mogle nastati ako bi Zakon počeo da se primjenjuje prije nego što su svi uslovi za to spremni.

4. RASPRAVA O NACRTU ZAKONA U PARLAMENTIMA FBiH

Na 15. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, održanoj 17.12.2024. godine kao i na 6. vanrednoj sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije, održanoj 31.01.2025. godine, usvojen je Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, koji može poslužiti kao osnova za izradu Prijedloga zakona.

Na osnovu zaključaka Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa Nacrtom zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH zadužen je predlagač da provede javnu raspravu u trajanju od 60 dana – Predstavnički dom, i 90 dana – Dom naroda Parlamenta FBiH.

Tokom razmatranja u Parlamentu Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH svoj doprinos u kreiranju Prijedloga zakona **dali su 15 uvaženih zastupnika i to:** *Salko Zildžić, Admir Čavalić, Ajla Milišić-Pepić, Amra Junuzović-Kaljić, Kadrija Hodžić, Slaven Raguž, Adisa Kokić-Hinović, Amel Mekić, Damir Mašić, Kenan Uzunović, Mirza Čelik, Mirza Batalović, Marijan Marijanović, Miomirka Melank i Damir Džeba.*

Obavijest o početku provođenja javne rasprave objavljena je na web stranici Federalnog ministarstva finansija/financija, uključujući i adekvatan obrazac za dostavljanje komentara, primjedbi i sugestija. U predmetnoj obavijesti su pored obavještenja o trajanju javne rasprave, date i upute svim zainteresovanim subjektima da tekst Nacrta zakona mogu pronaći na web stranici ministarstva, kao i da sve primjedbe prijedloge i sugestije mogu dostaviti na adresu ministarstva.

Tokom trajanja javne rasprave **zaprimljeno je 46 prijedloga, mišljenja, komentara i sugestija** fizičkih lica, privrednih društava, udruženja i drugih zainteresovanih lica

(Adi Hodžić, Ajdin Baručija, Andrej Antonijević, Dženan Šabeta, Dženana Šabeta, Edi Bokun, Enida Tvrtković, Haris Spahić, Harun Husetić, Igor Dugonjić, Jelena Nikolić, Mirza Alijagić, Nataša Tomić, Nela Porobić, Nirman Barimac, Sabaheta Šutković, Sandro Paradžik, Vesna Kulić, Ahmed Hodžić, Selim Huskić, Saša Gajić, Šemsudin Pezić, Udruženje poslodavaca Federacije BiH, Obrtnička komora Federacije BiH, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo, Udruženje filmskih radnika u Federaciji BiH, Zajednica izdavača u Bosni i Hercegovini, Udruženje taxi prevoznika u Federaciji BiH, Savez općina i gradova Federacije BiH, Udruženje banaka Bosne i Hercegovine, Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH, Udruženje društava za leasing u BiH, Komisija za vrijednosne papire, Registar vrijednosnih papira, Triglav Fondovi d.o.o. Sarajevo, Federalno ministarstvo pravde, JP Autoceste FBiH, TRING d.o.o. Gračanica, CONFIG d.o.o. Mostar, KOMISIJA ZA FISKALNE SISTEME (tehnički dio komisije/angažovana lica), ADRIATIC OSIGURANJE d.d. Sarajevo, Privredna društva „Automatic servis“ d.o.o. Visoko, „Intis“ d.o.o. Banja Luka, PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk i MEGA COMPUTERS Biro za intelektualne usluge iz oblasti informatike VI. Čamil Šabanović).

Nakon okončanja javne rasprave, razmatrajući sve dostavljene prijedloge, mišljenja i sugestije i prije i u toku javne rasprave, cijeneći preciznost predloženih odredbi, objašnjenja, komentara, obrađivač Zakona je pristupio izradi teksta Prijedloga zakona, te sačinio posebno Izveštaj o provedenoj javnoj raspravi.

Konačni prihvaćeni prijedlozi, mišljenja i sugestije na Nacrt zakona

Uslijed dostavljenih primjedbi i sugestija i kao posljedica prihvaćenih prijedloga Zakon je dopunjen i izmijenjen i to kako slijedi:

- Prihvaćena je sugestija da se u novom zakonu odustane od detaljne regulacije hardverskih komponenti fiskalizacije i da se fokus preusmjeri isključivo na softverski dio, dok će hardver biti ostavljen kao izbor obveznika, pod uslovom da je kompatibilan sa certificiranim softverom.
- Povećan je broj subjekata koji se izuzimaju od fiskalizacije, i to su subjekti javnog sektora (Centralna banka Bosne i Hercegovine, Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH, Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH, Sarajevska berza ili druga berza vrijednosnih papira), banke i osiguravajuća društva, kao i advokati za dio pružanja konsultantskih usluga, te stari i tradicionalni zanati.
- Dosadašnji model predviđao je da Porezna uprava sama izrađuje i integrira sigurnosni modul unutar Elektronskog sistema evidencije transakcija (ESET). Međutim, kako bi se povećala učinkovitost i smanjili troškovi, uvedena je promjena prema kojoj sigurnosni modul sada izrađuju proizvođači softvera koji razvijaju ESET. Prebacivanjem odgovornosti na proizvođače softvera uklanja se potreba da Porezna uprava sama razvija i održava sigurnosni modul, što značajno smanjuje ukupne troškove razvoja, implementacije i održavanja sistema, za 45 mil KM.
- Uvođenje Registra drugih IT sistema koji komuniciraju sa ESET-om (Elektronskim sistemom evidencije transakcija) predstavlja važan korak u jačanju kontrole, sigurnosti i transparentnosti fiskalnog sistema. Evidentiranjem i kontrolom svih povezanih IT sistema smanjuje se rizik od neovlaštenog

- pristupa ili neusklađenih integracija koje bi mogle ugroziti sigurnost podataka i stabilnost fiskalnog sistema.
- Uvođenje besplatne aplikacije SME-račun, koju će izraditi Porezna uprava za male porezne obveznike, ima za cilj pojednostaviti i digitalizirati proces izdavanja, razmjene i pohrane računa za ovu skupinu obveznika. Besplatna aplikacija omogućava im jednostavno i besplatno ispunjavanje zakonskih obveza, čime se smanjuju njihovi troškovi i administrativno opterećenje.
 - Uvođenje fiskalizacije otpremnica i narudžbenica ima za cilj smanjenje utaje poreza kroz veću transparentnost i kontrolu poslovnih transakcija prije samog izdavanja računa jer omogućava pravovremenu evidenciju i kontrolu svih faza prodajnog procesa. Fiskalizacijom otpremnica i narudžbenica Porezna uprava dobiva uvid u promet i transakcije koje prethode izdavanju računa, što otežava prikrivanje stvarnih prihoda i izbjegavanje plaćanja poreza.
 - Uvođenje mogućnosti privremenog iznajmljivanja ESET-a i pratećih mehanizama kontrole ima za cilj pružiti fleksibilnost poreznim obveznicima u korištenju sistema fiskalizacije, uz istovremeno osiguranje učinkovitog nadzora i sprečavanje zloupotreba.
 - Usklađivanje odredbi zakona koje se odnose na posredničke servise, pristupne tačke, fiskalizacija otpremnica i narudžbenica stvaranja preduvjeta preuzimanja potpuno s Direktive Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025., kojom se mijenja Direktiva 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba. Posrednički servis omogućava pouzdanu i standardiziranu razmjenu elektronskih računa između izdavaoca i primaoca, uz automatsku fiskalizaciju i provjeru podataka za porezne svrhe, što smanjuje mogućnost pogrešaka i prijevara. Ova mjera ima za cilj modernizaciju i harmonizaciju sistema elektronskog izdavanja računa unutar Evropske unije, posebno u kontekstu prekogranične trgovine i digitalnih usluga.

5. FINANSIJSKA SREDSTAVA

Predloženim zakonom mijenja se u tehničkom smislu u cijelosti dosadašnji fiskalni sistem i obveznici fiskalizacije bit će dužni posjedovati elektronski sistem za evidentiranje transakcija koji omogućava izdavanje računa i koristiti ga za svako mjesto poslovanja.

Na strani obveznika fiskalizacije, trošak podrazumijeva trošak nabavke elektronskog sistema za evidentiranje transakcija - ESET.

Za izgradnju ili kupovinu Centralne platforme za fiskalizaciju - CPF prema procijenjenoj vrijednosti od strane Ministarstva, troškovi bi iznosili oko 49 mil KM. Održavanje ovakvog informacionog sistema bi na godišnjem nivou 24/7/365 prema procjeni iznosilo između 500.000 - 750.000 KM i ovo je isključivo iznos koji se odnosi na procese koje pokriva informacioni sistem u Poreznoj upravi. Navedeni iznosi predstavljaju procjenu iznosa, te isti mogu odstupati u odnosu na promjene tržišta i njegovog utjecaja. Potrebna sredstva osigurat će se u Budžetu FBiH za 2026. godinu.

6. USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE, EVROPSKIM PRINCIPIIMA I STANDARDIMA

Nakon uvida u primarne i sekundarne izvore prava Evropske unije i analize odredbi prednacrta Zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH ustanovljeno je da postoje važeće direktive koje uređuju određena pitanja, a koje su također predmetom reguliranja dostavljenog zakona i to:

- Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EC od 16. aprila 2014. godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci i
- Direktiva Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba, a sa kojom je ovaj Zakon djelimično usklađen.

U Nacrtu zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH preuzete su djelimično odredbe ovih Direktiva, odnosno dio koji se odnosi na predmet Zakona.

U skladu sa čl. 27. i 28. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), pribavljeno je Mišljenje Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije broj 04-05-02/1-11-1095/25 od 17.11.2025.godine. U dostavljenom Mišljenju iznesena je primjedba na član 3. Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, kojom je zatraženo usklađivanje naziva člana te brisanje stava (2), što je i učinjeno.

Obzirom na obavezu u skladu sa Uredbom o procjeni uticaja propisa („Službene novine Federacije BiH“, broj: 67/20) dostavljen je Obrazac za pripremu sveobuhvatne procijene propisa, na koje su date određene primjedbe u kontekstu nedostatka informacija, sa uputom da se iste dostave.

Zatim, u skladu sa članom 4. Uredbe o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH sa pravnom stečevinom Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 98/16) dostavljena je Tablica usklađenosti u odnosu na Direktivu Evropskog parlamenta i Vijeća 2014/55/EU od 16. aprila 2014. godine o elektronskom izdavanju računa u javnoj nabavci i Direktivu Vijeća (EU) 2025/516 od 11. marta 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba, kao i Izjava o usklađenosti, na koje su date određene primjedbe u kontekstu nedostatka informacija, sa uputom da se iste dostave.

Slijedom uputa dostavljeni su korigirani obrasci, nakon čega je Mišljenjem Ureda za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije broj 04-05-02/1-11-1095-2/25 od 18.11.2025. godine dostavljena potpisana i ovjerena Kontrolna izjava o provedenoj procjeni uticaja propisa (Obrazac broj 2) te potpisana i ovjerena Izjava o usklađenosti.

U skladu sa čl. 27. i 28. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), pribavljeno je Mišljenje Federalnog ministarstva pravde broj 03-02-6-3883/25 od 17.11.2025. godine. U dostavljenom mišljenju nisu date direktne primjedbe niti sugestije u okviru nadležnosti iz člana 27. stav (1) alineja 2. Poslovnika o radu Vlade Federacije BiH, ali je ukazano da, imajući u vidu član 32. stav (3) i stav (4) Zakona o prekršajima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 63/14 i „Službeni glasnik BiH“, br. 41/22 –

odluka Ustavnog suda BiH, 68/22 – odluka Ustavnog suda BiH i 19/25), propisana različita dužina trajanja mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti za fizičko lice. Stoga je potrebno odredbe Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH koje se odnose na posebne mjere uskladiti s odredbama Zakona o prekršajima Federacije BiH.

Član 32. st. (3) i (4) (Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti) glase:

- „(3) Sud može okrivljenom fizičkom licu zabraniti vršenje poziva, djelatnosti ili dužnosti ako je počinilo prekršaj vršeći takav poziv, djelatnost ili dužnost i ako sud utvrdi da bi dopuštanje okrivljenom da i dalje vrši takav poziv, djelatnost ili dužnost moglo rezultirati počinjenjem prekršaja u budućnosti. Zabrana kažnjenoj osobi da obavlja određene poslove može se izreći u trajanju od tri mjeseca do jedne godine, računajući od pravomoćnosti rješenja.
- (4) Sud može zabraniti okrivljenom pravnom licu vršenje određene djelatnosti ili narediti zatvaranje poslovnih prostorija ili nametnuti druga ograničenja u vršenju djelatnosti pravnom licu u periodu do šest mjeseci koja se ukažu odgovarajućim u sprečavanju budućeg činjenja prekršaja...“

Slijedom Mišljenja Federalnog ministarstva pravde izvršeno je usklađivanje trajanja mjere zabrane obavljanja djelatnosti tako da minimalno trajanje iznosi 90 dana, a maksimalno 120 dana.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Federalno ministarstvo finansija
Federalno ministarstvo financija

IZVJEŠTAJ

O PROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI NA NACRT ZAKONA O FISKALIZACIJI TRANSAKCIJA

Sarajevo, novembar 2025. godine

Sadržaj

I. UVODNE NAPOMENE.....	7
II. RASPRAVA O NACRTU ZAKONA U PARLAMENTU FBIH.....	7
II.1. Primjedbe, sugestije i prijedlozi zastupnika Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	7
II.1.1. Salko Zildžić.....	8
II.1.2. Admir Čavalić.....	9
II.1.3. Ajla Milišić-Pepić.....	12
II.1.4. Amra Junuzović-Kaljić	13
II.1.5. Kadrija Hodžić.....	13
II.1.6. Slaven Raguž.....	13
II.1.7. Adisa Kokić-Hinović	15
II.1.8. Amel Mekić.....	16
II.1.9. Damir Mašić	16
II.1.10. Kenan Uzunović i Mirza Čelik	17
II.1.11. Mirza Batalović	21
II.1.12. Marijan Marijanović.....	21
II.2. Primjedbe, prijedlozi i sugestije delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	21
II.2.1. Miomirka Melank	22
II.2.2. Damir Džeba	22
III. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE ORGANA UPRAVE.....	32
III.1. Federalno ministarstvo pravde	32
IV. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE FIZIČKIH LICA.....	32
IV.1. Adi Hodžić, Ajdin Baručija, Andrej Antonijević, Dženan Šabeta, Dženana Šabeta, Edi Bokun, Enida Tvrtković, Haris Spahić, Harun Husečić, Igor Dugonjić, Jelena Nikolić, Mirza Alijagić, Nataša Tomić, Nela Porobić, Nirman Barimac, Sabaheta Šutković, Sandro Paradžik i Vesna Kulić	32
IV.2. Ahmed Hodžić.....	33
IV.3. Selim Huskić	37
IV.4. Saša Gajić.....	37
IV.5. Šemsudin Pezić	38
V. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE UDRUŽENJA I SUBJEKATA FINANSIJSKOG POSLOVANJA.....	48

V.1. Udruženje poslodavaca Federacije BiH	48
V.2. Obrtnička komora Federacije BiH	64
V.3. Obrtnička komora Kantona Sarajevo.....	65
V.4. Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo.....	65
V.5. Udruženje filmskih radnika u Federaciji BiH	65
V.6. Zajednica izdavača u Bosni i Hercegovini.....	66
V.7. Udruženje banaka Bosne i Hercegovine	66
V.8. Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH	68
V.9. Udruženje društava za leasing u BiH.....	69
V.10. Komisija za vrijednosne papire	69
V.11. Registar vrijednosnih papira.....	70
V.12. Triglav Fondovi d.o.o. Sarajevo.....	71
V.13. Udruženje taxi prijevoznika u Federaciji BiH	71
V.14. Savez općina i gradova Federacije BiH.....	72
V.15. SAMOSTALNI SINDIKAT DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA U ORGANIMA DRŽAVNE SLUŽBE, SUDSKOJ VLASTI I JAVNIM USTANOVAMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE.....	72

VI. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE PRIVREDNIH DRUŠTAVA I OBRTA 73

VI.1. JP Autoceste FBiH	73
VI.2. TRING d.o.o. Gračanica.....	73
VI.3. CONFIG d.o.o. Mostar.....	82
VI.4. KOMISIJA ZA FISKALNE SISTEME (tehnički dio komisije/angažovana lica)	83
VI.5. ADRIATIC OSIGURANJE d.d. Sarajevo	84
VI.6. Privredna društva „Automatic servis“ d.o.o. Visoko i „Intis“ d.o.o. Banja Luka.....	85
VI.7. PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk	88
VI.8.. MEGA COMPUTERS Biro za intelektualne usluge iz oblasti informatike VI. Ćamil Šabanović	89

VII. KONAČNI PRIHVAĆENI PRIJEDLOZI, MIŠLJENJA I SUGESTIJE NA NACRT ZAKONA90

Član 1.....	90
Član 2.....	90
Član 3.....	90
Član 4.....	90
Član 5.....	93

Član 6.....	94
Član 7.....	94
Član 8.....	94
Član 9.....	94
Član 10.....	94
Član 11.....	94
Član 12.....	95
Član 13.....	95
Član 14.....	95
Član 15.....	95
Član 16.....	95
Član 17.....	95
Član 18.....	96
Član 19.....	96
Član 20.....	96
Član 21.....	96
Član 22.....	96
Član 23.....	96
Član 24.....	96
Član 25.....	97
Član 26.....	97
Član 27.....	97
Član 28.....	97
Član 29.....	97
Član 30.....	97
Član 31.....	97
Član 32.....	98
Član 33.....	98
Član 34.....	98
Član 35.....	98
Član 36.....	98
Član 37.....	98
Član 38.....	98
Član 39.....	98
Član 40.....	98

Član 41.....	99
Član 42.....	99
Član 43.....	99
Član 44.....	99
Član 45.....	99
Član 46.....	99
Član 47.....	99
Član 48.....	100
Član 49.....	100
Član 50.....	100
Član 51.....	100
Član 52.....	100
Član 53.....	100
Član 54.....	100
Član 55.....	100
Član 56.....	101
Član 57.....	101
Član 58.....	101
Član 59.....	101
Član 60.....	101
Član 61.....	101
Član 62.....	101
Član 63.....	101
Član 64.....	102
Član 65.....	102
Član 66.....	102
Član 67.....	102
Član 68.....	102
Član 69.....	102
Član 70.....	102
Član 71.....	102
Član 72.....	103
Član 73.....	103
Član 74.....	103
Član 75.....	103

Član 76.....	103
Član 77.....	103
Član 78.....	103
Član 79.....	103
Član 80.....	103
Član 81.....	103
Član 82.....	104
Član 83.....	104
Član 84.....	104
Član 85.....	104
Član 86.....	104
Član 87.....	104
Član 88.....	104
Član 89.....	104
Član 90.....	104

I. UVODNE NAPOMENE

Na 15. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, održanoj 17.12.2024. godine kao i na 6. vanrednoj sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije, održanoj 31.01.2025. godine, usvojen je Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH, te je tom prilikom zaključcima oba doma konstatovano da dostavljeni tekst može poslužiti kao osnova za izradu Prijedloga zakona, pri čemu je predlagачu naloženo provođenje javne rasprave u trajanju od 60 dana – Predstavnički dom i 90 dana – Dom naroda Parlamenta FBiH.

Postupajući po zaključcima Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo finansija/finansija organizovalo je i provelo javnu raspravu, a ista je započela 01.01.2025. godine, te je zbog perioda razlike između sjednica oba doma, okončana 08.05.2025. godine.

Obavijest o početku provođenja javne rasprave objavljena je na web stranici Federalnog ministarstva finansija/finansija, uključujući i adekvatan obrazac za dostavljanje komentara, primjedbi i sugestija.

Po zahtjevu zainteresiranih strana, radi obrazloženja odredbi u Nacrtu zakona, održani su sastanci sa predstavnicima Udruženja poslodavaca u FBiH i predstavnika registrovanih proizvođača/zastupnika.

U toku javne rasprave evidentirano je učešće značajnog broja zainteresovanih i relevantnih subjekata, te su u ovom izvještaju grupirani po kategorijama, te isti uključuje i pregled komentara, primjedbi, prijedloga i sugestija iznesenih u toku rasprave na oba doma Parlamenta Federacije BiH.

Nakon okončanja javne rasprave, razmatrajući sve pristigle komentare, primjedbe i sugestije, obrađivač Zakona je pristupio izradi teksta Prijedloga zakona.

II. RASPRAVA O NACRTU ZAKONA U PARLAMENTU FBiH

II.1. Primjedbe, sugestije i prijedlozi zastupnika Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Na zasjedanju Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH aktivno učešće u raspravi o Nacrtu zakona uzeli su sljedeći zastupnici/e: Salko Zildžić, Admir Čavalić, Ajla Milišić-Pepić, Amra Junuzović-Kaljić, Kadrija Hodžić, Slaven Raguž, Adisa Kokić-Hinović, Amel Mekić i Damir Mašić.

Primjedbe u pisanoj formi, putem Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH dostavili su zastupnici Mirza Čelik, Kenan Uzunović i Mirza Batalović, kao i Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH, Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo, Obrtnička komora Federacije BiH i Obrtnička komora Kantona Sarajevo.

Zaključkom Predstavničkog doma neposredno je predloženo da se iz obaveze fiskalizacije izuzmu stari i tradicionalni obrti, na način da se u članu 7. Nacrta zakona doda nova tačka f) Stari i tradicionalni obrti.

Prijedlog za izuzimanje tradicionalnih i starih zanata kako im je naziv prema Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/21) iz obaveze fiskalizacije je prihvaćen, na način da je dodana nova odredba u članu 8. stav (4) Prijedloga zakona. Predložena pravna norma nije prihvatljiva iz razloga što se „Stari i tradicionalni obrti“ ne smatraju djelatnošću u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (u daljem tekstu: KD 2010), kako je definirano u članu 7. Nacrta zakona.

II.1.1. Salko Zildžić

Uvaženi zastupnik je svojom diskusijom primarno ukazao na nepostojanje direktne ozbiljne poveznice između fiskalnih zakona i ovog zakona, te je dao osvrt na pokušaje izmjene zakona o fiskalnim sistemima u prethodnom mandatu. Naveo je da se predlaže sistem koji će koštati državu, a trenutno u Federaciji već postoji fiskalni sistem koji je unaprijeđen i funkcionira. Ukazao je da u konkretnom slučaju nije bitan sistem na kojem se vrši evidentiranje prometa već činjenica da je osnovni problem izbjegavanje evidentiranja prometa uopće. Dalje je istaknuo da su već upućene određene primjedbe u vezi sa obuhvatom obveznika fiskalizacije koji je Nacrtom značajno proširen, sa akcentom na fizička lica koja obavljaju transakcije u vrijednosti višoj od 5.000,00 KM, te da će ovo pitanje posebno doći do izražaja tokom javne rasprave. Posebno se osvrnuo na finansijske efekte Nacrta zakona, dovodeći u pitanje povećanje naplate javnih prihoda uvođenjem novih fiskalnih sistema, te potencirajući pitanje eventualnih zloupotreba kod uvođenja ovog sistema u kontekstu nabavke sistema u Poreznoj upravi FBiH, pri čemu se kao generalni zaključak može izvesti opredjeljenje zastupnika da je trenutno bolja opcija poboljšanje, i u tom kontekstu zakonsko normiranje, postojećeg sistema fiskalizacije.

Komentar: Uvaženi zastupnik se kritički i analitički osvrnuo na predloženi Nacrt zakona, fokusirajući se na efikasnost, troškove i praktične aspekte fiskalizacije, te ističući potrebu za transparentnošću i javnom raspravom. U odsustvu domaćeg iskustva u efikasnosti digitalizacije naspram potrošnje, ukazujemo da u zemljama EU ulaganja u digitalizaciju poreznih administracija, uključujući uvođenje elektronskih fiskalnih sistema i automatizaciju procesa, pokazala se kao efikasna mjera za povećanje naplate poreza i smanjenje porezne evazije. Evropska komisija i OECD redovno objavljuju izvještaje koji potvrđuju da modernizacija poreznih sistema vodi ka povećanju prihoda i smanjenju administrativnih troškova. Također, EU fondovi često podržavaju projekte modernizacije poreznih administracija u zemljama kandidatkinjama, jer se smatra da su takva ulaganja strateški važna za održivost javnih finansija. Zabrinutost zastupnika zbog mogućih zloupotreba kod nabavke novog IT sistema Porezne uprave Federacije BiH koji bi upravljao fiskalizacijom, može se komentarisati kao važna za transparentnost i efikasnost fiskalne politike. Dvije su moguće varijante nabavke predloženog sistema. Prva varijanta podrazumijeva da Centralnu platformu fiskalizacije razvije privredno društvo u vlasništvu Federacije BiH i da na upravljanje Poreznoj upravi Federacije BiH. Ovaj pristup može donijeti veću kontrolu nad sistemom od strane Federacije BiH, potencijalno smanjujući rizike od zloupotreba i omogućavajući bržu prilagodbu sistema potrebama lokalnog tržišta i zakonodavstva. Druga varijanta predviđa izbor izvođača putem javnih nabavki, što je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Ovaj model može donijeti konkurenciju među ponuđačima, što može rezultirati kvalitetnijim i efikasnijim tehnološkim rješenjima, ali istovremeno zahtijeva strogu transparentnost i nadzor kako bi se spriječile nepravilnosti i zloupotrebe u procesu nabavki. Obje varijante imaju svoje prednosti i izazove, a izbor optimalnog modela treba biti zasnovan na principima transparentnosti, efikasnosti, kontrole i usklađenosti sa zakonodavstvom o javnim nabavkama, uzimajući u obzir iskustva iz regiona i EU.

Prihvaćen je prijedlog da se fizička lica koja obavljaju transakcije u vrijednosti većoj od 5.000,00 KM isključe iz obaveze fiskalizacije. Ovaj prijedlog proizašao je iz intenzivnog zahtjeva izraženog tokom javne rasprave, iako i dalje ostaje izazov kako efikasno detektirati i pratiti neformalni promet i takve transakcije. Istovremeno, poznato je da značajan broj građana obavlja djelatnost bez odgovarajućih odobrenja, isključujući pritom prodaju lične imovine, što predstavlja nelojalnu konkurenciju na tržištu. Izazovi u praćenju transakcija koje se odvijaju na teritoriji Federacije moraju se rješavati na druge načine.

U skladu s tim, iz Prijedloga zakona je izbrisan stav (3) člana 6. Nacrta zakona, dok je u član 9. Prijedloga zakona (odnosno bivši član 8. Nacrta zakona) dodat novi stav (2) kojim se jasno isključuje prodaja lične imovine iz obaveze fiskalizacije, i dodat je pojam „lična imovina“ u članu 4. stav (1) tačka I) Prijedlogu zakona, radi veće pravne jasnoće i preciznosti norme.

II.1.2. Admir Čavalić

Uvaženi zastupnik je iznio podršku izlaganju zastupnik Salke Zildžića, te da je upoznat sa prednostima sistema fiskalizacije u susjednim državama, smatrajući pozitivnim i da dugoročno i Federacija treba imati slična rješenja. Također je iskazao sumnje u vezi sa eventualnim zloupotrebama kod uvođenja ovog sistema u kontekstu nabavke sistema u Poreznoj upravi. Smatra neosnovanim propagiranje postojanja poveznice između online fiskalizacije i fiskalne reforme uopće. Istakao je generalnu primjedbu da se Zakon treba bazirati na velikim obveznicima, umjesto na širokom obuhvatu koji uključuje i obveznike sa „neznatnim“ prometom.

Komentar: Uvaženi zastupnik iznosi stav kojim pokazuje balans između prihvatanja modernizacije fiskalnog sistema i opreza prema potencijalnim rizicima, uz naglasak na racionalizaciju obaveza i efikasnost primjene zakona. U kontekstu poveznice fiskalizacije i poreznih reformi, značajno je istaći da je fiskalizacija tehnički i pravni alat koji podržava šire porezne reforme kroz povećanje efikasnosti naplate poreza, smanjenje sive ekonomije, modernizaciju administracije i usklađivanje poreznih propisa, čime se doprinosi održivosti javnih finansija i ekonomskom razvoju. Zabrinutost zastupnika zbog mogućih zloupotreba kod nabavke novog IT sistema Porezne uprave Federacije BiH koji bi upravljao fiskalizacijom, može se komentarisati kao važna za transparentnost i efikasnost fiskalne politike. Međutim, značajno je ukazati da postoje dva razmatrana načina implementacije. Prva varijanta podrazumijeva da Centralnu platformu fiskalizacije razvije i upravlja privredno društvo u vlasništvu Federacije BiH. Ovaj pristup može donijeti veću kontrolu nad sistemom od strane Federacije BiH, potencijalno smanjujući rizike od zloupotreba i omogućavajući bržu prilagodbu sistema potrebama lokalnog tržišta i zakonodavstva. Druga varijanta predviđa izbor izvođača putem javnih nabavki, što je u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Ovaj model može donijeti konkurenciju među ponuđačima, što može rezultirati kvalitetnijim i efikasnijim tehnološkim rješenjima, ali istovremeno zahtijeva strogu transparentnost i nadzor kako bi se spriječile nepravilnosti i zloupotrebe u procesu nabavki. Obje varijante imaju svoje prednosti i izazove, a izbor optimalnog modela treba biti zasnovan na principima transparentnosti, efikasnosti, kontrole i usklađenosti sa zakonodavstvom o javnim nabavkama, uzimajući u obzir iskustva iz regiona i EU.

Od strane zastupnika date su i konkretne primjedbe u vezi sa sljedećim članovima Nacrta zakona, i to:

- a) U članu 6. stav (2) Nacrta, brisati odredbu koja predviđa obavezu fiskalizacije za fizička lica koja ostvare promet viši od 5.000,00 KM (*dostavljeno i kao inicijativa na 19. redovnoj sjednici Zastupničkog doma Parlamenta FBiH, održanoj dana 02.04.2025. godine*);

Obrazloženje dato u tački II. 1.1. ovog Izvještaja

- b) U članu koji definira izuzeća iz obaveze fiskalizacije – član 7. Nacrta, predvidjeti također i izuzeće za stare tradicionalne obrte i djelatnost usluga osiguranja;

Prijedlog za izuzimanje tradicionalnih i starih zanata kako im je naziv prema Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/21) iz obaveze fiskalizacije je prihvaćen, na način da je dodan novi stav (4) u članu 8. Prijedloga zakona. Predložena pravna norma nije prihvatljiva iz razloga što se „Stari i tradicionalni

obrti" ne smatraju djelatnošću u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (u daljem tekstu: KD 2010) kako je definirano u članu 7. Nacrta zakona.

Prijedlog za izuzimanje osiguravajućih društava je prihvaćen, na način da je dodan novi stav (2) tačka f) u članu 8. Prijedloga zakona, u kojem su pobrojana lica koja su izuzeta, prema svom organizacionom obliku. Razlog zašto nije izuzet na predloženi način, jeste što po KD 2010, djelatnost osiguranja obuhvata i druga pravna ili fizička lica koja obavljaju pomoćne djelatnosti u osiguranju.

- c) Kada je u pitanju član 18. Nacrta, a imajući u vidu da postoji mogućnost izdavanja elektronskog računa, izostaviti obavezu izdavanja pisanog računa, odnosno predvidjeti to kao mogućnost po zahtjevu klijenta;

Prijedlog da se izdavanje računa ostavi na volju klijentu/kupcu, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Prijedlog da se iz člana 18. Nacrta izostavi obaveza izdavanja pisanog računa, s obzirom na mogućnost izdavanja elektronskog računa, te da se pisani račun predvidi kao opcija po zahtjevu klijenta, predstavlja moderan i praktičan pristup koji prati trendove digitalizacije poslovanja. Međutim predviđeno je već u stavu (3) člana 21. Prijedloga zakona da „*račun nije potrebno štampati, već se može dostaviti klijentu elektronskom komunikacijom u digitalno njemu čitljivom formatu.*“. Također značajno za istaći je da odluku o izdavanju računa nije moguće prenijeti na kupca iz sljedećih razloga. Obaveza izdavanja računa je ključni instrument zaštite potrošača jer osigurava njihovo pravo na informaciju, transparentnost i pravnu sigurnost u kupovini, te omogućava efikasnu kontrolu i ostvarivanje drugih potrošačkih prava.

Prema članu 11. stav (7) Zakona o zaštiti potrošača u BiH, trgovac je dužan za prodani proizvod ili pruženu uslugu izdati račun potrošaču, u skladu sa zakonom i posebnim propisima. Osim toga, račun može sadržavati i druge korisne informacije za potrošače, a potrošaču se mora omogućiti provjera ispravnosti obračuna. U kontekstu Zakona o zaštiti potrošača („Službeni glasnik BiH“, broj: 25/06), odredba o obavezi izdavanja računa kupcima je značajna radi stjecanja i ostvarivanja prava potrošača, naročito u okviru njihovog prava na informiranje.

Pravo na provjeru i kontrolu: Izdavanje računa omogućava potrošaču da provjeri ispravnost zaračunatog iznosa u odnosu na kupljeni proizvod ili uslugu, što je ključno za zaštitu od eventualnih nepravilnosti ili prevara.

Dokaz o kupovini: Račun predstavlja pravni dokaz o izvršenoj kupovini ili pruženoj usluzi, što je neophodno za ostvarivanje prava na reklamaciju, garanciju, povrat ili zamjenu robe.

Transparentnost cijena i troškova: Račun sadrži detaljne informacije o cijeni, porezima i eventualnim dodatnim troškovima, čime se potrošač informira o ukupnim obavezama i može donositi informirane odluke.

Zaštita prava potrošača kod sporova: U slučaju spora između potrošača i trgovca, račun je ključni dokaz u postupcima zaštite potrošačkih prava.

Usklađenost sa zakonskim propisima: Zakon o zaštiti potrošača izričito propisuje obavezu trgovca da izdaje račun za prodani proizvod ili uslugu, što je dio šireg okvira zaštite potrošača i fiskalne discipline.

Olakšavanje kontrole i nadzora: Računi omogućavaju nadležnim organima efikasniju kontrolu poštivanja prava potrošača i poreznih obaveza trgovaca.

Značajno za istaći jeste da prema EU Direktivi o PDV-u (VAT Directive), obaveza izdavanja računa postoji za većinu transakcija između poslovnih subjekata (B2B) i za određene transakcije prema potrošačima (B2C), naročito u slučajevima udaljene prodaje i isporuke određenih proizvoda poput novih prijevoznih sredstava. Direktiva o pravima potrošača (Consumer Rights

Directive) i druge evropske regulative zahtijevaju da potrošači dobiju jasne, potpune i razumljive informacije o proizvodima, uslugama, cijenama i uslovima kupovine, što je omogućeno i kroz izdavanje računa.

Zadaća države jeste da štiti prava potrošača, jer potrošači kao slabija strana na tržištu često nemaju dovoljno informacija, snage ili mehanizama da sami efikasno zaštite svoja prava. Država kroz zakonodavstvo, nadzor i institucije osigurava okvir u kojem se prava potrošača poštuju i ostvaruju, kao i da tržište funkcioniše pravedno i transparentno.

d) Član 24. Nacrta, također brisati odredbu o obavezi čuvanja štampanog primjerka računa;

Prijedlog za brisanje člana 24. nije prihvaćen.

Obrazloženje: Zadaća države jeste da štiti prava potrošača, jer potrošači kao slabija strana na tržištu često nemaju dovoljno informacija, snage ili mehanizama da sami efikasno zaštite svoja prava. Država kroz zakonodavstvo, nadzor i institucije osigurava okvir u kojem se prava potrošača poštuju i ostvaruju, kao i da tržište funkcioniše pravedno i transparentno.

Iako je fiskalizacija digitalizirana i računi su povezani sa Poreznom upravom, printani račun dodatno osigurava potrošača i omogućava jednostavnu provjeru valjanosti računa putem QR koda. Čuvanje računa stoga doprinosi transparentnosti i sigurnosti kupovine. Potrošači često nisu u mogućnosti odmah riješiti eventualne probleme u prodavnici, pa im printani račun omogućava da sačuvaju dokaz o kupovini i kasnije, čak i ako su udaljeni od prodajnog mjesta, što je naročito važno kod većih ili skupljih kupovina. Iako digitalni sistemi omogućavaju automatski prijenos podataka i kontrolu, printani račun je praktičan i pouzdan dokaz za potrošače koji možda nemaju pristup digitalnim alatima ili preferiraju papirnu verziju za evidenciju svojih kupovine. O istom se valja voditi računa, posebno u zemljama sa niskom dohotkom, kao što je BiH, zbog niskog nivoa pismenosti ukupnog stanovništva.

e) U članu 32. Nacrta, garanciju koja je predviđena u visini od 300.000,00 KM smanjiti na iznos od 100.000,00 KM;

Prijedlog za smanjenje visine garancije nije prihvaćen.

Obrazloženje: Visina garancije treba biti rezultat balansiranja između: zahtjeva za sigurnošću i ozbiljnošću u obavljanju poslova od javnog interesa, potrebe za pristupačnošću i poticanjem konkurencije, i postojećih kontrolnih i sankcijskih mehanizama. U Nacrtu zakona, predviđeno je održavanje garancije na nivou od 300.000 KM, ali je tokom javne rasprave uvažen argument za povećanjem iste na iznos od 500.000,00 KM koji se može smatrati opravdanim radi osiguranja balansa između efikasnosti i pouzdanosti partnera te pristupačnosti tržištu. Eventualno smanjenje na 100.000 KM ugrozilo bi pouzdanost i onemogućilo zaštitu javnog interesa. Predloženi iznos garancije osigurava da pravno lice ozbiljno pristupa obavezama, te da postoji dovoljna finansijska rezerva za pokriće eventualnih šteta ili neispunjavanja ugovornih obaveza. Sa garancijom od 100.000 KM može se pokriti eventualna šteta do 10% trenutnog tržišta, dok je sa garancijom od 500.000 KM pokrivanje eventualne štete oko 1/2, što se smatra racionalno i objektivni prijenos rizika. Ekskluzivno pravo, kao što je u ovom slučaju, dato od strane države odnosno Federacije BiH, podrazumijeva da lice pristupa ozbiljno preuzetim obavezama, štiti javni a ne lični interes, jer prijenos rizika od strane Federacije BiH ima utjecaj na njene prihode.

f) Predvidjeti fleksibilnije rokove u članu 42., 43. i 44., u smislu da se isti povećaju sa 24 na 48 sati;

Prijedlog za povećanje sa 24 na 48 sati je prihvaćen.

Obrazloženje: Prijedlog da se rokovi predviđeni u članu 42., 43. i 44. Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH povećaju sa 24 na 48 sati može se smatrati kao opravdan i koristan

iz nekoliko razloga: Produženje roka daje subjektima dodatno vrijeme za usklađivanje sa tehničkim i operativnim zahtjevima sistema fiskalizacije, što može smanjiti rizik od neusklađenosti i nenamjernih prekršaja. Povećanje roka može pomoći u prevladavanju eventualnih tehničkih problema, prekida internet veze ili drugih operativnih izazova, čime se eventualnih tehničkih problema, prekida internet veze ili drugih operativnih izazova, čime se osigurava stabilniji rad sistema. U zemljama koje su uvele online fiskalizaciju često postoje određene tolerancije i produženi rokovi za prijenos podataka, naročito u fazama početne implementacije sistema, što može biti dobar model za Federaciju BiH.

U čl. 52., 53. i 54. Prijedloga Zakona izvršena je izmjena „24“ na „48“

- g) U članu 46. Nacrta pojednostaviti obavezu fiskalizacije za djelatnosti koje promet ostvaruju sezonski i „minimalne promete“;

Prijedlog da se pojednostavi obaveza fiskalizacije za djelatnosti koje promet ostvaruju sezonski nije prihvaćen.

Obrazloženje: Predloženi član 46. Nacrta zakona jasno definira obavezu posjedovanja elektronskog fiskalnog sistema kod obveznika fiskalizacije, što je temeljni tehnički zahtjev za pravilno funkcioniranje fiskalnog sistema. Iz tog razloga, ovaj član nije namijenjen da regulira izuzeća ili pojednostavljenja obaveza fiskalizacije, već da uspostavi jasne standarde i obaveze u pogledu tehničke opreme. Ograničavanje sadržaja člana 46. na obavezu posjedovanja fiskalnog sistema ima za cilj osigurati uniformnost i standardizaciju fiskalizacije, što je ključno za efikasnu kontrolu i transparentnost evidentiranja prometa. Pitanja izuzeća, pojednostavljenja ili specifičnih režima za određene kategorije obveznika trebaju biti uređena posebnim odredbama ili posebnim članovima zakona, kako bi se izbjegla pravna nejasnoća i omogućila precizna regulativa.

II.1.3. Ajla Milišić-Pepić

Uvažena zastupnica naglasila je neutemeljenost izuzimanja „kladionica“ iz obaveze fiskalizacije, te istakla da argumenti koje se temelje na složenosti ovih transakcija i postojećim mehanizmima kontrole nisu dovoljno uvjerljivi. Shodno tome, smatra da je u cilju osiguranja ravnopravnosti svih subjekata tretiranih ovim propisom, navedenu odredbu potrebno preispitati, u smislu da se isti uključe u kategoriju obveznika evidentiranja prometa putem fiskalnih sistema.

Komentar: Uvažena zastupnica naglašava potrebu za dosljednom primjenom fiskalnih propisa i ukazuje na važnost da svi subjekti, bez izuzetaka, budu obuhvaćeni sistemom fiskalizacije radi postizanja efikasnije i pravednije porezne politike, te iz tog razloga predlaže i uključivanje u obveznike fiskalizacije pravna lica koja obavljaju djelatnost klađenja i kockanja.

Obrazloženje: Djelatnost kockanja i klađenja u Republici Srbiji oslobođena je obaveze fiskalizacije na osnovu Uredbe o određivanju djelatnosti kod kojih ne postoji obaveza evidentiranja prometa putem elektronskog fiskalnog uređaja („Službeni glasnik RS“, br. 32/2021, 117/2021, 51/2022, 141/2022, 85/2023 i 99/2024). Slično, u Republici Srpskoj djelatnost kockanja i klađenja izuzeta je od fiskalizacije kroz Uredbu o djelatnostima za koje nije obavezno evidentiranje prometa preko elektronskog fiskalnog uređaja.

Razlog za izuzeće ove djelatnosti u Srbiji i Republici Srpskoj jeste što su priređivači igara na sreću već „fiskalizirani“ kroz svoje materijalne zakone, odnosno obavezni dostavljati promet odnosno transakcije poreznoj administraciji.

U Federaciji Bosne i Hercegovine djelatnost kockanja i klađenja uređena je Zakonom o igrama na sreću („Službene novine Federacije BiH“, br. 48/15 i 60/15), kojim su priređivači igara na sreću obavezni dostavljati Poreznoj upravi FBiH svaku pojedinačnu transakciju u stvarnom vremenu.

Ovaj informacijski sistem funkcionira od 2015. godine, te svi priređivači izvještavaju Poreznu upravu.

Zbog toga se djelatnost kockanja i klađenja u Federaciji BiH izuzima iz obaveze fiskalizacije propisane Zakonom o fiskalizaciji transakcija, jer su priređivači već fiskalizirani putem Zakona o igrama na sreću. Dvostruka fiskalizacija bi dodatno opteretila Poreznu upravu FBiH, koja bi u suprotnom primala iste podatke kroz dva odvojena informacijska sistema.

U skladu s tim, izbrisana je tačka e) stav (1) član 7. Nacrta zakona, te je u članu 22. stav (2) tač d) i g) Prijedloga zakona uključena obaveza fiskalizacije, na isti način kao i druge djelatnosti koje već izdaju validnu ispravu (potvrdu, tiket, i sl.).

II.1.4. Amra Junuzović-Kaljić

Uvažena zastupnica **Amra Junuzović-Kaljić** istakla je svoje neslaganje sa odredbom člana 6. Nacrta kojom se predviđa obaveza fiskalizacije fizičkih lica sa utvrđenim pragom od 5.000, KM, smatrajući da isto predstavlja preveliko opterećenje i za građane, ali i administrativno opterećenje za Poreznu upravu. Navela je kako je učestala pojava da građani prodaju svoje lične polovne stvari, te isto ne predstavlja poslovne aktivnosti, te bi moglo obeshrabrili građane na prodaju vlastitih predmeta čime se ugrožava i njihova ekonomska sloboda.

Komentar: Uvažena zastupnica ukazuje na potrebu za pažljivim balansiranjem između efikasne fiskalne kontrole i zaštite ekonomskih sloboda građana, te predlaže da se pragovi i obaveze jasno definiraju i eventualno dodatno razmotre kako bi se osigurala pravičnost i održivost sistema fiskalizacije. Ovakav stav naglašava važnost razlikovanja između povremenih, privatnih prodaja i redovnih poslovnih aktivnosti koje treba fiskalizirati, kako bi se izbjeglo nepotrebno opterećenje i administrativni teret.

Obrazloženje je dato u tački II.1.1. ovog Izvještaja

II.1.5. Kadrija Hodžić

Uvaženi zastupnik istakao je da predmetni propis predstavlja početak fiskalnih reformi, te da je njegova pozitivna karakteristika što je utemeljen na evropskim direktivama i novim tehnološkim rješenjima. Nadalje je ukazao da pojedine odredbe propisa, a posebno dio koji se odnosi na fiskalizaciju fizičkih lica i samofakturisanje, trebaju biti podzakonskim propisima detaljnije uređene i opisane kako bi se postigla, odnosno, ostvarila njihova svrha i efikasnost primjene. Smatra ovaj Nacrt jednim od najsnažnijih i sveobuhvatnih poduhvata kojim su obuhvaćene skoro sve transakcije koje se obavljaju, što predstavlja revolucionarni poduhvat u borbi protiv sive ekonomije i porezne evazije. Također smatra da je pitanje fiskalizacije fizičkih lica potrebno posebno detaljno regulirati podzakonskim aktima, kako bi sa jasno znalo na koga i u kojem slučaju se odnosi obaveza fiskalizacija u slučaju ostvarivanja prihoda u iznosu višem od 5.000,00 KM, uključujući i sistem kontrole posebno kada su u pitanju gotovinske isplate.

Komentar: Izlaganje zastupnika pokazuje balansiran i promišljen pristup Nacrtu zakona, prepoznajući njegov značaj i potencijal, ali i ukazujući na neophodnost dodatnih detaljnih pravnih i tehničkih rješenja za uspješnu implementaciju fiskalizacije u praksi.

II.1.6. Slaven Raguž

Uvaženi zastupnik prvenstveno je naglasio da predloženim tekstom neće doći do sprečavanja fiskalne evazije, posebno imajući u vidu da su reforme fiskalnog sistema donekle već prethodno provedene, te su obveznici tom prilikom kupili nove fiskalne uređaje. Nadalje je sugerirao da bi

obveznici koji paušalno plaćaju porez na dohodak trebali biti oslobođeni ove obaveze, te istakao nerealnost obaveze fizičkih lica da budu fiskalizovani. Ukazao je da odredbe člana 56. Nacrta mogu dovesti do poskupljenja bankarskih usluga, zatim da bi umjesto standarda ISO 9001 trebalo uvesti standard ISO 27001, te da bi se u prijedlogu Zakona bi trebala navesti detaljna tehnička specifikacija predviđenog fiskalnog sistema.

Komentar: Izlaganje zastupnika donosi konstruktivne kritike i prijedloge koji mogu doprinijeti unapređenju Nacrta zakona, posebno u pogledu realnosti primjene, zaštite korisnika i tehničke sigurnosti fiskalnog sistema.

Prijedlog da se izuzmu od obaveze fiskalizacije porezni obveznici koji paušalno plaćaju porez na dohodak od obaveze fiskalizacije, nije prihvaćen na predloženi način. Naime, obveznici koji plaćaju paušalno porez na dohodak su: obrtnici koji obavljaju djelatnosti koje mogu biti domaća radinost, i tradicionalni i stari zanati, te prijevoznici do 8 tona (taksisti) i trgovci pojedinci. Tačno je da zbog specifičnosti ove kategorije poreznih obveznika, koji često imaju ograničene kapacitete i niže prihode, opterećenje fiskalizacijom moglo biti disproporcionalno i otežati njihovo poslovanje.

Stoga se predlaže da ova lica koriste besplatnu aplikaciju koju će razviti Porezna uprava FBiH kao elektronski sistem za evidentiranje transakcija, te je u ove svrhe izvršena dopuna sa novim članom 48. Prijedloga zakona, zatim posljedično i izmjeni člana 47 Prijedloga zakona, i dopuni člana 4. Prijedloga zakona.

Razmotren je prijedlog da se umjesto standarda ISO 9001 uvede standard ISO 27001, ali s obzirom da standardi uređuju različitu materiju, nisu supsidijarni, već komplementarni. Naime, ISO 9001 je standard koji se odnosi na sistem upravljanja kvalitetom. Certifikat ISO 9001 potvrđuje da organizacija ima uspostavljene procese za dosljedno ispunjavanje zahtjeva kvaliteta u proizvodnji i uslugama. Za proizvođače fiskalnih sistema, ovaj certifikat je važan jer garantuje da su procesi razvoja i proizvodnje uređaja i softvera sistemski kontrolisani i usklađeni s međunarodnim standardima kvaliteta. ISO 27001 je međunarodni standard za sistem upravljanja sigurnošću informacija (ISMS). Budući da fiskalni sistemi obrađuju osjetljive finansijske i porezne podatke, sigurnost informacija je ključna. Certifikat ISO 27001 potvrđuje da organizacija ima uspostavljene procedure za zaštitu podataka, upravljanje rizicima i sprječavanje neovlaštenog pristupa ili gubitka podataka. Za fiskalne sisteme, ovaj standard je posebno relevantan jer osigurava povjerljivost, integritet i dostupnost podataka.

Traženje certifikata ISO 9001:2000 ili novijeg za kvalitet, te ISO 27001 za sigurnost informacija, od proizvođača i zastupnika fiskalnih sistema je opravdano i objektivno, jer osigurava da su sistemi pouzdani, sigurni i usklađeni sa međunarodnim standardima, što je ključno za efikasnu i sigurnu fiskalizaciju.

Prijedlog je prihvaćen na način da je izvršena dopuna u članu 34. stav (3) tačka b) Prijedloga zakona na način da je dodan i certifikat ISO 27001.

Prijedlog da se u Zakonu navede detaljna tehnička specifikacija predviđenog fiskalnog sistema, nije prihvaćen.

Obrazloženje: Zakonsko navođenje detaljnih tehničkih specifikacija može ograničiti mogućnost prilagođavanja novim tehnologijama i inovacijama, što bi moglo usporiti razvoj i modernizaciju fiskalizacije, kao što imamo sada slučaj sa postojećim Zakonom o fiskalnim sistema, koji ograničava inovacije. Zakon definira osnovne pojmove i obaveze u vezi sa fiskalizacijom, dok detaljne tehničke specifikacije nisu nužne u samom zakonu, već se precizno reguliraju u pravilnicima. Time se postiže jasna podjela nadležnosti i pravna sigurnost, a zakon ostaje pregledan i prilagođen široj javnosti.

S druge strane, Centrala platforma fiskalizacije jeste informacioni sistem Porezne uprave FBiH i u

njenom vlasništvu, kao i trenutni IT sistem koji podržava fiskalne sisteme, kao i svi ostali IT sistemi koje Porezna uprava FBiH ima. Zakonsko navođenje detaljnih tehničkih specifikacija IT sistema Porezne uprave FBiH direktno ugoržava sigurnost podataka, što je i razlog zašto nije prihvaćen. Značajno je istaknuti da je Prijedlogom zakona već uređeno koje funkcionalnosti mora imati Centralna platforma fiskalizacije, a što treba biti predmet zakona.

II.1.7. Adisa Kokić-Hinović

Uvažena zastupnica osvrnula se također na potrebu da se preispita oslobađanje od obaveze „djelatnosti kockanja“, koje nije opravdano te predstavlja dodatno opterećenje za Poreznu upravu da vrši kontrole dva paralelna sistema evidentiranja prometa, te na činjenicu neizuzimanja iz ove obaveze advokatske djelatnosti primarno iz razloga neizvjesnosti naplate, odnosa povjerljivosti, te prakse iz okruženja gdje je njihovo uključivanje izazvalo značajne društvene nesuglasice.

Komentar: Uvažena zastupnica ukazuje na važna pitanja u vezi sa obavezom fiskalizacije određenih djelatnosti, posebno „djelatnosti kockanja“ i advokatske djelatnosti, koja zahtijevaju dodatnu pažnju i razmatranje.

Obrazloženje za djelatnost igre na sreću dato je u tački II. 1.3. ovog Izvještaja.

Komentar: Uvođenje advokata u sistem fiskalizacije je tema koja izaziva različite stavove, a iskustva iz EU i zemalja u okruženju pokazuju složenost ove problematike.

Argumenti za uvođenje advokata u fiskalizaciju:

Povećanje transparentnosti i suzbijanje sive ekonomije: Fiskalizacija omogućava bolju evidenciju prihoda advokata, što doprinosi smanjenju poreznih utaja i povećava poreznu disciplinu.

Ravnopravnost prema drugim privrednim subjektima: Ako svi drugi pružaoci usluga moraju fiskalizirati promet, advokati ne bi trebali biti izuzeti, jer to stvara nejednake uslove na tržištu.

Olakšavanje kontrole poreznih organa: Elektronska evidencija olakšava poreznoj upravi nadzor i smanjuje mogućnost zloupotreba.

Argumenti protiv uvođenja advokata u fiskalizaciju.

Specifičnost advokatske djelatnosti: Advokati često naplaćuju usluge naknadno, nakon završetka postupaka, što otežava izdavanje fiskalnih računa u realnom vremenu.

Povjerljivost i profesionalna etika: Fiskalizacija može ugroziti povjerljivost odnosa između advokata i klijenata, što je temelj profesionalne tajne. Fiskalizacija podrazumijeva obavezno izdavanje fiskalnih računa i evidentiranje svih finansijskih transakcija u sistem koji je povezan sa Poreznom upravom. Time se stvara digitalni trag o uslugama koje je advokat pružio određenom klijentu, što može otkriti prirodu i obim pravnih poslova.

Prema članu 4. Zakona o advokaturi FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 1/25) propisano je da advokatska djelatnost, između ostalog, obuhvata:

- a) davanje usmenih i pisanih pravnih savjeta i mišljenja,
- b) sastavljanje tužbi, prijedloga, zahtjeva, molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka,
- c) sastavljanje ugovora, testamenata, poravnanja, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava,
- d) zastupanje i odbranu domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost, ali im sud ili drugi organi to svojstvo u postupku priznaju,

e) posredovanje radi zaključenja pravnog posla ili mirnog rješavanja spora i spornog odnosa,

f) obavljanje i drugih poslova pravne pomoći u ime i za račun domaće ili strane fizičke ili pravne osobe i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost, ali im sud ili drugi organi to svojstvo u postupku priznaju, na osnovu kojih se ostvaruju prava, štite slobode i drugi interesi.

Konsultantske usluge koje pružaju advokati uglavnom se odnose na opšte pravne savjete i ne uključuju specifične detalje o predmetima ili klijentima, pa evidentiranje takvog prometa putem fiskalizacije ne bi nužno otkrivalo sadržaj profesionalne tajne. Isto je u slučaju sa sastavljanjem tužbi, prijedloga, zahtjeva, molbi, pravnih lijekova, predstavki i drugih podnesaka, kao i sastavljanjem ugovora, testamenata, poravnanja, izjava, općih i pojedinačnih akata i drugih isprava. Fiskalni račun bi sadržavao samo osnovne podatke o vrsti usluge i iznosu, bez detalja o predmetu ili identitetu klijenta. I trenutni fiskalni račun u maloprodaji ne sadrži identitet kupca, pa se isto može primijeniti i kod advokata.

Pravno zastupanje, s druge strane, često uključuje osjetljive informacije i specifične podatke o predmetima i klijentima, pa bi fiskalizacija takvih usluga mogla ugroziti povjerljivost i profesionalnu tajnu. Zastupanje pred sudovima je jedan od osnovnih oblika advokatske djelatnosti, koji uključuje vođenje postupaka u ime i za račun klijenata pred sudskim i drugim nadležnim organima. Međutim, zastupanje nije ograničeno samo na sudske postupke. Advokati pružaju i druge usluge zastupanja, kao što su posredovanje u pravnim poslovima, mirno rješavanje sporova, zastupanje u upravnim i drugim postupcima, te obavljanje poslova pravne pomoći u ime i za račun klijenata.

Dakle, ako se usluge pravnog zastupanja pred sudovima izuzmu iz obaveze fiskalizacije, a evidentiraju se samo konsultantske usluge na općem nivou, rizik od otkrivanja profesionalne tajne je znatno smanjen ili praktično nepostojeći. Ove aktivnosti se mogu smatrati i dijelom konsultativne djelatnosti, naročito kada advokat zastupa klijenta u pregovorima, sklapanju ugovora ili pruža pravne savjete u vezi sa pravnim poslovima i sporovima, a ne vodi formalni sudski postupak.

U Prijedlogu Zakona dodat je novi član 9. koji uređuje djelimično izuzeće advokata od obaveze fiskalizacije, u skladu sa vrstom transakcija koje obavljaju. Tako su iz obaveze fiskalizacije isključene transakcije koje se odnose na zastupanje, dok ostale konsultantske usluge koje advokati pružaju nisu izuzete i podliježu fiskalizaciji.

II.1.8. Amel Mekić

Uvaženi zastupnik ukazao je na mnogobrojne negativne posljedice koje bi uključivanje fizičkih lica u fiskalni sistem moglo ostaviti na poslovno okruženje počevši od psihološkog efekta na građane koji će nastojati izbjeći transparentnost u svojim transakcijama kada je u pitanju prodaja polovnih stvari koja se često dešava iz nužde, a ne radi ostvarivanja profita, do ekonomskih posljedica koje mogu nastati za platforme koje se bave ovakvim vidom posredništva između građana, te smatra da je u borbi protiv sive ekonomije potrebno fokusirati se na sektore gdje se dešavaju značajne porezne utaje.

Komentar: Izlaganje zastupnika naglašava potrebu balansiranog pristupa fiskalizaciji, koji će osigurati poreznu disciplinu i transparentnost, a istovremeno neće opterećivati građane i male privrednike nepotrebnim administrativnim zahtjevima.

II.1.9. Damir Mašić

Uvaženi zastupnik podržao je koncepciju trenutnog teksta propisa, pri čemu je naglasio mišljenje da bi se isti ipak trebao orijentisati na potpuno softversko rješenje fiskalizacije bez dodatnih hardverskih dijelova, koji osim povećanja troškova nisu efikasni kada je u pitanju pristup podacima

kojima bi se trebalo moći raspolagati u svakom momentu. Ovdje se posebno osvrnuo na sigurnosni modul, odnosno činjenicu da bi troškovi kupovine istog bili prilično veliki za obveznike, te glomazno i specifično administriranje istim od strane specijalno ovlaštenog lica i inspektora Porezne uprave. Dalje je ukazao da potpuno softversko rješenje ne bi uzrokovalo dodatne troškove, isto bi bilo asistiranje od strane telekom operatera u većinskom vlasništvu Federacije pri čemu bi sam softver bio u vlasništvu Federacije.

Komentar: Izlaganje zastupnika podržava modernizaciju i digitalizaciju fiskalnog sistema kroz softverska rješenja koja su ekonomičnija, efikasnija i prilagođenija savremenim tehnološkim trendovima, a istovremeno naglašava potrebu za jasnim definiranjem vlasništva i uloge ključnih aktera u sistemu.

Prihvaćena je sugestija da se u novom zakonu odustane od detaljne regulacije hardverskih komponenti fiskalizacije i da se fokus preusmjeri isključivo na softverski dio. Dosadašnji pristup fiskalizaciji često je podrazumijevao obaveznu upotrebu specifičnih hardverskih rješenja (poput fiskalnih kasa sa posebnim memorijskim modulima). Međutim, razvojem tehnologije i koncepta "online fiskalizacije", potreba za striktnom regulacijom hardvera se smanjuje. Intencija je da se zakon fokusira na suštinu – na pravilan rad fiskalnog sistema, odnosno na to da softver obavlja sve potrebne funkcije (evidentiranje, kreiranje računa, sigurnosni elementi, komunikacija s Poreznom upravom), dok će hardver biti ostavljen kao izbor obveznika, pod uslovom da je kompatibilan sa certificiranim softverom.

Sigurnosni modul predstavlja softversku komponentu čija je osnovna svrha zaštita integriteta i autentifikacije sistema ESET. Prethodnim Nacrtom zakona bilo je predviđeno da Porezna uprava razvije ovaj modul i integriše ga u ESET. Modul nije zahtijevao administraciju niti od ovlaštenih lica, niti od inspektora, već je bilo dovoljno da serviser preuzme sigurnosni modul sa web platforme i integriše ga u uređaj.

Međutim, tokom javne rasprave izneseni su određeni argumenti i primjedbe koje su pažljivo razmotrene. Zbog toga se u predloženom zakonskom rešenju predlaže nešto drugačiji pristup, iako i dalje zasnovan na istim osnovnim principima.

II.1.10. Kenan Uzunović i Mirza Čelik

Uvaženi zastupnici svoje primjedbe i sugestije na Nacrt propisa dostavili su u pisanoj formi kako slijedi:

- **Član 17.** – iz dostavljenog teksta može se zaključiti da se predloženom dopunom (iako ista nije navedena za što se pretpostavlja da je tehnička greška) predlaže da sadržaj fiskalnog računa čini i takozvana identifikacija artikla i usluge – GTIN u smislu dopune stava (1) člana 17. sa novom tačkom q);

Prijedlog da se u obavezni sadržaj fiskalnog računa uključi i identifikacija artikla ili usluge nije prihvaćen jer bi moglo povećati inicijalne troškove razvoja i implementacije sistema kod proizvođača i korisnika. Pojam „šifra artikla“ može podrazumijevati GTIN, ukoliko se opredijeli korisnik.

- **Član 24.** – predložena je dopuna da je kupac koji raspolaže elektronskim fiskalnim računom isti dužan čuvati i pokazati na zahtjev ovlaštenog lica putem elektronskog uređaja tako da stav (2) člana ovog člana glasi:

„Elektronski fiskalni račun kupac nije dužan u navedenom krugu, ali ga je, na zahtjev, obavezan prikazati nadležnom organu putem elektronskog uređaja“.

Prijedlog da kupac posjeduje elektronski fiskalni račun i da ga pokaže nadležnom organu **prihvaćen je**, ali ne u predloženom obliku. Naime, brisanjem riječi „papirni“ u odredbi člana 28. Prijedloga zakona podrazumijeva se da se obaveza odnosi i na elektronski fiskalni račun.

- **Član 26.** – predložena je izmjena stava (2) ovog člana u smislu da se jasno predvidi funkcija fiskalne opreme kao hardvera i ESET-a kao softvera, uključujući obavezu certificiranja fiskalne opreme od strane Porezne uprave tako da stav (2) ovog člana glasi:

„Fiskalna oprema je hardverski uređaj koji omogućava elektronsku komunikaciju sa Poreznom upravom i na njemu je instaliran ESET čija funkcija je definirana u članu 27. ovog Zakona. Fiskalna oprema mora biti certificirana i odobrena od strane Porezne uprave za korištenje u skladu sa podzakonskim aktom koji donosi Ministar.“

Prijedlog nije prihvaćen jer predložena odredba regulira isključivo certificiranje fiskalne opreme. Međutim, Prijedlogom zakona predviđeno je da se za potrebe fiskalizacije mogu koristiti različiti tehnički uređaji, kao što su računari, mobilni telefoni ili tableti. Ovi uređaji nemaju isključivu funkciju fiskalizacije, već služe i za druge šire poslovne i tehničke namjene. Zbog toga bi striktno definiranje i certificiranje samo fiskalne opreme bilo nepraktično i ograničavajuće u odnosu na stvarne potrebe i fleksibilnost sistema fiskalizacije.

- **Član 27.** – predložena je dopuna kojom bi se jasno definirala funkcija arhiviranja kao jedna od osnovnih funkcija ESET-a a u skladu sa tehničkim standardima rokovima koji će se definirati podzakonskim aktima, te taksativno nabrojanje funkcija ESET-a po tačkama pojedinačno.

Prijedlog nije prihvaćen iz razloga što se predloženom dopunom uređuju tehničke i funkcionalne karakteristike ESET-a, a što je već predviđeno da se uredi u članu 32. Prijedloga zakona. Propisivanje iste pravne stvari kroz dva člana, samo dodatno stvara pravnu nesigurnost.

- **Član 31.** – izmjena ovog člana predložena je u kontekstu razdvajanja funkcije proizvođača i zastupnika, pri čemu registraciji kod Porezne uprave podliježu isključivo proizvođači koji ujedno snose i odgovornost za kvalitet i usklađenost fiskalne opreme, dok zastupnici djeluju na osnovu ugovora za proizvođačem. Shodno navedenom predloženo je da član 31. glasi:

„Član 31.

- (1) *EFS može stavljati u promet na teritoriji Federacije samo privredno društvo koje ima status registrovanog proizvođača ili djeluje kao zastupnik registrovanog proizvođača u skladu sa ovim zakonom.*
- (2) *Proizvođačem, u smislu ovog člana, smatra se privredno društvo koje razvija, proizvodi i plasira fiskalnu opremu i ESET. Proizvođači su obavezni registrovati se u Poreznoj upravi (PU) i dostaviti tehničku dokumentaciju, certifikate i druge dokaze o usklađenosti opreme sa tehničkim standardima.*
- (3) *Zastupnikom, u smislu ovog člana, smatra se privredno društvo koje na osnovu ugovornog odnosa s registrovanim proizvođačem obavlja prodaju, distribuciju i tehničku podršku fiskalne opreme i ESET-a.*

**Zastupnici nisu obavezni registrovati se u PU, ali moraju djelovati u skladu sa ugovorom s proizvođačem i tehničkim standardima definiranim podzakonskim aktima.*

- (4) *Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti proceduru registracije proizvođača, tehničke standarde za fiskalnu opremu i obaveze zastupnika u vezi sa tehničkom podrškom i održavanjem.*

Prijedlog nije prihvaćen iz razloga što su proizvođač i zastupnik dva odvojena subjekta, sa različitim ESET-om. Naime, poslovni subjekt - zastupnik ne zastupa prodaju ESET-a ovlaštenog proizvođača iz ovog zakona, već zastupa prodaju ESET trećih lica. Znači zastupnik može zastupati isključivo lica koja nisu ovlašteni proizvođači iz ovog zakona. Stoga, odgovornost za ESET ne može biti prenesena ili dijeljena između proizvođača i zastupnika na način predložen u prijedlogu.

Član 32. – izmjena je predložena u smislu predložene izmjene člana 31., na način da se briše status registrovanog proizvođača/zastupnika i težište stavlja na uslove i odgovornosti oba ova subjekta, dok se serviseri kao akteri u procesu fiskalizacije eliminišu. Shodno navedenom predloženo je da član 32. glasi:

„Član 32.

(Uslovi za proizvođače i zastupnike fiskalne opreme)

- (1) *Proizvođači fiskalne opreme i ESET- moraju:*

- a) *biti registrovani u Poreznoj upravi Federacije,*
- b) *dostaviti tehničku dokumentaciju i certifikate koji potvrđuju usklađenost fiskalne opreme sa tehničkim standardima,*
- c) *osigurati kontinuiranu podršku za ažuriranje i održavanje fiskalne opreme i ESET-a u skladu sa podzakonskim aktima.*

- (2) *Proizvođači fiskalne opreme i ESET- moraju:*

- a) *djelovati na osnovu ugovora s proizvođačem,*
- b) *pružati tehničku podršku i održavanje fiskalne opreme i ESET-a u skladu sa podzakonskim aktima,*
- c) *poštovati tehničke i organizacione standarde definirane podzakonskim aktima.*

- (3) *Proizvođači i zastupnici su odgovorni za:*

- a) *osiguranje tačnosti, ispravnosti i ažurnosti fiskalne opreme i ESET-a,*
- b) *saradnju s nadležnim organima prilikom kontrole i inspekcije,*
- c) *izmirivanje svih poreznih obaveza u skladu sa zakonom.*

- (4) *Ministarstvo će podzakonskim aktima detaljnije urediti tehničke, kadrovske i organizacione uslove za proizvođače i zastupnike fiskalne opreme i ESET-a, kao i njihove odgovornosti prema nadležnim organima.*

Prijedlog za izmjenom uslova za stjecanje statusa RPZ nije prihvaćen, iz razloga što predloženi uslovi nisu precizirani, već su uopćeni, a najznačajnije nije precizirano koja djelatnosti može izrađivati softversko rješenje, tako da se otvara mogućnost da softver izrađuju i društva koja se bave poljoprivredom. Dalje, ne određuju se standardi i tehnički uslovi koji se primjenjuju, što treba garantirati kvalitet i sigurnost ESETa, pruža zaštitu obvezniku fiskalizacije.

- Kada su u pitanju članovi 34., 35., 36. i 37. - predloženo je njihovo restrukturiranje u smislu spajanja članova 34. i 35. u novi član 34., te članova 36. i 37. u novi član 35., što prema mišljenju predlagača predstavlja bolju i jasniju percepciju ovih odredbi tako da oni glase:

„Član 34.

(Prodaja i instalacija fiskalne opreme)

- (1) Fiskalna oprema može se prodavati samo putem proizvođača registrovanih u Poreznoj upravi i zastupnika koji imaju ugovor sa proizvođačem fiskalne opreme i ESET-a.
- (2) Instalaciju fiskalne opreme vrši proizvođač ili zastupnik ovlašten od strane proizvođača, u skladu sa tehničkim standardima i procedurama definiranim podzakonskim aktima.
- (3) Proizvođač je odgovoran za usklađenost fiskalne opreme sa tehničkim standardima i pravilnu instalaciju, dok zastupnik, ako je ovlašten za instalaciju, postupa u skladu sa ugovorom s proizvođačem.
- (4) Detalji o načinu prodaje, instalacije i prijave fiskalne opreme Poreznoj upravi uređuju se podzakonskim aktima.“

„Član 35.

- (1) Održavanje fiskalne opreme obavljaju proizvođači ili zastupnici koji imaju ugovor s proizvođačem, u skladu sa tehničkim standardima i ugovornim obavezama.
- (2) Proizvođači i zastupnici dužni su osigurati tehničku podršku za fiskalnu opremu, uključujući ažuriranje softverskih komponenti i otklanjanje tehničkih kvarova u rokovima definiranim podzakonskim aktima.
- (3) Kontrolu fiskalne opreme provodi Porezna uprava u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.
- (4) Proizvođači i zastupnici su dužni omogućiti Poreznoj upravi:
 - a) pristup tehničkoj dokumentaciji, fiskalnoj opremi i ESET-u,
 - b) saradnju tokom inspekcija i kontrole,
 - c) dostavljanje ažuriranih podataka o instaliranoj i održavanoj opremi.
- (5) Ministarstvo će podzakonskim aktima detaljnije urediti:
 - a) procedure održavanja i ažuriranje fiskalne opreme,
 - b) postupke inspekcije i kontrole fiskalnih uređaja,
 - c) odgovornosti proizvođača i zastupnika tokom kontrole.“

Predloženo restrukturiranje članova 34., 35., 36. i 37. Nacrta zakona nije prihvaćeno iz razloga što bi takve izmjene primarno narušile temeljni institut odobrenja i davanja javnih ovlaštenja. Članom 34. Nacrta zakona prvenstveno se uređuje način stjecanja ovlaštenja od strane proizvođača i zastupnika, a ne pitanje prodaje fiskalnih sistema, što je suštinska razlika u odnosu na predložene izmjene.

Nadalje, u ovim odredbama propisuju se uslovi ugovornih odnosa koji su od javnog značaja, jer se tiču javnog interesa i predstavljaju ključni dio mehanizma za dodjelu javnih ovlaštenja, posebno u pogledu uslova koje lice mora ispunjavati da bi bilo ovlašten servisier.

Izmjene koje bi redefinirale ove odredbe na način predložen u restrukturiranju dovele bi do urušavanja sistema kontrole i odgovornosti, te ugrozile sigurnost i pouzdanost fiskalizacije kao javnog interesa. Zbog toga je odbijanje predloženih izmjena opravdano i usmjereno na očuvanje integriteta i efikasnosti pravnog okvira

II.1.11. Mirza Batalović

Uvaženi zastupnik dostavio je pismeni prijedlog kojim predlaže da se stari i tradicionalni zanati uvrste u izuzeća iz obaveze fiskalizacije predviđene u članu 7. Nacrta, a imajući u vidu da se radi o niskoakumulativnim i „neprofitnim“ obrtima, odnosno tradiciji dugoj i do 100 godina, u kojem smislu bi njihova fiskalizacija faktički u velikoj mjeri doprinijela potencijalom smanjenju ili čak potpunom nestanku ovog nematerijalnog dobra.

Iste primjedbe i prijedlog da se stari i tradicionalni obrti izuzmu iz obaveze fiskalizacije dala je Obrtnička komora Federacije BiH, Obrtnička komora Kantona Sarajevo, te Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo.

Prijedlog za izuzimanje tradicionalnih i starih zanata je prihvaćen, a obrazloženje je dato u tački II.1.2. ovog Izvještaja.

II.1.12. Marijan Marijanović

Pismenim prijedlogom zastupnika predložena je korekcija Nacrta zakona u odnosu na dva člana i to:

- U članu 29. iza stava (6), dodati novi stav (7) koji bi glasio: „Sigurnosni modul (SM) komunicira u realnom vremenu s Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF) putem odvojene i sigurne internetske veze, te putem iste šalje kriptirane podatke na CPF.“
- Dosadašnji stav (7) postaje stav (8).

Kao razlog predloženih izmjena navodi se ključna potreba da se radi integriteta podataka fiskalnog obveznika, u slučaju prestanka rada ESET-a, podaci u realnom vremenu, sigurnom i odvojenom vezom šalju na CPF.

Prijedlog je djelimično prihvaćen, ali ne na predloženi način, već je uključen način komunikacije SM i Porezne uprave u realnom vremenu u članu 31. stav (3) Prijedloga zakona.

- U članu 58. stav (2) iza riječi „imenuje i razrješava“, riječi „Vlada Federacije na prijedlog Ministra“, zamjenjuju se riječju „Ministar“, dok preostali dio teksta ovog člana ostaje nepromijenjen.

Izmjena se predlaže radi efikasnije i brže procedure članova Stručnog odbora, u kojem slučaju bi se faktički provodio dvostruki postupak saglasnosti, a isti svakako trebaju učestvovati u izradi predviđenih pravilnika u saradnji sa Ministarstvom.

Prijedlog je prihvaćen da se iz imenovanja članova Stručnog odbora isključi Vlada Federacije BiH.

II.2. Primjedbe, prijedlozi i sugestije delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

Na zasjedanju Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija usvojen je bez rasprave.

II.2.1. Miomirka Melank

Delegatkinja je kao doprinos javnoj raspravi o Nacrtu zakona o fiskalizaciji, na 18. sjednici Doma naroda Parlamenta FBiH održanoj 22.04.2025. godine pokrenula inicijativu za fiskalizaciju sajмова knjiga, kao i prodaja knjiga od šatorima, pagodama i sličnim mjestima, pri čemu je ukazala na mogućnost dobre prakse zemalja u regionu gdje postoji mogućnost iznajmljivanja fiskalnih uređaja u te svrhe. Mišljenja je da bi ovo bio odličan način da se zaštite profesionalni prodavači knjiga i crno tržište u ovom segmentu.

Komentar: Uvažena delegatkinja predstavila je praktično i efikasno rješenje koje balansira između potreba Porezne uprave i mogućnosti privremenih prodavaca, te može biti model za širu primjenu u drugim sličnim sektorima.

Prihvaćena je sugestija da se omogući iznajmljivanje ESET-a privremeno, te je kroz poseban Odjeljak C. Iznajmljivanja ESET-a, Poglavlje 3. Elektronski sistem evidentiranja transakcija, kroz 6 novih članova u Prijedlogu zakona, uređena mogućnost zajedno sa ostalim mehanizmima neophodnim za nadzor ovog dijela.

II.2.2. Damir Džeba

Delegat je dostavio pismeni prijedlog izmjene Nacrta zakona, sa prijedlozima koji se odnose na niz komentara kako slijedi:

- U članu 4. stav (1) iza tačke t) dodati novu tačku u) koja glasi:

u) Inicijalizacija je postupak stavljanja elektronskog fiskalnog sistema u funkciju evidentiranja transakcija, odnosno elektronskog fiskalnog sistema u funkciju kontrole prometa saglasno ovom zakonu.

Obrazloženje: Dodavanjem definicije pojma „inicijalizacija“ u član 4. stav (1) tačka u), osigurava se jasnoća i preciznost u primjeni Zakona. Ovaj pojam ključan je za razumijevanje procesa stavljanja elektronskog fiskalnog sistema (EFS) u funkciju, što je osnovni korak u fiskalizaciji poslovnih subjekata. U obrazloženju Prednacrt zakona naglašeno je da „inicijalna fiskalizacija“ predstavlja postupak koji uključuje tehničku i funkcionalnu pripremu EFS-a za evidentiranje transakcija i kontrolu prometa. Dodavanjem ovog pojma u definicije, izbjegava se mogućnost različitih tumačenja u toku primjene Zakona.

Prijedlog nije prihvaćen jer se kroz Prijedlog zakona ne koristi pojam „inicijalizacije“ te definiranje pojma koji se ne upotrebljava nema svrhu.

- U članu 19. se dodaju novi stavovi (8) i (9) koji glase:

(8) U slučajevima kada kupac u hotelu sve usluge plaća odjednom prilikom odjave, prodavac je dužan izdati zbirni račun koji referencira svaki pojedinačni račun izdan u toku boravka kupca, pri čemu se za svaki od tih računa navodi odgovarajući Sigurnosni broj računa (SBR). Ista procedura primjenjuje se i na porezne obveznike koji posluju u djelatnostima poput kafića i restorana, gdje se računi izdaju odmah po zaprimanju narudžbe, za svaku pojedinačnu narudžbu zasebno. U slučaju više narudžbi istog kupca u toku jedne posjete, za svaku narudžbu mora se izdati zaseban račun. Ukoliko kupac odluči sve narudžbe platiti odjednom, na kraju posjete, tada se izdaje zbirni račun koji sadrži referencu na sve prethodno izdane pojedinačne račune.

(9) Ministar će podzakonskim aktom urediti uslove za izdavanje narudžbi, predračuna, otpremnica, ponuda, reversa i sličnih dokumenata, te proceduru, izgled i način izdavanja zbirnog računa.

Obrazloženje: Ovime se smanjuje mogućnost manipulacije i jasno i nedvosmisleno se daje do znanja da se račun izdaje za svaku stavku narudžbu kupca u ugostiteljskim objektima. Ovaj komentar ima za cilj uskladiti fiskalnu praksu s realnim poslovnim procesima u ugostiteljskim i sličnim djelatnostima, gdje usluge nisu uvijek plaćene odmah nakon njihove realizacije, već se naplaćuju naknadno, odnosno zbirno. Na ovaj način se uz svaku napravljenu narudžbu izdaje račun, a prilikom plaćanja se izdaje zbirni račun koji čini sumu svih prethodno izdanih računa po narudžbama.

Prijedlog nije prihvaćen na predloženi način jer nije kompatibilan sa Prijedlogom zakona. Međutim, razmatrajući problematiku izdavanja narudžbenica koje se koriste u ugostiteljstvu i hotelijerstvu, te da izvršenje usluge „traje“ i može trajati i duže, te da se parcijalno izvršava, predloženo je da se omogući izrada narudžbenica putem ESET-a za ove djelatnosti, čime bi se mogli izdavati računi po narudžbenicama. Nadalje su jasno definirane karakteristika ESET-a kroz član 29. stav (2) Prijedloga zakona, kao i definiranje pojma Narudžbenice u članu 4. stav (1) tačka n) Prijedloga zakona.

- U članu 25. stav (1) iza riječ „hardverskih“ brisati veznik „ili“ i dodati „ , “ (zarez).

Obrazloženje: Formulacija da EFS predstavlja skup „hardverskih ili softverskih ili kombiniranih“ je nepravilna sintaksa. Ispravna sintaksa koja je nedvosmislena jest kako je navedeno „skup hardverskih, softverskih ili kombiniranih“.

Prijedlog nije prihvaćen jer je iz Prijedloga zakona isključen pojam elektronski fiskalni sistem, odnosno brisan član 25. Nacrta zakona.

- U članu 25. stav (2) u tački a) iza riječi „opremu“ brisati veznik „/ili“.

Obrazloženje: Formulacija prema kojoj EFS uključuje fiskalnu opremu i/ili ESET je dvosmislena formulacija koja ostavlja jako velikog prostora slobodnoj interpretaciji jer se može tumačiti da EFS čini ili jedno ili drugo, a što će sigurno dovesti do zablude u samoj implementaciji ovog Zakona.

Prijedlog nije prihvaćen jer je iz Prijedloga zakona isključen pojam elektronski fiskalni sistem, odnosno brisan član 25. Nacrta Zakona.

- U članu 25. stav (2) iza riječi „(ESET)“ brisati „ . “ (tačku) i dodati riječi „i sigurnosni modul (SM).“

Obrazloženje: Član 29 u stavu (5) jasno i nedvosmisleno kaže da je obveznik fiskalizacije dužan koristi SM za potrebe provođenja postupka fiskalizacije. Dakle, jasno je rečeno da se fiskalizacija ne može provoditi bez SM, samim time SM kao komponenta koja je definirana ovim Zakonom čini sastavni dio elektronskog fiskalnog sistema (EFS). Dalje, u članu 29. stav (2) se navodi da „SM omogućava autentifikaciju, autorizaciju i šifriranje podataka, te dodjeljuje jedinstveni sekvencijalni brojač potpisa, bilježi početak i kraj transakcije i generira provjeru vrijednosti na osnovu podataka transakcije.“ Također u članu 29. stav (4) se navodi da „SM komunicira sa EFS-om, te kriptira podatke u komunikaciji između fiskalnog sistema i Porezne uprave, sprječava neovlašteno korištenje podataka i čuva njihov integritet, te dostavlja na arhiviranje potpisane digitalne zapise“. Dakle, u definiciji sigurnosnog modula je navedeno u članu 29. da sigurnosni modul omogućava autorizaciju podataka sa EFS, bilježi početak i kraj transakcije, komunicira sa EFS. Budući da je SM već u samom opisu opisan kao ključni segment za EFS, što samim time dodatno implicira da je i SM sastavni dio EFS jednako kao što su Fiskalna oprema i ESET.

Prijedlog nije prihvaćen jer je iz Prijedloga zakona isključen pojam elektronski fiskalni sistem, odnosno brisan član 25. Nacrta zakona.

- U članu 29. iza stava (5) s dodaju dva novi stavovi (6) i (7) koji glase:

„(6) SM imaju pravo održavati i servisirati samo RPZ ili ovlašteni servis uz suglasnost RPZ.“

(7) Sigurnosni modul (SM) komunicira u realnom vremenu s Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF) putem odvojene i sigurne internetske veze, te putem iste šalje kriptirane podatke na CPF.

Dosadašnji stavovi (6) i (7) postaju stavovi (8) i (9).

Obrazloženje stav (6): Sigurnosni modul čini jedan od ključnih dijelova sistema fiskalizacije jer je obveznik fiskalizacije dužan koristiti SM, također SM kriptira podatke, te čuva njihov integritet, a što označava da je ispravnost SM ključna za očuvanje integriteta sistema fiskalizacije. U Zakonu nigdje nije navedeno ko u slučaju poteškoća u radu ili kvara servisirati i preventivno održava SM, stoga se nameće jasan i nedvosmislen zaključak da samo ovlaštena pravna lica koja posjeduju stručno znanje, a ujedno i odobrenje od nadležnog Ministarstva financija mogu servisirati i održavati SM.

Obrazloženje stav (7): Sigurnosni modul kao komponenta predstavlja ključni segment u cijelom procesu fiskalizacije jer je on svojevrsna „crna kutija“ koja čuva i šifrira/kriptira podatke kod svakog obveznika fiskalizacije. U slučaju prestanka rada ESET-a jedini validan podatak se nalazi na sigurnosnom modulu i zbog toga je ključno radi integriteta podataka fiskalnog obveznika da se isti podaci u realnom vremenu šalju sa sigurnosnog modula odvojenom i sigurnom vezom na CPF.

Prijedlog je djelimično prihvaćen, ali ne na predloženi način. Naime, sigurnosni modul je sastavni dio ESET-a i jedino ga ovlašteni servis može održavati što je nedvosmisleno navedeno u članu 38. Prijedloga zakona. Nadalje, kada je u pitanje način komunikacije SM sa Poreznom upravom, isti je prihvaćen i jasno naveden da je komunikacija u realnom vremenu u članu 31. stav (3) Prijedloga zakona.

- U članu 32 stav (1) se iza riječ Federacije dodati riječi "minimalno 5 godina prije stupanja na snagu ovog Zakona"

Obrazloženje: Zakon koji regulira rad privrednih društava s ciljem suzbijanja sive i crne ekonomije mora osigurati da subjekti koji dobiju odobrenje za obavljanje poslova RPZ-a imaju odgovarajuće iskustvo, stabilnost i kontinuitet poslovanja. Dodavanjem uslova da privredno društvo mora biti registrirano na području Federacije minimalno 5 godina prije stupanja na snagu Zakona, osigurava se nekoliko ključnih ciljeva:

- (1) Dokaz kontinuiteta poslovanja
- (2) Stabilnost poslovanja
- (3) Poznavanje lokalnog okruženja
- (4) Smanjenje rizika od zloupotreba

Ovaj uslov posebno je važan u kontekstu povećane odgovornosti koju nosi status RPZ-a, jer uključuje tehničke, kadrovske i druge specifične zahtjeve koji zahtijevaju dobro organiziranu iiskusnu organizaciju.

Prijedlog za definiranje uslova trajanja poslovnog subjekta koji aplicira za status RPZ je prihvaćen, iz obrazloženih razloga.

- U članu 32. stav (2) tački a) iza riječi „*elektrotehnike*“ umjesto veznika „*ili*“ staviti „*, ,*“ (zarez), a iza riječi „*mašinstva*“ brisati „*, ,*“ (zarez) i dodati riječi „*ili informatike*“.

Obrazloženje: Razvojem tehnologije i primjenom novih fiskalnih rješenja, uključujući softverske komponente, povećava se kompleksnost zadataka koje moraju obavljati proizvođači i zastupnici

EFS-a. Dodavanjem uslova da zastupnik ili proizvođač mora imati zaposlenika s VSS-om iz oblasti informatike osigurava se sljedeće:

- (1) Prilagodba tehnološkom
- (2) Komplementarnost kompetencija
- (3) Povećanje kvalitete rada

Prijedlog je prihvaćen, te je uključen u članu 34. stavu (3) tačka a) Prijedloga zakona, jer se proširuje oblast u okvirima struke.

- U članu 32. stav (2) tački a) iza riječi „noviji“ nakon zareza dodati riječi „certifikat ISO 37001 ili noviji“.

Obrazloženje: S obzirom na ključnu ulogu ovog Zakona u suzbijanju neformalne ekonomije i prevenciji utaje poreza, logično je da subjekti koji sudjeluju u implementaciji moraju poslovati u skladu s međunarodno priznatim standardima koji promiču transparentnost i etičnost. Uvođenjem obaveze posjedovanja certifikata ISO 37001, koji se odnosi na upravljanje sistemima za sprječavanje korupcije, postiže se:

- (1) Povećanje transparentnosti i etičnosti
- (2) Prilagodba suvremenim standardima
- (3) Unaprjeđenje sistema kontrole
- (4) Očuvanje integriteta fiskalnog sistema

Prijedlog je prihvaćen te je uključen u članu 34. stav (3) tačka b) Prijedloga zakona, jer se proširuje oblast u okvirima struke. Certifikat ISO 37001, koji se odnosi na sisteme upravljanja protiv mita i korupcije, koristi se i u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Ovaj standard pomaže organizacijama u uspostavljanju, implementaciji i održavanju efikasnih sistema za prevenciju korupcije, a u BiH postoji mogućnost dobijanja certifikacije putem ovlaštenih tijela. Posjedovanje ISO 37001 certifikata znači da je poslovni subjekt uspostavio, implementirao i održava sistem upravljanja protiv podmićivanja (anti-bribery management system - ABMS). Ovaj standard pruža okvir koji organizacijama omogućava da sprečavaju, otkrivaju i rješavaju slučajeve podmićivanja, kao i da se pridržavaju zakona o borbi protiv korupcije i dobrovoljnih obaveza.

- U članu 32 stav (2) tačka b) iza tačke dodati novu rečenicu koja glasi: „*Servisna mreža na području cijele FBiH znači da RPZ u svakom kantonu ima ili svoje predstavništvo ili potpisan ugovor sa najmanje dva ovlaštena servisa*“

Obrazloženje: Tačka b) stava (2) člana 32. propisuje obavezu postojanja servisne mreže za cijelu Federaciju BiH, no prethodna formulacija nije bila dovoljno precizna u definiranju što znači pokrivenost cijelog područja Federacije. Predloženom izmjenom uvodi se jasna i precizna definicija, prema kojoj RPZ mora osigurati prisutnost u svakom kantonu putem svojih poslovnih jedinica ili kroz ugovorno ovlaštenje najmanje dva servisa.

Razlozi za ovakvu definiciju:

- (1) Jedinstvena pokrivenost i dostupnost usluga
- (2) Redundantnost i kontinuitet usluga
- (3) Povećanje kvalitete i konkurencije
- (4) Jasna odgovornost i olakšano provođenje nadzora
- (5) Zaštita krajnjih korisnika i fiskalnog sistema

Prijedlog nije prihvaćen jer fizičko prisustvo servisa blizu korisnika neće biti potrebno uslijed odsustva hardverskih komponenti fiskalnog sistema, te se većina posla može izvršiti online.

- U članu 32 stav 3) broj „300.000,00 KM“ na oba mjesta zamijeniti brojem „2.000.000,00 KM“.

Obrazloženje: Svrha izmjene iznosa garancije u stavu (3) člana 32. leži u jačanju mjera zaštite fiskalnog sistema i sprječavanju utaje poreza, što je ključno za borbu protiv neformalne ekonomije. Utaja poreza često proizlazi iz zloupotrebe tehnoloških sistema, a bankovna garancija predstavlja jedan od najučinkovitijih mehanizama osiguranja naplate u slučaju propusta ili nepravilnosti koje nastanu od strane RPZ osoba. Prethodno definirani iznos garancije od 300.000,00 KM ocijenjen je kao neadekvatan, osobito u svjetlu složenosti i odgovornosti koje danas nosi status RPZ. Važno je napomenuti da je 2009. godine, kada je Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/09) usvojen, iznos garancije u članu 23. bio postavljen na 1.000.000,00 KM. Međutim, tada je Zakonom bio obuhvaćen isključivo rad s fiskalnim uređajima. Danas, uz značajan tehnološki napredak i uključivanje softverskih rješenja koja zahtijevaju dodatnu odgovornost, jasno je da prethodni iznosi više ne osiguravaju dovoljnu razinu zaštite. Stoga je predloženo povećanje iznosa garancije na 2.000.000,00 KM kako bi se odgovaralo aktuelnim okolnostima i razini rizika. Ovo povećanje nije samo prilagodba inflaciji u toku proteklih 15 godina, već i refleksija povećane složenosti i širine obuhvata Zakona, koji sada uključuje i softverske tehnologije. Dodatno, predloženi iznos odražava potrebu za adekvatnim osiguravanjem potencijalnih potraživanja Ministarstva u slučaju nastanka štete ili gubitka statusa RPZ, čime se povećava ukupna sigurnost fiskalnog sistema Federacije. Povećanje također šalje snažnu poruku o važnosti odgovornog poslovanja u skladu sa zakonodavnim okvirom i pravilima koja osiguravaju pravedno oporezivanje.

Prijedlog za povećanje garancije je djelomično prihvaćen na način da je iznos od 500.000 KM ocijenjen kao dovoljan da pokaže ozbiljnost i finansijsku sposobnost lica koja apliciraju za status RPZ (registriranog proizvođača/zastupnika). Također, važno je naglasiti da se ova garancija polaže tokom cijelog trajanja statusa RPZ, što predstavlja dodatnu sigurnost u odnosu na ranije propise, gdje takav uslov nije bio definiran na isti način.

- U članu 32 stav 4) riječi „više od 10 osoba“ zamijeniti riječima „sa minimalno 20 privrednih društava.“

Obrazloženje: Izmjenom stava (4) člana 32 jasnije se definira što znači posjedovanje servisne mreže, usklađujući terminologiju i pravne odredbe unutar Zakona. Umjesto ranije formulacije koja je zahtijevala suradnju s "više od 10 osoba", novi tekst propisuje da servisna mreža podrazumijeva sklopljene ugovore o ovlaštenju servisiranja EFS-a s najmanje 20 privrednih društava. Ova izmjena uvodi nekoliko važnih prednosti i osigurava dosljednost u zakonskom okviru.

- (1) Usklađivanje s definicijama iz Zakona
- (2) Povećanje profesionalnosti i kvalitete servisa
- (3) Regionalna pokrivenost i jednakost
- (4) Ojačana kontrola i provedba Zakona

Prijedlog nije prihvaćen jer fizičko prisustvo servisa blizu korisnika neće biti potrebno uslijed odsustva hardverskih komponenti fiskalnog sistema, te se većina posla može izvršiti online.

- U članu 32. stav 6) iza tačke dodati novu rečenicu koja glasi: „RPZ kojem je prestao takav status iz razloga ispunjavanja jednog ili više uslova stava (5) člana 32. ne može trajno steći status.“

Obrazloženje: Dodavanjem nove rečenice u stav (6) člana 32., kojom se propisuje da RPZ kojem je prestao status zbog kršenja jednog ili više uslova iz stava (5) člana 32. ne može ponovno steći status RPZ minimalno narednih 5 godina, osigurava se dodatna razina zaštite fiskalnog sistema i jačanje odgovornosti RPZ-a. Ova izmjena ima višestruke koristi i doprinosi ostvarivanju ciljeva Zakona na sljedeće načine:

- (1) Sprečavanje ponavljanja nepravilnosti
- (2) Povećanje odgovornosti i ozbiljnosti poslovanja
- (3) Zaštita integriteta fiskalnog sistema
- (4) Promicanje profesionalnih standarda
- (5) Usklađivanje sa sankcijama za ozbiljne povrede
- (6) Prevencija malverzacija
- (7) Povećanje povjerenja u sistem

Prijedlog je prihvaćen

Prijedlog nije prihvaćen na predloženi način, međutim, ukazao je na značaj održavanja uslova kroz vrijeme, te je u tu svrhu izvršena dopuna u članu 34. st. (8) i (9) Prijedloga kojim je jasno navedena obaveza nadzora od strane Ministarstva, kao i da se status koji je jednom oduzet, ne može ponovo steći.

- U članu 32. iza stava (6) dodati novi stav (7) koji glasi:

„(7) U slučaju prestanka statusa RPZ ne može se dati ponovo istom pravnom licu ili osnivaču ili suosnivaču ili odgovornom licu u pravnom licu.“

Obrazloženje: U članu 32. stav (5) u tačkama a) do i) su navedeni uslovi u kojima prestaje status RPZ, međutim osim prestanka statusa i eventualnog unovčenja bankovnog jamstva/garancije nisu ponuđeni nikakvih drugi stegovni elementi. Budući da RPZ ima značajnu ulogu u kontroli EFS i cjelokupnog procesa fiskalizacije ispunjavanjem jednog ili više uslova u članu 32. stav (5) se može smatrati teškim nemarom i udarom na integritet sistema fiskalizacije. Posljedično prestankom statusa RPZ ista pravna osoba/osnivač/suosnivač/odgovorno lice bi se moglo prijaviti u kratkom roku ponovno za isti status, te ponoviti ponovno postupke iz člana 32. stav (5). Shodno navedenom u ovom obrazloženju smatra se da je ova vrsta stege jedini pravi način da se onemogući udar na sistem fiskalizacije od istog pravnog lica, njegovog osnivača/suosnivača te odgovornog lica. Također, s obzirom na kaznene odredbe iz poglavlja VI. ovog Zakona predviđeno je zatvaranje objekata obveznicima od 30 do 60 dana, zatim novčane kazne od 5.000,00 KM do 30.000,00 KM. Shodno tome, ukoliko su jasno regulirane kazne i stege za obveznike fiskalizacije moraju se postrožiti pravila i za RPZ.

Prijedlog je prihvaćen, ali ne na predloženi način, te je izvršena dopuna u članu 34. st. (8) Prijedloga zakona, uslijed opravdanih argumenata da i RPZ mora imati odgovornost

- U članu 36. stav (1) iza riječi „samo“ dodati riječi „RPZ i“.

Obrazloženje: Zakonom nije bilo jasno propisano da registrirani proizvođač ili zastupnik može ili ne može servisirati vlastiti EFS, ovime se jednoznačno taj dio definira. Naime, nerijetke su situacije u trenutnom sistemu kada je ovlaštenim servisima potrebna pomoć pri servisu fiskalnih uređaja od strane proizvođača/zastupnika, te poučeni dosadašnjom praksom predlaže se ova izmjena.

Prijedlog nije prihvaćen, te je dato ovlaštenje isključivo servisu da održava sistem, jer je neophodno razgraničenje odgovornosti između proizvođača i servisa.

- U članu 36. stav (2) tačka a) iza riječi „Federacije“ dodati riječi „*minimalno 5 godina prije stupanja na snagu ovog Zakona*“.

Obrazloženje: Zakon koji regulira rad privrednih društava s ciljem suzbijanja sive i crne ekonomije mora osigurati da subjekti koji dobiju odobrenje za obavljanje poslova ovlaštenih serviserima imaju odgovarajuće iskustvo, stabilnost i kontinuitet poslovanja. Dodavanjem uslova da privredno društvo mora biti registrirano na području Federacije minimalno 5 godina prije stupanja na snagu Zakona, a jednako kao kod RPZ, osigurava se nekoliko ključnih ciljeva: dokaz kontinuiteta poslovanja, stabilnost poslovanja, poznavanje lokalnog okruženja, smanjenje rizika od zloupotreba

Prijedlog je prihvaćen iz obrazloženih razloga.

- U članu 38. stav (1) brisati riječi „sastavljanje računa“ i „izdavanje računa“

Obrazloženje: U Zakonu je jasno precizirano u članu 25. stav (2) da EFS, koji obuhvaća kasu i elektronički sistem evidentiranja transakcija (ESET), ima ključnu ulogu u sastavljanju i izdavanju računa. Ove funkcije osiguravaju potpunu kontrolu nad procesima evidentiranja prometa, čime se sprječava neformalna ekonomija i osigurava transparentnost poslovanja.

Uklanjanjem mogućnosti sastavljanja i izdavanja računa direktno na CPF štiti se integritet EFS-a i sprječava narušavanje regulatornog okvira koji je pažljivo osmišljen kako bi obveznike fiskalizacije obavezao na korištenje kontroliranih i certificiranih sistema. Korištenjem CPF-a samo za provođenje fiskalizacije, slanje i zaprimanje računa, te pregled podataka, osigurava se da CPF ostane središnja platforma za evidenciju i razmjenu informacija, a ne alat za slobodno sastavljanje i izdavanje računa.

Prijedlog nije prihvaćen jer je član brisan u Prijedlogu zakona.

- U članu 40. stav (2) mijenja i glasi: „(2) *Ovlašteni servis je dužan elektroničkim putem, a nakon potpisanog ugovora sa obveznikom fiskalizacije, dostaviti podatke o svakom pojedinačnom obvezniku fiskalizacije kojem održava EFS, koristeći CPF.*“

Obrazloženje: S obzirom da se radi o velikom broju poreznih obveznika, preko 50.000, velike su mogućnosti da će doći do pogrešnih unosa od strane istih, a što može stvoriti veliku pomutnju u samom početku primjene novog Zakona. Kroz potpisan ugovor između ovlaštenog servisa i obveznika fiskalizacije se definira jasno i nedvosmisleno odnos, te obaveze i odgovornosti svih strana. Na ovaj način ovlašteni servisi preuzimaju kontrolu ispravnosti podataka, a upravo u svrhu zaštite integriteta sistema fiskalizacije i samih podataka.

Prijedlog nije prihvaćen jer se predlože izmjena člana da bi se obaveze preusmjerile sa obveznika fiskalizacije na ovlašteni servis. Iako su u obrazloženju izmjena izneseni opravdani razlozi za angažman servisa u određenim postupcima, primarna zakonska odgovornost za ispunjavanje obaveza fiskalizacije mora ostati na obvezniku. Ovaj pristup je nužan kako bi se jasno definirao nosilac odgovornosti, što je ključno za pravnu sigurnost i efikasnu primjenu zakona. Iako obveznik može ovlastiti ovlašteni servis da djeluje u njegovo ime i obavlja određene radnje, to ne oslobađa obveznika njegove temeljne odgovornosti pred zakonom.

Dakle, zakonska odredba treba jasno adresirati i utvrditi odgovornost obveznika fiskalizacije, a ne prebacivati je ili ostavljati nejasnom. Time se osigurava da su svi sudionici u procesu svjesni svojih prava i obaveza, te da postoji jasan pravni temelj za eventualne sankcije ili postupke u slučaju nepravilnosti.

- U članu 42. stavovi (1), (3), (4) i (5) mijenjaju se i glase:

„(1) *Ovlašteni servis dužan je da u ime obveznika fiskalizacije, putem CPF dostavi podatke o mjestu obavljanja djelatnosti obveznika fiskalizacije sa kojim ima sklopljen ugovor, najkasnije 24 sata prije početka poslovanja.*“

„(3) *Ovlašteni servis dostavlja podatak iz stavka (2) tačka e) ovog člana za mjesto obavljanja djelatnosti u ime obveznika fiskalizacije, prema odredbama klasifikacije djelatnosti koja je u upotrebi.*“

„(4) *Iznimno od stavka (1) ovog člana, ovlašteni servis koji iz opravdanih razloga ne može da koristi CPF, podatke iz stavka (2) ovog člana dostavlja Poreznoj upravi putem posebnog obrasca.*“

„(5) *Ukoliko se podaci iz stavka (2) ovog člana mijenjaju, obveznik fiskalizacije dužan je da o tome obavijesti ovlašteni servis i dostavi podatke o promjenama prije početka primjene izmijenjenih podataka na način iz stavka (1) ovog člana, ili u posebnim slučajevima, najkasnije 24 sata prije početka primjene izmijenjenih podataka.*“

Obrazloženje: Obrazloženje za izmjene u članu 42. temelji se na potrebi povećanja učinkovitosti, smanjenja rizika od pogrešaka te zaštite integriteta sistema elektroničke fiskalizacije. Izmjenama se odgovornost za unos podataka o elektroničkom fiskalnom sistemu (EFS) prebacuje s obveznika fiskalizacije na ovlaštene servise, koji su stručni i tehnički osposobljeni za rad sa sistemom CPF. Ovakva promjena nužna je zbog činjenice da mnogi obveznici fiskalizacije nemaju odgovarajuće informatičko znanje ni iskustvo za sigurno i tačno unošenje podataka u CPF.

Obrazloženje isto kao i za prethodne predložene izmjene - član 40. stav (2)

- U članu 43. stav (3) mijenja se i glasi: (3) *Obveznik fiskalizacije dužan je da, u slučaju trajnog prekida rada EFS-a, uslijed zamjene za novi, oštećenja, krađe ili nekog drugog razloga, o tome obavijesti Ovlašteni servis i/ili Poreznu upravu, putem CPF.*

Obrazloženje: Izmjenom stava (3) obveznicima fiskalizacije omogućuje se da u slučaju trajnog prekida rada EFS-a mogu obavijestiti ili ovlašteni servis ili Poreznu upravu. Ovo dodatno osigurava fleksibilnost i kontinuitet sistema, omogućujući brzo djelovanje u slučaju tehničkih problema, krađe ili oštećenja. Ovlašteni servisi mogu odmah poduzeti tehničke mjere i osigurati da se novi EFS registrira bez odgađanja, čime se smanjuje prekid u poslovanju obveznika fiskalizacije.

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje u tački II.1.9 ovog Izvještaja

- U članu 46. iza stava (4) dodaje se novi stav (5) koji glasi: „(5) *RPZ je obavezan sklopiti ugovore s pružateljem interneta za svoj EFS, te iste pružatelje ponuditi obvezniku fiskalizacije koji bira kojeg će poslužitelja koristiti.*“

Obrazloženje: Član 42. stav (2) tačka l) zahtijeva da se prilikom registriranja mjesta djelatnosti navede i tačan naziv provajdera interneta. S obzirom na obaveze i sankcije koje Zakon propisuje za RPZ ovom dopunom se na registrirane proizvođače ili zastupnike stavlja dodatni mehanizam kontrole gdje će biti osigurano da svaki obveznik ima potpisan ugovor sa nekim internet providerom, te će biti znatno teže obveznicima fiskalizacije napraviti bilo kakvu malverzaciju, a vezanu za članke 53. i 54 ovog Zakona gdje su navedene odredbe za područja na kojima se internet veza ne može uspostaviti.

Obrazloženje za dopunu člana 46. stavom (5) temelji se na potrebi dodatnog osiguravanja integriteta fiskalnog sistema kroz kontrolu pružatelja internetskih usluga (ISP) koji su ključni za funkcioniranje elektroničkog fiskalnog sistema (EFS). Ova izmjena uvodi mehanizam kojim se osigurava da svi obveznici fiskalizacije imaju stabilnu i zakonito uspostavljenu vezu s internetom,

što je nužno za provođenje postupka fiskalizacije u stvarnom vremenu. Obavezivanje registriranih proizvođača ili zastupnika (RPZ) na sklapanje ugovora s pružateljima interneta osigurava da samo ovlašteni i pouzdani pružatelji mogu sudjelovati u ovom procesu. RPZ tako preuzima odgovornost za to da obveznici fiskalizacije imaju pristup odgovarajućim internetskim uslugama, što znatno smanjuje mogućnost manipulacija, poput prekidanja veze s internetom radi izbjegavanja fiskalizacije transakcija. Time se dodatno pojačava transparentnost i odgovornost unutar sistema fiskalizacije. Ova dopuna značajno otežava eventualne malverzacije povezane s članovima 53. i 54., koji se odnose na posebne slučajeve u kojima se internet veza ne može uspostaviti.

Prijedlog da se odgovornost obveznika fiskalizacije prenese na proizvođača/zastupnika nije prihvaćen. Propisivanje obaveze ugovaranja s određenim ili samo ovlaštenim telekomunikacijskim operaterima ograničava slobodu izbora korisnika, što može biti nepraktično ili neekonomično za korisnike. Na ovaj način mogu koristiti pružatelje usluga po svom izboru. S tim da je u svrhu zaštite sistema fiskalizacije odgovornost prenesena na obveznika fiskalizacije kroz član 53. stav (3) Prijedloga zakona.

- **Član 50. brisati u cijelosti.**

Obrazloženje: CPF je u smislu ovog Zakona definiran kao centralna platforma za fiskalizaciju putem koje se evidentiraju i razmjenjuju potrebni podaci u skladu sa ovim zakonom, posredstvom EFS. S obzirom da je trenutno u stavu (1) člana 50. postavljeno da se putem CPF mogu sastavljati i fiskalizirati računi Zakon je sam sebi kontradiktoran.

Prijedlog je prihvaćen i član je brisan, jer je uloga CPF kao virtualne kase zamijenjena besplatnom aplikacijom.

- U članu 52. stav (3) mijenja se i glasi: „(3) U slučaju iz stava (1) ovog člana, izdavatelj računa je dužan da omogući rad EFS-a ili osigura drugi u roku od 48 sati od trenutka kada je prvi EFS u potpunosti prestao da radi.“

Obrazloženje: Zakon (član 52) predviđa situaciju kada EFS ne propisuje knjigu u kojoj se ručno trebaju evidentirati računi. Također, Zakon je u stavu (3) člana 52. predvidio 5 dana za zamjenu novog EFS, a što ostavlja veliki prostor za eventualne malverzacije.

Prijedlog za smanjenje perioda zamjene je prihvaćen, te je izvršena izmjena u članu 69. stav (3) Prijedloga zakona.

- U članu 53. stav (1) mijenja se i glasi: „(1) Ako porezni obveznik obavlja djelatnost u poslovnom prostoru koji se nalazi na području na kojem nije moguće uspostaviti internet vezu za razmjenu podataka sa Upravom, porezni obveznik je dužan koristiti fiskalni servis u offline modu koji omogućava aplikaciju VBR-a i izdaje račun koji je odmah provjerljiv.“

Obrazloženje: Efikasan offline režim je od suštinske važnosti za uspješnu fiskalizaciju i sprečavanje porezne utaje. Predložene ispravke Zakona pružaju snažniji i sigurniji okvir za fiskalizaciju, omogućavajući kontinuitet poslovanja čak i u slučaju tehničkih problema ili nedostatka internet veze. Prilagođavanje zakonskog rešenja u skladu sa ovim prijedlozima značajno bi poboljšalo fiskalnu kontrolu i transparentnost, čime bi se osigurala veća pouzdanost fiskalnog sistema.

Prijedlog za korištenje ESET-a u offline modu je prihvaćen i izvršena je dopuna u članu 70. stav (1) Prijedloga zakona.

- U članu 58. stavu (2) iza riječi "imenuje i razrješava" se briše "Vlada Federacije na prijedlog Ministra" i zamjenjuje se riječju "Ministar,....". Ostali dio teksta člana 58. stav (2) ostaje nepromijenjen.

Izmijenjeni stav glasi: „(2) Stručni odbor za fiskalne sisteme čine predsjednik i pet članova koje imenuje i razrješava Ministar, od kojih najmanje dva člana moraju biti predstavnici Federalnog ministarstva financija.“

Obrazloženje: S obzirom da se radi o Zakonu koji je potrebno provesti u što bržem roku, bespotrebno je da se gubi vrijeme na dvostruku suglasnost za imenovanje stručnog odbora koji svakako treba sudjelovati na kreiranju tehničkih dokumenata, tj. Pravilnika zajedno sa resornim Ministarstvom. Radi brže i jednostavnije procedure predlaže se da procedura odabira članova stručnog odbora bude kao što je i u trenutno važećem Zakonu o fiskalizaciji (Sl. novine FBiH 81/09) u članu 14. stav (1).

Obrazloženje dato u tački II.1.12. ovog Izvještaja.

- U članu 63. stav (1) iza riječi „zakonom“ dodati riječi „ili paralelno posjeduje EFS čija upotreba nije odobrena ovim zakonom“.

Obrazloženje: Izmjenom stava (1) člana 63. dodaje se odredba koja obuhvaća situaciju kada obveznik fiskalizacije, iako posjeduje odobreni elektronički fiskalni sistem (EFS), paralelno koristi EFS koji nije odobren ovim Zakonom. Ova izmjena uvodi dodatnu razinu zaštite fiskalnog sistema, sprječava potencijalne zloupotrebe i povećava povjerenje u rad registriranih proizvođača i zastupnika EFS-a (RPZ). Proširenje obrazloženja naglašava ključne razloge i koristi ove promjene:

- (1) Sprječavanje paralelnog „crnog“ knjigovodstva
- (2) Zaštita krajnjeg korisnika
- (3) Povećanje odgovornosti obveznika fiskalizacije
- (4) Zaštita RPZ-a i njihovih odobrenih sistema
- (5) Povećanje učinkovitosti nadzora
- (6) Smanjenje prilika za malverzacije

Prijedlog je prihvaćen, te je izvršena dopuna u članu 80. stav (1) Prijedloga zakona.

- Član 70. mijenja se i glasi:

„Član 70.

(Podzakonski akti)

- (1) Ministar u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona dužan je donijeti sljedeće podzakonske akte:
 - a) oblik i vrste računa, tipove transakcija i ostala pitanja od značaja u vezi sa sadržajem računa,
 - b) uslovi za izdavanje, proceduru izdavanja i način korištenja sigurnosnog modula,
 - c) tehničke i funkcionalne karakteristike i izvedbe fiskalne opreme, elektronskog sistema za evidenciju transakcija, sigurnosnog modula i sistem komunikacije s Poreznom upravom,
 - d) proceduru i način dodjeljivanja i oduzimanja statusa RPZ,

- e) uslove, način i postupak odobravanja i upotrebe dijelova EFS-a, i druga pitanja od značaja za puštanje u promet EFS-a,
 - f) način i procedure dobivanja statusa ovlaštenog servisa, tehničke preglede i druga pitanja od značaja za održavanje i servisiranje EFS-a,
 - g) postupanje obveznika fiskalizacije i Porezne uprave u slučaju trajnog prekida rada EFS-a iz ovog člana,
 - h) sadržaj i postupke za validaciju posebnog bloka pisanih računa, te protokol i postupak naknadne fiskalizacije tih računa,
 - i) sastavljanje, izdavanje i fiskalizacija korektivnih računa,
 - j) dinamika fiskalizacije i način financiranja inicijalne fiskalizacije za sve obveznike fiskalizacije u Federaciji.
- (2) Do donošenja podzakonskih akata iz stavka (1) ovog člana primjenjuju se podzakonski akti doneseni na osnovu trenutno važećeg zakona: Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/09).„

Obrazloženje: S obzirom da privredni subjekti već koriste fiskalne uređaje, u skladu s važećim Zakonom, potrebno je jasno definirati da pravilnici po kojima se trenutno radi proces fiskalizacije u Federaciji nastavljaju vrijediti do donošenja novih pravilnika. U suprotnom porezni inspektori ne mogu vršiti inspekcijski nadzor jer novi Zakon još neće biti u funkciji.

Razmatrajući obrazloženje, **prijedlog** za uređivanje sistema u prijelaznom periodu **je prihvaćen**, ali ne na predloženi način. Naime, članom 90. stav (2) Prijedloga zakona uređeno je važenje starih propisa, tokom prijelaznog perioda.

III. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE ORGANA UPRAVE

III.1. Federalno ministarstvo pravde

Ministarstvo pravde Federacije BiH, a prilikom dostavljanja svog redovnog mišljenja na Nacrt Zakona, shodno njihovim ingerencijama ukazalo je na potrebu vođenja računa u predmetnom propisu o odredbama Zakona o advokaturi FBiH, u smislu da se proces fiskalizacije u advokatskoj djelatnosti mora uspostaviti isključivo u skladu sa članom 5. i 28. Zakona o advokaturi Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05), jer bi u suprotnom moglo doći do kršenja prava stranaka na advokatsku tajnu i narušavanja osnovnih postulata advokatske djelatnosti.

Obrazloženje je dato u tački II. 1.7. ovog izvještaja.

IV. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE FIZIČKIH LICA

IV.1. Adi Hodžić, Ajdin Baručija, Andrej Antonijević, Dženan Šabeta, Dženana Šabeta, Edi Bokun, Enida Tvrtković, Haris Spahić, Harun Husetić, Igor Dugonjić, Jelena Nikolić, Mirza Alijagić, Nataša Tomić, Nela Porobić, Nirman Barimac, Sabaheta Šutković, Sandro Paradžik i Vesna Kulić

Adi Hodžić, Ajdin Baručija, Andrej Antonijević, Dženan Šabeta, Dženana Šabeta, Edi Bokun, Enida Tvrtković, Haris Spahić, Harun Husetić, Igor Dugonjić, Jelena Nikolić, Mirza Alijagić, Nataša Tomić, Nela Porobić, Nirman Barimac, Sabaheta Šutković, Sandro Paradžik i Vesna Kulić, primarno su zatražili brisanje odredbe člana 6. stav (3) Nacrta, koja

predviđa obavezu fiskalizacije za fizička lica koja na teritoriji Federacije BiH ostvaruju godišnje prihode u visini višoj od 5.000,00 KM.

Kao osnovni razlog navode nemogućnost identifikacije i evidentiranja tih prihoda, da je ključni dio Zakona fokusiran na male porezne obveznike koji su najranjiviji – obrti, freelencere, umjesto na velike koji ostvaruju milionske prihode. Smatraju neutemeljenim oporezivanje prodaje polovnih stvari, te izražavaju sumnju da se na ovaj način nastoji osigurati nečiji ekonomski interes. Ističu da ovako predloženi propis potiče sivu ekonomiju, jer potiče neformalno poslovanje i ohrabruje fizička lica da posluju u sivoj zoni. Posebno se ističe da freelanceri već sada snose nesrazmjerno visok fiskalni teret: plaćaju doprinose bez prava na zdravstveno osiguranje, bolovanje, plaćene slobodne dane ili osigurano radno mjesto. Uvođenje dodatnog troška kroz kupovinu, instalaciju i održavanje fiskalnih uređaja ili softvera i rizika od kazni dodatno opterećuje njihove budžete. Također je dat i prijedlog da sporadične prodaje (prihod od prodaje polovnog automobila 2x, prodaje stambene jedinice jednom u toku godine, imovinskih prava te prihodi od imovine kod dvije jedinice) trebaju obavezno biti izuzeti iz ove obaveze.

Prihvaćen je prijedlog da se fizička lica koja obavljaju transakcije u vrijednosti većoj od 5.000,00 KM isključe iz obaveze fiskalizacije. Ovaj prijedlog proizašao je iz intenzivnog zahtjeva izraženog tokom javne rasprave, iako i dalje ostaje izazov kako efikasno detektirati i pratiti neformalni promet i takve transakcije.

U skladu s tim, iz Nacrta zakona je izbrisan stav (3) člana 6., dok je u član 10. Prijedloga zakona dodan novi stav (2) kojim se jasno isključuje prodaja lične imovine iz obaveze fiskalizacije, i dodan je pojam „lična imovina“ u članu 4. stav (1) tačka l) Prijedloga zakona, radi veće pravne jasnoće i preciznosti norme.

IV.2. Ahmed Hodžić

Ahmed Hodžić dostavio je prijedloge za korekciju nekoliko članova specifično, pri čemu je također istakao i niz općih primjedbi u smislu da pojedine odredbe odstupaju od same svrhe predloženog propisa, iz razloga jer se istim kladionice i kockarnice oslobađaju od fiskalizacije iako posluju milionskim iznosima, a obaveza se nameće malim obveznicima koji za cilj imaju da osiguraju svoju egzistenciju. Predložio je da se u prijedlogu zakona prepozna i regulira institut MIKROe-računa po uzoru na susjednu Hrvatsku, ukazujući da je ovaj institut prema predstavljenim informacijama dosta pomogao u poslovanju poduzetnicima i fizičkim licima, ali je i od koristi za navedenu zemlju iz razloga jer pomoću njega se ostvaruje svrha zakona a to je kontrola transakcija u realnom vremenu i sprječavanja utaje poreza i drugih protivpravnih radnji.

Primjedbe po članovima:

- U članu 5. iza stava (2) dodaje se stav (3) koji glasi: „Lice iz stava (1) ovog člana dužno je da u toku svog poslovanja i izdavanja računa osigura nesmetan rad videonadzora koji mora obuhvatiti cijeli prostor na kojem se vrši transakcija.“

Ovom odredbom se uspostavlja kontrola izdavanja računa u realnom vremenu te olakšava inspektorima pri kontroli fiskalizacije da li obveznici izdaju račune za robu ili usluge koje pruže. Također, ona ima za cilj da u slučaju prekida u skladu sa članom 51. i 52. ovog zakona, omogućiti vjerodostojno potvrđivanje fiskalnih računa.

Prijedlog za uspostavljanje videonazora nad prostorom u kojem se vrši transakcija, nije prihvaćen. Uvođenje obaveznog video nadzora nad cijelim prostorom gdje se vrši transakcija, iako ima za cilj olakšati kontrolu fiskalizacije i spriječiti utaju poreza, suočava se s nizom ozbiljnih pravnih, tehničkih i etičkih izazova. Video nadzor podrazumijeva snimanje lica zaposlenika, kupaca i drugih osoba u prostoru, što predstavlja obradu ličnih podataka. Takva obrada mora biti

strogo opravdana i proporcionalna cilju, a nije dopušteno snimanje prostora bez jasnog i legitimnog razloga koji nadmašuje pravo na privatnost pojedinaca. Evropski komitet za zaštitu ličnih podataka ističe da legitimni interes za video nadzor mora biti jači od interesa, prava i sloboda subjekta podataka, što je u ovom slučaju teško opravdati za sve prostore i sve transakcije.

Sugestija da se razmotri uvođenje olakšanja malim obveznicima je prihvaćena, te je uvedeno po uzoru na Hrvatsku besplatna aplikacije za male obveznike.

- U članu 6. stav (2) iza tačke e) dodaje se nova tačka f) koja glasi: „Pravno lice čija je djelatnost kockanje i klađenje.“

Predloženom dopunom se eliminira diskriminatorsna odredba shodno vrsti djelatnosti koju obavlja određeno pravno lice. Djelatnost kockanja i klađenja treba biti obveznik fiskalizacije radi efikasnije kontrole, te za cilj ima da se u potpunosti spriječi siva ekonomija koja često potiče od ove djelatnosti.

Prijedlog za uvođenje obveznika za pravna lica koja obavljaju djelatnosti kockanja i klađenja, je prihvaćen.

Obrazloženje je dato u tački II. 1.7 ovog Izvještaja

- U članu 6. u stavu (3) riječ 5.000, 00 KM zamjenjuje se riječju: 8.000,00 KM Predloženim komentarom se podiže granica za obaveznu fiskalizaciju. Razlog tome jeste što su za fizička lica najčešće transakcije kupovina polovnih automobila. Porastom cijena na tržištu rezultiralo je i porastom cijena polovnih automobila, tako da je teško naći polovni automobil koji je ispravan i koji zahtijeva ekološke uslove, uz napomenu da naša zemlja na putu EU podiže kriterije kada su u pitanju ekološke kategorije automobila, a to rezultira i višu cijenu.

Prijedlog za povećanje iznosa nije prihvaćen jer je usvojen prijedlog da se fizička lica koja obavljaju transakcije u vrijednosti većoj od 5.000,00 KM isključe iz obaveze fiskalizacije, te stoga povećanje iznosa nema svrhu.

- U članu 7. stav (1) tačka e) briše se.

Djelatnost kockanja i klađenja u svom radu prihoduje sa velikim iznosima novca, te je nepojmljivo da ista ne bude obveznik online fiskalizacije, kao što su i privredna društva koja također tokom kalendarske godine prihoduju sa velikim iznosima novca. Ne vidim potrebu da se pravi razlika između navedenih pravnih lica, jer po trenutnom predloženom nacrtu se pravi diskriminacija po vrsti obavljanja djelatnosti.

Obrazloženje dato u tački II. 1.7 ovog Izvještaja

- U članu 43. stav (3) iza riječi: putem CPF dodaje se riječi: „u roku 24 sata“.

Neminovno je da će biti situacije kada će rad EFS biti onemogućen, neovisno o načinu prekida rada EFS. Ipak cilj ovog prijedloga jeste da se u što kraćem roku informiraju nadležni organi, te onemogućiti obvezniku fiskalizacije da u periodu prestanka rada EFS-a vrši protivpravne radnje.

Prijedlog za skraćivanje roka registracije nije prihvaćen jer je realno potrebno da se registracija na CPF izvrši najmanje dva dana prije zbog složenosti procesa. Naime, nadležni organi moraju u tom roku ispitati da li su ispunjeni svi formalni i materijalni uslovi za upis, kao i obaviti sve ostale popratne procedure koje su neophodne za pravovaljanu i pravovremenu registraciju. Ovaj minimalni vremenski period omogućava kvalitetnu provjeru i izbjegavanje grešaka ili nepotpunih prijava, što je ključno za efikasnost i zakonitost postupka registracije.

- U članu 45. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi: „Obveznik fiskalizacije je dužan da prilikom svake prodaje i nabavke, unese podatke u CPF, a iste potvrdi dokumentacijom o prodaji i nabavci.“

Dosadašnji stav (2) postaje stav (3).

Ovim prijedlogom se ostvaraju svrha zakona što se tiče kontrole nabavke i prodaje u realnom vremenu. Obveznik će biti obavezan da prilikom svake nabavke i prodaje robe unese podatke u CPF sa pratećom dokumentacijom. Time će Porezna uprava u realnom vremenu imati informacije o stanju poslovanja određenog obveznika.

Prijedlog nije prihvaćen jer predložena odredba nameće ponovnu obavezu dostavljanja podataka koje su lica već prethodno dostavila putem fiskalizacije. Naime, knjiga nabave i prodaje automatski se formira na osnovu izdatih i primljenih računa, što predstavlja efikasan i pouzdan način izvještavanja Poreznoj upravi. Stoga nije potrebno dodatno opterećivati obveznike ponovnim dostavljanjem istih podataka, jer bi to dovelo do nepotrebne administrativne dupliranosti i povećanja troškova za porezne obveznike, a bez stvarne koristi za porezni nadzor.

- U članu 45. stav (2) - postojeći mijenja se i glasi: „Svaki obveznik fiskalizacije dužan je da do 10. u mjesecu za prethodni mjesec izvrši uvid u podatke u knjizi prodaje i nabavke iz stava (1) ovog člana i predloži nadležnom organu da treba izmijeniti ili ažurirati te podatke. Prilikom podnošenja prijedloga, obveznik fiskalizacije treba dostaviti dokumentaciju kojom potvrđuje potrebu za određenim izmjenama ili dopunama.“

Ovim prijedlogom će biti onemogućeno da obveznik mijenja podatke, nego se isti obavezuje da obavijesti nadležni organ o eventualnim nedostacima u podacima te da svoje navode potvrdi pratećom dokumentacijom.

Obrazloženje dato u prethodnoj primjedbi na član 45. stav (1)

- U članu 51. iza stava (6) dodaju se novi stavovi (7) i (8) koji glase:

„U slučaju prekida elektronske veze, obveznik fiskalizacije je dužan u roku od 1 sat obavijestiti poreznu upravu o prekidu elektronske veze.“

„Ako obveznik ne postupi po stavu (7) ovog člana, smatrat će se da je namjerno prekinuo vezu, osim ako ne dokaže suprotno.“

Razlog je da se u što kraćem vremenu osigura spoznaja da li je do prekida elektronske veze došlo namjerno, zatim da bi se ponovno uspostavila elektronska veza, a naročito spriječio obveznik u činjenju protivpravnih radnji.

Prijedlog nije prihvaćen. Naime, rok od samo jednog sata za prijavu prekida elektronske veze može biti nerealno kratak, posebno za manje subjekte ili one s ograničenim tehničkim kapacitetima. U praksi, identificiranje prekida, utvrđivanje uzroka i priprema službene obavijesti može zahtijevati više vremena, što može dovesti do neopravdanih sankcija. Automatska pretpostavka da je prekid veze namjeran ukoliko se ne prijavi u roku od sat vremena može biti nepravedna. Mogu postojati objektivni tehnički ili operativni razlozi za prekid i kašnjenje u prijavi, kao što su problemi s internetom, kvarovi opreme ili ljudske pogreške, koji nisu pod kontrolom obveznika. Prema važećim propisima i tehničkim specifikacijama (npr. čl. 21. i 22. Zakona o fiskalizaciji, te tehničke specifikacije Porezne uprave), postoje već definirani protokoli i sigurnosni mehanizmi za postupanje u slučaju prekida veze. Ovi mehanizmi omogućavaju automatsko evidentiranje prekida i naknadnu kontrolu, čime se smanjuje potreba za hitnom ručnom prijavom.

- U članu 58. stavovi od 2 do 8 brišu se.

Odredbe koje reguliraju osnivanje i rad Stručnog odbora za fiskalne sisteme trebaju biti regulirane posebnim članom sa posebnim nazivom.

Prijedlog nije prihvaćen jer je već uspostavljen Stručni odbor za fiskalne sisteme s ciljem nadzora i tehničke podrške implementaciji novog sistema fiskalizacije. Osnivanje ovog odbora osigurava stručnu i kvalitetnu implementaciju fiskalizacije, jer njegovi članovi posjeduju potrebno znanje i iskustvo za rješavanje tehničkih izazova i osiguravanje pravilnog funkcioniranja sistema. Dupliciranje nadzornih tijela bilo bi nepotrebno i neučinkovito, s obzirom na to da Stručni odbor već obavlja taj vid kontrole kao dio svoje primarne funkcije. Njegovo postojanje garantira tehnički ispravnu i efikasnu provedbu fiskalizacije, što eliminira potrebu za dodatnim nadzornim tijelima.

- Iza člana 58. dodaje se novi član 59. koji glasi:

„(Stručni odbor za fiskalne sisteme)

(1) Stručni odbor za fiskalne sisteme čine predsjednik i pet članova koje imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog Ministra, od kojih najmanje dva člana moraju biti predstavnici Federalnog ministarstva finansija.

(2) Za ostale članove Stručnog odbora za fiskalne sisteme, može biti angažovano lice koje ima stečeno visoko obrazovanje iz naučne oblasti računarstva i informacionih tehnologija, izabrano putem javnog poziva koji provodi Ministarstvo.

(3) Članovi Stručnog odbora za fiskalne sisteme ne smiju da ostvaruju bilo kakve veze s ili da budu povezani s licima iz čl. 31. i 36. ovog zakona.

(4) Najmanje tri člana Odbora iz stava (1) ovog člana moraju biti univerzitetski profesori sa najmanje pet godina radnog iskustva iz oblasti računarstva i informacionih tehnologija.

(5) Mandat članova Stručnog odbora za fiskalne sisteme je četiri godine, a ista lica mogu biti ponovo imenovana najviše još jedanput, s tim da se osigura da dva člana budu u kontinuitetu u sljedećem mandatu.

(6) Sredstva za finansiranje aktivnosti Stručnog odbora za fiskalne sisteme osiguravaju se u Budžetu Federacije za svaku fiskalnu godinu.

(7) Stručne i administrativne poslove za potrebe Stručni odbora za fiskalne sisteme obavlja Ministarstvo.“

Dosadašnji članovi 59. do 72. postaju članovi 60. do 73.

Ovim prijedlogom želim da se olakša čitanje stručnjacima i javnosti, na način da mogu lakše pronaći odredbu koja regulira rad Stručnog odbora.

Obrazloženje dato u prethodnoj primjedbi na član 58.

Prihvaćen je prijedlog da se naziv člana preimenuje u Stručni odbor za fiskalne sisteme, radi transparentnosti i jasnoće članova.

- U članu 67. stav (1) iza tačke a) dodaje se nova tačka b) koja glasi:

„b) ako ne izdaje račune u skladu sa članom 19 ovog zakona,“

Dosadašnje tačke b) do h) postaju tačke c) do i).

Dopunom ovog člana se obuhvata protupravna radnja neizdavanja računa koje je obavezno po ovom zakonu.

Prijedlog nije prihvaćen jer je neizdavanje računa već jasno sankcionirano kao prekršaj u članu 84. stav (1) tačka a) Prijedloga zakona. Uvođenje dodatne kaznene odredbe za istu povredu

dovelo bi do nepotrebnog ponavljanja i preklapanja zakonskih normi, što može izazvati pravnu nesigurnost i komplikacije u primjeni propisa. Stoga se smatra da je postojeća regulativa dovoljna i efikasna za sankcioniranje neizdavanja računa.

- **Član 68 se mijenja i glasi:**

„(1) Novčanom kaznom kaznit od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj kupac – fizičko lice ako postupa suprotno članu 24. ovog zakona.

(2) Kupac – fizičko lice se neće kazniti ako mu obveznik nije izdao fiskalni račun.“

Kupci trebaju biti zaštićeni od strane zakonodavca, na način da isti neće biti sankcionirani ako ne dobiju račun od obveznika fiskalizacije. Kupci u većini slučajeva ne traže račun jer ne osjećaju sigurnost, te se boje da će isti biti ugroženi od strane obveznika ako zatraže račun.

Prijedlog nije prihvaćen, jer je propisana obaveza kupcu da traži račun u članu 21. stav (1) Prijedloga zakona.

IV.3.Selim Huskić

Selim Huskić dostavio je prijedlog za intervenciju u tri člana predloženog Nacrta i to kako slijedi:

- **Član 7. stav (1) tačka e)** – sugeriše se brisanje ove tačke, odnosno, brisanje djelatnosti kockanja i klađenja iz izuzeća od obaveze fiskalizacije;

Obrazloženje dato u tački II.1.7. ovog Izvještaja.

- **Član 8. stav (2)** – predlaže potpuno preciziranje načina fiskalizacije u samom propisu a ne u podzakonskom aktu, te smatra da je ovako formulirana odredba nedefinirana i ostavlja prostor za sumnju na koji način će isto biti regulirano;

Prijedlog nije prihvaćen zbog raznolikosti djelatnosti koje se obavljaju i različitosti u načinu realizacije transakcija. U većini slučajeva, način evidentiranja i fiskalizacije transakcija zavisi od specifičnosti fiskalnih sistema, koje će biti poznate tek nakon njihove izrade, što je i glavni razlog neprihvatanja prijedloga. Međutim, ovlaštenja Ministra za donošenje podzakonskog akta su detaljnije razrađena i jasno navedena, kako bi se osigurala veća transparentnost i jasnoća odredbe.

- **Član 6. stav (3)** – smatra da je prag od 5.000,00 KM postavljen prenisko te isti treba biti u iznosu nekoliko puta višem te da stopa oporezivanja treba biti različita za različitu visinu ostvarenih prihoda. Ističe da će ovako nizak prag biti smetnja razvoju poduzetništva i pogodno tlo za razvoj sive ekonomije;

Prijedlog za povećanje iznosa nije prihvaćen jer je usvojen prijedlog da se fizička lica koja obavljaju transakcije u vrijednosti većoj od 5.000,00 KM isključe iz obaveze fiskalizacije, te stoga povećanje iznosa nema svrhu.

IV.4.Saša Gajić

Saša Gajić izrazio je nezadovoljstvo predloženim tekstom Nacrta, te smatra da se istim stvara ogroman teret malim privrednicima i kreativcima koji pokušavaju opstati na domaćem tržištu. Generalno podržava fiskalizaciju tamo gdje je ona stvarno i potrebna, ali smatra nepotrebnim ovako postavljeno široko i neselektivno predviđanje novih obaveza licima koja nemaju značajan

promet. Predlaže izmjene kojim će se jasno odrediti kategorije obveznika fiskalizacije a koje će biti u interesu i države i građana.

Komentar: Izjava ukazuje na jasno izražavanje zabrinutost zbog potencijalnih negativnih posljedica predloženog zakonskog rješenja na male privrednike i kreativce, istovremeno pokazujući razumijevanje važnosti fiskalizacije kao alata za transparentnost i borbu protiv sive ekonomije.

IV.5. Šemsudin Pezić

Šemsudin Pezić dostavio je prijedloge za korekciju nekoliko članova specifično, pri čemu je također istakao i niz općih primjedbi u smislu da predloženi Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH predstavlja sveobuhvatnu i tehnološki naprednu reformu fiskalnog sistema, usklađenu s EU direktivama. Uvodi se Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF), obaveza elektronske fiskalizacije u realnom vremenu, te diferencirani pristupi za e-fakture i fiskalne račune. Cilj zakona je povećanje fiskalne discipline, suzbijanje sive ekonomije i omogućavanje efikasnijeg nadzora i analize transakcija.

Predložene izmjene:

- **Član 4. – stav (1) - izmjena tačke (h)** na način da precizira definiranjem nadležnosti sigurnosnog modula za generisanje SBR-a, posebno u situacijama rada u offline režimu. Predložena formulacija glasi: *„Sigurnosni broj računa“ (skraćenica SBR) je zaseban i neponovljivi alfanumerički podatak svakog izdatog računa koji generiše sigurnosni modul na osnovu komande elektronskog fiskalnog sistema (EFS), u svrhu provjere veze između izdavaoca računa i izdatog računa.“*

Prijedlog nije prihvaćen da sigurnosni modul generiše SBR broj, jer svrha SM je jasno propisana članom 31. Prijedloga zakona, odnosno obavlja funkcije autentifikaciju, autorizaciju i enkripciju podataka

- **Član 10. – novi stav (3)** jer kombinovana plaćanja su česta u praksi, posebno u sektoru maloprodaje i usluga. U slučaju kada se transakcija djelimično izvršava gotovinskim, a djelimično bezgotovinskim putem. Ova dopuna omogućava obveznicima da fiskaliziraju takve transakcije kroz jedan račun, uz jasno označene izvore plaćanja, čime se pojednostavljuje proces i izbjegava konfuzija kod obveznika i kupaca. Preciziranje tehničkog načina evidentiranja prepušteno je Ministarstvu, čime se omogućava fleksibilno prilagođavanje pravilnicima u skladu s tehnološkim rješenjima.

Prijedlog norme *„U slučaju kada se transakcija djelimično izvršava gotovinskim, a djelimično bezgotovinskim putem, obveznik fiskalizacije može izdati jedan fiskalni račun sa jasno naznačenim iznosima po osnovu pojedinačnih načina plaćanja. Način evidentiranja ovih transakcija u EFS uređuje se podzakonskim aktom koji donosi Ministar.“*

Prijedlog da se zakonskom odredbom precizno definira kombinovano plaćanje **je prihvaćen**, ali ne na predloženi način. Izvršena je dopuna u članu 12. stav (3) Prijedloga zakona radi definiranja pojma kombinovanog plaćanja, a ostale tehničke i funkcionalne karakteristike će se urediti pozakonskim aktima.

- **Član 11. – novi stav (4)** da se osigurava da e-faktura, iako u strukturiranom formatu, bude razumljiva i dostupna krajnjem korisniku bez specijaliziranog softvera. Time se izbjegava situacija u kojoj korisnik ne može pročitati sadržaj računa. Dopuna je u skladu s EU praksama koje promoviraju interoperabilnost i pristupačnost elektronskih faktura, posebno kod mikro i malih subjekata koji nemaju ERP ili e-fakturisanje u vlastitom sistemu. Prijedlog norme

„Obveznici koji izdaju e-fakture dužni su osigurati mogućnost konverzije e-fakture u elektronski čitljiv format, kao što je PDF ili drugi prikazivi format, radi omogućavanja pregleda sadržaja e-fakture krajnjem korisniku koji ne posjeduje sistem za automatsku obradu strukturiranih elektronskih dokumenata.“

Prijedlog je prihvaćen, ali nije implementiran u izvornom obliku kako je prvobitno predložen. Nakon pažljivog razmatranja, utvrđeno je da je obrazloženje prijedloga opravdano i da postoji stvarna potreba za njegovim uvođenjem. Stoga su izvršene dopune u članu 18. Nacrta zakona, kojima se jasno propisuje da računi izdani kupcima u segmentu B2C (business-to-consumer), a koji se dostavljaju u digitalnom obliku, moraju biti čitljivi i razumljivi primatelju.

Ova izmjena ima za cilj osigurati transparentnost i pravnu sigurnost u procesu izdavanja računa, kao i zaštitu prava krajnjih potrošača. Čitljivost digitalnih računa omogućava kupcima da bez poteškoća pregledaju i provjere sadržaj računa, što je ključni element za ostvarivanje njihovih prava i eventualnih reklamacija.

Dopune člana 18. predstavljaju značajan korak ka modernizaciji i prilagodbi fiskalizacijskog sistema suvremenim tehnologijama, istovremeno osiguravajući da digitalna rješenja budu korisnička i pravno usklađena.

- **Član 18. – izmjena stava (3)** na način da se precizira mogućnost dostave računa putem sistema za elektronske poruke unutar aplikacije, što je uobičajeno kod elektronske trgovine i mobilnih servisa. Time se jasno omogućava i legalizuje praksa u kojoj korisnik dobija račun direktno u korisničkom interfejsu (npr. putem korisničkog naloga ili aplikacije), čime se povećava fleksibilnost bez ugrožavanja fiskalne discipline. Predložena norma: „Iznimno od stava (1) ovog člana, ako se nudi elektronska usluga ili se transakcija ugovara i plaća putem mobilne aplikacije, internet prodavnice ili slično, račun nije potrebno štampati na papiru, već se dostavlja kupcu ili primaocu računa putem elektronske pošte (e-mailom), putem sistema za elektronske poruke unutar aplikacije ili kao e-faktura.“

Prijedlog za uvođenje šireg obuhvata dostavljanja e-fakture, osim e-mail-a, je prihvaćen, ali ne na predloženi način. Naime, izmjena je urađena na način da je pojam „elektronske pošte (e-mail)“ zamijenjen pojmom „elektronskom komunikacijom (npr. e-mail, sistem za elektronske poruke unutar aplikacije i sl.)“, što je širi obuhvat. Preciziranjem da se računi mogu dostavljati putem sistema za elektronske poruke unutar aplikacije ne ugrožava se fiskalna disciplina, jer se i dalje osigurava da kupac ili primalac računa dobije validan fiskalni dokument. Ova izmjena omogućava veću fleksibilnost u načinu dostave računa, što je posebno važno za inovativne poslovne modele u digitalnoj ekonomiji.

- **Član 19. – izmjena stava (3)** jer savremeni elektronski fiskalni sistemi standardno posjeduju elektronski žurnal koji automatski arhivira svaki izdati račun u digitalnom obliku. Time se osigurava trajno čuvanje i dostupnost računa za potrebe kontrole i nadzora. Obaveza štampanja dva primjerka računa postaje suvišna i predstavlja nepotreban trošak za obveznike fiskalizacije, naročito zbog ograničene trajnosti termalnog papira. Predloženo rješenje pojednostavljuje proces i osigurava ekonomičnost bez kompromisa u pogledu transparentnosti i kontrole. Predložena norma: „Račun se izrađuje u jednom primjerku i predaje kupcu, osim kada se izdaje e-faktura.“

Prijedlog nije prihvaćen jer je brisana odredba.

- **Član 20. – novi stav (3)** jer bi se dopunom jasno definirala odgovornost u postupku samofakturisanja, koji može biti rizičan u slučaju netačnih podataka o prodavcu koji nije registrovan kao obveznik. Time se izbjegavaju porezne zloupotrebe i osigurava pravna sigurnost za učesnike u transakciji, kao i za Poreznu upravu u nadzoru. Predložena norma: „Kupac koji izdaje račun u postupku samofakturisanja odgovoran je za tačnost i

potpunost podataka na računu, uključujući identifikacione podatke lica koje nije registrovano kao obveznik, te snosi poreznu odgovornost za eventualne greške u fiskalnom postupku."

Prijedlog da se zakonski precizira odgovornost kupca u postupku samofakturisanja, posebno u pogledu tačnosti podataka o prodavcu koji nije registrovan kao obveznik, **nije prihvaćen**, jer odgovornost za tačnost i potpunost podataka na računima, kao i porezna odgovornost za eventualne greške, već je uređena općim propisima, uključujući Zakon o porezu na dodanu vrijednost i druge relevantne zakone i pravilnike. Svaki učesnik u transakciji odgovoran je za svoje postupke i propuste u skladu sa važećim zakonodavstvom. Propisivanje pojedinačne odgovornosti kupca u ovom kontekstu može dovesti do pravne konfuzije i potencijalnog umanjenja opće odgovornosti svih učesnika. Zakonska regulativa teži da jasno i nedvosmisleno utvrdi opću odgovornost, čime se osigurava pravna sigurnost i efikasnost u nadzoru. Iako je cilj prijedloga opravdan i usmjeren ka zaštiti fiskalnog sistema, smatramo da je postojeći pravni okvir dovoljan za reguliranje odgovornosti u postupku samofakturisanja. Stoga nije potrebno dodatno propisivati posebnu odgovornost kupca u ovom segmentu, kako bi se izbjegla pravna dvosmislenost i sačuvala jasnoća odgovornosti svih učesnika.

- **Brisanje člana 24.** jer se uvodi neprimjenjiva obaveza za kupce da papirni račun čuvaju u krugu od 20 metara od prodajnog mjesta, što je teško dokazivo i pravno sporno u nadzoru. Umjesto formalizovane udaljenosti, pitanje kontrole prisustva fiskalnog računa može se riješiti pravilnicima i operativnim protokolima inspekcije, bez dodatnog zakonskog tereta za kupce.

Obrazloženje dato u tački II.1.2. ovog Izvještaja.

- **Izmjena člana 26.** na način da se jasno razgraniče komponente fiskalne opreme kako bi proizvođači, serviseri i obveznici imali precizan uvid u tehničke zahtjeve; Omogućiti da i hardverska i softverska rješenja (uključujući mobilne uređaje i aplikacije) budu tretirani kao validna fiskalna oprema; Osigurati da sve opcije fiskalne opreme podržavaju istu funkcionalnost (digitalni potpis, e-fakture, komunikaciju sa Poreznom upravom itd.), bez obzira da li se koristi kasa, ESET ili mobilna aplikacija. Ovo doprinosi konkurenciji na tržištu i potiče razvoj novih inovativnih rješenja, dok istovremeno zadržava sigurnost i funkcionalnost sistema. Prijedlog norme:

„(1) Fiskalnom opremom smatra se:

- a) kasa i/ili
- b) štampač, ukoliko nije dio kase, i/ili
- c) sigurnosni modul, ukoliko nije dio kase, i/ili
- d) svaki elektronski uređaj (računar, mobilni telefon, tablet i sl.) koji se koristi za sastavljanje i izdavanje računa.

(2) Kasa ili štampač je hardverska izvedba sistema koja omogućava unos digitalnog potpisa i certifikata iz člana 47. ovog Zakona, unos podataka računa, sastavljanje i izdavanje računa, izdavanje i prihvatanje e-fakture, komunikaciju i obradu zahtjeva za fiskalizaciju transakcija dobijenih od elektronskih sistema iz člana 28. ovog Zakona, arhiviranje podataka na elektronskom žurnalu uređaja i dvosmjernu komunikaciju sa Poreznom upravom na način uređen podzakonskim aktom koji donosi Ministar.“

Prijedlog nije prihvaćen, jer su odredbe koje uređuju fiskalnu opremu brisane. Vidjeti obrazloženje u tački II.1.9 ovog Izvještaja.

- **Izmjene i dopune člana 29.** koje imaju za cilj tehničko i funkcionalno preciziranje uloge, strukture i načina rada sigurnosnog modula (SM) kao ključnog elementa u sistemu fiskalizacije. Predložena norma:

„(1) *Sigurnosni modul (SM) je hardversko- softverska komponenta koju izdaje Porezna uprava, nakon što u isti izvrši upis elektronskog certifikata iz člana 47. ovog zakona.*

(2) *SM omogućava:*

- *autentifikaciju,*
- *autorizaciju,*
- *šifriranje podataka,*
- *generisanje sigurnosnog broja računa (SBR),*
- *bilježenje početka i završetka transakcije,*
- *generisanje kontrolnih vrijednosti na osnovu podataka transakcije,*
- *arhiviranje podataka o ukupnom dnevnom prometu, reklamiranom prometu i prometu po poreznim stopama,*
- *rad EFS-a u offline režimu, u slučaju prekida elektronske veze sa CPF.*

(3) *Kripto jezgro i sigurnosni modul mogu egzistirati na istoj fizičkoj platformi, ukoliko su logički razdvojeni i zadovoljavaju sigurnosne i tehničke standarde utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar.*

(4) *SM komunicira sa EFS-om i CPF-om, kriptuje podatke u komunikaciji, sprečava neovlašteno korištenje podataka i čuva njihov integritet, te dostavlja na arhiviranje digitalno potpisane zapise.*

(5) *Obveznik fiskalizacije dužan je koristiti SM za potrebe provođenja postupka fiskalizacije i razmjenu podataka sa Poreznom upravom.*

(6) *Na osnovu komande iz CPF, obustavit će se rad SM i onemogućiti zakonito funkcioniranje EFS-a u slučaju:*

- a) *oduzimanja jedinstvenog identifikacionog broja poreznog obveznika,*
- b) *brisanja iz registra nadležnog organa,*
- c) *prijave zloupotrebe,*
- d) *značajne greške u komunikaciji sa CPF,*
- e) *ukidanja odobrenja za EFS od strane Ministarstva, nakon isteka roka iz rješenja.*

(7) *Ministar će podzakonskim aktom urediti uslove za izdavanje, proceduru izdavanja i način korištenja sigurnosnog modula, uključujući i tehničke i sigurnosne zahtjeve.*

(8) *Ovlašteni servisi mogu, uz saglasnost obveznika fiskalizacije, kao i uz saglasnost i tehničku podršku proizvođača ili zastupnika EFS-a (ukoliko je to potrebno, a što zavisi od prirode problema), pristupiti sigurnosnom modulu u svrhu dijagnostike, održavanja, zamjene ili prijenosa podataka, pod uslovom da se svaki takav pristup evidentira i registruje u informacionom sistemu Porezne uprave.*

Prijedlog nije prihvaćen, jer su odredbe koje uređuju sigurnosni modul u članu 31. Prijedloga zakona jasno strukturirane ističući primarno njegove funkcionalnosti, što je i zakonska norma.

- **Član 30. - dopuna stava (1) i novi stavovi (2) i (3) imaju za cilj proširenje i modernizaciju normativnog okvira kojim se uređuju tehničke i funkcionalne karakteristike fiskalnih sistema, u skladu s aktuelnim tehnološkim razvojem i praktičnim potrebama tržišta. Dodavanjem centralne platforme za fiskalizaciju (CPF) u opseg tehničkih i funkcionalnih specifikacija koje uređuje Ministar, osigurava se:**
 - Jedinstvenost i interoperabilnost svih komponenti fiskalnog sistema.
 - Jasno normiranje funkcionalnosti CPF kao ključne komponente za real-time fiskalizaciju.
 - Transparentan osnov za izbor i nadzor nad razvojem i implementacijom. CPF, čime se izbjegava tehnička proizvoljnost i moguće zloupotrebe. Prioritet LAN/Wi-Fi veza nad mobilnim mrežama. U praksi je utvrđeno da stabilnost i sigurnost komunikacije zavise od tipa mrežne konekcije. LAN i Wi-Fi veze pružaju:
 - Veću pouzdanost,
 - Bržu obradu podataka,
 - Manju podložnost gubicima veze i vanjskim smetnjama. Definiranjem prioriteta korištenja žične i bežične mreže u odnosu na mobilne mreže (GPRS, 4G, 5G) jasno se postavlja tehnički standard koji minimizira rizike u fiskalizaciji, a mobilne mreže ostaju kao rezervna opcija, što je naročito važno u ruralnim ili privremeno problematičnim mrežnim zonama. Uređenje statusa i prava ovlaštenih servisa. Dopunom koja se odnosi na ovlaštene servise:
 - Pruža se zakonski osnov za definiranje procedura i uslova servisiranja fiskalnih uređaja.
 - Uvodi se načelo neutralnosti i jednakog tretmana svih servisera, čime se onemogućava favorizovanje pojedinih.

Predložena norma:

„(1) *Ministar će podzakonskim aktom, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, urediti tehničke i funkcionalne karakteristike i izvedbe:*

- a) *fiskalne opreme;*
- b) *elektronskog sistema za evidentiranje transakcija;*
- c) *sigurnosnog modula i*
- d) *sistema komunikacije sa Poreznom upravom.*
- e) *centralne platforme za fiskalizaciju – CPF*

(2) *Elektronski fiskalni sistem mora omogućavati prioritetsnu upotrebu stabilne LAN i Wi-Fi mrežne veze za razmjenu podataka sa Poreznom upravom. Mobilne mreže (GPRS, 4G, 5G) koriste se isključivo kada nije moguće ostvariti konekciju putem drugih metoda.*

(3) *Ministar će podzakonskim aktom urediti tehničke i operativne uslove pod kojima ovlašteni servisi mogu održavati i testirati komponente elektronskog fiskalnog sistema, uključujući i pravila o neutralnosti pristupa i nediskriminatorskom tretmanu svih servisera.“*

Prijedlog da se tehničke i funkcionalne karakteristike centralne platforme za fiskalizaciju detaljno uređuju podzakonskim aktom nije prihvaćen.

Obrazloženje dato u tački II.1.6. ovog Izvještaja.

- **Član 33. – novi stav (3)** Sprječava se paraliza sistema fiskalizacije na terenu u slučaju ukidanja RPZ statusa. Osigurava kontinuitet poslovanja korisnicima i servisima

Prijedlog norme: „(3) U slučaju aktivacije garancije, Ministarstvo je dužno obavijestiti sve ovlaštene servise i obveznike fiskalizacije koji koriste EFS tog RPZ, te omogućiti prijelazni period u kojem se može izvršiti zamjena, nadogradnja ili prelazak na drugi sistem bez obustave fiskalizacije.“

Prijedlog koji je iznesen već je adekvatno reguliran odredbom člana 34. stav (7) Prijedloga zakona. Zbog toga nije bilo potrebe za dodatnim izmjenama ili dopunama u predloženom obliku,

te je on odbijen kao suvišan. Dodatno, prihvaćanje predloženih izmjena u ovom trenutku moglo bi dovesti do dupliciranja normi ili sukoba između postojećih i novih odredbi, što bi moglo otežati tumačenje i primjenu zakona. Stoga je odlučeno da se postojeća regulativa zadrži u sadašnjem obliku, uz mogućnost budućih izmjena ukoliko se ukaže potreba na osnovu praktičnih iskustava.

- Član 38. – Izmjena i dopuna stavova (1), (5) i (6), brisanje stava (2), dodavanje stavova (7) i (8)

Komentar:

(1) Formulacija jasno ograničava korištenje CPF-a za fiskalizaciju samo u posebnim slučajevima predviđenim članom 50 (npr. za obveznike poreza na dohodak), čime se izbjegava neusklađenost sa obavezom korištenja EFS-a iz člana 46. Time se CPF zadržava kao pomoćna, a ne primarna platforma.

(2) Ovaj stav je u koliziji s osnovnom funkcijom CPF kao pomoćne platforme. Njime bi se CPF stavio u ulogu zamjene za EFS, čime bi se kompromitovao sistem fiskalizacije u slučaju gubitka internet veze, jer CPF ne omogućava offline rad.

(5) Radi se o osjetljivim fiskalnim podacima, te je neophodno ograničiti pristup isključivo na podatke koje je korisnik sam generisao. Time se omogućava administrativna funkcionalnost (npr. štampa duplikata) bez ugrožavanja sigurnosti sistema. Višeslojna zaštita garantuje da neovlaštena lica ne mogu pristupiti informacijama.

(6) Jasno se definira vlasništvo nad CPF sistemom i podacima, čime se onemogućava naknadno uslovljavanje od strane dobavljača ili vendor lock-in, te omogućava neometana kontrola i eventualna zamjena dobavljača.

(7) i (8) Daje se mogućnost učešća domaćim firmama koje već imaju iskustvo sa fiskalnim sistemima, čime se podiže kvalitet rješenja i izbjegava rizik davanja ovako kompleksnog zadatka firmama bez relevantnog iskustva. Također se formalizuje proces javne nabavke uz jasna pravila i kriterije.

Predložena pravna norma:

(1) Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF) omogućava provođenje postupka fiskalizacije, sastavljanja i izdavanja računa u slučajevima definiranim članom 50. ovog Zakona, slanje ili zaprimanje računa, pregled svih fiskaliziranih računa od strane korisnika u kojima se pojavljuju kao kupac ili kao prodavac, razmjenu podataka sa bankama, dostavljanje ili pregled svih evidentiranih plaćanja putem ličnog naloga i druge funkcionalnosti uređene ovim Zakonom i podzakonskim aktima koje donosi Ministar.

(2) Se briše u potpunosti.

(5) Obveznici fiskalizacije mogu putem CPF platforme pristupiti samo računima koje su sami fiskalizirali, isključivo radi pregleda i štampe, bez mogućnosti izmjene podataka. Pristup se vrši putem višeslojne autentifikacije i u skladu s pravilima zaštite podataka definiranim podzakonskim aktom.

(6) CPF je dio infrastrukture informacionih tehnologija kojom upravlja Porezna uprava Federacije BiH, a CPF i podaci koji se razmjenjuju preko ove platforme su vlasništvo Porezne uprave Federacije BiH.

(7) Porezna uprava, uz odobrenje Ministra, raspisuje javni natječaj za izbor dobavljača za izradu i implementaciju CPF-a, na osnovu funkcionalnih i tehničkih specifikacija definiranih podzakonskim aktom iz člana 30. stav (e) ovog Zakona.

(8) Kao jedan od kriterija izbora dobavljača iz stava (7) mora biti dosadašnje iskustvo u realizaciji sličnih projekata sa Poreznom upravom Federacije BiH ili status ovlaštenog proizvođača ili zastupnika prema postojećem Zakonu o fiskalnim sistemima.

Prijedlog za brisanje stava (2) koji je iznesen je prihvaćen, ali ne u predloženom obliku.

Prijedlog da se u Nacrtu zakona izričito odredi obaveza ministra da raspisuje javne nabavke nije prihvaćen. Razlog tome je što je ova obaveza već jasno i detaljno regulirana Zakonom o javnim nabavkama, koji predstavlja lex specialis u ovom području.

Zakoni o javnim nabavkama imaju primat nad drugim propisima kada je riječ o postupcima nabavke roba, usluga i radova od strane javnih institucija i organa vlasti. Svako dodatno ili suprotno normiranje ove materije u drugim zakonima može dovesti do pravne nesigurnosti, sukoba normi i nejasnoća u primjeni propisa.

Uvođenje istih obaveza u različite zakonske akte može stvoriti konfuziju kod nadležnih tijela i otežati dosljednu primjenu zakonskih odredbi, što može imati negativne posljedice na transparentnost i zakonitost postupaka javnih nabavki.

Stoga je, radi očuvanja pravne sigurnosti i dosljednosti u pravnom sistemu, odlučeno da se pitanje raspisivanja javnih nabavki ostavi isključivo u nadležnosti i regulaciji Zakona o javnim nabavkama, bez dodatnih odredbi u ovom Nacrtu zakona.

- Član 43. – izmjena stavova (1), (2) i (3)

(1) Obveznici fiskalizacije ne posjeduju tehnička znanja niti informacije o tačnom tipu EFS-a, njegovoj konfiguraciji i tehničkim oznakama poput IBFU. U skladu s praksom, registraciju EFS-a provode ovlašteni servisi, dok su svi podaci o obvezniku već u posjedu Porezne uprave i dostupni preko CPF. Automatskim povlačenjem tih podataka izbjegavaju se greške i potreba za papirnom dokumentacijom, te se omogućava brža i efikasnija fiskalizacija.

(2) Serviseri unose isključivo tehničke podatke o EFS-u koje poznaju i mogu provjeriti. Sve druge podatke o obvezniku sistem CPF automatski povlači iz baze PU.

(3) Ova izmjena osigurava tehnički kontinuitet, ali i kontrolu nad zamjenom EFS-a, uz formalnu evidenciju u CPF.

Predložena norma

(1) Porezna uprava putem CPF-a omogućava ovlaštenim servisima podnošenje zahtjeva za registraciju EFS-a, pri čemu se podaci o obvezniku fiskalizacije automatski preuzimaju iz baze Porezne uprave. Obveznik fiskalizacije dužan je prilikom prijave u sistem CPF odabrati ovlašteni servis koji će podnijeti zahtjev za registraciju EFS-a.

(2) Registracija iz stava (1) mora sadržavati najmanje sljedeće podatke koje unosi ovlašteni servis:

- a) vrstu i model EFS-a,
- b) jedinstveni broj fiskalne jedinice (IBFU),
- c) lokaciju na kojoj će se EFS koristiti,
- d) datum aktivacije EFS-a,
- e) datum kada je EFS stavljen van funkcije.

(3) U slučaju registracije i zamjene EFS-a, oštećenja, krađe ili trajnog prekida rada EFS-a, obveznik je dužan obavijestiti Poreznu upravu putem CPF-a i ovlašteni servis, a ovlašteni servis putem CPF-a podnosi zahtjev za odjavu ili zamjenu EFS-a.

Predložena izmjena člana kojom bi se obaveze preusmjerile sa obveznika fiskalizacije na ovlašteni servis **nije prihvaćena**.

Obrazloženje dato u tački II.2.2. ovog Izvještaja

• **Član 44. – dopuna stava (6)**

Dopuna stavlja akcenat na sigurnost sistema tako što precizira trenutak kada se pristupni kod operatora mora deaktivirati – odmah po prestanku njegovih ovlasti. Na taj način se izbjegava rizik od neovlaštenog pristupa EFS-u od strane lica koja više nemaju službeni status operatora, čime se dodatno osigurava integritet fiskalnog sistema i podataka koji se kroz njega obrađuju.

Predložena pravna norma: (6) *Obveznik fiskalizacije dužan je da dostavi Poreznoj upravi informaciju o svakoj promjeni podataka operatora na način uređen ovim članom, u roku od 24 sata od izvršene promjene. Ako operator više ne obavlja funkciju, deaktivacija kôda se vrši odmah.*

Prijedlog je prihvaćen, ali nije implementiran u izvornom obliku kako je prvobitno predložen. Umjesto toga, izvršena je dopuna relevantnog stava kako bi se preciznije regulirala obaveza djelovanja obveznika fiskalizacije u situacijama kada operater prestaje sa obavljanjem svojih poslova.

Ova dopuna je uvedena s ciljem da se jasno definiraju odgovornosti i postupci koje obveznik fiskalizacije mora poduzeti u takvim slučajevima, čime se osigurava kontinuitet i pravilno funkcioniranje fiskalnog sistema. Posebno je važno da se spriječe eventualne zloupotrebe ili prekidi u evidentiranju prometa koji bi mogli nastati prestankom rada operatera.

Na taj način, zakonodavni okvir postaje precizniji i praktičniji, jer jasno propisuje obaveze obveznika u specifičnim situacijama, što doprinosi većoj pravnoj sigurnosti i efikasnosti fiskalizacije.

- **Član 50. – dopuna stava (3)**

Ovom dopunom se zadržava suština izvorne norme – da se malim obveznicima koji koriste CPF pojednostavi fiskalizacija bez nepotrebnog opterećenja dodatnom opremom. Međutim, uvažava se i potreba za fleksibilnošću u slučajevima kada poslovni model ili obim prometa zahtijeva jače ili naprednije fiskalno rješenje, uključujući EFS. Time se omogućava da obveznici koji su već uložili u elektronski fiskalni sistem, koji imaju tehničku podršku, znanje i obučeno osoblje, mogu nastaviti koristiti to rješenje, uz prethodnu saglasnost Porezne uprave. Na taj način se izbjegava nepotrebna dvoslojna obaveza i štedi na vremenu i troškovima uvođenja dodatnog sistema (CPF).

Također, ovaj pristup sprječava nepoželjne zloupotrebe jer svaki izuzetak mora biti odobren od strane Porezne uprave, čime se osigurava kontrola, sigurnost i fiskalna disciplina.

Dopuna donosi balans između jednostavnosti fiskalizacije za male obveznike i operativne efikasnosti za obveznike sa složenijim poslovanjem, uz očuvanje nadzorne uloge Porezne uprave

Predložena pravna norma „(3) Izdavaoci e-faktura iz stava (1) ovog člana ne mogu instalirati posebnu fiskalnu opremu, odnosno posebnu softversku izvedbu za provođenje postupka fiskalizacije, izuzev u slučajevima kada to opravdava priroda djelatnosti ili obim transakcija, o čemu, na osnovu zahtjeva obveznika, odlučuje Porezna uprava.“

Prijedlog nije prihvaćen jer je iz Nacrta zakona brisana odredba koja se odnosila na dodatne funkcionalnosti Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF). Umjesto toga, uvedena je besplatna aplikacija koju razvija Porezna uprava, kao praktično i efikasno rješenje za određene obveznike fiskalizacije.

Ova aplikacija omogućava jednostavnije i pristupačnije korištenje fiskalnog sistema, posebno za manje obveznike, čime se smanjuje administrativni i finansijski teret. Razvoj i pružanje besplatne aplikacije od strane Porezne uprave predstavlja moderni pristup fiskalizaciji, prilagođen potrebama korisnika i suvremenim tehnološkim mogućnostima.

- **Član 51. dopuna**

(1) Ovom dopunom se precizira da je generisanje SBR-a putem Sigurnosnog modula (SM) obavezno za svaki račun izdat u offline režimu. Na taj način osigurava se da račun posjeduje jedinstven, neponovljiv digitalni trag i potpis, što garantuje njegovu autentičnost čak i kada nema internet konekcije. Ovo je ključno za zaštitu sistema od potencijalnih manipulacija i naknadnog lažnog izdavanja računa.

(2) Zamjenom obaveze ručnog dostavljanja fiskalnih računa sa automatskom sinhronizacijom nakon povratka internet veze pojednostavljuje se proces za obveznike i eliminira potreba za njihovim dodatnim angažmanom. Mehanizam dvostruke sinhronizacije sa štampanim obavještenjima unapređuje transparentnost i smanjuje rizik od propusta.

(3) Ovim se pravno priznaje da su računi izdati u offline režimu fiskalizirani pod uslovom da je sinhronizacija naknadno uspješno obavljena.

(4) Stav je usklađen s novim režimom automatske sinhronizacije i više se ne poziva na zastarjeli postupak "posebnog protokola". Jasno se definira obaveza dokumentovanja situacija u kojima je uspostava veze objektivno onemogućena.

(5) Dodatno pojašnjava obaveze obveznika fiskalizacije i jasno dijeli odgovornost između davaoca internet usluga i onih koji održavaju lokalnu mrežu unutar poslovnog prostora, što je od ključnog značaja u praksi.

(6) Zadržava se ključna funkcija Porezne uprave da dodijeli VBR za račune koji su prvobitno izdati bez njega. Novi tekst usklađen je sa terminologijom automatske sinhronizacije iz stava (2).

(7) Ova mjera povećava informiranost krajnjih korisnika i obveznika fiskalizacije, posebno u situacijama kada je gubitak konekcije rezultat lokalne mrežne greške. Time se osigurava pravovremena reakcija i izbjegava nepotrebno kašnjenje u fiskalizaciji.

Prijedlog norme:

(1) Izuzev obveznika iz člana 46. stav (1) ovog zakona, u slučaju prekida uspostavljene elektronske (internet) veze, obveznik fiskalizacije može izdati račune sa podacima navedenim u čl. 12. i 17. ovog zakona, bez podataka VBR, s tim da fiskalni račun mora sadržavati SBR kojeg generiše Sigurnosni modul (SM) i biti odštampan na papiru.

(2) Po ponovnom uspostavljanju elektronske veze (internet), EFS automatski pokreće sinhronizaciju svih računa iz offline režima sa CPF. Ukoliko sinhronizacija nije uspješna, EFS štampa obavještenje o neuspješnoj sinhronizaciji i automatski ponavlja pokušaj sinhronizacije nakon 12 sati. Ako ni tada sinhronizacija ne uspije, obveznik je dužan kontaktirati ovlašteni servis. Ukoliko je sinhronizacija uspješna, EFS štampa obavijest o uspješno izvršenoj sinhronizaciji.

(3) Računi izdati prema stavu (1) ovog člana smatraju se uredno fiskaliziranim ako je automatska sinhronizacija iz stava (2) ovog člana uspješno izvršena.

(4) Ukoliko obveznik iz stava (1) ovog člana ne može da uspostavi elektronsku vezu (internet) uslijed potrebe promjene uređaja za uspostavljanje veze, kvara, odgovornosti davaoca usluge ili više sile, dužan je odmah obavijestiti Poreznu upravu i dostaviti dokaznu dokumentaciju, u skladu sa procedurama koje će biti propisane podzakonskim aktom. Računi izdati u offline režimu tokom

tog perioda sinhronizovat će se automatski po ponovnom uspostavljanju veze, u skladu sa stavom (2) ovog člana.

(5) Obveznik fiskalizacije je odgovoran za odgovarajući kapacitet lokalne mreže (LAN/Wi-Fi), uključujući opremu koja omogućava stabilnu vezu između EFS-a i izvora internet konekcije. Davaoci internet usluga odgovorni su do tačke priključenja (router), a dalje održavanje lokalne mreže u nadležnosti je obveznika ili njegovog izabranog IT partnera.

(6) Porezna uprava svim računima sinhronizovanim u skladu sa stavom (2) ovog člana automatski dodjeljuje VBR i vraća ga obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o uspješnoj fiskalizaciji.

(7) – (Novi stav) Fiskalni uređaj mora pri gubitku elektronske veze (internet) automatski odštampati obavještenje da prelazi u offline režim rada, uz preporuku obvezniku da kontaktira davaoca internet usluge ili drugo lice zaduženo za održavanje lokalne mreže.

Prijedlozi za izmjene unutar člana 51. djelomično su prihvaćeni, ali nisu usvojeni u predloženom obliku. Iako su u prijedlogu navedene određene tehničke funkcionalnosti ESET-a (Elektronskog sistema za evidenciju transakcija), odlučeno je da ove tehničke specifikacije ne budu dio zakonske regulative.

Razlog tome je što zakonski okvir treba da ostane fokusiran na opće principe i obaveze, dok detaljne tehničke karakteristike i funkcionalnosti sistema treba regulirati podzakonskim aktima. Ovakav pristup omogućava veću fleksibilnost u prilagođavanju tehničkih rješenja novim tehnologijama i promjenama na tržištu, bez potrebe za čestim izmjenama zakona. Podzakonski akti, kao što su pravilnici i uputstva, bolje su pogodni za detaljno uređivanje tehničkih aspekata, jer omogućavaju brže i efikasnije prilagođavanje i implementaciju potrebnih funkcionalnosti ESET-a.

Na taj način se osigurava pravna sigurnost i jasnoća, uz istovremeno omogućavanje tehničke fleksibilnosti i efikasnosti u radu fiskalizacijskog sistema.

- Član 52. – izmjena stavova (4) i (5)

(4) Precizira se da ručno izdati računi moraju biti fiskalizovani čim se omogući rad EFS-a, i da nema posebne procedure osim već propisanih pravila u offline režimu.

(5) Ova dopuna omogućava efikasno i zakonito postupanje u situacijama kada fiskalni uređaj privremeno ne funkcioniše, ali softver i svi drugi sistemi operativni. Obvezniku se omogućava da transakcije bilježi u elektronskoj formi bez izdavanja pisanih računa, čime se ubrzava rad i izbjegava zadržavanje kupaca.

Fiskalizacija se naknadno izvršava ručno putem EFS-a, čime se osigurava potpunost fiskalne evidencije.

Ovakav model smanjuje administrativno opterećenje i broj ručno ispisanih računa, a istovremeno zadržava fiskalnu kontrolu i transparentnost kroz obavezu pravovremene naknadne fiskalizacije.

Predložena pravna norma:

(4) Računi izdati u skladu sa stavom (1) ovog člana, moraju se fiskalizovati kroz EFS odmah po uspostavi funkcionalnosti EFS-a, uz korištenje standardne fiskalne procedure. Ako se fiskalizacija vrši u offline režimu, primjenjuje se automatska sinhronizacija definirana članom 51. stav (2).

(5) Ukoliko dođe do prekida rada samo fiskalnog uređaja, dok ostatak sistema funkcioniše, obveznik fiskalizacije može evidentirati promet u svom informacionom sistemu bez izdavanja računa kupcu, pod uslovom da se takvi računi označe kao nefiskalizovani i sačuvaju za naknadnu fiskalizaciju.

Fiskalizaciju tih računa obveznik je dužan izvršiti ručno putem EFS-a najkasnije u roku od 24 sata od momenta otklanjanja kvara.

Način evidencije i fiskalizacije ovih računa propisuje se podzakonskim aktom koji donosi Ministar.

Prijedlog nije prihvaćen, a razlozi za to detaljno su obrazloženi u obrazloženju na član 51. Nacrta zakona. U tom obrazloženju jasno su navedeni pravni i proceduralni razlozi zbog kojih predložene izmjene nisu usvojene. Stoga se smatra da je dodatno obrazlaganje u ovom trenutku nepotrebno, jer je sve bitno već sadržano u navedenom članu.

V. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE UDRUŽENJA I SUBJEKATA FINANSIJSKOG POSLOVANJA

V.1. Udruga poslodavaca Federacije BiH

Udruga poslodavaca FBiH dostavilo je svoje primjedbe i sugestije u formi dokumenta koji sadrži predložene izmjene pojedinačno po članovima, a u odnosu na njihov sadržaj u Nacrtu zakona.

- Predlaže se: u članu 4. u stavu 1. tačka b) mijenja se i glasi: „b) „Transakcija“ označava poslovne promjene iz člana 8. ovog zakona;“

U istom članu i stavu dodaje se nova tačka u) koja glasi: „Lični identifikacioni broj (LIB) je jedinstveni broj koji Porezna uprava Federacije BiH dodjeljuje svakom osiguranom licu upisanom u Jedinstveni sistem.“

Obrazloženje: U članu 4. tačka b) dopunjena je na način da je napravljena jasna poveznica sa članom 8. Zakona. U članu 8. je jasno i detaljno objašnjeno šta su transakcije koje su predmet fiskalizacije.

Također, u članu 4. potrebno je dodati i novu tačku kojom se u definicije uvodi i pojam: „Lični/osobni identifikacioni broj (LIB)“.

Istaknuto je mišljenje da je korištenje LIB-a je ispravnije za identifikaciju fizičkih lica za potrebe fiskalizacije imajući u vidu osjetljivost upotrebe JMBG, rizike zloupotrebe istog, kao i kaznene odredbe za zaštitu ličnih podataka. Upotreba ovog broja znači zaštitu važnih ličnih podataka.

Prijedlog za izmjenu tačke b) u stavu (1) člana 4. Nacrta zakona nije prihvaćen jer član 4. sadrži opće pojmove koji se koriste u cijelom Nacrtu zakona, dok su u članu 8. detaljno navedene vrste poslovnih promjena koje se smatraju transakcijama podložnim fiskalizaciji.

Nije prihvaćen prijedlog da se definira pojam ličnog identifikacionog broja, iz razloga što lični identifikacioni broj nije uveden na nivou države od strane nadležnog organa, i ne može se koristiti, jer ne postoji.

- Predlaže se: u članu 6. u stavu 3. iza riječi „transakcije“ dodaju se riječi: „i koje se identifikuje korištenjem LIB-a“.

U istom članu i stavu, broj „5.000,00“ mijenja se brojem „12.000,00“.

Obrazloženje: Korištenje ličnog identifikacionog broja (LIB) – obrazloženje kao kod člana 4.

Ukazano je da je neophodno povećati prag godišnjih prihoda sa 5.000,00 KM na 12.000,00 KM. Trenutno predložena granica od 5.000,00 KM je preniska i razumno je postaviti granicu na 12.000,00 KM jer smatramo da je to na godišnjem nivou razuman iznos za transakcije, a koje ne znače profesionalno bavljenje trgovinom.

Nije prihvaćen prijedlog, jer je stav brisan.

- U članu 7. u stavu 1. tačka e) stvara paralelan sistem i ovakvim izuzećem pravi se diskriminacija.

Predlaže se da se u istom članu i stavu doda nova tačka f) koja glasi: „f) energetska, komunalna, telekomunikacijska i druga preduzeća koja naknadu za prodanu robu, odnosno pružene usluge naplaćuju ispostavljanjem računa o obračunu potrošnje preko mjernih uređaja (električna energija, plin, grijanje, voda, telefon i dr.).“

U istom članu i stavu predlaže se dodavanje nove tačke g) koja glasi: „g) djelatnost pružanja rezerviranih i univerzalnih poštanskih usluga, djelatnost pružanja ostalih poštanskih i kurirskih usluga, kao i ostale usluge koje poštanski operateri pružaju na šalterima poštanskih jedinica koja evidentira promet putem frankir mašina i terminalnih žigova na kojima je označen iznos provizije.“

Dalje se u istom članu i stavu predlaže dodavanje nove tačke h) koja glasi: „h) neprofitne organizacije, udruženja i fondacije osim u komercijalnom dijelu pružanja usluga.“

Obrazloženje

Nacrtom zakona nije predviđeno izuzeće od obaveze izdavanja e-računa ili fiskalnog računa u slučaju pružanja usluga isporuke električne energije, kao što je to bilo predviđeno Zakonom o fiskalnim sistemima („Službene novine FBiH“, br. 81/09). S obzirom na masovnost izdavanja, te činjenicu da štampu, dostavu i naplatu računa električne energije za JP Elektroprivreda BiH d.d. - Sarajevo obavljaju treća lica, usvajanje Nacrta zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH bi stvorilo značajne probleme u realizaciji ovih aktivnosti. Na osnovu izvršenog uvida u primjenu istovjetnog zakonskog rješenja u zemljama okruženja ustanovljeno je da zakoni predviđaju izuzeće od obaveze fiskalizacije pojedinačnih računa za isporuke električne energije ili se daje mogućnost naknadnog izuzimanja od ove obaveze u slučaju postojanja specifičnih tehničkih i funkcionalnih karakteristika elektronskih fiskalnih uređaja i specifičnosti određene djelatnosti. Ova mogućnost je prepuštena resornom ministarstvu da izvrši procjenu i donese odgovarajući akt. Shodno navedenom, bilo bi preporučljivo da se ponovo planira izuzeće u slučaju isporuke električne energije, kao što je to bilo do sada, kako se ne bi dovelo do dodatnog opterećenja fiskalizacije svakog pojedinačnog računa komunalnih preduzeća, kao i povezivanja naplate po izdatim računima krajnjim kupcima.

Nacrtom zakona također nije predviđeno izuzeće od obaveze izdavanja e-računa ili fiskalnog računa u slučaju pružanja poštanskih usluga, a što je bilo određeno Zakonom o fiskalnim sistemima („Službene novine FBiH“, br. 81/09). S obzirom na masovnost izdavanja, te činjenicu da se prijevoz i isporuka poštanskih pošiljaka vrši „na vrata“ korisnika poštanskih usluga, ne predviđanje izuzeća za ovakvu vrstu usluga bi značilo da svaki poštar/dostavljač na terenu mora zadužiti i naplatu provizije vršiti preko fiskalnog uređaja a što bi u konačnici dovelo do velikog ulaganja u investiciju koja se ne bi isplatila, a dovela bi do bespotrebnog dodatnog opterećenja fiskalizacije provizija za sve usluge koje pružaju poštanski operateri kako u poštanskim jedinicama, tako i na terenu.

Predloženo je također izuzimanje neprofitnih organizacija, udruženja i fondacija osim u komercijalnom dijelu pružanja usluga.

Primjedba je djelimično prihvaćena, tačka e) stav (1) člana 7. je brisana, pri čemu su lica iz djelatnosti kockanja i klađenja postali obveznici fiskalizacije. Međutim, imajući u vidu obrazloženje dato u tački II.1.7 ovog Izvještaja, predloženo je da se kupcima ne dostavljaju pojedinačni računi jer imaju tikete sa jedinstvenim brojem koji se može pratiti od strane Porezne uprave.

U Prijedlogu zakona u članu 22. stav (2) dodana je nova tačka g) koja jasnije definira za koje usluge nije obavezan pojedinačni račun.

Prijedlog za izuzimanje od fiskalizacije određenih komunalnih privrednih društava je djelimično prihvaćen, cijeneći obrazloženje, predloženo je da ta lica ostanu obveznici fiskalizacije, ali da se kupcima ne dostavljaju pojedinačni računi jer već dobivaju detaljne račune i obračune.

U Nacrtu zakona u članu 22. stav (2) dodana je nova tačka h) koja jasnije definira za koje usluge nije obavezan pojedinačni račun.

Prijedlog za izuzimanje privrednih društava koja pružaju poštanske usluge od obaveze fiskalizacije nije prihvaćen, jer za isporučene usluge ne postoji račun ili potvrda koju kupac dobiva, a izdavanje takvih dokumenata mora biti osigurano u skladu s propisima o zaštiti potrošača.

Također, prijedlog za izuzimanje neprofitnih organizacija, udruženja i fondacija od fiskalizacije nije prihvaćen, jer Nacrtom zakona jasno su definirane poslovne transakcije koje ti subjekti po svojoj prirodi ne bi trebali obavljati. Stoga su oni po sili zakona već izuzeti od obaveze fiskalizacije.

- Predlaže se: u članu 9. u stavu 1. iza riječi „fiskalizacije“ dodaju se riječi „za lica koja ne podliježu PDV-u“.

Obrazloženje

Stav 1. člana 9. potrebno je dopuniti na način da se radi o licima koja ne podliježu PDV-u. Zakonom o porezu na dodanu vrijednost BiH je jasno definiran nastanak porezne obaveze.

Problem koji se pojavljuje prilikom isporuke roba ili usluga, posebno se odnosi na isporuke prema Javnim ustanovama ili budžetskim korisnicima, je nemogućnost fiskalizacije računa prilikom isporuke, zbog protokola koji svaka od tih ustanova ima, pa se često događa da se faktura koja prati isporuku prihvaća tek nakon nekoliko dana, pa u slučaju korekcije se mora raditi reklamirani račun, a razlog koji je u najčešćem slučaju korekcija datuma na fakturi. Da bi se izbjegle ove situacije potrebno je urediti obavezu kupca da regulira svoje protokole na način da se isporuka mora prihvatiti sa danom otpreme, ukoliko nema zakonskih zapreka za njeno prihvatanje.

Prijedlog za dopunu stava nije prihvaćen jer je upravo zbog jasnoće norme napravljen izuzetak u stavu 2 ovog člana, koji se odnosi na obveznike PDV-a.

- Predlaže se: u članu 10. u stavu 2. iza riječi „potraživanja“ dodaju se riječi „temeljem obligacionog odnosa“. Riječ „novca“ mijenja se riječju „gotovine“.

Obrazloženje

U ovom članu je neophodno jasno razgraničiti da se radi o bezgotovinskom plaćanju na temelju obligacionog odnosa, kako bi se izbjeglo da plaćanje između članova porodice ili prijenos između vlastitih računa jednog lica podliježe fiskalizaciji.

Prijedlog je prihvaćen na predloženi način i izvršena je dopuna stava jer precizira odredbu.

- Predlaže se: U članu 12. u stavu 1. u tački e) iza riječi „(PJIB)“ dodaju se riječi „ili LIB;“.

U istom članu i stavu u tački h) iza riječi „prodavca“ dodaju se riječi „ili GLN;“

U istom članu i stavu u tački i) iza riječi „adresu kupca“ dodaju se riječi „i LIB za fizička lica.“ Ostali dio teksta se nastavlja. U alineji 3) broj „10.000 KM mijenja se brojem „12.000 KM“.

U istom članu i stavu u tački k) iza riječi „jedinice“ dodaju se riječi „geografska dužina i geografska širina, odnosno GLN - GLOBAL LOCATION NUMBER;“.

U istom članu i stavu tačka l) mijenja se i glasi: „datum ili period isporuke dobara i/ili usluga ili datum ili period u kojem je izvršena transakcija, ako se ovaj datum ili period razlikuje od datuma izdavanja računa;“.

U istom članu i stavu tačka m) mijenja se i glasi: „redni broj artikla, šifra artikla ili GTIN - GLOBAL TRADE ITEM NUMBER, trgovački naziv, vrsta, količina i cijena isporučenih dobara i obavljenih usluga i opis transakcije;“.

U istom članu i stavu u tački n) briše se „;“ i dodaju riječi „PDV stopu i ukupan iznos PDV-a;“.

U istom članu i stavu tačka o) mijenja se i glasi: „ukupan iznos naknade za dobra i usluge, uključujući PDV;“.

Iza tačke o) dodaje se nova tačka p) koja glasi: „pojedinačna vrijednost dobra i usluge bez PDV-a;“. Ostale tačke pomjeraju se za jedno mjesto.

U istom članu i stavu u postojećoj tački p) iza riječi „povećanja“ dodaje se riječ „rabati“. Ostali dio teksta se nastavlja.

U istom članu i stavu tačka q) mijenja se i glasi: „ukupan iznos naknade za dobra i usluge koje treba platiti, uključujući PDV;“.

U istom članu i stavu u tački r) iza riječi „transakcija“ dodaje se riječ „kompenzacija“.

Obrazloženje

Izmjenama u ovom članu bilo bi izvršeno usklađivanje sa Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dodanu vrijednost o obaveznim elementima e-fakture. Na ovaj način olakšava se poslovanje i za poslodavce i za Poreznu upravu i Upravu za indirektno oporezivanje. Usklađivanje je veoma važno kako se ne bi desilo da nakon usvajanja ovog zakona dođe do različitih tumačenja i dileme koji se propis treba primijeniti.

Također, pojedine odredbe usklađene su sa našim prijedlozima vezanim za druge članove (npr. LIB).

Prijedlozi za uključivanje LIB nisu prihvaćeni, a obrazloženje je dato kroz obrazloženje za član 4.

Prijedlog za dopunu tačke h) je prihvaćen. U članu 14. stav (1) tačka h) Prijedloga zakona dodat je GLN. Izvršena dopuna pojma GLN u članu 4. stav (1) tačka h) radi jasnoće pravne norme.

Prijedlog za povećanje iznosa sa 10.000 na 12.000 KM nije prihvaćen, jer nije naveden razlog

Prijedlog za dopunu tačke k) je prihvaćen. U članu 14. stav (1) tačka h) Nacrta zakona dodan je GLN.

Prijedlog za dopunu tačke l) nije prihvaćen jer kreirana nejasnoću pravne norme.

Prijedlog za dopunu tačke m) nije prihvaćen.

Prijedlog za dopunu tačke n) nije prihvaćen na predloženi način, ali se tačka n) zamjenjuje sa PDV stopama, a dodana je nova tačka o) koja uključuje: ukupan iznos PDV-a.

Prijedlog za dopunu tačke o) nije prihvaćen na predloženi način, ali je tačka o) koja je postala tačka p) dopunjena na način da uključuje ukupno vrijednost bez PDV-a.

Prijedlog za novu tačku p) koja bi uključivala ukupnu vrijednost bez PDV-a je već prihvaćen.

Prijedlog za dopunu tačke p) sa rabatima, je prihvaćena.

Prijedlog za dopunu tačke q) nije prihvaćen, jer navedena tačka u Nacrtu zakona je dovoljno jasna i konzistentna sa ostatkom teksta.

Prijedlog za dopunu tačke r) nije prihvaćena na predloženi način, jer pojam kompenzacija je jednoznačan pojam te ne uključuje ostale, pri čemu je pojam transakcije zamijenjen pojmom „obračun“.

- **Predlaže se:** U članu 14. u stavu 4. briše se tačka i dodaju riječi „i mora pratiti robu ili uslugu.“

U istom članu, u stavu 6. riječi „se može“ mijenja se sa riječima „je može“. Ispred riječi „CPF“ dodaju se riječi „registar izdavalaca i primalaca e-faktura“.

Obrazloženje

U stavu 4. prijedlog je da se dodaju riječi „mora pratiti robu ili uslugu“ riješit će problem izbjegavanja otpremnica. Prihvatanjem ovog prijedloga spriječile bi se zloupotrebe i malverzacije koje se trenutno rade sa otpremnicama. Također, prijedlog doprinosi suzbijanju sive ekonomije.

U istom članu u stavu 6. riječi „se može“ mijenja se sa riječima „je može“. Misli se na kupca. Kod riječi „registrovan“ dodati „registar izdavalaca i primalaca e-faktura“. CPF bi trebalo da bude registar primalaca i izdavalaca faktura.

Razmatrajući obrazloženje u vezi zloupotrebe i malverzacije putem otpremnica, brisan je stav (4) člana 14. Nacrta Zakona i uvedena je fiskalizacija otpremnice, na način da su izvršene dopune funkcionalnosti ESET kroz član 29. stav (3) Prijedloga zakona, zatim funkcionalnosti CPF kroz član 47. Prijedloga zakona, i naposljetku dopune pojma u članu 4. gdje je dodana nova tačka s) u stavu (1) Prijedloga zakona.

Prijedlog da se uvede registar izdavaoca i primaoca e-fakture je prihvaćen, ali ne na predloženi način, već je dodat novi član 56. Prijedloga zakona. u kojem su jasno definirani ko su izdavaoci i primaoci e-fakture, te njihov proces registracije.

- **Predlaže se:** u članu 15. u stavu 1. dodaje se nova rečenica koja glasi: „Javni organi su dužni prihvatiti e-fakture.“

Obrazloženje

U članu 15. u stavu 1. potrebno je naglasiti da javni organi moraju prihvatiti e-fakture. Jasno i precizno definirati da moraju prihvatiti e-fakture.

Prijedlog je prihvaćen, te je dodat novi stav (3) u članu 17. Prijedloga zakona.

- **Predlaže se:** u članu 17. u stavu 1. u tački d) briše se „i“ i dodaju riječi: „ili LIB za fizičko lice;“ U istom članu i stavu, u tački e) briše se „i“ i dodaju riječi: „ako je PDV obveznik;“ U istom članu i stavu, u tački g) briše se „i“ i dodaju riječi: „i GLN;“

U istom članu i stavu, tačka h) mijenja se i glasi: „redni broj artikla, količina, šifra artikla/usluge, opis transakcije uz količinu i cijenu po jedinici mjere, ukupna vrijednost po artiklu, identifikacija artikla, GTIN broj - globalni broj trgovinske jedinice (skraćenica od engl. Global Trade Item Number) ili drugi broj koji porezni obveznik koristi za jedinstvenu identifikaciju trgovinskih jedinica (dobara ili usluga) ukoliko ne postoji GTIN broj;“

U istom članu i stavu, u tački m) briše se „i“ i dodaju riječi: „GLN - GD i GŠ;“

U istom članu, u stavu 4. iza riječi „potrebe“ dodaju se riječi „porezne rashode i ulazni PDV“. Ostali dio teksta se nastavlja.

Obrazloženje

Kada fizičko lice koje pređe prag od 12.000 KM iz člana 6. Zakona (npr. prodaja automobila) bude u obavezi da izda fiskalni račun onda na mjestu identifikacije mora upisati svoj LIB, jer on nema PIB. Zbog toga je tačku d) potrebno dopuniti na način da se doda i LIB za fizičko lice.

Dalje se smatra da je potrebna korekcija ovog člana s ciljem:

1. Precizne identifikacije artikala i usluga:

- Dodavanje šifre artikla/usluge omogućava jasnu i nedvosmislenu identifikaciju svakog proizvoda ili usluge koji je predmet transakcije.
- Primjena međunarodnog standarda za šifriranje artikala kao što je **Global Trade Item Number - GTIN**, omogućava globalnu kompatibilnost i olakšava identifikaciju u lokalnim i međunarodnim poslovnim procesima.

2. Unapređenja kontrole:

- Porezna uprava može efikasnije provoditi nadzor nad fiskalnim računima, analizirati promet po artiklima i uslugama te otkriti potencijalne nepravilnosti.
- Korištenje standardiziranog sistema šifriranja (npr. GTIN) dodatno povećava transparentnost i funkcionalnost fiskalnog sistema, uz minimalan utjecaj na postojeće tehničke zahtjeve za izdavanje fiskalnih računa.

3. Efikasnosti za poslovne subjekte:

- Uvođenje šifre artikla omogućava bolju integraciju fiskalnih sistema sa internim računovodstvenim i ERP sistemima, čime se olakšava poslovanje privrednih subjekata.
- Standardizirani sistem, poput GTIN-a, smanjuje administrativne troškove i omogućava usklađivanje sa zahtjevima međunarodnih trgovačkih lanaca i regulatornih tijela.

Također, izvršeno je usklađivanje sa zakonodavstvom Republike Srpske.

Prijedlozi za uključivanje LIB nisu prihvaćeni, a obrazloženje je dato kroz obrazloženje za član 4.

Prijedlog za dopunu tačke e) je prihvaćen, te je dodatno pojašnjena norma.

Prijedlog za dopunu tačke g) je prihvaćen.

Prijedlog za dopunu tačke h) nije prihvaćen.

Prijedlog za izmjenu tački i) do m) u skladu sa izmjenama u članu 12., a koji se odnosi i na ovaj član.

Prijedlog za rekonstrukciju stava (4) ovog člana, nije prihvaćen, jer postojeća formulacija je sveobuhvatnija i jasnija.

- Predlaže se: u članu 18. stav 3. iza riječi „(e-mailom)” dodaju se riječi: „sa attachmentom strukturiranog dokumenta”. Ostali dio teksta se nastavlja.

U istom članu, u stavu 5. briše se „.” i dodaju riječi: /registar izdavalaca i primalaca e-računa.”

Obrazloženje

Ukazuje se da je izmjena stava 3. predložena jer je zbog potrebe automatizacije poslovnih procesa bitno imati strukturirane dokumente, kako bi se automatizirao poslovni proces.

U stavu 5. potrebno je definirati da je ovo registar izdavalaca i primalaca e-računa. Svi učesnici fiskalizacije bi ovako imali samo komunikaciju prema sistemu, ne više jedni prema drugima. Također, ovo je bitno zbog međuentitetskog poslovanja. Kroz ovu platformu bi se registrovali svi koji posluju sa Federacijom BiH, nebitno da li je to Republika Srpska, Srbija i sl.

Prijedlog za izmjenom konstrukcije „elektronskom poštom (email)” je djelimično prihvaćen, te je zamijenjen konstrukcijom koja je sveobuhvatnija i jasnija.

Prijedlog za dopunu stava (5) nije prihvaćen jer je taj stav brisan, jer se odnosio na e-fakturu, a ovaj član uređuje fiskalni račun.

- Predlaže se: U članu 19. u stavu 1. riječi: „a kupac ga mora zatražiti“ mijenjaju se riječima: a printa ga na zahtjev kupca“. Ostali dio teksta se nastavlja.

U istom članu, u stavu 2. u tački a) briše se „i“ i dodaju riječi: „samo uz uslov da su karte prijavljene unaprijed na platformi i razdužene po naplati, odnosno fiskalizirane;“

U istom članu i stavu u tački b) briše se „i“ i dodaju riječi: „samo uz uslov da su karte prijavljene unaprijed na platformi i razdužene po naplati, odnosno fiskalizirane;“

U istom članu i stavu u tački e) briše se „i“ i dodaju riječi: „samo uz uslov da su karte prijavljene unaprijed na platformi i razdužene po naplati, odnosno fiskalizirane;“

U istom članu i stavu dodaje se tačka g) koja glasi „g) prodaje putem samouslužnih automata za tople, hladne napitke i snack proizvode.“

Obrazloženje

U članu 19. stav 1. propisano je „Prodavac izdaje račun, a kupac ga mora zatražiti za transakcije iz člana 8. ovog zakona...“ Mišljenja su da se račun treba printati samo na zahtjev kupca kako je to u zemljama Evropske unije, te nelogičnost da je obaveza kupca da traži račun? Navodi se da ova odredba do sada nije pokazala nikakve rezultate, rijetko se dešavalo da je inspekcija zaustavila kupce i tražila im da pokažu račun. Ovo rješenje također podstiče i manju upotrebu papira, što doprinosi zaštiti okoliša.

Dalje se ukazuje da stav 2. predstavlja klasično crno tržište, jer sada inspekcija nema uopće uvid u ove karte, koliko je šta prodano i sl. Zbog toga je isti potrebno izmijeniti kako je i predloženo.

Također, kada je u pitanju stav 2. tačka g) obzirom da je prodaja putem samouslužnih automata za tople, hladne napitke i snack proizvode jako zastupljena na našem tržištu jako je važno regulirati ovu oblast da se uvede način na koji će imati pregled prometa sa svakog samouslužnog automata za tople, hladne napitke i snack proizvode, a da se ne izdaje papirnatu račun za svaki kupljeni proizvod (kafu, čaj, čips...) iz samouslužnih automata.

Zemlje u regionu uredile su ovu oblast na način da je uveden sistem koji u realnom vremenu prati promet i sve transakcije na samouslužnim automatima za tople, hladne napitke i snack proizvode, ali se za svaki prodati proizvod iz samouslužnih automata (kafa, čaj, čips...) ne izdaje račun.

Shodno navedenom, kompanije iz ove djelatnosti svjesne su važnosti uvođenje fiksacije i prema našim informacijama posljednjih nekoliko godina uvode sistem programa i softvera na samouslužnim automatima kojim se prati promet, a koji je pretpostavka za fiskalizaciju.

U stavu 3. je propisano da račun izrađuje prodavac u najmanje dva primjerka te se postavlja pitanje da li se može izbjeći ovo štampanje? Zbog bespotrebnog štampanja računa razmisliti da jedan bude štampan, a drugi neka bude u elektronskoj formi. Ukoliko se ide u smjeru digitalizacije i održivosti, bespotrebno je da se štampa u dva primjerka.

Prijedlog je djelimično prihvaćen, ali ne na predloženi način. Stav 1 je jasno precizirao obavezu za izdavanje računa od strane obveznika fiskalizacije, a volja je kupca da li će primiti fiskalni račun ili u papirnom ili digitalnom obliku. Naime, stav (2) je proširen da jasno iskaže obavezu fiskalizacije tog lica, ali izuzimanje od izdavanja pojedinačnih računa u specifičnim situacijama gdje ima jedinstvenih brojeva kao što je ili serijski broj ili GUID.

- **Generalna primjedba na poglavlje II izdavanje računa** - poglavlje II sadrži 3 odjeljka A, B i C.

Odjeljak A je elektronska faktura, odjeljak B. je fiskalni račun, a odjeljak C je izdavanje računa. Mišljenje je da ovaj odjeljak unosi zabunu, u smislu šta se smatra računom, te je potrebno pojam fiskalnog računa i elektronske fakture u definicijama jasno definirati i propisati, a ovaj pojam računa treba brisati. Također se navodi da je u odjeljku B neophodno napraviti jasnu distinkciju između fiskalnog i reklamiranog računa. Ukazuje se da se trenutno ova dva računa razlikuju samo zato što na jednom računu piše reklamirani račun. Potrebno je da reklamirani račun bude u minusu, te da se uspostavi veza između reklamiranih računa, npr. i/1, i/2, i/3 i sl.

Također, ukazano je na obavezu posjedovanja računa kod reklamacije proizvoda, te predloženo da se propiše mogućnost da se ukuca serijski broj u eset radi reklamacije, te da kad kupac želi da reklamira proizvod da ne mora donijeti račun.

Obrazloženje: U članu 4. stav 1. tačka bb) Prijedloga zakona jasno je definirano da račun označava svaki papirni ili elektronski dokument koji ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom. Ukoliko nije jasno naznačeno, račun uključuje i elektronsku fakturu i fiskalni račun. Dalje, član 72. Prijedloga zakona je uredio fiskalizaciju korektivnih računa, što uključuje i reklamirani račun. Prijedlog da se određene tehničke funkcionalnosti propisuju zakonom nije prihvaćeno, jer isto će biti predmet podzakonskih akata.

- **Primjedba na član 22:** Stav 1. smatra se spornim u smislu načina čuvanja, šta se tačno čuva, ko čuva, je li se čuva fiskalni račun ili e-faktura? Čuvanje fiskalnog računa nema smisla. Navodi se da nije jasan stav 1., nije definiran oblik čuvanja računa, samo su rokovi definirani.

Obrazloženje: Računi, bilo fiskalni račun ili e-faktura predstavljaju računovodstvene dokumente i njihovo čuvanje je generalno uređeno posebnim propisima - Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH, a i uslijed obračuna PDV, određeni su rokovi čuvanja. Sve je jasno navedeno u nacrtu zakona, radi upućivanja na postojeće pravne norme odnosno propise.

- **Predlaže se:** u članu 23. u stavu 1. iza riječi „arhivirati“ dodaju se riječi: „od strane Porezne uprave Federacije BiH“.

Obrazloženje

U ovom zakonu neophodno je jasno i precizno propisati da je obaveza Porezne uprave Federacije BiH da arhivira digitalne podatke o transakcijama. Kako ne bi došlo do zabune u primjeni Zakona u praksi čija je ovo obaveza, te kako se ne bi poslodavcima nametnula ova obaveza u Zakonu mora jasno stajati kako je i predloženo. Na obvezniku fiskalizacije je samo da pošalje račun, a gdje se čuva i ko čuva to ne treba biti njegova obaveza.

Prijedlog nije prihvaćen, a isto je obrazloženo kao obrazloženje na član 22. Nacrta zakona

- **Član 24. briše se.**

Obrazloženje

Čuvanje računa u krugu od 20 m nije predstavljalo korist ni za koga u sistemu fiskalizacije jer smo i sami svjedoci da u praksi inspekcije uopće ne kontroliraju kupce pri izlasku iz prodavnica niti im traže račune na uvid. Većina kupaca račun baci odmah pri preuzimanju na blagajni, odnosno isti ostavi na blagajni.

Suština ovog zakona je fiskaliziranje, a ne izdavanje i preuzimanje računa od strane kupca. Obzirom da je u članu 19. predloženo da se račun printa samo na zahtjev kupca, onda je i ovdje potrebno izvršiti izmjenu kako je i predloženo.

Usvajanje ovog prijedloga ujedno bi značilo i smanjenje upotrebe papira, što doprinosi zaštiti okoliša.

Također, predlaže se i uvođenje nekih stimulativnih programa za kupce (npr. oslobođanje od poreza, i sl.), a ne kažnjavanje u slučaju neposjedovanja računa.

Obrazloženje dato u tački II.1.2. ovog Izvještaja.

- **Predlaže se: u članu 26. stav 2.** mijenja se i glasi: „Fiskalna oprema je hardverski uređaj koji omogućava elektronsku komunikaciju sa Poreznom upravom i na njemu je instaliran ESET čija funkcija je definirana u članu 27. ovog zakona. Fiskalna oprema mora biti certificirana i odobrena od strane Porezne uprave za korištenje u skladu sa podzakonskim aktom koji donosi Ministar.“

Obrazloženje

Suština je da se bilo koji uređaj može fiskalizirati i te nije potrebno vezivanje za određene uređaje. Svaki uređaj koji na sebi ima adekvatan ESET može biti korišten.

Detaljno obrazloženje za predloženu izmjenu je u nastavku:

- Jasno razdvajanje funkcija hardvera (fiskalne opreme) i softvera (ESET-a), čime se olakšava regulacija i certificiranje svakog dijela sistema.
- Fiskalna oprema sada uključuje različite elektronske uređaje (računare, tablete, telefone), čime se izbjegava ograničenje na tradicionalne fiskalne kase.
- Omogućava veću fleksibilnost poslovnim subjektima, smanjujući troškove i podržavajući digitalizaciju poslovanja i integraciju njihovih kasa/POS rješenja u jedan hardverski uređaj.
- Usklađuje zakon sa savremenim međunarodnim praksama i standardima fiskalizacije, podržavajući tehnološku neutralnost i inovacije.

Prijedlog nije prihvaćen jer je izvršeno brisanje ovog člana. Naime, prihvaćen je prijedlog tokom javne rasprave da se Nacrt zakona fokusirana isključivo na softver, nazvan ESET, dok je hardverska komponenta – fiskalna kasa ili štampač isključena, jer na hardversku komponentu ionako mora biti ugrađen softver. Instalacija ESET softvera na bilo koji oblik fiskalne opreme nije zabranjena. Zbog isključivanja fiskalne kase, pojam Elektronski fiskalni sistem (EFS) gubi smisao i iz tog razloga je brisan iz Prijedloga zakona.

- **Predlaže se: U članu 27. stav 1.** riječi „koji su elektronski potpisani“ mijenjaju se riječima: „na ESET-u u elektronskoj formi, u skladu sa tehničkim standardima i rokovima definiranim podzakonskim aktima“.

U istom članu, stav 4. mijenja se i glasi: „ESET mora koristiti sigurnosni modul (SM) u skladu sa članom 29. ovog zakona, radi šifriranja podataka, autentifikacije, zaštite integriteta transakcija i sigurne komunikacije sa Poreznom upravom.“

Ukazuju da je formulacija u stavu 4. neprecizna i pravno-tehnički nejasna. Iako je u članu 29. jasno definirana uloga sigurnosnog modula (SM), u ovom stavu se ne navodi na koji način se zaštita ostvaruje, niti se pojašnjava funkcionalni odnos između ESET-a i SM-a.

Obrazloženje

- Jasno definiranje uloge ESET-a: Precizirano je da je arhiviranje podataka osnovna funkcija ESET-a, čime se uklanja nejasnoća o odgovornosti za čuvanje podataka.
- Tehnički standardi i rokovi: Arhiviranje se vrši u skladu sa tehničkim standardima i rokovima koji će biti definirani podzakonskim aktima, omogućavajući fleksibilnost i tehničku usklađenost.

- Centralizacija i sigurnost: Arhiviranje na ESET-u omogućava sigurno i organizovano čuvanje podataka, smanjujući rizik od gubitka ili manipulacije.
- Usklađenost sa praksama u regionu: Slično zakonima u regionu, odgovornost za arhiviranje ostaje na sistemu koji je ključni alat za fiskalizaciju.
- Pojednostavljenje primjene: Fokus ostaje na ESET-u, bez dodatnog opterećenja za Poreznu upravu ili poslovne subjekte, dok se tehnički detalji prepuštaju podzakonskim aktima.
- Predložena formulacija u stavu 4. je usklađena sa članom 29, gdje su jasno definirane funkcije SM-a.
- Umjesto nejasne riječi "zaštićen", koristi se pojam "koristi SM", što odgovara logici informacionih sistema.
- Sigurnosni modul (SM) ne treba biti opisan kao pasivna zaštita, već kao aktivna komponenta sistema - što se ovim tekstom jasno postiže.
- Ovakva formulacija sprečava različita tumačenja i omogućava konzistentnu tehničku primjenu kroz podzakonske akte.

Prijedlog da se dopuni stav (1) nije prihvaćen jer svaki dokument mora biti potpisan da bi se smatrao vjerodostojnom računovodstvenom ispravom, što je razlog odbijanja prijedloga.

Prijedlog za izmjenom stava (4) ovog člana na način da se adresira na član zakona koji uređuje sigurnosni modul je prihvaćen, ali ne u širem predloženom obliku, uslijed izbjegavanja dupliranja opisa odredbe.

- Član 29. mijenja se i glasi:

„Član 29.

(Sigurnosni modul)

- (1) *Sigurnosni modul (SM) je softverska komponenta fiskalnog sistema odgovorna isključivo za šifriranje podataka, autentifikaciju i osiguranje integriteta transakcija.*
- (2) *SM obavlja funkcije autentifikacije i autorizacije, generiše jedinstveni sekvencijalni brojač potpisa, bilježi početak i kraj transakcije i stvara digitalnu provjeru na osnovu podataka transakcije.*
- (3) *SM mora biti kompatibilan sa Elektronskim sistemom za evidentiranje transakcija (ESET) i osigurati sigurnu razmjenu podataka između fiskalnog sistema i Porezne uprave, sprečavajući neovlašteni pristup podacima.*
- (4) *ESET preuzima funkcije upravljanja transakcijama, evidentiranja podataka o prodaji, te komunikacije sa CPF-om, dok SM isključivo osigurava tehničku sigurnost tih podataka.*
- (5) *Ministar će podzakonskim aktom precizno urediti tehničke standarde, uslove za izdavanje i način korištenja sigurnosnog modula."*

Obrazloženje

Predloženom izmjenom jasno se razgraničavaju funkcije Sigurnosnog modula (SM) i Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET), čime se otklanjaju tehničke i pravne nejasnoće. SM se definira isključivo kao komponenta za šifriranje podataka, autentifikaciju i osiguranje integriteta, dok ESET zadržava sveobuhvatnu funkcionalnost upravljanja i evidentiranja transakcija.

Razdvajanje uloga između SM-a i ESET-a omogućava precizniju implementaciju fiskalnih sistema i smanjuje rizik od različitih tumačenja zakonskih odredbi.

Ograničenje SM-a na softversku komponentu omogućava veću fleksibilnost u tehnološkoj implementaciji, u skladu s modernim praksama fiskalizacije. Dalje, jasno definirani tehnički standardi kroz podzakonske akte osiguravaju kompatibilnost svih dijelova fiskalnog sistema i njihov siguran rad. Ovo smanjuje kompleksnost implementacije za obveznike fiskalizacije i povećava povjerenje u sistem.

Prijedlog proširenja funkcionalnosti Sigurnosnog modula nije prihvaćen, jer su njegove funkcije u službi osiguranje zaštite i integriteta procesa fiskalizacije.

- **Predlaže se:** U članu 31. u stavu 1. riječ „dobije“ mijenja se riječju „ima“. Riječi: „ili zastupnika EFS-a (u daljem tekstu: status RPZ)“ mijenjaju se riječima: „ili djeluje kao zastupnik registrovanog proizvođača u skladu sa ovim zakonom.“

U istom članu u stavu 2. riječi „je proizvođač kase ili štampača ili ESET-a.“ mijenjaju se riječima: „razvija, proizvodi i plasira fiskalnu opremu i ESET. Proizvođači su obavezni registrovati se u Poreznoj upravi (PU) i dostaviti tehničku dokumentaciju, certifikate i druge dokaze o usklađenosti opreme sa tehničkim standardima.“

U istom članu u stavu 3. riječi „ekskluzivno zastupa u prodaji kase ili štampača ili ESET-a trećeg lica.“ mijenjaju se riječima: „na osnovu ugovornog odnosa s registrovanim proizvođačem obavlja prodaju, distribuciju i tehničku podršku fiskalne opreme i ESET-a. Zastupnici nisu obavezni registrovati se u PU, ali moraju djelovati u skladu s ugovorom s proizvođačem i tehničkim standardima definiranim podzakonskim aktima.“

U istom članu u stavu 5. riječi „način dodjeljivanja i oduzimanja statusa RPZ.“ mijenjaju se riječima: „način registracije proizvođača, tehničke standarde za fiskalnu opremu i obaveze zastupnika u vezi sa tehničkom podrškom i održavanjem.“

Obrazloženje

Predložena izmjena razdvaja registraciju proizvođača i zastupnika kako bi se smanjilo administrativno opterećenje za zastupnike. Proizvođači su obavezni registrovati se u Poreznoj upravi i snose primarnu odgovornost za kvalitet i usklađenost fiskalne opreme. Zastupnici djeluju na osnovu ugovora s proizvođačem, bez obaveze direktne registracije, čime se podstiče konkurencija i olakšava ulazak na tržište, uz očuvanje tehničkih standarda i kvaliteta usluga.

Prijedlog da se u stavu (1) riječ „dobije“ zamjeni riječju „ima“ je prihvaćen.

Prijedlog za izmjenu karakteristika zastupnika kroz stav (2), (3) i (5) nije prihvaćen. Obrazloženje dano u tački II.1.10 ovog Izvještaja.

- **Član 32. mijenja se i glasi:**

„Član 32.

(Uslovi za proizvođače i zastupnike fiskalne opreme)

(1) Proizvođači fiskalne opreme i ESET-a moraju:

- a) biti registrovani u Poreznoj upravi Federacije,
- b) dostaviti tehničku dokumentaciju i certifikate koji potvrđuju usklađenost fiskalne opreme sa tehničkim standardima,
- c) osigurati kontinuiranu podršku za ažuriranje i održavanje fiskalne opreme i ESET-a u skladu sa podzakonskim aktima.

(2) Zastupnici fiskalne opreme i ESET-a moraju:

- a) djelovati na osnovu ugovora s proizvođačem,
- b) pružati tehničku podršku i održavanje fiskalne opreme i ESET-a u skladu sa tehničkim standardima i ugovornim obavezama,
- c) poštovati tehničke i organizacione standarde definirane podzakonskim aktima.

(3) Proizvođači i zastupnici su odgovorni za:

- a) osiguranje tačnosti, ispravnosti i ažurnosti fiskalne opreme i ESET-a,
- b) saradnju s nadležnim organima prilikom kontrole i inspekcije,
- c) izmirivanje svih poreznih obaveza u skladu sa zakonom.

(4) Ministarstvo će podzakonskim aktima detaljnije urediti tehničke, kadrovske i organizacione uslove za proizvođače i zastupnike fiskalne opreme i ESET-a, kao i njihove odgovornosti prema nadležnim organima."

Obrazloženje

Predloženim izmjenama uklanja se status RPZ i fokus prebacuje na uslove i odgovornosti proizvođača i zastupnika fiskalne opreme i ESET-a. Proizvođači se registruju u Poreznoj upravi, dok zastupnici djeluju na osnovu ugovora s proizvođačem, bez dodatne registracije. Serviseri, koji su igrali ključnu ulogu u održavanju hardverskih fiskalizacija, gube značaj u novom modelu usmjerenom na softverska rješenja. Na ovaj način pojednostavljuje se regulacija, povećava fleksibilnost tržišta, a tehnički standardi i obaveze ostavljaju se za podzakonske akte radi prilagodljivosti promjenama.

Prijedlog za izmjenom uslova za stjecanje statusa RPZ nije prihvaćen.

Obrazloženje dato u tački II.1.10.ovog Izvještaja

- Predlaže se spajanje članova 34. i 35. u član: Prodaja i instalacija fiskalne opreme.

„Član 34.

(Prodaja i instalacija fiskalne opreme)

- (1) Fiskalna oprema može se prodavati samo putem proizvođača registrovanih u Poreznoj upravi i zastupnika koji imaju ugovor sa proizvođačem fiskalne opreme i ESET-a.
- (2) Instalaciju fiskalne opreme vrši proizvođač ili zastupnik ovlašten od strane proizvođača, u skladu sa tehničkim standardima i procedurama definiranim podzakonskim aktima.
- (3) Proizvođač je odgovoran za usklađenost fiskalne opreme sa tehničkim standardima i pravilnu instalaciju, dok zastupnik, ako je ovlašten za instalaciju, postupa u skladu sa ugovorom s proizvođačem.
- (4) Detalji o načinu prodaje, instalacije i prijave fiskalne opreme Poreznoj upravi uređuju se podzakonskim aktima."

Predlaže se dalje spajanje članova 36. i 37. u član: Održavanje i kontrola fiskalne opreme.

„Član 35.

(Održavanje i kontrola fiskalne opreme)

- (1) Održavanje fiskalne opreme obavljaju proizvođači ili zastupnici koji imaju ugovor s proizvođačem, u skladu sa tehničkim standardima i ugovornim obavezama.
- (2) Proizvođači i zastupnici dužni su osigurati tehničku podršku za fiskalnu opremu, uključujući ažuriranje softverskih komponenti i otklanjanje tehničkih kvarova u rokovima definiranim podzakonskim aktima.
- (3) Kontrolu fiskalne opreme provodi Porezna uprava u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.
- (4) Proizvođači i zastupnici su dužni omogućiti Poreznoj upravi:
 - a) pristup tehničkoj dokumentaciji, fiskalnoj opremi i ESET-u,
 - b) saradnju tokom inspekcija i kontrole,
 - c) dostavljanje ažuriranih podataka o instaliranoj i održavanoj opremi.
- (5) Ministarstvo će podzakonskim aktima detaljnije urediti:
 - a) procedure održavanja i ažuriranja fiskalne opreme,
 - b) postupke inspekcije i kontrole fiskalnih uređaja,
 - c) odgovornosti proizvođača i zastupnika tokom kontrole."

Obrazloženje

1. **Kompaktnost:** Spajanjem članova 34. i 35. u član o prodaji i instalaciji, te članova 36. i 37. u član o održavanju i kontroli, smanjuje se broj članova bez gubitka ključnih elemenata.
2. **Jasne odgovornosti:** Proizvođači i zastupnici imaju jasno definirana obaveze u vezi sa prodajom, instalacijom, održavanjem i kontrolom fiskalne opreme.
3. **Fleksibilnost:** Detalji o tehničkim standardima i procedurama ostavljeni su podzakonskim aktima, što omogućava prilagodljivost promjenama.

Suština korekcija je u dijelu prodaje fiskalne opreme i softvera (ESET). Uloga serviser je predviđena da bude značajna i ostavljena je po uzoru na postojeću - hw fiskalizaciju. Imajući u vidu iskustva iz regiona, do kojih se došlo tokom referentnih posjeta, uloga serviser se kod svih izgubila, fokus je na proizvođačima softvera i prodajnoj mreži i mreži onih koji održavaju sw rješenje.

Prijedlog nije prihvaćen jer je isključena fiskalna oprema kao dio ESET-a. Vidjeti obrazloženje na član 26. Nacrt zakona.

Predloženo restrukturiranje članova 34., 35., 36. i 37. Nacrta zakona **nije prihvaćeno** iz razloga što bi takve izmjene narušile temeljni institut odobrenja i davanja javnih ovlaštenja. Članom 34. Nacrta zakona prvenstveno se uređuje način stjecanja ovlaštenja od strane proizvođača i zastupnika, a ne pitanje prodaje fiskalnih sistema, što je suštinska razlika u odnosu na predložene izmjene.

Nadalje, u ovim odredbama propisuju se uslovi ugovornih odnosa koji su od javnog značaja, jer se tiču javnog interesa i predstavljaju ključni dio mehanizma za dodjelu javnih ovlaštenja, posebno u pogledu uslova koje lice mora ispunjavati da bi bilo ovlašten serviser.

Izmjene koje bi redefinirale ove odredbe na način predložen u restrukturiranju dovele bi do urušavanja sistema kontrole i odgovornosti, te ugrozile sigurnost i pouzdanost fiskalizacije kao

javnog interesa. Zbog toga je odbijanje predloženih izmjena opravdano i usmjereno na očuvanje integriteta i efikasnosti pravnog okvira.

- U članu 38. u stavu 3. iza riječi „CPF“ dodaju se riječi: „ili Centralni registar“.

Obrazloženje

Suština prijedloga je uključivanje kompanija koje su izvan Federacije BiH, jer kompanija npr. iz Republike Srpske je primalac i nije u CPF-u pa zbog toga treba propisati mogućnosti registracije i na Centralni registar (registar primalaca i izdavalaca). Također, potrebno je omogućiti da fiskalni obveznik iz Federacije BiH registruje partnerske firme koje dolaze izvan Federacije BiH.

Prijedlog nije prihvaćen jer je stav (3) brisan, a kreiran novi član Registar izdavaoca i primaoca e-faktura pri čemu se omogućava registracija subjekata koji su istaknuti u obrazloženju na ovu izmjenu.

- **Predlaže se:** U članu 42. u stavu 1. iza riječi „CPF“ dodaju se riječi: „GD - GŠ - GLN“.

U istom članu u stavu 2. u tački e) potrebno objasniti šta ako je više djelatnosti. U istom članu i stavu tačka f) se briše.

U istom članu i stavu u tački h) potrebno je pojasniti zašto bi se ove stvari administrirale te šta se misli pod sintagmom „uključujući datume privremenog prekida“.

U istom članu i stavu, u tački i) briše se „i“ i dodaju riječi: GLN - Lokacija;

U istom članu i stavu, u tački l) potrebno detaljnije objasniti šta ako ih je više.

U istom članu, stav 6. dodatno pojasniti šta predstavlja „kód mjesta obavljanja djelatnosti“, da li je kód mjesta vezan samo za mjesto ili broj ESETA koje se koriste na tom mjestu.

Obrazloženje

Vezano za prijedloge dodavanja GD - GŠ - GLN, isto je prethodno obrazloženo.

Mišljenje je da je tačka f) suvišna, jer su ovo promjenjivi podaci. Također, smatra se da je tačka h) nejasna, kako je navedeno, kao i stav 6.

Prijedlog za dopunom stava (1) je prihvaćen, ali ne na predloženi način jer se odnosi konkretno na mjesto obavljanja djelatnosti odnosno poslovanja, te je dodan GLN nakon mjesta poslovanja.

Uvažavajući pitanje postavljeno u vezi sa stavom (2), kojim se zahtijeva jasnoća norme, izvršena je izmjena naziva forme iz „mjesto obavljanja djelatnosti“ u „mjesto poslovanja“. Ova promjena je sprovedena jer se prilikom tumačenja norme pojavila nejasnoća u vezi sa pojmom djelatnosti, što je opravdalo potrebu za preciznijim izražavanjem.

Obrazloženje u vezi sa stavom (6) jeste da se kód mjesta poslovanja odnosi samo na to mjesto.

- Predlaže se brisanje člana 44.

Obrazloženje

Ukazuje se da je član 44. praktično nemoguće provodiv u praksi i u suprotnosti je sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka.

S obzirom da ovaj član faktički znači registracija kasera u Poreznu upravu postavlja se pitanje zašto je to uopće relevantno?

Prijedlog nije prihvaćen jer nisu istaknuti objektivni razlozi. Kada je u pitanju Zakon o zaštiti ličnih podataka, naglašavamo da je Porezna uprava obrađivač po tom zakonu, i ne postoji pravna prepreka.

- **Primjedba na član 45:**

Zatraženo je pojašnjenje zašto je isto uopće bitno.

Da li je ova knjiga samo iz CPF-a i šta je sa računima koji pristignu, a nisu iz CPF-a. Pojavit će se problem ulaznih računa, koji ne moraju biti kroz CPF.

Trenutno postoje knjige KIF i KUF, postavlja se pitanje zašto nametati poreznim obveznicima dvostruku obavezu?

Obrazloženje: Uvođenjem knjige prodaje i nabavke omogućava se buduće smanjenje poreznih izvještaja, dok istovremeno predstavlja mehanizam koji će olakšati i korisnicima i Poreznoj upravi.

- **Predlaže se: u članu 49. u stavu 1. brišu se riječi: „potpisati elektronskim potpisom i“.**

Obrazloženje

Navodi se da će obaveza potpisivanja svakog izdatog računa elektronskim potpisom predstavljati veliki problem i barijeru u poslovanju, kao i da je isti stav nespretno formuliran.

Prema propisima o PDV-u u Federaciji BiH potpis nije obavezan element fakture.

Prijedlog nije prihvaćen jer računi, bilo fiskalni račun ili e-faktura predstavljaju računovodstvene dokumente i njihovo potpisivanje potvrđuje validnost dokumenta.

- **Predlaže se: u članu 54. u stavu 2. tačka c) se briše.**

Obrazloženje

Brisanje tačke c) stava 2. se predlaže zbog nepostojanja sistema niti toka izdavanja NTM za mobilnu mrežu u kontekstu koji se predlaže uzimajući u obzir da se izjavom potvrđuje nedostupnost pristupa internetu "zahtijevanog kvaliteta". Nacrtom nije definirano šta je zahtijevani kvalitet, niti ko definira zahtijevani kvalitet, niti je navedeno da će isto eventualno biti definirano podzakonskim aktom. Dodatno, predimenzioniranim zahtijevanim kvalitetom, sam telecom operater se dovodi u situaciju da izdaje izjavu o NTM čime se otvara mogućnost da i oni fiskalni obveznici koji mogu biti fiskalizirani na predmetnoj lokaciji, izbjegnu tzv. real time fiskalizaciju dostavljanjem predimenzioniranog zahtjeva.

Prijedlog nije prihvaćen jer je predloženom tačkom, čije se brisanje traži, jasno definiran dokazni dokument treće strane, koja je kompetentna za to, da internet nije dostupan u tom području.

- **Primjedba na član 55:**

Predlaže se u cilju operativnosti, odnosno poboljšanja usluge prema kupcima omogućiti reklamaciju robe na bilo kojoj od kasa fiskalnog obveznika, a ne na kasi gdje je roba kupljena.

Prijedlog će biti prihvaćen jer će se isto uređivati podzakonskim aktima kroz tehničke karakteristike ESET-a. Dostupnost računa koje je potrebno reklamirati zavisi od memorije u kojoj se čuvaju, te s obzirom da je softverska komponenta, reklamiranje računa se može izvršiti sa bilo koje lokacije pod uslovom da te lokacije imaju isto mjesto (memoriju) čuvanja izdatih računa.

- **Predlaže se: U članu 56. u stavu 4. u tački a) iza riječi „broj“ dodaju se riječi: „i/ili LIB“.**

Iza riječi: „(kupca)“ dodaju se riječi: „u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka;“.

U istom članu i stavu, u tački b) briše se „i“ i dodaju riječi: „u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka;“.

Obrazloženje

Obrazloženje vezano za LIB i Zakon o zaštiti ličnih podataka već je dato prethodno.

Stav 1. – Mišljenje je da ukoliko Izvještaj o naplati nije automatizovan predstavljat će znatno opterećenje.

Ukazuje se da stav 9. otežava znatno poslovanje firmama koje posluju sa subjektima van FBiH, jer će se morati pratiti naplata i obavještavati Porezna uprava FBiH.

Prijedlozi za uključivanje LIB nisu prihvaćeni a obrazloženje je dato kroz obrazloženje za član 4.

- **Primjedba na član 58:** U Stručni odbor za fiskalne sisteme uključiti predstavnika reprezentativnog udruženja poslodavaca u FBiH.

Obrazloženje

Mišljenja su da u Stručni odbor za fiskalne sisteme mora biti uključen i predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca u FBiH, te ne vide razlog zbog kojeg bi u radu ovog odbora bila uključena tri univerzitetska profesora, a nijedan poslodavac, te da poslodavci mogu doprinijeti radu ovog odbora, zbog svog znanja i iskustva u praksi.

Prijedlog da se u Stručni odbor uključi predstavnik Udruženja poslodavaca **nije prihvaćen**, iz razloga što je odbor stručno tijelo, a ne reprezentativno. Fiskalizacija je složen proces koji zahtijeva integraciju pravnih, informatičkih i organizacijskih znanja, što je i primarno opredjeljenje da se uključe univerzitetski profesori. Implementacija uključuje razvoj i održavanje informatičkih sistema, prilagodbu poslovnih procesa, sigurnost podataka te kontinuirano praćenje i nadzor nad transakcijama. Bez stručnog tijela, postoji rizik od pogrešne implementacije, tehničkih propusta i neusklađenosti sa zakonskim zahtjevima.

- **Prijedlog je da se član 68. briše.**

Obrazloženje

Analogno traženju brisanja člana 24., a član 68. se poziva na član 24. isti je potrebno brisati.

Prijedlog nije prihvaćen, a obrazloženje je dato u članu 24.

Sastanak sa predstavnicima Udruženja poslodavaca FBiH

U cilju obogaćenja javne rasprave, u prostorijama Federalnom ministarstva finansija održan je dana 27.02.2025. godine sastanak sa predstavnicima Udruženja poslodavaca FBiH.

Na sastanku su data pojašnjenja nedoumica u pogledu predloženih odredbi Nacrta, izneseni stavovi i mišljenja Udruženja te je zaključeno da će Federalno ministarstvo finansija u procesu izrade prijedloga propisa razmotriti i u obzir uzeti sljedeće elemente:

- (a) Pripremiti nacrt rješenja o toku transakcija;
- (b) Uređenje masovnog/zbirnog fakturiranja kod pružanja komunalnih usluga,
- (c) Razmotriti mogućnost dostavljanja otpremnica u CPF i prilagoditi momenat fiskalizacije;
- (d) Detaljnije obrazložiti pojam verifikacije računa u uvodnim odredbama Zakona o fiskalizaciji transakcija (pojmovniku zakona);
- (e) Preispitati član 44. stav (1) Zakona o fiskalizaciji transakcija i prilagoditi definiranje u smislu prve registracije koda operatera;

Obrazloženje: Predložene sugestije su direktno adresirane u Nacrtu zakona i predstavljaju rješenja koja su usklađena sa zahtjevima Udruženja poslodavaca. Cilj ovih izmjena je unaprijediti zakonski okvir kako bi bio funkcionalniji, jasniji i prilagođen potrebama poslovne zajednice.

Kroz izmjene člana 22. Prijedloga zakona prihvaćen je ključni zahtjev za uvođenje zbirnog fakturiranja. Time je uvedena obaveza fiskalizacije zbirnih računa, ali nije uvedena obaveza izdavanja pojedinačnih računa za svaku transakciju, što omogućava veću fleksibilnost i smanjuje administrativni teret za obveznike.

Također, izmjenama funkcionalnih karakteristika sistema ESET i CPF uvedena je obaveza fiskalizacije otpremnica, čime se dodatno proširuje opseg fiskalizacije i povećava transparentnost u praćenju robe i usluga.

U članu 24. Prijedlogu zakona izvršeno je preimenovanje termina „verifikacija“ u „provjera“, čime se postiže veća jasnoća i preciznost u terminologiji, olakšavajući razumijevanje i primjenu zakonskih odredbi.

Izmjenama člana 54. Prijedloga zakona precizirano je da se odredbe odnose isključivo na prvu registraciju operatera, čime se izbjegavaju nepotrebne obaveze i pojednostavljuje administrativni postupak za postojeće operatore.

Ove izmjene i dopune predstavljaju značajan korak ka usklađivanju zakonskog okvira sa potrebama tržišta i zahtjevima poslodavaca, te doprinose efikasnijoj i transparentnoj implementaciji fiskalizacije.

V.2. Obrtnička komora Federacije BiH

Dostavljene su primjedbe koje se odnose na nekoliko članova Nacrta kako slijedi:

- **Član 7. stav (1)** – iza tačke e) dodati novu tačku: „f) Stari i tradicionalni obrti“ – predlaže se njihovo izuzeće iz obaveze fiskalizacije u cilju zaštite ovih djelatnosti kao kulturne baštine te imajući u vidu činjenicu da su neki od njih i pod zaštitom UNESCO-a, te su isti kao takvi izuzeti trenutno važećim propisom;

Prijedlog za izuzimanje tradicionalnih i starih zanata kako im je naziv prema Zakonu o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 75/21) iz obaveze fiskalizacije je **prihvaćen**, na način da je dodat novi stav (4) u članu 78. Nacrta zakona. Predložena pravna norma nije prihvatljiva iz razloga što se „Stari i tradicionalni obrti“ ne smatraju djelatnošću u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010 (u daljem tekstu: KD 2010)

- **Član 6. stav (3)** – predlaže se povećanje praga od 5.000,00 KM na iznos od minimalno ukupne godišnje neto plaće, obzirom da uvođenje fizičkih lica u fiskalizaciju trenutno obuhvata lica koja ostvaruju minimalna primanja, te će isto predstavljati veliki teret za prodaju na pijacama, sajmovima, paušalce, stare zanate koji i trenutno jedva opstaju;

Prihvaćen je prijedlog da se fizička lica koja obavljaju transakcije u vrijednosti većoj od 5.000,00 KM isključe iz obaveze fiskalizacije. Ovaj prijedlog proizašao je iz intenzivnog zahtjeva izraženog tokom javne rasprave, iako i dalje ostaje izazov kako efikasno detektirati i pratiti neformalni promet i takve transakcije. Istovremeno, poznato je da značajan broj građana obavlja djelatnost bez odgovarajućih odobrenja, isključujući pritom prodaju lične imovine, što predstavlja nelojalnu konkurenciju na tržištu. Izazovi u praćenju transakcija koje se odvijaju na teritoriji Federacije moraju se rješavati na druge načine.

- Također se predlaže umanj enje svih novčanih kazni za minimalno 70% predviđenih iznosa, iz razloga jer izricanje samo jedne od ovih kazni za obrtnika može značiti prestanak poslovanja.

Prijedlog za umanj enje visine novčanih kazni **nije prihvaćen**, iz razloga što niske kazne ne ispunjavaju svoju preventivnu funkciju odvr aćanja od činjenja prekršaja, što može dovesti do učestalih činjenja prekršaja. Niske kazne stvaraju osjećaj da prekršaji nisu dovoljno sankcionisani, što može potaknuti nelojalnu konkurenciju i narušiti povjerenje u pravni sistem. Niske kazne mogu potaknuti pojedince da svjesno krše propise jer smatraju da su posljedice zanemarive. Prekršaji, iako su manji oblici ugrožavanja javnog dobra, ponekad zahtijevaju strože sankcije da bi se očuvala društvena sigurnost i red.

V.3.Obrtnička komora Kantona Sarajevo

Dostavljene su primjedbe koje se odnose na član 7. kako slijedi:

- **Član 7. stav (1)** – iza tačke e) dodati novu tačku: „f) Stari i tradicionalni obrti" - dostavljena primjedba odnosi se isključivo na izuzeće od obaveze fiskalizacije u cilju zaštite starih i tradicionalnih obrta kao kulturne baštine te imajući u vidu činjenicu da su neki od njih i pod zaštitom UNESCO-a, te su isti kao takvi izuzeti trenutno važećim propisom;

Obrazloženje dato u tački II.1.2. ovog izvještaja .

V.4. Udruženje zanatlija „STARI ZANATI“ Kantona Sarajevo

Dostavljene su primjedbe koje se odnose na član 7. kako slijedi:

- **Član 7. stav (1)** – iza tačke e) dodati novu tačku: „f) Stari i tradicionalni obrti" – smatraju da bi uvođenjem ove obaveze starim zanatima sigurno došlo do njihovog izumiranja obzirom da većina njih finansijski ne može podnijeti teret koji sa sobom nosi fiskalizacija. Smatraju da velikim uspjehom činjenicu da je Sarajevsko zanatstvo ušlo u knjigu UNESCO-a, pri čemu bi nastala značajna šteta da isti sada prestanu sa svojim postojanjem na ovim prostorima.

Obrazloženje dato u tački II.1.2. ovog izvještaja .

V.5. Udruženje filmskih radnika u Federaciji BiH

Dostavljene su primjedbe koje se odnose na član 7. kako slijedi:

- **Član 7. stav (1)** – iza tačke e) dodati novu tačku: „f) „fizička i pravna lica koja obavljaju djelatnosti iz oblasti umjetničkog, filmskog, književnog i scenskog stvaralaštva, a koje se u potpunosti realiziraju putem transakcijskog računa i bez primanja gotovinskih uplata. "

Predlaže se proširenje liste djelatnosti izuzetih od obaveze fiskalizacije, a shodno stvarnim potrebama mikro i malih poduzetnika iz oblasti umjetničkog, filmskog, književnog i scenskog stvaralaštva, koji svakako već posluju isključivo putem poslovnih računa, bez prometa u gotovini, čime je fiskalna transparentnost već osigurana. Uvođenje fiskalizacije bi za njih predstavljalo dodatni finansijski i administrativni teret, naročito s obzirom na činjenicu da često djeluju bez zaposlenih i sa minimalnim prihodima, pri čemu ista ne bi doprinijela povećanju fiskalne discipline.

Prijedlog za izuzimanje filmskih radnika iz obaveze fiskalizacije računa nije prihvaćen. Filmska industrija je značajan učesnik u privrednim tokovima i ne postoje opravdani razlozi za njihovo izuzimanje od fiskalizacije transakcija. U cilju preveniranja dodatnog finansijskog opterećenja koje može izazvati uvođenje fiskalizacije kod obveznika fiskalizacije, uvedena je mogućnost besplatne aplikacije, ukoliko isti nisu obveznici PDV-a.

V.6. Zajednica izdavača u Bosni i Hercegovini

Kao generalna primjedba dostavljeno je mišljenje o ključnoj potrebi suzbijanja crnog tržišta knjiga, ilegalnog uvoza i drugih oblika ilegalne prodaje, te neodložne potrebe njihove fiskalizacije prilikom prodaje na sajmovima i drugim oblicima privremenih prodajnih mjesta. Predlaže se uvođenje mogućnosti iznajmljivanja fiskalnih uređaja u te svrhe radi smanjenja troškova obveznika, a koja praksa je već i prisutna u susjednim zemljama.

Shodno naprijed navedenom općem zapažanju predložena je izmjena člana 4. Nacrta zakona i to:

- Član 4., stav (1) u alineji m), podtačka 2) dodaju se i riječi „ulična prodaja“, te nova podtačka koja bi glasila: „Poslovna jedinica privrednog društva ako se djelatnost obavlja na terenu ili ako se radi o povremenim ili privremenim mjestima obavljanja djelatnosti (npr. sajmovi, izložbe...)“ – (u prijedlogu je navedeno član 4., stav (2), stavka f), s obzirom da je bilo nejasno pretpostavka je da se odnosi na posebno naglašavanje poslovne jedinice kao mjesta obavljanja djelatnosti.

Prijedlog za uređivanje mogućnosti iznajmljivanja fiskalnih sistema je prihvaćen te je izvršena formulacija odredbi na drugačiji i širi način u odnosu na predloženo normiranje, iz razloga što je istu potrebno detaljnije urediti da bi bila funkcionalna i primjenjiva.

Naime, dodat je poseban odjeljak unutar Poglavlja: Elektronski fiskalni sistemi, Odjeljak C. Iznajmljivanje fiskalnih sistema sa 6 novih članova koji posebno uređuju: Iznajmljivanje fiskalnih sistema, Privremena i pokretna prodajna mjesta, Registar iznajmljenih fiskalnih sistema, Obaveze ovlaštenih servisa kao iznajmljivača, Prava ovlaštenih servisa kao iznajmljivača i Obaveze korisnika fiskalnih sistema.

V.7. Udruženje banaka Bosne i Hercegovine

Udruženje banaka Bosne i Hercegovine predložilo je izmjene i dopune nekoliko članova Nacrta zakona i to:

- Član 7. stav (1) – iza tačke e) dodati novu tačku: „f) banaka“ – za izuzeće banaka iz obaveze fiskalizacije naveden je niz razloga počevši od činjenice da bi uključivanje banaka sistem fiskalizacije dovelo do direktne neusklađenosti i proturječnosti dvije ključne značajne regulative i to fiskalne i PDV regulative, zatim činjenicu da se veliki broj transakcija obavlja po automatizmu te bi njihovo fiskaliziranje bilo izuzetno skupo i tehnički zahtjevno. Također se navodi da su se banke pokazale kao jedan od najodgovornijih i izuzetno transparentnih obveznika, pri čemu iste već posluju u skladu sa međunarodnim standardima i strogim zahtjevima lokalnih kontrolora i regulatora. Posebno se ukazuje na neusklađenost predloženog nacrta sa Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost kojim je skoro cjelokupna bankarska djelatnost oslobođena od obaveze plaćanja PDV-a, te neusklađenost sa propisom drugog entiteta gdje ova obaveza ne postoji, čime se na području jedne države uspostavljaju dva različita sistema za banke koje djeluju na oba područja. Također se ističe da je ovakvo postupanje suprotno EU regulativi i EU praksi gdje su za države članice propisana oslobađanja od obračuna PDV-a za finansijske

usluge, za koje je posljedično predviđena i neutralnost normi o elektroničkom izdavanju računa, u cilju da se izbjegne uspostavljanje tehničkih prepreka za dobavljače iz trećih zemalja, a europskim dobavljačima olakša izdavanje elektroničkih računa kupcima u trećim zemljama. Iz navedenog proizlazi potreba da se finansijske usluge izuzmu iz obaveze izdavanja elektronskih računa. Generalno uzimajući u obzir činjenicu da banke obavljaju veliki broj transakcija koje su uglavnom bezgotovinske, da podliježu izuzetno strogim kontrolama regulatornih i kontrolnih tijela, da bi fiskalizacija za njih predstavljala značajno finansijsko i tehničko opterećenje, predloženo je da se ovi argumenti uvažavaju te banke izuzmu iz obaveze fiskalizacije;

Prijedlog za izuzimanje banaka je prihvaćen, na način da je dodana nova tačka e) stav (2) u članu 8. Prijedloga zakona, u kojem su pobrojana lica koja su izuzeta prema svom organizacionom obliku. Razlog zašto nisu izuzete na predloženi način, jeste što po KD 2010, banke imaju djelatnost Novčarskog poslovanja, kao i radi jasnoće pravne norme. Banke pružaju finansijske usluge koje se često ne naplaćuju direktno putem gotovinskih transakcija, već se obračun vrši kroz račune i druge elektronske kanale, što otežava primjenu klasičnih fiskalnih sistema. S druge strane, korisnici bankarskih usluga dobiju transparentne i jasne podatke o pruženim uslugama i obračunima putem potvrda, izvoda koje izdaju banke za obavljanje svoje osnovne djelatnosti. Prema važećim zakonima o PDV-u, finansijske usluge, uključujući usluge platnog prometa koje banke pružaju, oslobođene su PDV-a, što je još jedan od razloga za izuzeće od fiskalizacije. Banke su već dužne redovno dostavljati detaljne izvještaje o svojim transakcijama nadležnim institucijama, čime je fiskalna kontrola njihovih prihoda i prometa već osigurana.

- **Član 8. stav (1), tačka j) i stav (2) Nacrta** – način realizacije fiskalizacije transakcija i njihovo definiranje potrebno je urediti zakonom a ne podzakonskim aktima, dakle jasno definirati kako bi se osigurala njihova tehnička izvodivost i primjena;

Prijedlog nije prihvaćen Prijedlog nije prihvaćen zbog raznolikosti djelatnosti koje se obavljaju i različitosti u načinu realizacije transakcija. U većini slučajeva, način evidentiranja i fiskalizacije transakcija zavisi od specifičnosti fiskalnih sistema, koje će biti poznate tek nakon njihove izrade, što je i glavni razlog neprihvatanja prijedloga. Međutim, ovlaštenja Ministra za donošenje podzakonskog akta su detaljnije razrađena i jasno navedena, kako bi se osigurala veća transparentnost i jasnoća odredbe.

- **Član 10** – predlaže se da kartično plaćanje, a koje je u Nacrtu definirano kao gotovinsko, bude izuzeto iz obaveze izdavanja fiskalnog računa od strane banke;

Prijedlog je nije prihvaćen jer član 10. Nacrta zakona definiše oblike plaćanja koji su bitni za tehnički i funkcionalni aspekt fiskalnih sistema, te nije povezan sa izuzećima koja su predmet ovog prijedloga.

S druge strane, prihvaćen je prijedlog da se banke kao subjekti izuzmu od obaveze fiskalizacije, što je regulirano članom 8. stav (2) Prijedloga zakona.

- **Član 19.** – predlaže se da se jasno propiše da, u slučaju kada korisnik na ATM bankomatima ne iskoristi mogućnost uzimanja potvrde, banka nije u obavezi izdavanja fiskalnog računa;

Prijedlog nije prihvaćen jer su banke već izuzete od obaveze fiskalizacije na osnovu člana 7. Nacrta zakona. Shodno tome, član 19. stav (2) tačka f) Nacrta zakona nije imao svrhu i zbog toga je izbrisan.

- Član 28. – predlaže se da se pored ATM bankomata, kao sistemi koji se ne smatraju elektronskim sistemima za evidentiranja transakcija, definiraju i POS terminali kao i online i kartične transakcije;

Prijedlog nije prihvaćen jer su banke već izuzete od obaveze fiskalizacije na osnovu člana 7. Nacrta zakona. Shodno tome, član 19. stav (2) tačka f) Nacrta zakona nije imao svrhu i zbog toga je izbrisan.

- Član 56. – ukazuje se da nije definirano kako će banka identifikovati plaćanje po e-fakturi ako klijent nije unio broj fakture, te predlaže da banka prijavu plaćanja po e-fakturama može izvršiti naredni radni dan, nakon noćne obrade platnih naloga koji mogu doći i biti realizirani nakon radnog vremena banke;

Prijedlog je prihvaćen na način da se odredio rok do 24 sata od plaćanja. Naime, platni nalozi često stižu i obrađuju se van radnog vremena banaka, posebno tokom noćne obrade, pa je realno da banka ne može odmah identifikovati i prijaviti plaćanje po e-fakturi ako klijent nije unio broj fakture. Rok od 24 sata od izvršenog plaćanja omogućava banci dovoljno vremena da izvrši identifikaciju i pravilnu prijavu transakcije, čime se smanjuju greške i neusklađenosti u evidenciji. Omogućava se usklađivanje sa realnim radnim procesima, a istovremeno se ne narušava svrha fiskalizacije.

Generalno je opredjeljenje da se tehničke karakteristike i specifikacije informacionih sistema, koji su obuhvaćeni ovim zakonom, uređuju podzakonskim aktima. Razlog tome je što se radi o promjenjivim kategorijama koje zahtijevaju česte izmjene uslijed tehnološkog napretka.

Imajući u vidu da banke ne mogu identifikovati e-fakture bez njihovog identifikacionog broja, ova tehnička karakteristika informacionog sistema, kao i njegove tehničke i funkcionalne pretpostavke, biće detaljno regulirane kroz podzakonski akt.

U svrhu gore navedenog, dodat je novi član 74. Prijedlogu zakona kojim je dato ovlaštenje Ministru da uredi tehničke i funkcionalne karakteristike informacionog sistema za evidentiranje plaćanja e-fakture i komunikaciju sa Poreznom upravom, da bi ispunio zadatke iz člana 73. ovog zakona.

- Osim navedenog iskazane su nedoumice u pogledu načina poslovanja sa ino dobavljačima/kupcima, načina identifikacije uplate koja se dogodila prije izdavanja e-fakture, nedoumice za koje tačno bankarske transakcije će postojati obaveza izdavanja fiskalnog računa, te sugestija o potrebi detaljnijeg reguliranja bankarskog poslovanja u kontekstu ovog propisa.

Komentar: Predlagač je izrazio određene sumnje i postavio pitanje kako će se obavljati određeni poslovi ukoliko prijedlog o izuzeću banaka od fiskalizacije ne bude prihvaćen. S obzirom na to da je prijedlog o izuzeću banaka prihvaćen, navedena pitanja više nisu relevantna.

V.8. Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH

Udruženje društava za osiguranje u Federaciji BiH, se obratilo direktno obrađivaču u toku javne rasprave, kao i putem Predstavničkog doma Parlamenta FBiH. Zbog identičnosti norme i predlagača, obrađeno je na jednom mjestu. Općenito je ukazano da bi uključivanjem osiguravajućih društava u obavezu fiskalizacije, a koji su prema trenutno važećem zakonu izuzeti, dovelo do značajnih posljedica na tržištu osiguranja, posebno imajući u vidu da se od 2009. godine do danas u pogledu istog nije ništa značajno promijenilo. Iz navedenog razloga, a po uzoru na važeće odredbe predlaže se intervencija u članu 7. Nacrta:

Član 7. stav (1) - iza tačke e) dodati novu tačku: f) djelatnost usluga osiguranja (i banaka);

Prijedlog za izuzimanje osiguravajućih društava je prihvaćen, na način da je dodati novi stav (2) u članu 8. Prijedloga zakona, u kojem su pobrojana lica koja su izuzeta, prema svom organizacionom obliku. Razlog zašto nije izuzet na predloženi način, jeste što po KD 2010, djelatnost osiguranja obuhvata i druga pravna ili fizička lica koja obavljaju pomoćne djelatnosti u osiguranju.

V.9. Udruženje društava za leasing u BiH

Primarno se ukazuje na činjenicu da osim u članu 56. Nacrta leasing društva nisu nigdje drugo spomenuta, u kojem kontekstu je i sam ovaj član nejasan na način da li će i leasing društva, osim izdavanja e-fakture, biti u obavezi za svaku uplatu odmah obavijestiti Poreznu upravu. Nadalje se ističe nedoumica položaja ovih institucija koja imaju sjedište u Republici Srpskoj, kao i činjenica da se ne uvodi mogućnost storniranja faktura koje su izdane prije fiskalizacije. Ukazuju da je potrebno da se zna dinamika donošenja i primjene ovog propisa, a u cilju blagovremenog planiranja budžeta društava.

Komentar: Naglašava se potreba za jasnim definiranjem obaveza lizing društava i dinamike donošenja i primjene ovog propisa, kako bi leasing društva mogla pravovremeno planirati svoje budžete i poslovne procese.

Sugestija za preciziranje pravne norme je prihvaćena iz razloga što je intencija člana 56. Nacrta zakona bila da obuhvati učesnike u platnom prometu koji vrše plaćanje u skladu sa Zakonom o platnom prometu FBiH, a među kojima su samo banke i pošte u Federaciji BiH, ali ne i lizing društva. Cijeneći sugestiju predlagača, izvršeno je preciziranje pravne norme da se jasno istakne da su to: banke i posrednici u plaćanju, bez uključivanje drugih finansijskih institucija.

U dijelu primjedbi koje se odnose na storniranje prije fiskalizacije, naglašavamo da će se sve greške načinjene u fakturi ispravljati prije fiskalizacije, ili eventualno putem izdavanja korektivnih računa što je predviđeno u članu 73. Prijedloga zakona. Također, u prijelaznim odredbama jasno je naveden način implementacije, a samo određivanje dinamike donošenja Zakona kako je primjedbom traženo nije moguće.

V.10. Komisija za vrijednosne papire

Primjedba Komisije za vrijednosne papire odnosi se na činjenicu da predloženim Nacrtom nije predviđeno izuzeće subjekata koji predstavljaju ključne učesnike na tržištu kapitala i to:

- Profesionalne posrednike, koji posluju prema članu 67. stav (1) Zakona o tržištu vrijednosnih papira FBiH („Službene novine FBiH”, br. 85/08, 109/12, 86/15 i 25/17);
- Investicijske fondove i društva za upravljanje fondovima, u skladu sa Zakonom o investicijskim fondovima („Službene novine FBiH”, br. 85/08 i 25/17);
- Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH, koji posluje na osnovu Zakona o tržištu vrijednosnih papira FBiH i Zakona o Registru vrijednosnih papira („Službene novine FBiH”, br. 39/98, 36/99, 33/04);
- Sarajevsku berzu-burzu vrijednosnih papira, koja obavlja djelatnosti iz člana 136. Zakona o tržištu vrijednosnih papira FBiH.

Mišljenja su da isti trebaju biti izuzeti iz obaveze fiskalizacije posebno ukoliko se uzmu u obzir činjenice da se sve transakcije na tržištu kapitala realiziraju isključivo putem bezgotovinskog

plaćanja uz posredovanje banaka, da ovi subjekti ne predstavljaju rizik za poreznu utaju, te da isti ni do sada nisu bili obveznici evidentiranja prometa na putem fiskalnih sistema.

S obzirom da smatraju da je sama Komisija za vrijednosne papire kao subjekt sa javnim ovlaštenjima izuzeta iz obaveze fiskalizacije, predloženo je da se u članu 7. iza tačke e) doda nova tačka f) koja bi glasila: „djelatnosti Registra za vrijednosne papire u Federaciji BiH, Sarajevske berze-burze vrijednosnih papira, profesionalnih posrednika kao i društava za upravljanje investicijskim fondovima i zatvorenih investicijskih fondova, prilikom obavljanja poslova finansijskog posredovanja.“

Prijedlog je djelimično prihvaćen, te su od obaveze fiskalizacije izuzeta sljedeća lica: Komisija za vrijednosne papire Federacije BiH, Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH i Sarajevska berza. Međutim, izuzeće nije prihvaćeno na predloženi način. Predložena pravna norma nije prihvatljiva jer se „djelatnosti Registra za vrijednosne papire u Federaciji BiH, Sarajevske berze – burze vrijednosnih papira, profesionalnih posrednika, kao i društava za upravljanje investicijskim fondovima i zatvorenih investicijskih fondova, prilikom obavljanja poslova finansijskog posredovanja“ ne smatraju djelatnostima u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010. (KD 2010), kako je definirano u članu 7. Nacrta zakona.

Razlog prihvatanja izuzeća za navedena tijela jeste što su ona institucije države, odnosno Federacije BiH, te je, vođeno općom postavkom da njihove transakcije nisu od interesa za privredno poslovanje u Federaciji, prihvaćeno njihovo izuzeće.

S druge strane, nije prihvaćeno izuzeće od fiskalizacije za investicione fondove i profesionalne posrednike. Fiskalizacija je važan alat u sprečavanju sive ekonomije i poreznih utaja. S obzirom na složenost i obim poslova koje obavljaju investicijski fondovi i profesionalni posrednici, njihovo obuhvaćanje fiskalizacijom doprinosi očuvanju porezne discipline i integriteta finansijskog sistema. Budući da investicijski fondovi i profesionalni posrednici obavljaju privredno poslovanje, ne postoji opravdan razlog za njihovo izuzeće.

V.11.Registar vrijednosnih papira

Predlaže se dopuna člana 7. stav (1), na način da se doda nova tačka f) koja bi glasila: „f) djelatnost Komisije za vrijednosne papire i Registra vrijednosnih papira prilikom obavljanja poslova finansijskog posredovanja.“

Izuzeće se predlaže zbog specifičnosti obavljanja djelatnosti (usluge) koju obavlja (registracija, čuvanje i održavanje podataka o vrijednosnim papirima, poslovi prijenosa vrijednosnih papira u skladu sa zakonom), a imajući u vidu činjenicu da je ista izuzeta i prema trenutno važećim propisima o fiskalizaciji.

Prijedlog je prihvaćen, te je od obaveze fiskalizacije izuzet Registar za vrijednosne papire u Federaciji BiH i Komisija za vrijednosne papire. Međutim, izuzeće nije prihvaćeno na predloženi način. Predložena pravna norma nije prihvatljiva jer se „djelatnosti Komisije za vrijednosne papire i Registra za vrijednosne papire u Federaciji BiH“ ne smatraju djelatnostima u skladu sa Klasifikacijom djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010. (KD 2010), kako je definirano u članu 7. Nacrta zakona.

Razlog prihvatanja izuzeća za navedena tijela jeste što su ona institucije države, odnosno Federacije BiH, te je, vođeno općom postavkom da njihove transakcije nisu od interesa za privredno poslovanje u Federaciji, prihvaćeno njihovo izuzeće.

V.12. Triglav Fondovi d.o.o. Sarajevo

Predlaže se dopuna člana 7. stav (1), na način da se doda nova tačka f) koja bi glasila: „f) djelatnost upravljanja fondovima – razred iz područja K“.

Kao razlog za izuzeće navodi se činjenica da je ova djelatnost izuzeta prema trenutno važećim propisima, da se u konkretnom slučaju radi o pružanju specifičnih vrsta usluga gdje investitor shodno Zakonu o investicijskim fondovima dobija potvrdu o transakciji, a ne račun, dok se u redovnom poslovanju račun izdaje samo investicijskom fondu kojim upravlja i to za usluge upravljanja fondom. Navode da su podložni regulatornom nadzoru Komisije za vrijednosne papire FBiH, da ne spadaju u rizičnu grupu porezne utaje, te da su oslobođeni plaćanja PDV-a, iz kojeg razloga bi ovaj propis trebao biti unutardržavno i usklađen.

Prijedlog za izuzeće investicijskih fondova nije prihvaćen. Naime, fiskalizacija je važan alat u sprečavanju sive ekonomije i poreznih utaja. S obzirom na složenost i obim poslova koje obavljaju investicijski fondovi, njihovo obuhvatanje fiskalizacijom doprinosi očuvanju porezne discipline i integriteta finansijskog sistema. Budući da investicijski fondovi obavljaju privredno poslovanje, ne postoji opravdan razlog za njihovo izuzeće. Generalno opredjeljenje zakona jeste obuhvat svih transakcija privrednog poslovanja, te su izuzeća od iste svedena na minimum. Investicijski fondovi, kao i društva za upravljanje njima, podliježu strogim regulatornim okvirima i nadzoru, ali to ne oslobađa obaveze fiskalizacije, jer fiskalizacija ima za cilj osiguranje transparentnost i kontrolu prometa.

V.13. Udruženje taxi prijevoznika u Federaciji BiH

Udruženje primarno ukazuje na generalno težak položaj taxi prijevoznika koji ove usluge pružaju samo sa jednim (vlastitim) vozilom, te predlažu da isti, a kao što je to slučaj i u važećim propisima, budu izuzeti iz obaveze fiskalizacije. Ukazuju i na pitanje tehničke mogućnosti primjene, odnosno korištenja fiskalnog sistema u vozilu u pokretu, a imajući u vidu lošu mrežnu pokrivenost telekomunikacijskih operatera. Ukazuju da bi uslijed inflacije nabavka fiskalnih uređaja i pratećih elemenata za njih bila ogromno opterećenje.

Prijedlog za direktno izuzeće samostalnih poduzetnika - taxi prijevoznika sa jednim vozilom, nije prihvaćen. Naime, iako Udruženje taksista ističe poteškoće i izazove, postoje snažni razlozi zbog kojih fiskalizacija treba obuhvatiti i taksi prijevoznike. Iako postoji zabrinutost zbog tehničkih poteškoća (korištenje fiskalnih uređaja u pokretu, loša mrežna pokrivenost), postoje moderna rješenja poput mobilnih aplikacija i offline modova rada fiskalnih sistema koji omogućavaju fiskalizaciju i u otežanim uslovima. Telekomunikacijski operateri kontinuirano poboljšavaju mrežnu infrastrukturu, a fiskalni sistemi se prilagođavaju tim promjenama. U većini zemalja fiskalizacija taksi usluga je standard, bez izuzetaka, što potvrđuje da je fiskalizacija moguća i izvediva i u ovom sektoru.

Predlaže se uvođenje SME-račun aplikacije koju će razviti Porezna uprava i besplatno ustupiti određenim obveznicima fiskalizacije, uključujući i taksiste koji posluju sa jednim vozilom. Ova aplikacija predstavlja jednostavno i pristupačno rješenje za evidentiranje fiskalnih računa, prilagođeno potrebama malih i srednjih obveznika.

Besplatna dostupnost SME-račun aplikacije značajno smanjuje finansijski teret za ovu kategoriju korisnika, jer eliminiše potrebu za kupovinom fiskalnih sistema i dodatne opreme. Time se olakšava usklađivanje sa zakonskim obavezama, posebno za taksiste koji često posluju s ograničenim resursima.

U Nacrt zakona uveden je novi član 48. Prijedloga zakona Aplikacija SME-računa koji detaljnije propisuje ko su korisnici ove aplikacije.

V.14. Savez općina i gradova Federacije BiH

Primjedba Saveza općina i gradova odnosi se na nejasno određen status organa uprave u procesu fiskalizacije, i u smislu da se u članu 6. stav (2) tačka e) navodi da su organi uprave i upravna organizacija obveznici fiskalizacije ukoliko obavljaju djelatnosti izvan svoje osnovne djelatnosti uređene posebnim propisima.

S druge strane u članu 7. stav (1) tačka a) javna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje, predviđeno je kao izuzetak iz obaveze fiskalizacije.

U navedenom kontekstu djelatnost organa uprave a time i djelatnost jedinica lokalne samouprave se posmatra uslovno, pri čemu se ne uzimaju u obzir činjenicu da su svi prihodi koje oni ostvare javni prihodi koji se iskazuju u njihovim budžetima u skladu sa budžetskim propisima, te isti ne dovode do ostvarivanja dobiti, pri čemu se naglašava da se djelatnosti organa uprave koje se smatraju konkurentnim već oporezuju porezom na dodanu vrijednosti i predmet su kontrole Uprave za indirektno oporezivanje.

Shodno istaknutom predlažu da se u budućem tekstu Zakona o fiskalizaciji transakcija:

- razgraniči tumačenje primjene obaveze fiskalizacije između organa uprave i javnih preduzeća i javnih ustanova te
- definira da svi organi uprave koji primjenjuju kontni plan za budžetske korisnike, bez obzira na pretežne i druge djelatnosti, nisu obveznici fiskalizacije;

Predložene izmjene nisu prihvaćene iz sljedećih razloga. U članu 6. Nacrta koristi se termin „organi uprave i upravne organizacije“, koji je definiran Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH. Također, u članu 4. Nacrta – „Definicije“, jasno je navedeno da se pod pojmom „organizacija“ podrazumijevaju i javne ustanove, što znači da su ovi pojmovi u Nacrtu jasno određeni i obuhvaćeni.

Javna preduzeća pripadaju kategoriji privrednih društava, te stoga nije potrebno dodatno razgraničenje u ovom kontekstu.

Što se tiče primjedbi koje predlažu opće izuzeće za „budžetske“ korisnike, smatramo da takvo izuzeće nije prihvatljivo. Iako se radi o vlastitim javnim prihodima, oni se ostvaruju na principima tržišnog djelovanja. Stoga je neophodno da se svi subjekti koji obavljaju tržišne djelatnosti, bez obzira na to jesu li budžetski korisnici ili ne, tretiraju jednako i podvrgnu obavezi evidentiranja prometa putem fiskalnih sistema.

S druge strane, općine i drugi organi uprave su izuzeti od ove obaveze kada obavljaju djelatnosti za koje su osnovani, odnosno kada ne obavljaju tržišnu djelatnost, već javno djelovanje.

Važno je naglasiti da korisnik usluga uvijek treba dobiti račun za pružene usluge, bez obzira da li ih pruža organ uprave ili drugi subjekt. Ukoliko organ uprave obavlja tržišnu aktivnost, odnosno prodaju robe ili usluga na tržišnim osnovama, obavezan je izdati račun i evidentirati promet putem fiskalnog sistema.

V.15. SAMOSTALNI SINDIKAT DRŽAVNIH SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA U ORGANIMA DRŽAVNE SLUŽBE, SUDSKOJ VLASTI I JAVNIM USTANOVAMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Sindikata traži da se uvrsti dopuna u članu 7. stav (1) Nacrta zakona i to:

- U članu 7. stav (1) nakon tačke e) dodaje se tačka f) djelatnost sindikata, razred iz Područja A

Obrazloženje: Uzimajući u obzir da su u obrazloženju pomenutog nacrtu navedeni razlozi uvođenja fiskalizacije i ciljevi koji se fiskalizacijom nastoje postići, vjerujemo da nije uzeta u obzir djelatnost sindikata u razmatranje prilikom donošenja istog. Ističemo da sindikati ne izdaju račune, jer u okviru svoje djelatnosti sindikati ne obavljaju niti jednu od transakcija koje su predmet fiskalizacije u predmetnom nacrtu. Sindikat ne ostvaruje promet, te samim tim ne izdaje račun. Djelatnost sindikata je neprofitna organizacija. Prihodi udruženja i fondacija propisani su članom 46. Zakona o udruženjima i fondacijama BiH.

Predložena dopuna nije prihvaćena iz sljedećeg razloga. Intencija zakona jeste obuhvat poslovnih transakcija, te ukoliko sindikat kao neprofitna organizacija ne ostvaruje poslovne transakcije iz Prijedloga zakona, nisu u obavezi posjedovanja ESET-a. S druge strane, ukoliko sindikat obavlja transakcije poslovne prirode, ne postoji opravdan razlog za izuzeće, obzirom da je cilj zakona širi obuhvat.

VI. PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE PRIVREDNIH DRUŠTAVA I OBRTA

VI.1. JP Autoceste FBiH

Predlaže se izuzeće iz obaveze fiskalizacije, primarno iz razloga JPAC trenutno raspolaže sa 17 naplatnih mjesta, s velikim brojem manualnih (gotovina/platne kartice) traka sa tendencijom rasta istih duž Federacije BiH. Vršenje fiskalizacije računa na naplatnim mjestima može izazvati ogromne gužve, usporavanje i zagušenje prometa kroz mrežu autocesta A1 (povećanje onečišćenja zraka i buke), povećanje troškova poslovanja za obveznika i u konačnici narušiti sigurnost korisnika u prometa. Broj obavljenih transakcija (gotovinskih/platne kartice) u 2024. godini iznosi 9.630.390, što JPAC kroz sistem naplate cestarine uredno i transparentno bilježi, te kontinuiranim nadzorom poslovnih procesa od strane Ureda za reviziju institucija Federacije BiH mogućnost utaje poreza.

Prijedlog za izuzeće nije prihvaćen, jer razlog za izuzeće ne može biti gužva ili usporavanje saobraćaja. Napredak tehnologije omogućava integraciju ESET-a u postojeće sisteme bez ometanja prometa. S obzirom na to da postojeći sistem naplate putarina izdaje potvrde/tikete kao dokaz o izvršenoj uplati, predloženo je da se kupcima ne izdaju fiskalni računi, budući da tiket sadrži sve potrebne informacije o plaćanju.

Iz tog razloga, u članu 22. stav (2) Prijedloga zakona izvršena je dopuna kojom je dodana tačka f) koja uređuje neizdavanje fiskalnih računa u slučajevima naplate putarine gdje se izdaje potvrda o izvršenom plaćanju.

VI.2. TRING d.o.o. Gračanica

Društvo Tring d.o.o. Gračanica jedini je proizvođač fiskalnih sistema u Federaciji BiH, te kao takvo, dakle, kao društvo sa višegodišnjim iskustvom u oblasti fiskalizacije i statusom registrovanog proizvođača/zastupnika prisutno na našem tržištu kao reprezentativan predstavnik zainteresiranih strana u ovom postupku javne rasprave.

Shodno tome, isto je dostavilo svoj generalni stav po pitanju predmetnog Nacrta kao i primjedbe i sugestije u odnosu na njegove pojedine odredbe.

Izraženo je mišljenje da postojeći Zakon o fiskalnim sistemima, koji datira iz 2008 godine, treba unaprijediti i prilagoditi trenutnim i budućim potrebama Federalnih institucija za nadzor, te da isti

treba također biti otvoren za trenutna i buduća tehničko-tehnološka rješenja. Iako predloženi Nacrt predstavlja solidan osnov za dalje unaprjeđenje postojećeg Zakona o fiskalnim sistemima, neophodno je jasno definiranje svih uloga, procesa, tehničkih rješenja kao i uključivanje svih zainteresiranih strana je od esencijalne važnosti ukoliko se žele postići pozitivni rezultati koji se očekuju od ovoga Zakona.

Mišljenja su da je postojeći model fiskalizacije potrebno unaprijediti, da je pravac predložen nacrtom dobar, ali da su očekivani finansijski rezultati od implementacije novog modela (1 milijarda KM godišnje) upitni te izmjene koje su predložene treba posmatrati više kao usklađivanje i unaprjeđenje postojećeg modela fiskalizacije novim i budućim tehničko-tehnološkim dostignućima te regulativi koja je postavljena u EU, nego očekivati veća finansijska sredstva u budžetu ili da bude uslov za donošenje drugih zakona.

Istaknuto je da je predloženi sistem relativno kompleksan što može predstavljati izazov za manje obveznike i zahtijevati značajne resurse za edukaciju i podršku te samim tim generirati značajne dodatne troškove i za porezne obveznike i za budžet FBiH. Zbog svoje kompleksnosti zakon će biti teško integralno provesti u djelo kratkoročno već prije srednjoročno pa čak i dugoročno što značajno može povećati troškove implementacije i odgoditi pozitivne efekte zakona.

Shodno navedenom date su preporuke te prijedlozi izmjena pojedinih članova Nacrta.

Preporuke:

a) Uvesti pojednostavljene procedure za mikro i mala preduzeća. Predvidjeti robusne mehanizme edukacije i tehničke podrške za obveznike tokom tranzicije na novi sistem.

b) Obavezno predvidjeti faznu implementaciju zakona zarad brze troškovno efikasne implementacije i brzih pozitivnih efekata primjene zakona i to kroz sljedeće faze:

- 1) Faza 1 (B2C) – implementacija CPF i EFS – sistema za izdavanje fiskalnih računa
- 2) Faza 2 (B2B) – implementacija sistema e-Fakture
- 3) Faza 3 (CPT) – Implementacija sistema za nadzor platnih transakcija

Ključne tačke predloženih izmjena:

1. Pojednostavljenje sistema kroz uvođenje dva osnovna sistema: ESET i ESFT

Trenutno predloženi model je tehnički kompleksan jer predviđa korištenje fiskalnih kasa, EFS, ESET sistema, sigurnosnih modula (SM) i sertifikata.

Predloženo je da se sa stanovišta obveznika uvedu **dva sistema**:

- **Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET)** — služi za unos i sastavljanje fiskalnih dokumenata (račun, e-faktura, itd)
- **Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT)** — služi za fiskalizaciju, potpisivanje i razmjenu podataka sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF), te rad sistema u vanmrežnom (offline) režimu.

Ovim se značajno pojednostavljuje implementacija fiskalizacije za firme svih veličina.

2. Liberalizacija tržišta i pojednostavljenje registracije ESET sistema

Dalje se predlaže da da ESET sistemi budu **samo registrirani putem CPF-a**, bez dodatnih zahtjeva za proizvođače ESET sistema kakvi su predviđeni Nacrtom. Na ovaj način:

- liberalizira se tržište,

- omogućava se brza prilagodba postojećih ERP i POS sistema sa minimalnim ili nikakvim izmjenama,
- značajno se smanjuju troškovi krajnjim korisnicima,
- ubrzava se primjena fiskalizacije na tržištu.

ESET sistemi će se povezivati putem standardiziranog API-ja ili drajvera sa certificiranim ESFT sistemima.

3. Uvođenje integriranog ESFT sistema sa jednostavnim upravljanjem certifikatima

Predloženo je uvođenje **Elektronskog sistema za fiskalizaciju transakcija (ESFT)** koji obuhvata sve potrebne funkcionalnosti za fiskalizaciju transakcija, uključujući:

- Modul za fiskalizaciju transakcija (MFT),
- Sigurnosni modul (SM) kao integrirani dio.

Porezna uprava Federacije BiH (PUFBiH) bi generirala i isporučivala elektronske certifikate, koje obveznici učitavaju u svoj ESFT.

Na ovaj način:

- ukida se potreba za posebnom nabavkom sigurnosnih modula,
- omogućava se kasnije uvođenje naprednijih sigurnosnih uređaja prema potrebama korisnika,
- ostvaruju se **značajne uštede**, procijenjene na oko **45 miliona KM** samo za nabavku SM.

4. Slobodan izbor fiskalne (terminalne) opreme

Krajnji korisnici imaju slobodan izbor fiskalne opreme, u skladu sa svojim potrebama:

- mogu koristiti fiskalne kase,
- računare,
- tablete,
- mobilne telefone,
- fiskalne printere, i drugo.

5. Certifikacija i održavanje sistema

Predlaže se da:

- Registrirani proizvođači za fiskalizaciju (RPZ) budu odgovorni za **certificiranje ESFT sistema** (umjesto EFS),
- Serviseri budu zaduženi za instalaciju i održavanje i ESET i ESFT sistema.

Posebni uslovi koji su u Nacrtu predviđeni za **proizvođače ESET sistema** više ne bi bili **potrebni**, dovoljno je samo da registriraju svoj ESET na CPF po uzoru na online fiskalizaciju iz Crne Gore i Srbije, čime se olakšava ulazak novih softverskih rješenja na tržište. Umjesto toga, predlažemo da se:

- **pooštire kriteriji za RPZ**, jer oni certificiraju vlastita ESFT koji je osim CPF ključni element novog sistema, primjerice kroz:
- povećanje iznosa bankovne garancije,

- povećanje broja servisnih centara po kantonima,
- povećane sigurnosne i tehničke kapacitete RPZ subjekata.

Zaključak je da se predmetnim izmjenama predlaže jednostavniji, sigurniji i tržišno prilagodljiviji model fiskalizacije transakcija koji:

- ubrzava primjenu sistema,
- smanjuje troškove krajnjim korisnicima,
- štedi značajna sredstva Poreznoj upravi,
- omogućava fleksibilno prilagođavanje budućim sigurnosnim zahtjevima.

Shodno naprijed navedenom obrazloženju predložene su i adekvatne izmjene pojedinih članova Nacrta.

- **Član 4. - Mijenjaju se i dopunjuju definicije koje bi glasile:**

"Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) je certificirani skup hardverskih, softverskih ili kombinovanih komponenti koji omogućava prijem fiskalnih podataka od Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET), digitalno potpisivanje fiskalnih transakcija, šifrovanje i autentifikaciju komunikacije sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF), te rad u vanmrežnom režimu."

"Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) je softverski ili hardverski sistem koji omogućava unos podataka o prometu roba i usluga, sastavljanje fiskalnih podataka, generiranje Sigurnosnog broja računa (SBR), pripremu podataka za fiskalizaciju putem Elektronskog Sistema za fiskalizaciju transakcija (ESFT), te obradu i evidentiranje povratnih informacija primljenih od ESFT nakon izvršene fiskalizacije."

"Identifikacijski broj elektronskog sistema (IBES) dodjeljuje Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF) po uspješnoj registraciji Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET), u skladu sa pravilima koje propisuje Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine.

"Sigurnosni broj računa (skraćenica: SBR) je zaseban i neponovljivi alfanumerički podatak svakog izdatog računa, a generiše ga ESET, u svrhu provjere veze između izdavaoca računa i izdatog računa."

Sugestija za pojednostavljenje sistema je prihvaćena. U okviru toga, uspostavljen je jedinstveni sistem ESET koji će obavljati sve funkcije evidentiranja transakcija i izvještavanja Poreznoj upravi. S obzirom da je ESET definiran isključivo kao softversko rješenje, potreba za korištenjem zajedničkog naziva EFS je ukinuta. Također, jasno je naglašeno da je Sigurnosni modul u potpunosti integriran unutar sistema ESET. **Predložena podjela funkcija ESET-a na dva odvojena sistema nije prihvaćena**, upravo zbog želje da se sistem dodatno ne komplikuje i da ostane jednostavan za korištenje i održavanje.

Prihvaćena je definicija SBR-a, kao i prijedlog da se precizira njegov izdavač radi veće jasnoće i transparentnosti norme. Sa druge strane, **definicija pojma IBES nije prihvaćena**, budući da se taj pojam ne koristi u Prijedlogu zakona.

- **Član 19. stav (2) mijenja se tako da glasi:** „Iznimno Stav (1) ovog člana, prodavac mora provesti fiskalizaciju računa bez obaveze izdavanja fiskalnog računa kupcu ili klijentu u slučaju:
a) prodaje karata u prijevoznom sredstvu gdje se izdaje karta koja ima serijske brojeve

- b) prodaja ulaznica gdje se izdaje karta koja ima serijske brojeve
- c) prodaja putem samouslužnih aparata za igranje s robnom nagradom
- d) samouslužnih aparata za kockanje koji izdaju potvrde
- e) zakupa parking mjesta gdje se izdaje karta ili potvrda koja ima serijske brojeve
- f) podizanje novca na bankomatima (ATM) koji imaju potvrde

Fiskalni računi izdati na ovaj način moraju sadržavati podatke o serijskim brojevima za dokumente iz stavova a), b), c), d), e)"

Prijedlog je djelimično prihvaćen, pri čemu je dodatno naglašena obaveza prodavca da provede fiskalizaciju. Iako član 19. stav (2) propisuje mogućnost da kupcu ne bude izdan račun, obaveza fiskalizacije i dalje ostaje, što ranije nije bilo izričito navedeno. Dopunom je jasno istaknuto da se ovim članom ne uvodi izuzeće od fiskalizacije, već se u određenim slučajevima omogućava da kupcu ne bude izdan račun, pod uslovom da postoji adekvatna zamjena u lancu evidentiranja. U članu 22. stav (2) dodane su riječi: „prodavac mora provesti fiskalizaciju računa bez obaveze izdavanja računa kupcu ili klijentu“.

Nije prihvaćen prijedlog da se navedeni supstituti fiskalnog računa nazivaju fiskalnim računima, zbog čega predloženi stav (2) nije usvojen.

- **Član 19. stav (3) mijenja se tako da glasi:** „Račun izrađuje prodavac u najmanje dva primjerka, od kojih jedan preuzima i čuva kupac a drugi čuva prodavac, osim u slučajevima:
 - a) Ako se izdaje e-faktura, tada se smatra originalom ona koja je dostupna kod prodavca i kupca
 - b) Prodavač koristi ESFT koji posjeduje elektronski žurnal za spremanje izgleda dokumenta, tada se račun može štampati u jednom primjerku za kupca“

Prijedlog nije prihvaćen, jer je brisana odredba.

- **U članu 23. dodaje se novi stav (5) koji glasi:**

“(5) ESFT mora osigurati automatsko arhiviranje digitalnih podataka o transakciji na eksterni elektronski sistem za podatke starije od 3 mjeseca.”

Prijedlog je prihvaćen, ali ne na predloženi način jer uređuje dužinu čuvanja podataka na fiskalnom sistemu. Automatsko arhiviranje na eksterni sistem smanjuje rizik od gubitka ili oštećenja podataka unutar primarnog sistema, čime se osigurava dugoročna dostupnost i integritet fiskalnih podataka. S obzirom na tehnološki napredak i zahtjeve za digitalizacijom, ovakav način arhiviranja je u skladu s praksama u zemljama EU, gdje se fiskalni podaci čuvaju elektronski i na sigurnim lokacijama. Prebacivanje arhiviranja na eksterni sistem rasterećuje lokalne ESET i infrastrukturu, što može povećati pouzdanost i performanse sistema.

- **Član 24. se briše.**

Prijedlog za brisanje člana 24. nije prihvaćen. Obrazloženje dato u tački II. 1.2. ovog Izvještaja.

- **Član 25. mijenja se tako da glasi:**

- (1) Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) predstavlja integrirano rješenje, hardversko, softversko ili kombinovano, koje omogućava evidentiranje fiskalnih transakcija, njihovo digitalno potpisivanje i šifriranje korištenjem elektronskog sertifikata, te razmjenu

fiskalnih podataka sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF) u skladu sa odredbama ovog Zakona.

(2) Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) mora omogućiti:

- a) prijem fiskalnih podataka i Sigurnosnog broja računa (SBR) iz Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET),
- b) provjeru ispravnosti fiskalnih podataka i SBR,
- c) digitalno potpisivanje fiskalnih transakcija korištenjem elektronskog certifikata izdatog od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine,
- d) šifriranje i autentifikaciju komunikacije sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF),
- e) rad u vanmrežnom (offline) režimu uz naknadno slanje fiskalnih transakcija nakon uspostave veze.

Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) uključuje:

- f) Modul za fiskalizaciju transakcija (MFT),
- g) Sigurnosni modul (SM),
- h) Interni elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET),
- i) API ili drajver za komunikaciju sa eksternim ESET-ima,
- j) i/ili fiskalnu opremu (računare, tablete, mobilne uređaje, POS terminale).

Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) može biti realiziran kao:

- k) softversko rješenje instalirano na standardnoj terminalnoj opremi, ili
- l) fiskalna kasa koja ima integrirane komponente: modul za fiskalizaciju transakcija, sigurnosni modul (SM) i interni ESET, pri čemu obje izvedbe moraju ispunjavati sigurnosne i tehničke zahtjeve propisane ovim Zakonom.

Prijedlog nije prihvaćen, jer nije prihvaćen prijedlog da se predloženi ESET podjeli na 2 sistema – ESFT i ESET.

- **Član 26. stav (1) tačka c) mijenja se tako da glasi:** "c) svaki elektronski uređaj (računar, mobilni telefon, tablet i sl.) koji koristi registrirani Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) za sastavljanje i izdavanje računa te certificirani ESFT za obavljanje zadataka fiskalizacije transakcija."

Prijedlog nije prihvaćen. Vidjeti obrazloženje na tački II.1.9. ovog Izvještaja.

- **Iza stava (2) u članu 26. dodaje se novi stav (3) koji glasi:** "(3) Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) mora sadržavati integrirani Sigurnosni modul (SM) koji ispunjava funkcije propisane ovim Zakonom."

Prijedlog je prihvaćen, ali ne na predloženi način, te je formulisan u članu 29. stav (7) Prijedloga zakona.

- **Član 27. mijenja se tako da glasi:**

(1) Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) je softverski ili hardverski sistem koji omogućava:

- a) unos svih potrebnih podataka o prometu roba i usluga,
- b) sastavljanje fiskalnog računa,

- c) generiranje Sigurnosnog broja računa (SBR) u skladu sa propisanim algoritmom,
 - d) pripremu fiskalnih dokumenata za obradu na ESFT
 - e) obradu i evidentiranje povratnih informacija o statusu fiskalizacije primljenih od ESFT
 - f) Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) može biti namijenjen:
 - a) za izdavanje fiskalnog računa,
 - b) za izdavanje e-faktura, ili
 - c) za kombinovano izdavanje fiskalnog računa i e-fakture.
 - g) Elektronski sistem za evidentiranje transakcija (ESET) ne smije samostalno potpisivati fiskalne račune niti direktno komunicirati sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF).
- (2) Svako lice koje koristi sistem iz stava (1) ovog člana dužno je koristiti ESET koji omogućava da se svaka transakcija evidentira zasebno, potpuno, ispravno, blagovremeno i na uredan način."

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje za član 4.

• **Član 28. mijenja se tako da glasi:**

- (1) Elektronskim sistemom za evidentiranje transakcija (ESET) smatraju se i:
 - a) automati za prodaju karata i štampači karata,
 - b) automati za prodaju karata za parkiranje kao i punionice za električna ili hibridna vozila,
 - c) automati za kockanje (slot aparati – igre na sreću),
 - d) samouslužni automati za igranje s robnom nagradom,
 - e) elektronski računovodstveni programi,
 - f) samouslužni automati za prodaju robe i usluga,
 - g) bankomati (ATM),
 - h) elektronski sistemi koji evidentiraju promet roba ili usluga, a koji nisu certificirani kao ESFT.
- (2) Sistemi iz stava (1) ovog člana moraju biti registrirani putem Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF) i imati dodijeljen Identifikacijski broj elektronskog sistema (IBES) u skladu sa pravilima koja propisuje Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine.
- (3) Sistemi iz stava (1) ovog člana moraju razmjenjivati podatke o transakcijama isključivo putem certificiranog ESFT, koristeći svoj IBES broj, pri čemu im nije dozvoljena direktna komunikacija sa Sigurnosnim modulom (SM)."

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje za član 4.

• **Član 29. stav (1), (2) i (3) mijenjaju se i glase:**

- (1) Modul za fiskalizaciju transakcija (MFT) je funkcionalni dio ESFT koji omogućava:
 - a) prijem fiskalnih podataka i Sigurnosnog broja računa (SBR) iz Elektronskog sistema za evidentiranje transakcija (ESET),
 - b) provjeru ispravnosti fiskalnih podataka i SBR,

- c) pripremu fiskalnih podataka za potpisivanje,
- d) evidentiranje i upravljanje statusom fiskaliziranih transakcija,
- e) upravljanje razmjenom podataka sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF),
- f) obradu povratnih informacija od CPF-a,
- g) rad u vanmrežnom (offline) režimu, uključujući čuvanje i naknadno slanje fiskalnih transakcija.

(2) Sigurnosni modul (SM) je funkcionalni dio Elektronskog sistema za fiskalizaciju transakcija (ESFT) koji omogućava:

- a) sigurno korištenje elektronskih certifikata izdatih od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine,
- b) digitalno potpisivanje fiskalnih transakcija korištenjem privatnog ključa iz elektronskog certifikata,
- c) šifriranje i autentifikaciju komunikacije sa Centralnom platformom za fiskalizaciju (CPF),
- d) autentifikaciju korisnika i autorizaciju pristupa funkcijama fiskalizacije,
- e) dodjelu jedinstvenog sekvencijalnog broja potpisa za svaku fiskalnu transakciju,
- f) bilježenje početka i završetka svake fiskalne transakcije,
- g) generiranje provjere vrijednosti na osnovu podataka fiskalne transakcije;

(3) Kripto jezgro i sigurnosni modul egzistiraju na dvije odvojene platforme. Sigurnosni modul može koristiti kripto funkcije isključivo putem standardiziranog i sigurnog interfejsa, bez direktnog izvršavanja operacija. Pristup kripto funkcijama mora biti ograničen i provoditi se u skladu sa tehničkom dokumentacijom Elektronskog sistema za fiskalizaciju transakcija (ESFT).

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje za član 4

• **Član 30. mijenja se i glasi:**

„Ministar će podzakonskim aktom, na prijedlog Stručnog odbora za fiskalne sisteme, urediti tehničke i funkcionalne karakteristike i izvedbe:

- a) fiskalne (terminalne) opreme koja se koristi u sistemu fiskalizacije,
- b) elektronskog sistema za fiskalizaciju transakcija (ESFT), uključujući integrirani sigurnosni modul (SM),
- c) sistema komunikacije između Elektronskog sistema za fiskalizaciju transakcija (ESFT) i Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF),
- d) Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF).“

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje II.1.6. ovog Izvještaja.

• **Član 38, stav (1) mijenja se i glasi:**

„(1) Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF) omogućava provođenje postupka fiskalizacije, sastavljanja i izdavanja računa u slučajevima definiranim članom 50 ovog Zakona, slanje ili zaprimanje računa, pregled svih fiskaliziranih računa od strane korisnika, u kojima se pojavljuje kao kupac ili kao prodavac, razmjena podataka sa bankama,

dostavljanje ili pregled svih evidentiranih plaćanja putem ličnog naloga i druge funkcionalnosti uređene ovim zakonom i podzakonskim aktima koje donosi Ministar."

Prijedlog je djelimično prihvaćen, cijeneći neophodne funkcije CPF koje trebaju biti uređene zakonskom normom.

- Stavovi (2) i (5) istog člana se brišu.

Prijedlog je prihvaćen.

- Stav (6) člana 38. mijenja se i glasi:

„(6) CPF je dio infrastrukture informacionih tehnologija kojom upravlja Porezna uprava FBiH i CPF i podaci koji se razmjenjuju preko ove platforme su vlasništvo Porezne uprave FBiH.“

Prijedlog je prihvaćen, ali nije usvojen u predloženom obliku. Umjesto zasebne odredbe, navedena definicija i odredbe o upravljanju i vlasništvu podataka integrirane su u član 47. stav (3) Prijedloga zakona, radi bolje sistematizacije i jasnoće pravnog okvira. Ovim pristupom se osigurava da su prava i obaveze u vezi sa infrastrukturom CPF-a i podacima koji se razmjenjuju preko platforme jasno regulirani unutar jedne, koherentne odredbe, čime se povećava preglednost i pravna sigurnost.

- Iza stava (6) u članu 38. dodaju se novi stavovi (7) i (8) koji glase:

„(7) Porezna uprava uz odobrenje Ministra raspisuje javni konkurs za izbor dobavljača za izradu i implementacije CPF na osnovu funkcionalnih i tehničkih specifikacija CPF donesenim u članu 30. stav e) ovog Zakona.

(7) Kao kriteriji izbora dobavljača iz stava (7) moraju biti dosadašnje iskustvo u realizaciji sličnih projekata sa PUFBiH ili kao ovlašteni proizvođači ili zastupnici postojećeg Zakona o fiskalnim sistemima.“

Prijedlog nije prihvaćen, a obrazloženje je dato u IV.5. ovog Izvještaja.

- U članu 47. iza stava (2) dodaju se novi stavovi (3) i (4) koji glase:

„(3) Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine izdaje elektronske certifikate obveznicima fiskalizacije u formatima i oblicima koji su u skladu sa propisanim sigurnosnim standardima i pravilima.

(4) Elektronski sistem za fiskalizaciju transakcija (ESFT) mora omogućiti korištenje elektronskih certifikata izdatih u skladu sa stavom (3) ovog člana.“

Prijedlog je prihvaćen, ali nije usvojen u predloženom obliku. Cilj je bio da se jasno uspostavi funkcionalna veza između elektronskih certifikata koje izdaje Porezna uprava i sistema ESET. Zbog toga je ova odredba integrirana i precizirana kroz član 29. stav (8) Prijedloga zakona, gdje je na jasniji i sistematičniji način regulirana veza i uslovi korištenja certifikata unutar ESET-a sistema. Ovim pristupom se postiže veća pravna jasnoća i dosljednost u normiranju, kao i efikasnije provođenje zakonskih odredbi.

- Član 50. stav (3) se briše.

Prijedlog je prihvaćen

VI.3. CONFIG d.o.o. Mostar

CONFIG d.o.o. Mostar jedan je od višegodišnjih zastupnika fiskalnih sistema na području Federacije BiH, sa statusom ovlaštenog zastupnika utvrđenog u skladu sa važećim Zakonom o fiskalnim sistemima. Kao društvo sa višegodišnjim iskustvom u distribuciji i funkcioniranju fiskalnih sistema, isto je dostavilo svoje primjedbe i sugestije na predloženi tekst Nacrta, pri čemu je naglašeno da je isti ide u dobrom smjeru kada je u pitanju borba protiv sive ekonomije i utaje poreza, ali da određene odredbe ipak zahtijevaju dodatnu pravnu preciznost kako bi se izbjegla višeznačna tumačenja i osigurala dosljedna primjena ovog propisa u praksi.

Shodno tome upućene su primjedbe na sljedeće članove kako slijedi:

- **Član 26. mijenja se tako da glasi:**

(1) „Fiskalnom opremom smatra se:

- a) kasa, i
- b) pisač, i
- c) svaki elektronički uređaj (računar, mobilni telefon, tablet i sl.) koji se koristi za sastavljanje i izdavanje računa.

(2) Kasa je hardverska izvedba fiskalnog sistema koja omogućava unos podataka računa, sastavljanje i izdavanje računa, arhiviranje podataka o transakcijama na fiskalnoj memoriji, i dvosmjernu komunikaciju sa Poreznom upravom na način uređen podzakonskim aktom koji donosi Ministar.

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje u tački II.1.9 ovog Izvještaja.

- **U članu 50. dodaje se novi stav (4) koji glasi:**

„Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti način pojednostavljene procedure fiskalizacije, te uslove koji moraju biti ispunjeni da bi obveznik iz stava (1) ovog člana dobio odobrenje za izdavanje ili prihvatanje računa.“

Prijedlog nije prihvaćen jer je član brisan.

Sastanak sa predstavnicima registrovanih proizvođača / zastupnika

Po prijedlogu registrovanih proizvođača/zastupnika, kao jedne od zainteresiranih strana u postupku donošenja Zakona o fiskalizaciji transakcija, dana 24.04.2025. godine, u prostorijama Federalnog ministarstva finansija, održan je sastanak u okviru javne rasprave u toku, gdje su predstavnici ovih društava imali mogućnost neposrednog iznošenja svojih stavova u vezi sa predloženim tekstom Nacrta.

Sastanku su prisustvovali predstavnici sljedećih društava:

1. Tring d.o.o. Gračanica,
2. Config d.o.o. Mostar,
3. Kimtec d.o.o. Vitez,
4. Erp consulting d.o.o. Sarajevo (Be one solutions),

svi trenutno registrovani kao ovlašteni zastupnici/proizvođači fiskalnih sistema u Federaciji BiH.

Cilj sastanka bio je razjasniti određene nedoumice koje su strane imale u pogledu predloženog teksta Nacrta, te saslušati i njihove prijedloge koji su izneseni temeljem višegodišnjeg iskustva u ovoj oblasti.

Zaključak sastanka bio je da su mnoge nejasnoće koje su postojale otklonjene, te je usaglašeno da prisutni, zajednički ili posebno dostave svoje finalne prijedloge za izmjene i dopune predloženih rješenja. Također je i od strane proizvođača/zastupnika izražena spremnost da sarađuju i pomognu u izradi novog sistema fiskalizacije koji će sadržavati potrebe tržišta i svakodnevnog rada, te biti primjenjiv i efikasan.

VI.4. KOMISIJA ZA FISKALNE SISTEME (tehnički dio komisije/angažovana lica)

Svoj doprinos javnoj raspravi dala su i stručna lica koja čine tzv. tehnički dio Komisije za fiskalne sisteme, a radi se faktički o licima angažovanim u skladu sa članom 14. stav (4) Zakona o fiskalnim sistemima.

U početnom periodu implementacije novog sistema/sistema bit će neophodno, u prijelaznom razdoblju, osigurati istovremeni rad starih i novog sistema/sistema fiskalizacije.

Iz svog dosadašnjeg iskustva, kao članovi Tehničkog dijela komisije navodimo nekoliko bitnih pitanja za uspješnu implementaciju i rad ovakvih sistema/sistema:

- (1) Trajanje dualnog rada sistema/sistema ili prijelaznog perioda - Potrebno je definirati kada se gasi prvi stari sistem/sistem fiskalizacije, a kada drugi.
- (2) Trenutni serverski/poslužiteljski sistem/sistem prijenosa podataka na strani PU podržava rad s dva stara sistema/sistema fiskalizacije, a sada će trebati dodati i treći. Prvi stari sistem/sistem fiskalizacije je čisto hardverski/sklopovski, dok je drugi stari sistem/sistem fiskalizacije hibridni (kombinirani hardversko-softverski). Svaki od ova dva sistema/sistema ima svoj skup naredbi koje serveri/poslužitelji PU zadaju fiskalnim uređajima na strani poreznih obveznika, odnosno definiraju njihovo ponašanje u skladu s važećom zakonskom regulativom. Programski (ili softverski) koncept fiskalizacije podrazumijeva potpuno drugačiju logiku i dodavanje novih logičkih blokova u komunikaciji računalnih komponenti klijentske opreme i servera/poslužitelja u PU (bilo da se radi o hardveru ili programskoj opremi). Ovdje se javlja poseban izazov u definiranju logike i kasnijeg osiguranja robusnog rada cijelog sistema/sistema u situacijama kada klijentska oprema poreznih obveznika izgubi vezu sa serverima/poslužiteljima u PU, a treba izdati fiskalni račun.
- (3) Trenutno su u PU aktivna dva serverska/poslužiteljska sistema/sistema upravljanja sigurnosnim postavkama. Svaki od njih ima svoje posebne logičke blokove. Novi sistem/sistem programske fiskalizacije traži dodavanje funkcionalnosti koje sada trebaju upravljati dijelom programske opreme poreznih obveznika u realnom vremenu.
- (4) Serverski/poslužiteljski sistem/sistem baza podataka može se logički podijeliti na dvije cjeline i to:
 - model i pohrana podataka
 - obrada podataka i izvještavanje.
- (5) Svaki od dva trenutno aktivna stara koncepta fiskalizacije ima svoje podsisteme. Drugi koncept fiskalizacije u odnosu na prvi nudi više podataka o radu poreznih obveznika i izdavanju fiskalnih računa. Isto tako planirani novi programski sistem fiskalizacije nudi još više podataka o radu poreznih obveznika u odnosu na drugi stari sistem/sistem. Pojedini

porezni obveznici, u prijelaznom periodu, mogu istovremeni imati u svojim prostorima FU s različitim konceptima fiskalizacije. Bit će neophodno uskladiti koncept jednoznačne obrade podatka o jednom poreznom obvezniku dobivenih iz različitih izvora s različitim strukturama podataka.

(6) Klijentska oprema poreznih obveznika kao prijenosnu mrežu trenutno koristi:

- 2G mobilnu mrežu
- 3G mobilnu mrežu
- 4G mobilnu mrežu
- xDSL / FTH fiksnu mrežu.

(7) Prilikom implementacije novog sistema/sistema fiskalizacije treba voditi računa kako je 2G mobilna mreža zbog malih brzina prijenosa obično nedostatna za neometan rad i da će se 3G mobilna mreža u jednom trenutku ugasiti što se trenutno dešava u državama u susjedstvu BiH.

(8) Trenutno je poreznim obveznicima omogućena provjera i dobivanje potvrde da su podatci s njihova fiskalnog uređaja poslani i zaprimljeni na serveru/poslužitelju u PU. Odgovarajuće provjere neophodno je omogućiti i za novi programski sistem/sistem fiskalizacije.

(9) Neophodno je osigurati kontinuirano rješavanje tehničkih izazova i pružanje odgovora na upite poreznih obveznika za svaki od aktivnih tehničkih koncepata fiskalizacije.

Komentar: Sve navedene tačke ukazuju na kompleksnost prelaska na novi programski sistem fiskalizacije koji mora biti pažljivo planiran i implementiran s jasnim prijelaznim periodom, integracijom različitih tehnologija, sigurnosnim mehanizmima i podrškom korisnicima.

Definiranje jasnog vremenskog okvira za gašenje prvog i drugog starog sistema fiskalizacije ključno je za nesmetan prijelaz i izbjegavanje operativnih problema. Prijelazni period treba biti dovoljno dug kako bi se omogućila prilagodba korisnika i tehničkih sistema, a istovremeno treba jasno odrediti datume prestanka rada starih sistema kako bi se izbjegla paralelna i zbunjujuća eksploatacija više sistema. Prijedlozi su uvaženi u djelu definiranja dužeg prijelaznog perioda, korištenje starih sistema, te su jasno razgraničeni periodi.

Preostali prijedlozi i sugestije su tehničke prirode o kojima će se morati voditi računa tokom izrade CPF, kao i izrade podzakonskih akata u vezi sa sistemima komunikacije sa Poreznom upravom.

VI.5. ADRIATIC OSIGURANJE d.d. Sarajevo

Predlaže se dopuna člana 7. stav (1), na način da se doda nova tačka f) koja bi glasila: „f) osiguranje – razred iz područja K”.

Smatraju da postoji nepravilna transpozicija Direktive 2014/55/EC s obzirom da se ista ne odnosi na područje navedeno u Nacrtu, a u vezi sa Direktivom 2006/112/EZ koja propisuje dužnost državama članicama da u svojim nacionalnim propisima isključe transakcije osiguranja i reosiguranja uključujući i povezane usluge koje provode posrednici i zastupnici u osiguranju.

Smatraju da ovako postavljena izuzeća, a bez izuzimanja djelatnosti osiguranja predstavlja korak unazad kada je u pitanju usklađivanje sa pravnom stečevinom EU, te da važeći propisi o PDV-u i trenutni propisi o fiskalizaciji sadrže odredbe o njihovom isključenju od primjene na usluge

osiguranja. Isto bi također dovelo do poteškoća kada je u pitanju međuentitetsko poslovanje, obzirom da su ove usluge na području drugog entiteta izuzete iz obaveze fiskalizacije.

Prijedlog za izuzimanje osiguravajućih društava je prihvaćen, na način da je dodat novi stav (2) u članu 7. Nacrta zakona, u kojem su pobrojana lica koja su izuzeta, prema svom organizacionom obliku. Razlog zašto nije izuzet na predloženi način, jeste što po KD 2010, djelatnost osiguranja obuhvata i druga pravna ili fizička lica koja obavljaju pomoćne djelatnosti u osiguranju.

VI.6. Privredna društva „Automatic servis“ d.o.o. Visoko i „Intis“ d.o.o. Banja Luka

Ovdje istaknuta privredna društva dostavili su identične primjedbe na niz članova Nacrta sa naglaskom na usklađivanje zakonskog teksta s modernim softverskim modelima fiskalizacije, i to:

- U članu 17. stav 1. tačka (p) mijenja se u: „QR kod ili link koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar.“

Kada se račun korisniku dostavlja u digitalnom obliku (npr. e-mailom ili putem aplikacije), praktičnije je omogućiti direktan link koji vodi na sadržaj računa, te korisnik kada koristi digitalni uređaj (računalo, tablet, mobitel), nema potrebu za dodatnim skeniranjem QR koda.

Prijedlog je prihvaćen jer predložena izmjena je opravdana, korisna i doprinosi modernizaciji i pojednostavljenju procesa izdavanja i provjere računa. Za korisnike kojima se račun dostavlja digitalno, predviđena je mogućnost da se isti može provjeriti i putem direktnog linka.

- U članu 19. stav (1) mijenja se dio riječi: „a kupac ga mora zatražiti za transakcije iz člana 8. ovog zakona, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno“ u „a na zahtjev kupca ga izdaje u printanom ili digitalnom obliku.“

Predložena izmjena omogućava da se račun izdaje na zahtjev kupca, te da izbor bude u printanom ili digitalnom obliku, što je posebno važno za samouslužne aparate za prodaju proizvoda i usluga, gdje postoje i tehnička i ekološka ograničenja za automatsko printanje računa

Prijedlog je djelimično prihvaćen, jer ova izmjena omogućava veću fleksibilnost u izdavanju računa, dajući kupcu pravo izbora između printanog i digitalnog oblika računa. Takav pristup je naročito važan u kontekstu samouslužnih aparata za prodaju proizvoda i usluga, gdje automatsko printanje računa može biti tehnički zahtjevno i ekološki neodrživo zbog nepotrebne potrošnje papira. Osim što doprinosi smanjenju troškova i ekološkom aspektu poslovanja, ova izmjena poboljšava korisničko iskustvo pružajući kupcima mogućnost da odaberu način na koji žele da prime račun. Izmjena je opravdana, korisna i u skladu sa principima digitalizacije i održivog razvoja, te predstavlja pozitivan pomak u pravcu efikasnije i ekološki prihvatljivije fiskalizacije.

- U članu 21. stav (2) mijenja se i glasi: „Verifikacija se vrši preko CPF-a, skeniranjem QR koda ili otvaranjem linka na računu.“

Dodavanjem mogućnosti verifikacije putem direktnog linka na računu, osigurava se jednostavniji i praktičniji pristup za korisnike koji račun primaju u digitalnom obliku.

Prijedlog je prihvaćen, jer je prihvaćena dopuna u članu 17. Nacrta zakona, što zahtijeva analognu dopunu u ovom članu.

- U članu 23. stav (1) mijenja se i glasi: „Digitalni podaci o transakcijama moraju se arhivirati u cijelosti, nepromijenjeni i zaštićeni od neovlaštenog pristupa.“

Uklanjanjem izraza „na teritoriji Federacije” omogućava se korištenje modernih i sigurnih rješenja za digitalnu arhivu, uključujući certificirane cloud servise i data centre koji se mogu nalaziti izvan granica Federacije, ali koji u potpunosti ispunjavaju tehničke i sigurnosne zahtjeve zakona.

Prijedlog nije prihvaćen jer nije usklađen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH koji zahtijevaju čuvanja podataka i pomoćnih evidencija na teritoriji Federacije BiH. Istovremeno, porezni organi moraju imati dostupnost podacima, a u slučaju čuvanja na drugim teritorijama, isto nije izvodljivo.

- **Član 26.** - predlaže se brisanje člana 26. jer koncept „fiskalne opreme” više nije centralan u savremenim modelima fiskalizacije koji se temelje na softverskim rješenjima.

Prijedlog je prihvaćen. Vidjeti obrazloženje u tački II.1.9 ovog Izvještaja

- **Član 28.** – smatra se da postoji kontradikcija između ovog člana i člana 8. stav (1), u smislu da oba člana preciziraju svojevrzne izuzetke te je u konačnici nejasno da li se samslužni automati fiskaliziraju ili ne.

Prijedlog je djelimično prihvaćen, te je radi preciznijeg definiranja izvršena korekcija u članu 22. stav (2) Prijedloga zakona. Naglašeno je da se odredba odnosi na obveznike fiskalizacije koji, iako podliježu općoj obavezi fiskalizacije, u specifičnim slučajevima nisu dužni izdavati račune kupcu.

U tom kontekstu, sada je jasnije da se softveri putem kojih automati iz člana 28. izdaju različite tikete ne smatraju Elektronskim sistemom za evidentiranje transakcija (ESET), niti se ti tiketi smatraju fiskalnim računima. Ovim se razjašnjava pravni status tiketa izdatih putem automata, te se precizira da oni ne podliježu istim zahtjevima kao fiskalni računi.

- **Član 30.** – predlaže se brisanje tačke a) analogno prijedlogu brisanja člana 26. koji predviđa fiskalnu opremu.

Prijedlog je prihvaćen, a razlozi su navedeni kod obrazloženja člana 26. Nacrta zakona.

Član 31. - u članu 31, stav (2) mijenja se i glasi: „Proizvođačem, u smislu stava (1) ovog člana, smatra se privredno društvo koje je proizvođač ESET-a.”

U stavu (3) istog člana mijenja se tekst: „ekskluzivno zastupa u prodaji kase ili štampača ili ESET-a trećeg lica” mijenja se i glasi: „na osnovu ugovornog odnosa s registriranim proizvođačem obavlja prodaju, distribuciju i tehničku podršku ESET-a.”

Stav (2) se mijenja tako da se proizvođačem smatra samo proizvođač ESET-a (član 26 – brisanje);

Stav (3) se mijenja u cilju jasnijeg definiranja uloge zastupnika, te nova formulacija uvodi ugovorni odnos sa proizvođačem i naglašava da zastupnik mora obavljati prodaju, distribuciju i tehničku podršku ESET-a.

Prijedlog nije prihvaćen, vidjeti obrazloženje iz tačke II.1.11 ovog Izvještaja.

U drugom dijelu primjedbi, razlozi za neprihvatanje navedeni u obrazloženju za član 26. Nacrta

- **Član 32** – Predložena je izmjena ovog člana tako da isti glasi:

„1) Proizvođači ESET-a moraju:

- a) biti registrovani u Poreznoj upravi Federacije,
- c) osigurati kontinuiranu podršku za ažuriranje i održavanje fiskalne opreme i ESET-

a u skladu sa podzakonskim aktima.

(2) Zastupnici ESET-a moraju:

- a) djelovati na osnovu ugovora s proizvođačem,
- b) pružati tehničku podršku i održavanje ESET-a u skladu sa tehničkim standardima i ugovornim obavezama,
- c) poštovati tehničke i organizacione standarde definirane podzakonskim aktima.

(3) Proizvođači i zastupnici su odgovorni za:

- a) osiguranje tačnosti, ispravnosti i ažurnosti ESET-a,
- b) saradnju s nadležnim organima prilikom kontrole i inspekcije,
- c) izmirivanje svih poreznih obaveza u skladu sa zakonom."

Predložena izmjena člana 32. usklađena je s konceptualnom promjenom zakona, kojom se fiskalizacija zasniva na softverskom sistemu (ESET), dok se pojam „fiskalne opreme“ briše iz zakona.

Identičan prijedlog odredaba dat je od strane zastupnika Kenana Uzunovića i Mirze Čelika, te su obrazloženja jasno navedena u tački II.1.10. ovog Izvještaja.

Član 33. – predlaže se brisanje ovog člana jer koncept garancije više nije primjenjiv u kontekstu predloženih izmjena zakona koje se temelje isključivo na softverskom modelu fiskalizacije putem ESET-a, a ne na fizičkoj distribuciji fiskalne opreme.

Prijedlog nije prihvaćen jer koncept garancije je uspostavljen radi prijenosa rizika svih učesnika u procesu fiskalizacije, a ne samo za fiskalnu opremu kako se tumači od strane predlagača.

Član 34. i 35. – Predlaže se spajanje ovih članova tako da član 34. glasi:

„(1) ESET se može prodavati samo putem proizvođača registrovanih u Poreznoj upravi i zastupnika koji imaju ugovor sa proizvođačem fiskalne opreme i ESET-a.

(2) Instalaciju ESET-a vrši proizvođač ili zastupnik ovlašten od strane proizvođača, u skladu sa tehničkim standardima i procedurama definiranim podzakonskim aktima.

(3) Proizvođač je odgovoran za usklađenost ESET-a sa tehničkim standardima i pravilnu instalaciju, dok zastupnik, ako je ovlašten za instalaciju, postupa u skladu sa ugovorom s proizvođačem.

(4) Detalji o načinu prodaje, instalacije i prijave ESET-a Poreznoj upravi uređuju se podzakonskim aktima.“

Oba člana uređuju srodne procese – prodaju, odobrenje, instalaciju i korištenje ESET-a – ali ih trenutno razdvajaju i ponavljaju dijelove informacija. Novi član jasno definira ko smije prodavati i instalirati ESET, na osnovu ugovornog odnosa između proizvođača i zastupnika, i precizira njihovu odgovornost

Identičan prijedlog dat je od strane zastupnika Kenana Uzunovića i Mirze Čelika, te su obrazloženja jasno navedena u tački II.1.10. ovog Izvještaja.

Član 36. i 37. – predlaže se brisanje oba člana iz razloga jer su proizvođači ESET-a već odgovorni za razvoj, tehničku ispravnost i kontinuirano održavanje svog sistema, što uključuje i pružanje podrške obveznicima fiskalizacije. Ove aktivnosti proizvođači najčešće obavljaju direktno ili putem ugovorno ovlaštenih partnera (zastupnika ili servisnih

firmi), bez potrebe za dodatnim administrativnim statusom „ovlaštenog servisa“ koji se posebno odobrava od strane Porezne uprave.

U kontekstu softverske fiskalizacije, servisiranje nije fizička intervencija kao kod hardverskih kasa, već je riječ o ažuriranju softvera, uklanjanju grešaka i korisničkoj podršci — što su standardne usluge svakog softverskog proizvođača;

Prijedlog nije prihvaćen, imajući u vidu da nisu prihvaćene gore navedene izmjene.

Član 40. - Predlaže se brisanje člana 40. jer se temelji na prethodnom konceptu zakona koji propisuje poseban status i registar ovlaštenih servisa;

Prijedlog nije prihvaćen, imajući u vidu da nisu prihvaćene gore navedene izmjene.

Član 42. stav (2) - Dodaje se iznimka za samouslužne aparate, tako da tačka f) glasi:

„f) dnevni raspored rada i radni dani u sedmici, rad za vrijeme praznika, osim u slučaju samouslužnih aparata kod kojih ova informacija nije primjenjiva zbog njihove neprekidne automatizovane dostupnosti;“

Samouslužni aparati rade u automatizovanom režimu, često 24/7, bez direktnog nadzora ili klasičnog radnog vremena. Stoga je obaveza prijave „dnevnog rasporeda rada i radnih dana“ za ovakve uređaje neprimjenjiva;

Prijedlog nije prihvaćen jer moguće je odrediti radno vrijeme npr. 0-24, te nisu potrebni izuzeci.

Član 47., 48. i 49. – predlaže se brisanje ili drugačija formulacija ovih članova iz razloga što, ako se Nacrtom zakona već propisuje korištenje sigurnosnog modula (SM) kao obavezne komponente ESET-a (kroz prethodne članove), tada uvođenje dodatnog elektronskog sertifikata i elektronskog potpisa obveznika fiskalizacije postaje tehnički i funkcionalno suvišno.

Prijedlog nije prihvaćen jer elektronski sertifikat i elektronski potpis predstavljaju ključne standarde u oblasti sigurnosti i zaštite podataka, posebno u kontekstu fiskalizacije i elektronskog poslovanja. Oni osiguravaju autentičnost, integritet i neporecivost podataka, što je od suštinskog značaja za povjerenje u fiskalni sistem i efikasnu kontrolu poreznih obaveza. Sigurnosni modul i elektronski sertifikat/potpis imaju komplementarne funkcije: dok sigurnosni modul štiti i upravlja kriptografskim ključevima i sigurnosnim operacijama unutar sistema, elektronski potpis i sertifikat potvrđuju identitet i pravnu valjanost transakcija i dokumenata. Stoga je zadržavanje ovih odredbi opravdano i neophodno za uspostavljanje sigurnog, pouzdanog i usklađenog fiskalnog sistema koji zadovoljava najviše standarde zaštite podataka i pravne sigurnosti.

VI.7. PREMIER WORLD SPORT d.o.o. Čitluk

Predložena je dopuna Nacrta Zakona na način da se iza člana 5. istog doda član 5a) koji bi glasio:

„(Djelimična izuzeća)

(1) Obveznici koji svoje poslovanje evidentiraju preko informatičke opreme sa centralnim serverom u zatvorenom on-line sistemu, i koji uspostave on-line mrežu svog centralnog servera sa serverom Porezne uprave Federacije BiH-Središnjim uredom Sarajevo, izuzimaju se od obaveze evidentiranja svakog pojedinačnog ostvarenog prometa preko fiskalnog uređaja iz člana 4. stav 1. Zakona, već će cjelokupni dnevni promet evidentirati na kraju radnog dana jednim fiskalnim računom preko instaliranog uređaja u svom sjedištu.

(2) Obveznici koji svoje poslovanje obavljaju na više dislociranih poslovnih jedinica, podružnica, lokacija i sl., oslobađaju se obaveze posjedovanja fiskalnog uređaja na istima uz uslov da svoje poslovanje obavljaju i evidentiraju u zatvorenom online sistemu preko centralnog servera.

(3) Centralni server mora biti fizički smješten u sjedištu obveznika u prostoriji sa kontroliranim pristupom, sa posebnim ulazom, zaštićen i osiguran od krađe, požara, poplave i drugih negativnih utjecaja, te mora biti priključen na sistem za neprekidno napajanje električnom energijom. Pristup prostoriji u kojoj se nalazi centralni server mogu imati samo odgovorna lica obveznika i lica kojima će takvo pravo biti dodijeljeno od strane odgovornog lica obveznika."

Obrazloženje za predložene izmjene je izbjegavanje dvostruke fiskalizacije ovih poreznih obveznika, te im je potrebno omogućiti da evidentiranje prometa vrše putem direktne online veze sa serverom Porezne uprave, u realnom vremenu, za svaki izdani račun, te na kraju i zbirno jednim fiskalnim računom evidentiranjem cjelokupnog dnevnog prometa, čime će se utjecati i na smanjenje troškova obveznika koji imaju veliki broj dislociranih jedinica, a osigurati stalan uvid u njihovo poslovanje od strane Porezne uprave.

Prijedlog je djelimično prihvaćen, ali ne na nomotehnički predloženi način.

Obrazloženje za djelatnost igre na sreću dato je u tački II. 1.3. ovog Izvještaja.

VI.8. MEGA COMPUTERS Biro za intelektualne usluge iz oblasti informatike VI. Čamil Šabanović

Predložene su izmjene nekoliko članova, sa primjedbom da su poduzetnici sa šifrom djelatnosti 62.01 diskriminirani, iz razloga jer se u ovakvim procesima uglavnom učešće omogućava privrednim društvima dok postoji dosta softverskih rješenja koja su kreirana od strane poduzetnika i koja bi se mogla prilagoditi novoj fiskalizaciji putem HTTP REST API poziva "odobobrenim" softverskim rješenjima i CPF. Izmjene su predložene kako slijedi:

- **Član 4.** – predlaže se dodavanje nove definicije pod tačkom u) koja bi glasila: „HTTP REST API (Representational State Transfer API) je način komunikacije između različitih aplikacija preko Interneta. To je skup pravila i smjernica, koji omogućavaju jednostavno i efikasno razmjenu podataka između različitih sistema."

Prijedlog nije prihvaćen jer se predloženi sistem fiskalizacije temelji isključivo na fiskalnim sistemima koji su certificirani i koji mogu komunicirati samo sa CPF-om. Definiranjem komunikacije na način kako je predloženo, mijenja se princip fiskalizacije: umjesto isključive komunikacije između certificiranog sistema i CPF-a, uvodi se neposredna komunikacija između CPF-a, API-ja i EFS-a.

- **Član 32.** – predlaže se dodavanje nove „tačke“ (stava) koja bi glasila/o: „RPZ je dužno omogućiti integraciju drugih IT sistema putem HTTP REST API interfejsa."

Obrazloženje dato za član 4. Nacrta zakon

- **Član 38.** - predlaže se dodavanje nove „tačke“ (stava) koja bi glasila/o: „CPF će omogućiti integraciju drugih IT sistema putem HTTP REST API interfejsa koji će omogućiti funkcionalnosti uređene ovim zakonom i podzakonskim aktom koji donosi Ministar."

Obrazloženje dato za član 4. Nacrta zakon

VII. KONAČNI PRIHVAĆENI PRIJEDLOZI, MIŠLJENJA I SUGESTIJE NA NACRT ZAKONA

Uslijed dostavljenih primjedbi i sugestija, od strane predlagača Federalnog ministarstva finansija izvršena je dopuna i izmjena Nacrta zakona, te kao posljedica prihvaćenih prijedloga Zakon je dopunjen i izmijenjen i to kako slijedi:

Član 1.

U novoj verziji člana 1. izmijenjen je dio koji se odnosi na tehničko sredstvo za evidentiranje transakcija: umjesto izraza "*elektronski fiskalni sistemi koji se koriste za izdavanje računa*", sada se koristi širi pojam "*elektronski sistem za evidentiranje transakcija*". Nova odredba semantički integriše funkciju izdavanja računa i evidentiranja transakcija u jedan objedinjeni sistem. Ovim se smanjuje fragmentacija i implicitno ukazuje na to da je fiskalizacija sada posmatrana kao jedinstveni proces koji se obavlja putem jednog sistema.

Član 2.

Nova odredba formuliše svrhu kao sprečavanje utaje poreza "*kao posljedice neformalne ekonomije*" korištenjem tehnoloških sistema koji omogućavaju "*sigurno prikupljanje i prijenos informacija u realnom vremenu*" za svaku transakciju na teritoriji Federacije BiH. Ovdje je semantički naglašeno da je neformalna ekonomija uzrok (posljedica) utaje poreza, a fokus je na "*sigurnom prikupljanju i prijenosu*" podataka, što je preciznije u odnosu na samo "*sigurne informacije*". Time se ističe aktivan proces prikupljanja i prijenosa podataka, a ne samo njihova sigurnost. Također, nova odredba precizira "*na teritoriji Federacije BiH*" umjesto samo "*u Federaciji*", što je formalno precizniji izraz.

Član 3.

Nova odredba uvodi riječ „djelimično usklađivanje“, što jasno ukazuje na to da je usklađivanje nepotpuno, odnosno da zakon usklađuje samo određene aspekte ili dijelove Direktive 2014/55/EU. Ova formulacija je preciznija i realističnija, jer često zakonski akti ne mogu u potpunosti uskladiti sva pravila direktiva, već samo one dijelove koji su relevantni ili primjenjivi. Pored toga, u zakon je uključena i Direktiva 2025/516, čime se proširuje obuhvat djelimičnog usklađivanja na dodatne pravne norme. Novi stav (2) jasno naglašava svrhu navođenja ovih direktiva u zakonu – to je praćenje i informiranje o preuzimanju pravne stečevine Evropske unije u zakonodavstvo Federacije BiH, čime se osigurava transparentnost i pravna sigurnost u procesu usklađivanja. Ovakav pristup je u skladu sa praksom usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH sa pravnom stečevinom EU, gdje se kroz jasno definirane instrumente i procedure postiže efikasno i transparentno usklađivanje propisa.

Član 4.

Nova odredba je opsežnija i detaljnija, uvodi više specifičnih termina i jasno razgraničava različite vrste poslovnih odnosa, što omogućava preciznije tumačenje i primjenu zakona u praksi.

Termin/pojam	Stara odredba	Nova odredba	Napomena/razlika
B2C, B2B, B2G	Nema	Definirano	Nova odredba uvodi i razdvaja vrste poslovnih odnosa (krajnji potrošač,

Termin/pojam	Stara odredba	Nova odredba	Napomena/razlika
			pravna lica, javni sektor)
Centralna platforma za fiskalizaciju (CPF)	Platforma koristi EFS za razmjenu podataka	Platforma koristi ESET za razmjenu podataka	Tehnička izmjena: EFS zamijenjen ESET-om
Elektronski fiskalni sistem (EFS) / ESET	Definirano kao softver/hardver za izdavanje računa	Nema definicije EFS; koristi se ESET (nije eksplicitno definiran ovdje)	Tehnička terminološka izmjena
Elektronski potpis	Definirano prema propisima BiH	Isto	Jezička preciznost
Fiskalizacija	Skup mjera i postupaka, izvještavanje Porezne uprave posredstvom EFS	Isto, ali izvještavanje posredstvom ESET-a	Terminološka izmjena
Fizičko lice	Građanin ili samostalni poduzetnik	Isto	Bez promjene
Globalni lokacijski broj (GLN)	Nema	Definirano	Novi pojam – identifikacija lokacija
Klijent	Nema	Definirano	Novi pojam – svako lice u transakciji
Lista posredničkih servisa	Nema	Definirano	Novi pojam
Lična imovina	Nema	Definirano	Novi pojam – razgraničenje

Termin/pojam	Stara odredba	Nova odredba	Napomena/razlika
			privatne i poslovne imovine
Mjesto obavljanja djelatnosti / Mjesto poslovanja	Opširno definirano, podtačke 1-5	Modernizirano, naziv promijenjen, podtačke 1-5	Jezička i terminološka dorada
Narudžbenica	Nema	Definirano	Novi pojam – dokument u ugostiteljstvu
Nerezident/Rezident	Definirano	Isto	Bez promjene
Obveznik fiskalizacije	Definirano	Isto	Bez promjene
Organizacija	Definirano	Isto	Bez promjene
Otpremnica	Nema	Definirano	Novi pojam – transportni dokument
Operator	Izdaje račune kroz EFS	Izdaje račune kroz ESET	Terminološka izmjena
Poslovna jedinica	Opširno definirano	Jezički dotjerano	Stilistička dorada
Pravno lice	Definirano	Isto	Bez promjene
Posrednički servis	Nema	Definirano	Novi pojam – društvo za e-fakture
Pristupna tačka	Nema	Definirano	Novi pojam – subjekt za razmjenu e-faktura

Termin/pojam	Stara odredba	Nova odredba	Napomena/razlika
Račun	Svaki papirni/elektronski dokument; znači e-faktura ili fiskalni račun, ovisno o kontekstu	Svaki papirni/elektronski dokument; ako nije naznačeno, uključuje i e-fakturu i fiskalni račun	Preciznije pojašnjenje
Sigurnosni broj računa (SBR)	Generiše ga sistem izdavaoca računa	Generiše ga ESET	Tehnička izmjena
Samostalni poduzetnik	Fizičko lice koje obavlja samostalnu djelatnost	Isto	Bez promjene
SMe-račun	Nema	Definirano	Novi pojam – aplikacija Porezne uprave
Transakcija	Poslovne promjene	Isto	Bez promjene
Verifikacioni broj računa (VBR)	Generiše ga CPF po pravilu nakon provjera	Generiše ga CPF na zahtjev Sigurnosnog modula po pravilu, nakon provjera	Tehnička izmjena
Rodna neutralnost i jednina/množina	Pojmovi se koriste neutralno, jednina uključuje množinu i obrnuto	Isto	Bez promjene

Član 5.

Član 5. izmijenjen je tako da preciznije definira pojam „poslovne transakcije“ upućivanjem na član 10. zakona, čime se uspostavlja jasna veza i referenca. U stavu (2) izraz „u trenutku kada se transakcija dogodi“ zamijenjen je sa „u trenutku nastanka transakcije“ radi veće semantičke i vremenske preciznosti. Također, precizirano je da obaveza izdavanja računa ne postoji u slučajevima koje zakon izričito propisuje, čime se smanjuje nejasnoća u tumačenju obveznika.

Član 6.

Član 6. izmijenjen je usklađivanjem referenci na članove zbog promjene numeracije. Termin „EFS“ zamijenjen je sa „ESET“, a obaveza izvještavanja proširena je sa „izdatih računa“ na izvještavanje „u skladu sa ovim zakonom“, što prati ukidanje pojma EFS. Obaveza fiskalizacije za organe uprave sada je vezana za transakcije definirane u članu 10, umjesto za „djelatnosti izvan osnovne djelatnosti“. Izbačena je odredba koja se odnosila na neregistrovana fizička lica koja ostvaruju prihode u Federaciji, čime ta kategorija nije više obuhvaćena fiskalizacijom. Uvedena je nova odredba prema kojoj Porezna uprava vodi Registar obveznika fiskalizacije, što poboljšava evidenciju i praćenje.

Član 7.

Član 7. izmijenjen je tako da se djelatnosti kockanja i klađenja više ne izuzimaju, čime se sužava krug izuzetih djelatnosti. Uveden je poseban popis subjekata koji su uslovno izuzeti za transakcije iz djelatnosti propisanih posebnim zakonima (npr. Centralna banka BiH, Komisija za vrijednosne papire, banke sa dozvolama itd.). Također, izuzeti su samostalni poduzetnici – obrtnici tradicionalnih zanata, kojima nije obavezno izvještavanje Poreznoj upravi putem ESET-a, radi olakšanja poslovanja. Precizirano je da subjekti iz određenih stavova koji obavljaju neizuzete djelatnosti moraju evidentirati svaku takvu transakciju putem ESET-a. Terminologija je usklađena sa novim pojmom ESET.

Član 8.

Dodat je novi član kojim se djelimično izuzima advokatska djelatnost od obaveze fiskalizacije. Tako su izuzete transakcije koje se odnose na zastupanje, dok ostale usluge koje advokati pružaju podliježu fiskalizaciji.

Član 9.

Dosadašnji član 8. postao je član 9. i izmijenjen je zamjenom termina „kupci ili budući kupci“ sa širim i preciznijim pojmom „klijenti ili potencijalni klijenti“. Ovlaštenja ministra su detaljnije propisana, uključujući način, rokove i oblik dostavljanja podataka, mogućnost zbirnog izvještavanja i tehničke specifičnosti, čime se povećava fleksibilnost sistema. Dodat je stav koji jasno propisuje da prodaja lične imovine fizičkih lica izvan redovne djelatnosti nije predmet fiskalizacije, čime se pojašnjava pravna norma.

Član 10.

Dosadašnji član 9. postao je član 10. i izmijenjen je zamjenom izraza „moment“ i „najranija“ sa stilistički jasnijim i pravno preciznijim „trenutak“ i „nastupi prva“. Također su ažurirane reference uslijed izmjena i dopuna zakona.

Član 11.

Dosadašnji član 10. postao je član 11. i izmijenjen je uvođenjem nove kategorije plaćanja koja obuhvata kombinaciju gotovinskih i bezgotovinskih sredstava, usklađujući zakon sa stvarnim načinima plaćanja. Uveden je pojam „na osnovu obligacionog odnosa“ radi preciznijeg definiranja pravnog osnova za bezgotovinska plaćanja. Riječ „novca“ zamijenjena je sa „gotovine“ radi terminološke preciznosti.

Član 12.

Dosadašnji član 11. postao je član 12. i izmijenjen je tako da se umjesto opće reference na „relevantni evropski standard“ navodi konkretan evropski standard EN 16931. Stav koji je objašnjavao da je to norma Evropskog komiteta za standardizaciju je uklonjen, jer je standard već jasno definiran u prethodnom stavu.

Član 13.

Dosadašnji član 12. postao je član 13. i izmijenjen je tako da tehničke specifikacije budu detaljnije i preciznije. Poseban naglasak je stavljen na identifikaciju e-fakture, uključujući uvođenje jedinstvenog identifikatora, te detalje o stavkama računa, poput šifre artikla i rednog broja. Uveden je GLN broj kao dodatni identifikator izdavaoca i mjesta poslovanja, što omogućava standardizaciju i lakšu elektronsku obradu podataka. Ukupna vrijednost računa sada se razdvaja na iznos bez PDV-a i iznos PDV-a, čime se povećava transparentnost i usklađenost sa poreznim propisima. Također, omogućeno je korištenje linka kao alternativu QR kodu, što olakšava pristup dodatnim informacijama putem digitalnih kanala.

Član 14.

Dosadašnji član 13. postao je član 14. i izmijenjen je radi preciznijeg definiranja pojmova autentičnosti i integriteta, što doprinosi većoj pravnoj sigurnosti. Izričito je navedeno da se elektronski certifikat i potpis koriste u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima, čime se osigurava pravna valjanost e-fakture. Također, e-faktura izdata i razmijenjena u skladu sa zakonom ima status vjerodostojne isprave, što olakšava njenu upotrebu u pravnim i poslovnim procesima. Terminološke izmjene uključuju zamjenu izraza „period čuvanja“ sa „rok čuvanja“ i „elektronski oblik“ sa „digitalni oblik“, usklađujući se sa savremenim standardima digitalnog poslovanja.

Član 15.

Dosadašnji član 14. postao je član 15. i terminološki je usklađen sa novim odredbama. Obuhvat subjekata ostaje isti, ali je sada jasno navedena teritorija Federacije BiH. Termin „primac“ zamijenio je raniji „kupac“, što je preciznije. Detaljnije su definirani načini davanja saglasnosti za prihvatanje e-fakture u slučajevima kada to nije obavezno, čime se povećava pravna sigurnost i transparentnost odnosa između izdavaoca i primaoca.

Član 16.

Dosadašnji član 15. postao je član 16. i nova odredba uvodi termin „B2G – Business to Government“ za transakcije sa javnim organima, čime se preciznije definira obuhvat subjekata. Jasno je propisano da su javni organi dužni prihvatiti e-fakturu, što ranije nije bilo eksplicitno navedeno.

Član 17.

Dosadašnji član 16. postao je član 17. i propisuje da se fiskalni računi odnose na sve račune koji ne ispunjavaju kriterije e-fakture (prema članu 13. stav 1). Time se jasnije razlikuju e-fakture od fiskalnih računa, a definicija fiskalnog računa je precizirana u skladu sa tehničkim i sadržajnim zahtjevima.

Član 18.

Dosadašnji član 17. postao je član 18. i uvodi detaljnije specifikacije stavki računa, kao što su redni broj, šifra i naziv artikla, što olakšava elektronsku obradu i kontrolu fiskalnih podataka. Uveden je GLN broj kao dodatni identifikator prodavca i mjesta poslovanja, usklađujući se sa međunarodnim standardima. Ukupne vrijednosti su razdvojene na iznos bez PDV-a i iznos PDV-a radi veće transparentnosti. Dodane su i stavke o drugim povećanjima ili odbicima (npr. naknade, rabati), što omogućava preciznije evidentiranje svih elemenata cijene.

Član 19.

Dodat je novi član 19. koji propisuje obavezu pravilnog i neprekidnog numeričkog označavanja fiskalnih računa, identifikaciju lokacije i fiskalnog uređaja, te uspostavu internih pravila za evidenciju. Ove mjere predstavljaju temelj za pouzdanu fiskalnu kontrolu i transparentnost poslovanja.

Član 20.

Dosadašnji član 18. postao je član 20. i izmijenjen je uslijed promjena u organizaciji zakona, pa se sada poziva na član 7. umjesto člana 4. Također, uvedene su terminološke izmjene poput „digitalno čitljiv format“ i „elektronska komunikacija“, usklađene sa savremenim standardima elektronske razmjene podataka.

Član 21.

Dosadašnji član 19. postao je član 21. i značajno proširuje izuzetke od obaveze izdavanja računa u specifičnim situacijama, uključujući plaćanje putarine, kladenje i usluge obračunate putem mjernih instrumenata (voda, energenti, telekomunikacije, upravljanje zgradama). Ovim se prepoznaju specifičnosti određenih djelatnosti i olakšava fiskalizacija u tim sektorima. Nova odredba naglašava mogućnost izdavanja računa u digitalnom formatu, što prati trend digitalizacije i smanjenja upotrebe papirnatih dokumenata. Termin „obveznik fiskalizacije“ zamijenio je raniji „prodavac“, čime je pojam širi i precizniji. Također, usklađena je terminologija u vezi sa izdavanjem računa od strane trećih lica i samofakturisanja.

Član 22.

Dosadašnji član 20. postao je član 22. i usklađen je terminološki i gramatički sa ostatkom zakona, bez značajnih promjena u suštini pravila.

Član 23.

Dosadašnji član 21. postao je član 23. i terminološki je usklađen zamjenom izraza „kupci“ sa „klijenti“, čime se obuhvata širi krug korisnika računa, uključujući ne samo krajnje kupce robe, već i korisnike usluga, što prati savremene poslovne prakse. Nova odredba uvodi mogućnost provjere računa putem linka na račun, pored postojećih načina (CPF i QR kod), čime se povećava tehnološka fleksibilnost i olakšava pristup informacijama. Također su usklađene reference na članove zakona zbog reorganizacije teksta.

Član 24.

Dodat je novi član 24. koji propisuje obavezu obveznika fiskalizacije da na vidnom mjestu u poslovnom prostoru ili na samouslužnom uređaju istakne jasnu i vidljivu obavijest koja informira klijente o njihovim pravima i obavezama vezanim za izdavanje fiskalnih računa.

Član 25.

Dosadašnji član 22. postao je član 25. i terminološki je usklađen korištenjem izraza „lice koje izdaje račune“ umjesto „obveznik fiskalizacije“, čime je termin jasniji i širi. Rok čuvanja računa preciziran je kao minimalni („najmanje“) i proširen je na teritoriju cijele Bosne i Hercegovine, što bolje odražava pravni okvir. Uvedeni su stroži sigurnosni zahtjevi za pristup podacima, uključujući obavezu korištenja „usluga oblaka“ koje moraju biti „zaštićene i osigurane“.

Član 26.

Dosadašnji član 23. postao je član 26. i precizira teritorijalni okvir čuvanja podataka, dodajući riječ „isključivo“ i puni naziv države, čime se jasno ističe obaveza čuvanja podataka unutar Federacije BiH zbog pravnih i sigurnosnih razloga. Tekst je stilistički unaprijeđen radi bolje razumljivosti, a uvedena je automatizacija arhiviranja podataka starijih od tri mjeseca na eksterni sistem, čime se povećava sigurnost i efikasnost čuvanja podataka te smanjuje rizik od grešaka.

Član 27.

Dosadašnji član 24. postao je član 27. i terminološki je usklađen zamjenom riječi „kupac“ sa „klijent“, čime se obuhvataju i drugi korisnici usluga, ne samo kupci roba. Izbačene su riječi „papirni“ i „fiskalni“, što sugerira da odredba obuhvata i elektronske račune.

Član 28.

Dosadašnji članci 25. i 26. su brisani. Dosadašnji član 27. postao je član 28. i uvodi pojam kreiranja SBR-a (Standardni Blok Računa) od strane ESET-a. Terminologija je pojednostavljena i usklađena sa ostatkom zakona. Proširene su funkcionalnosti ESET sistema za sektore hotelijerstva, ugostiteljstva i prijevoza, prilagođavajući se specifičnostima tih djelatnosti i omogućavajući veću fleksibilnost. Također je jasno naznačeno da se ESET može instalirati na različite uređaje, što prati tehnološki razvoj i mobilnost. Sigurnosni modul koristi se u skladu sa zakonskim funkcijama, radi usklađenosti sa sigurnosnim standardima.

Član 29.

Dosadašnji član 28. postao je član 29. i uvodi fleksibilniji pristup, dopuštajući da se dodatna izuzeća definiraju podzakonskim aktima, što olakšava prilagođavanje novim tehnologijama i okolnostima. Također je objedinjena regulativa za uređaje radi pojednostavljenja primjene, iako to može donekle smanjiti preciznost u pojedinim slučajevima.

Član 30.

Dosadašnji član 29. postao je član 30. i naglašava da je sigurnosni modul sastavni dio ESET sistema, što odražava integriraniju arhitekturu. Detaljnije su opisani digitalno potpisivanje i real-time komunikacija, što povećava sigurnost i efikasnost. Posebno je istaknuta važnost zaštite sigurnosnog modula, a precizirana je uloga Porezne uprave u obustavi rada modula. Odredba o regulaciji podzakonskim aktima je uklonjena.

Član 31.

Dosadašnji član 30. postao je član 31. i izmijenjen je samo u dijelu prilagođavanja naziva tehničkih i funkcionalnih karakteristika koje treba urediti.

Član 32.

Dosadašnji član 31. postao je član 32. i sužava fokus sa šireg pojma EFS (uključujući hardverske uređaje) isključivo na ESET, s jasnijom definicijom uloge proizvođača i zastupnika, fokusirajući se na softverska rješenja. Također regulira proceduru dodjeljivanja i oduzimanja statusa RPZ radi efikasnije i transparentne administracije.

Član 33.

Dosadašnji član 32. postao je član 33. i uvodi obavezu da sjedište RPZ bude registrovano najmanje pet godina, što osigurava stabilnost poslovanja. Kod stručnih uslova zaposlenih dodana je informatika kao obavezna oblast, uz postojeće elektrotehniku i mašinstvo. Uvedeni su novi standardi: ISO 37001 (antikorupcijski) i ISO 27001 (informaciona sigurnost). Zabranjeno je ponovno stjecanje statusa RPZ nakon oduzimanja, a Ministarstvo provodi redovne provjere radi očuvanja kvaliteta i integriteta sistema.

Član 34.

Dosadašnji član 33. postao je član 34. i uglavnom predstavlja usklađivanje i ažuriranje referenci u skladu sa izmjenama drugih članova. Prava i obaveze u vezi sa aktiviranjem garancije ostaju nepromijenjene.

Član 35.

Dosadašnji član 34. postao je član 35. i vrši terminološko usklađivanje sa nazivom sistema, bez suštinskih promjena, uz stilističko pojednostavljenje.

Član 36.

Dosadašnji član 35. postao je član 36. i uglavnom vrši terminološko usklađivanje. Uveden je novi zahtjev koji odražava tehničke potrebe za pouzdanom mrežnom infrastrukturom.

Član 37.

Dosadašnji član 36. postao je član 37. i izmijenjen je tako da sjedište servisa mora biti registrovano najmanje pet godina, radi povećanja stabilnosti i pouzdanosti. Nadležnost određivanja uslova prešla je sa „Stručnog odbora“ na „Ministarstvo“. Osnovne obaveze i prava servisa i obveznika su zadržane, uz terminološku usklađenost sa novim sistemom.

Član 38.

Dosadašnji član 37. postao je član 38. i usklađen je sa novim nazivom sistema, sa istim sadržajem evidencija.

Član 39.

Dosadašnji član 58. postao je član 39. i promijenjen je naziv u „Stručni odbor za fiskalne sisteme“. Ovlaštenja odbora su prilagođena novim normama, reference su ažurirane, a tekst stilistički pojednostavljen bez promjene sadržaja. Izmijenjeno je da odbor imenuje Ministar, a ne Vlada FBiH

Član 40.

Dodat je novi član 40. koji uređuje pravo obveznika fiskalizacije da iznajmljuju ESET uređaje. Trajanje pojedinačnog ugovora o iznajmljivanju ograničeno je na maksimalno 30 dana, a korisniku je zabranjeno ponovno iznajmljivanje istog uređaja u roku od šest mjeseci od isteka prethodnog

ugovora, čime se sprječavaju zloupotrebe. Ovlašteni servisi dužni su evidentirati svako iznajmljivanje u Registar iznajmljenih ESET-a radi praćenja i kontrole.

Član 41.

Dodat je novi član 41. koji definira privremena ili pokretna prodajna mjesta kao lokacije na kojima se roba ili usluge prodaju izvan stalnih objekata, bez trajne fizičke instalacije, karakterisane privremenim ili mobilnim radom.

Član 42.

Dodat je novi član 42. koji propisuje obavezu Porezne uprave da uspostavi Registar iznajmljenih ESET-a, u kojem se vode podaci o svim iznajmljenim uređajima. Podaci iz registra dostupni su ovlaštenim servisima radi efikasne kontrole, čime se povećava transparentnost i nadzor.

Član 43.

Uveden je novi član 43. koji propisuje obaveze ovlaštenog servisa prilikom iznajmljivanja ESET-a. Servis je dužan zaključiti pisani ugovor sa korisnikom, jasno definirajući uslove korištenja, trajanje i odgovornosti. Također, servis mora pružiti podršku i obuku korisniku za pravilno korištenje ESET-a. Servis je odgovoran za ispravnost i funkcionalnost uređaja prilikom predaje korisniku, te je obavezan prijaviti Poreznoj upravi svaku sumnju ili utvrđenu zloupotrebu tokom iznajmljivanja.

Član 44.

Novi član 44. uređuje prava ovlaštenog servisa u vezi sa iznajmljivanjem ESET-a. Servis ima pravo privremeno obustaviti korištenje uređaja u slučaju sumnje na zloupotrebu ili tehničku neispravnost, uz obavezno obavješćavanje korisnika i Porezne uprave. Ova mjera štiti integritet sistema i sprječava zloupotrebe.

Član 45.

Novi član 45. propisuje obaveze korisnika ESET-a prilikom iznajmljivanja. Korisnik mora koristiti uređaj isključivo u skladu sa ugovorom i uputstvima servisa i RPZ-a, omogućiti pristup servisu i Poreznoj upravi radi održavanja i kontrole, poštovati trajanje ugovora o iznajmljivanju, te ne produžavati korištenje bez novog ugovora niti koristiti uređaj suprotno zakonu. Ovim se osigurava poštivanje pravila i sprječavaju zloupotrebe.

Član 46.

Dosadašnji član 38. postao je član 46. i proširen je obuhvat funkcionalnosti platforme. Uvedene su dodatne vrste dokumenata poput narudžbenica i otpremnica, uključujući razmjenu poruka. Korisnicima su dostupne napredne mogućnosti: pregled fiskaliziranih računa i statusa, upravljanje ovlaštenjima, kontrola knjige prodaje i nabavke. Porezna uprava ima obavezu kontinuirano unapređivati i standardizirati CPF u skladu sa najvišim standardima zaštite podataka.

Član 47.

Novi član 47. definira ko i pod kojim uslovima može koristiti besplatnu aplikaciju SMe-račun, te uređuje prava i obaveze korisnika i pravni okvir za njeno korištenje.

Član 48.

Dosadašnji član 39. postao je član 48. i terminološki je usklađen zamjenom EFS sa ESET. Preciznije su definirane odgovornosti svih uključenih strana za funkcionalnost sistema, a proširena je evidencija korisnika radi bolje kontrole i praćenja. Ažurirane su reference na relevantne članove zakona radi pravne usklađenosti.

Član 49.

Dosadašnji član 40. postao je član 49. i predstavlja modernizaciju termina i referenci u skladu sa izmjenama zakona. Suštinski prava i obaveze u vezi sa registracijom servisa i pristupom informacijama ostaju nepromijenjeni, ali je tekst precizniji radi bolje pravne jasnoće.

Član 50.

Dosadašnji član 41. postao je član 50. i potvrđuje princip automatske registracije obveznika fiskalizacije. Usklađen je sa izmjenama u definiciji uslova i stilistički dorađen radi veće jasnoće, što doprinosi efikasnijoj primjeni zakonskih obaveza i suzbijanju sive ekonomije.

Član 51.

Dosadašnji član 42. postao je član 51. i produžava rok za dostavu podataka sa 24 na 48 sati, olakšavajući obveznicima pripremu i pravovremenu registraciju. Terminologija je usklađena sa savremenim sistemom ESET.

Član 52.

Dosadašnji član 42. postao je član 52. i također produžava rok za registraciju sa 24 na 48 sati, što olakšava administrativne procedure. Terminologija je usklađena sa ESET-om.

Član 53.

Dosadašnji član 44. postao je član 53. i produžava rok za registraciju operatera sa 24 na 48 sati, olakšavajući pripremu obveznika. Precizirane su i proširene obaveze obavještanja o promjenama, uključujući prestanak funkcije operatera, čime se povećava ažurnost podataka. Terminologija je usklađena sa ESET-om.

Član 54.

Novi član 54. uređuje registraciju drugih informacionih sistema koji komuniciraju sa ESET-om putem Centralne platforme za fiskalizaciju (CPF). Cilj je osigurati transparentnost i kontrolu svih IT sistema povezanih sa fiskalnim sistemom, povećavajući sigurnost i pouzdanost fiskalizacije. Registracija uključuje osnovne podatke o obvezniku, vrsti i serijskom broju sistema, datumu nabavke i prestanka rada. Obveznik mora pravovremeno obavještavati Poreznu upravu o izmjenama putem CPF-a, a Porezna uprava vodi evidenciju registrovanih sistema. Ministarstvo će detaljno urediti vrste sistema i relevantne podatke podzakonskim aktima.

Član 55.

Novi član 55. uređuje registraciju izdavaoca i primaoca e-faktura na CPF-u. Ovaj član uspostavlja pravni okvir i tehničke uslove za elektronsku razmjenu faktura, obavezujući subjekte na pravovremenu registraciju radi efikasne kontrole i nadzora fiskalnih tokova. Izdavaoci i primaoci dužni su se registrovati najkasnije 24 sata prije početka izdavanja, prihvatanja ili dostavljanja e-faktura putem CPF-a ili početka djelatnosti.

Član 56.

Novi član 56. uređuje registraciju posredničkih servisa u razmjeni e-faktura putem CPF-a. Svi posrednici moraju biti registrovani, tehnički usklađeni i transparentno evidentirani, čime se osigurava sigurnost i efikasnost sistema. Prije registracije posrednik mora testirati usklađenost pristupne tačke i dobiti potvrdu. Porezna uprava redovno objavljuje i ažurira listu registrovanih posredničkih servisa radi transparentnosti.

Član 57.

Dosadašnji član 45. sada preimenovan u član 57. terminološki je usklađen tako što se izraz „porezni obveznik“ zamjenjuje sa „obveznik fiskalizacije“. Sadržaj je ostao isti, ali je stilistički pojednostavljen radi bolje razumljivosti obaveza vezanih za knjigu prodaje i nabavke.

Član 58.

Dosadašnji član 46. sada član 58. koristi termine „obveznici fiskalizacije“ i „ESET“ umjesto „porezni obveznici“ i „EFS“. Nova odredba precizira tehničke zahtjeve za kvalitet veze, što je ključno za pouzdan rad sistema. Uvodi se obaveza pridržavanja odredbi članova 51. do 57. prije početka izdavanja računa, čime se osigurava efikasno i pouzdano funkcioniranje fiskalnog sistema u skladu sa modernim tehnološkim standardima.

Član 59.

Dosadašnji član 47. sada član 59. preimenovan je sa „Elektronski certifikat“ u „Infrastruktura javnih ključeva“. Nova odredba jasno navodi da Porezna uprava izdaje certifikat obvezniku fiskalizacije i propisuje obavezu korištenja tog certifikata. Pojam infrastrukture javnih ključeva širi je i obuhvata certifikate i njihovo upravljanje. Sigurnost ostaje prioritet, bez promjena u sadržaju.

Član 60.

Dosadašnji član 48. sada član 60. nema suštinskih promjena, već je samo preciznije formulisan.

Član 61.

Novi član 61. (dosadašnji član 49.) zamjenjuje izraze „račun“ i „formira VBR“ sa „fiskalni račun“ i „određuje VBR“. Preciznije se referira na član zakona koji definira elemente računa, čime se povećava jasnoća. Zadržava se princip da fiskalni račun može biti izdat tek nakon dobijanja VBR. Reference na članke koji uređuju izuzetke su ažurirane uslijed reorganizacije zakona.

Član 62.

Dosadašnji član 50. je ukinut, a uveden je novi član 62. koji uređuje postupak fiskalizacije. Obveznik fiskalizacije dostavlja e-fakturu Poreznoj upravi putem pristupne tačke koja provjerava ispravnost fakture. Ako su uslovi ispunjeni, Porezna uprava šalje potvrdu o uspješnoj fiskalizaciji; u suprotnom, šalje poruku o odbijanju. Tek nakon potvrde e-faktura se može dostaviti klijentu, čime je postupak fiskalizacije završen.

Član 63.

Novi član 63. uređuje zaprimanje e-faktura. Klijent prima e-fakturu putem pristupne tačke Porezne uprave, koja fakturu dostavlja istovremeno ili nakon što je obveznik dobio potvrdu o uspješnoj dostavi. Ove odredbe su ključne za regulaciju elektronske razmjene faktura.

Član 64.

Novi član 64. definira posrednički servis kao privredno društvo koje mora dobiti potvrdu o usklađenosti od Porezne uprave. Propisuje obavezu dostave dokumentacije prije testiranja usklađenosti, uključujući zaštitu ličnih podataka, važeći ISO/IEC 27001 certifikat, izjavu o opsegu usluga i garanciju da podaci neće biti izvezeni iz Federacije. Također, propisuje pravovremenu obnovu certifikata i mogućnost uklanjanja sa liste u slučaju nepoštivanja obaveza. Porezna uprava obavezna je obavijestiti obveznike o brisanju posredničkog servisa.

Član 65.

Novi član 65. utvrđuje odgovornost posredničkog servisa za softverska rješenja u razmjeni e-faktura. Naglašava da je ispravno izdavanje i zaprimanje e-faktura odgovornost obveznika fiskalizacije. Također propisuje da posrednički servis i korisnik (izdavalac ili primalac) moraju sklopiti ugovor kojim uređuju prava i obaveze.

Član 66.

Novi član 66. propisuje da pristupna tačka koja nije posrednički servis mora proći testiranje usklađenosti kod Porezne uprave. Takva pristupna tačka dobija potvrdu o usklađenosti, ali se ne objavljuje na javnoj listi registriranih posredničkih servisa.

Član 687.

Dosadašnji član 51. sada član 67. ukida prethodne izuzetke za određene obveznike, čime nova pravila obuhvataju sve obveznike fiskalizacije. Stari zahtjevi za podatke iz članova 12. i 17. zamijenjeni su zahtjevima iz članova 14. i 19. Također, uvodi se obaveza da fiskalni račun sadrži SBR (serijski broj računa), što ranije nije bilo eksplicitno propisano.

Član 68.

Dosadašnji član 52. sada član 68. koristi termin „ESET“ umjesto „EFS“. Rok za uspostavljanje rada skraćen je sa 5 na 2 dana, što odražava tehnološki napredak i brži povratak u elektronski režim rada. Termin „primaocu računa“ zamijenio je „primaocu e-fakture“, čime se omogućava dostava računa i u papirnom ili drugim oblicima. Također, termin „klijent“ zamjenjuje „kupac“ radi usklađenosti sa novim zakonskim tekstom.

Član 69.

Dosadašnji član 53. sada član 69. prilagođen je novom terminu „ESET“. Uvodi fleksibilniji način dostave fiskalnih računa Poreznoj upravi, dok osnovne obaveze ostaju nepromijenjene.

Član 70.

Dosadašnji član 54. sada član 70. usklađen je sa novim terminima i sistemom fiskalizacije. Preciznije je definirana svrha potvrde (uspostavljanje veze), dok su rokovi i obaveze obveznika ostali isti.

Član 71.

Dosadašnji član 55. sada član 71. donosi stilističke i terminološke izmjene radi veće pravne jasnoće, dok su obaveze u vezi fiskalizacije korektivnih računa ostale nepromijenjene

Član 72.

Dosadašnji član 56. sada član 72. precizira rok za prijavu uplata na 24 sata (umjesto „odmah“), uvodi terminološke izmjene („klijent“ umjesto „kupac“, „organizacijski dijelovi banaka“ umjesto „banke“), te detaljnije opisuje postupke u slučaju greške, uključujući obavezu obavještanja klijenta u roku od 24 sata. Ostali principi i obaveze ostaju nepromijenjeni.

Član 73.

Novi član koji propisuje tehničke i funkcionalne karakteristike sistema koje banke koriste za dostavu podataka Poreznoj upravi.

Član 74.

Dosadašnji član 57. sada član 74. unosi pravnu preciznost u nadležnosti inspekcijskih tijela. Federalna uprava za inspekcijske poslove djeluje u izuzetnim slučajevima, dok Porezna uprava ostaje glavni inspekcijski organ, čime se poboljšava organizacija nadzora.

Član 75.

Dosadašnji član 59. sada član 75. koristi termin „ESET“ umjesto „EFS“ i stilistički je jasniji. Naglašava da je provjera usklađenosti sastavni dio nadzora.

Član 76.

Dosadašnji član 60. sada član 76. zamjenjuje termin „EFS“ sa „ESET“ i koristi izraz „bilo koji oblik reklame“ umjesto „bilo koji vid reklame“. Zabrana oglašavanja ostaje ista, ali je terminološki usklađena.

Član 77.

Dosadašnji član 61. sada član 77. zamjenjuje „sistem za izdavanje računa“ sa „ESET“ i precizira „stavljanje u promet“ umjesto „puštanje u promet“. Suština zabrane ostaje nepromijenjena.

Član 78.

Dosadašnji član 62. sada član 78. detaljnije uređuje zaštitu ličnih podataka, proširujući subjekte obrade i navodeći faze obrade podataka (prikupljanje, prijem, slanje, čuvanje, obrada). Naglašava se primjena propisa o zaštiti ličnih podataka radi veće pravne sigurnosti.

Član 79.

Dosadašnji član 63. sada član 79. proširuje zabranu na korištenje neodobrenih informacionih sistema za izdavanje računa, ne samo neposjedovanje ESET-a. Terminologija je usklađena sa novim nazivom sistema.

Član 80.

Dosadašnji član 64. sada član 80. proširuje obavezu fiskalizacije na račune, otpremnice i narudžbenice, čime se pojačava kontrola. Terminologija je usklađena sa ESET-om.

Član 81.

Novi član koji uvodi sankcije za neprijavljivanje iznajmljenog ESET-a, čime se pojačava kontrola nad korištenjem fiskalnih sistema.

Član 82.

Dosadašnji član 65. sada član 82. uvodi diskreciju Poreznoj upravi u izricanju mjera zabrane, usklađujući se sa novim članom za zabrane (član 80).

Član 83.

Dosadašnji član 66. sada član 83. detaljnije definira teške prekršaje, uključujući nove obaveze poput izdavanja otpremnica, narudžbenica, obavezu internet veze i pravila za off-line mod.

Član 84.

Dosadašnji član 67. sada član 84. detaljnije navodi vrste lakših prekršaja, uključujući registraciju informacionih sistema i posredničkih servisa, te ažuriranje knjiga prodaje i nabavke. Kazne ostaju iste.

Član 85.

Dosadašnji član 68. sada član 85. zamjenjuje termin „kupac“ sa „klijent“ i ažurira referencu člana, što odražava izmjene u terminologiji i preciznije definiranje subjekata. Kazne ostaju iste.

Član 86.

Dosadašnji član 69. sada član 86. uvodi jasne rokove za usklađivanje poslovanja, razdvajajući B2C i B2B/B2G transakcije, te naglašava obavezu uspostave komunikacije s Poreznom upravom u skladu s tim rokovima.

Član 87.

Novi član koji uređuje prijelazni period za korištenje starih fiskalnih sistema. Omogućava postepenu tranziciju sa starih na nove sisteme, uz uslove tehničke ispravnosti, te propisuje obaveze za nove obveznike i servise u tom periodu.

Član 88.

Dosadašnji član 70. sada član 88. sadrži iste odredbe, ali je tekstualno preciznije formulisan.

Član 89.

Dosadašnji član 71. sada član 89. uvodi prijelazni period između stupanja na snagu i početka primjene zakona. U tom periodu primjenjuje se stari zakon, a zabranjeno je stavljanje u promet fiskalnih sistema po starim propisima, što ranije nije bilo eksplicitno navedeno.

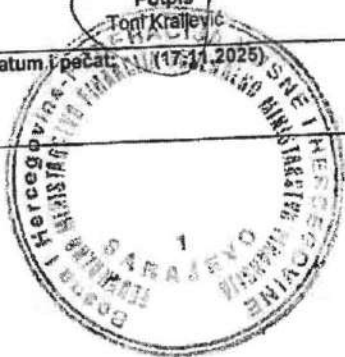
Član 90.

Dosadašnji član 72. sada član 90. jasno razdvaja stupanje na snagu i početak primjene zakona, uvodeći rok do 18 mjeseci za početak primjene. Naglašava potrebu donošenja podzakonskih akata i uspostave tehničkih i administrativnih kapaciteta prije početka primjene.

Obrazac i upute za popunjavanje izjave o usklađenosti

IZJAVA O USKLAĐENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije	Federalno ministarstvo finansija – Federalno ministarstvo financija
	Naziv organizacione jedinice	Sektor za poreznu politiku, javne prihode i igre na sreću
2. Naziv propisa		Nacrt Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH Draft Law on fiscalization of transactions in Federation of Bosnia and Herzegovina
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Sporazum ne sadrži odredbe koje se odnose na normativni sadržaj nacrtu Zakona;
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	
3.3.	Razlozi za djelomično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
4. Veza propisa sa Programom integrisanja (PI)		
4.1.	PI za razdoblje	
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	
4.3.	Rok za donošenje propisa	
4.4.	Napomena	
5. Usklađenost propisa s pravnom tačevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	Ugovor o funkcioniranju Europske unije (pročišćeni tekst 2016.); Dio treći Politike i unutarnje djelovanje Unije; Glava VII. Zajednička pravila o konkurenciji, oporezivanju i usklađivanju prava; Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version 2016); Part Three Union Policies and Internal Actions; Title VII Common rules on competition, taxation and approximation of laws "neprenosivo" - odredba primarnih izvora prava EU ne uspostavlja obvezu usklađivanja.
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	DIREKTIVA 2014/55/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (Sl. L 133, 06.05.2014) Directive 2014/55/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on electronic invoicing in public procurement (OJ. L 133, 06.05.2014) CELEX 32014L0055 DIREKTIVA VIJEĆA (EU) 2025/516 od 11. mart 2025. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba (Sl. L 2025/516, 25.3.2025) COUNCIL DIRECTIVE (EU) 2025/516 of 11 March 2025 amending Directive 2006/112/EC as regards VAT rules for the digital age (OJ. L 2025/516, 25.3.2025) CELEX 32025L0516
5.3.	Stupanj usklađenosti sa sekundarnim izvorima prava	"djelimično usklađeno" (D)
5.4.	Razlozi za djelomičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok predviđen Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju istekao je 1. juna 2021. godine. Iako su direktive kojima se vrši usklađivanje prvenstveno usmjerene na regulisanje javnih nabavki i PDV obaveza, Zakon o fiskalizaciji transakcija ima širi fokus, što je otežalo potpuno usklađivanje. Ostali tehnički uslovi i elementi e-računa i fiskalnih računa biće detaljno uređeni podzakonskim aktima koji će biti donijeti u roku od 180 dana od stupanja na snagu ovog zakona. Neke odredbe Direktiva su djelimično ili kvantitativno proširene, uključujući veći broj obaveznih elemenata e-računa, dok će određene definicije i tehnički elementi također biti usklađeni kroz podzakonske akte. Pored toga, obaveza obračuna PDV-a je u nadležnosti državnog nivoa, što dodatno utiče na rokove za potpuno usklađivanje Zakona.
5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	Rok predviđen Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane, je istekao. Potpuno usklađivanje nije izvršeno usljed nedostatka ekonomskog i društveno - političkog konsenzusa za donošenje propisa kojim bi se uvelo tzv. izdavanje elektronskih računa na državnom nivou. Određeni članovi koji se odnose na struktiranje e-aktura uskladit će se donošenjem podzakonskim aktima koji će biti donijeti u roku od 180 dana od stupanja na snagu ovog zakona. Krajnji rok za potpuno usklađivanja bit će najdalje do pristupanje EU odnosno do preuzimanja Direktive 2009/81/EZ u BiH zakonodavstvo kao i određivanje obaveze obračuna PDV, a što je pitanje propisa na državnom nivou odredit će rok za usklađivanje ovog zakona.
5.6.	Ostali izvori prava EU	

6. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatirati	
7. Da li je osiguran prijevod pravnih izvora na službene jezike u uporabi u Federaciji Bosne i Hercegovine	DA)
8. Da li je propis preveden na engleski jezik?	NE)
Ovlašteno lice obrađivača odnosno predlagatelj Potpis Toni Kraljević	Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije Potpis Zeljko Siladić
Datum i pečat: (17.11.2025)	Datum i pečat:) 18-11-2025

KONTROLNA IZJAVA O PROVEDENOJ PROCJENI UTJECAJA PROPISA

Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa		
Naziv prednacrt/nacrta zakona	Nacrt zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH	
Datum	18.11.2025. godine	
Kontrolno područje	DA	Obrazloženje Ureda
AKTIVNOST		
Naziv prednacrt/nacrta zakona je naveden i razumljiv	DA	
Naveden je naziv i kontakti obrađivača	DA	
Naveden je datum	DA	
DEFINIRANJE PROBLEMA		
Problem je jasno i sažeto objašnjen	DA	
Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
Očekivani rezultati su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
KONZULTACIJE		
Zainteresirane strane su jasno definirane		
Proces konzultacija je jasno i sažeto objašnjen		
PREDLOŽENA RJEŠENJA		
Predložena su normativna i nenormativna rješenja	DA	
Definirani su rizici predloženog rješenja	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na proračun	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na gospodarstvo, društvo, okoliš, te održivi razvoj i zdravlje ljudi	DA	
Definiran je način primjene i usuglašenost s ostalim propisima	DA	
Definirano je prijelazno razdoblje	DA	
PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI	DA	

URED VLADE FBiH ZA ZAKONODAVSTVO I USKLADENOST
SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE
Željko Siladi, direktor Ureda
Datum i pečat: 18.11.2025. godine

OVLAŠTENA OSOBA

Re. J. J. J.

Obrazac A. TABELA USKLAĐENOSTI ZA JEDAN PROPIS

Datum izrade:		17.11.2025.godine			
CELEX broj: 32014L0055		Naziv propisa Federacije Bosne i Hercegovine Nacrt Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH			
Naziv propisa Europske unije: DIREKTIVA 2014/55/EU Europskog Parlamanta i Vijeća od 16. travnja 2014. o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (Sl. L 133, 06.05.2014) Directive 2014/55/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on electronic invoicing in public procurement (OJ. L 133, 06.05.2014)		Draft Law on fiscalization of transactions in Federation of Bosnia and Herzegovina			
1	2	3	4	5	6
Član	Tekst	Član	Tekst	Usklađenost	Napomene
1.	Član 1. Područje primjene Ova se Direktiva primjenjuje na elektroničke račune koji su izdani po izvršenju ugovora na koje se primjenjuju Direktiva 2009/81/EZ, Direktiva 2014/23/EU, Direktiva 2014/24/EU ili Direktiva 2014/25/EU. Ova se Direktiva ne primjenjuje na elektroničke račune izdane po izvršenju ugovora koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/81/EZ ako su nabava i izvršenje ugovora proglašeni tajnima ili moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa zakonima i drugim propisima koji su na snazi u državi članici te pod uvjetom da je država članica utvrdila da ključni interesi ne mogu biti zajamčeni manje drastičnim mjerama	16.	Član 16. (E-fakture u transakcijama sa javnim organima) (1) Računi u transakcijama sa javnim organima (eng. B2G – Business to Government) izdaju se, šalju i prihvataju kao e-fakture. (2) Obaveza izdavanja e-fakture iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na račune izdate za ugovore koji se sklapaju u oblasti odbrane i sigurnosti, kao rezultat izvršenja ugovora o javnoj nabavci, u slučajevima kada su nabavka i izvršenje ugovora proglašeni tajnim ili moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa važećim propisima, pod uslovom da ključni interesi ne mogu biti zaštićeni manje strožim mjerama. (3) Javni organi dužni su prihvatiti e-fakturu.	"djelimično usklađeno" (D)	Predmetna odredba Direktive preuzima se djelimično i to u stavu (2) Nacrta Zakona o fiskalizaciji transakcija u FBiH, na načine da se propisuje izuzetak za primjenu e-fakture za javne organe iz područja odbrane i sigurnosti, kao području za koje se mora osigurati tajnost i viši sigurnosni nivo zaštite podataka. Direktiva 2009/81/EZ nije preuzeta u

				BIH zakonodavstvo, te će se izvrši potpuno usklađivanje ovo zakona, nakon transponiranja ove direktive u druge zakone. Rok predviđen Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane, je istekao. Potpuno usklađivanje nije izvršeno usljed nedostatka ekonomskog i društveno - političkog konsenzusa za donošenje propisa kojim bi se uvelo tzv. izdavanje elektronskih računa. S druge strane, jedan o ključnih faktora zbog kojih usklađivanje nije u potpunosti izvršeno jeste činjenica da predmetne direktiva prioritarno reguliše područje javnih
--	--	--	--	---

					nabavki, i PDV obaveza dok je predmet zakona fiskalizacija transakcija, uključujući i fiskalizaciju prilikom poslovanja u oblasti javnih nabavki. Osim navedenog, jedan od razloga je i nedostatak finansijskih sredstava koje bi potpuno usklađivanje zahtjevalo, te kadrovskih kapaciteta informatičke i tehničke struke i u javnim organima i privatnim poduzećima, što je značajno uticalo na izlazak iz okvira predviđenog roka.
2.	Član 2. Definicije Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije: 1. „elektronički račun“ znači račun koji je izdan, prosljeđen i zaprimljen u strukturiranom elektroničkom obliku koji omogućuje njegovu automatsku i elektroničku obradu; 2. „osnovni elementi elektroničkog računa“ znači niz ključnih podatkovnih elemenata koje elektronički račun mora sadržavati kako bi se omogućila prekogranična interoperabilnost, uključujući potrebne informacije kako bi se zajamčila sukladnost sa zakonom; 3. „semantički podatkovni model“ znači strukturirani i logički uzajamno povezan niz pojmova i njihovih značenja koji definiraju osnovne elemente elektroničkog računa; 4. „sintaksa“ znači strojno čitljiv jezik ili narječje koji se upotrebljavaju za prikazivanje podatkovnih elemenata sadržanih u elektroničkom računu;	12.	Član 12. (Elektronska faktura) (1) Elektronska faktura (u daljem tekstu: e-faktura) je račun koji se izdaje i prima u strukturiranom elektronskom formatu, a koji omogućava njegovu automatsku i elektronsku obradu. (2) Strukturirani elektronski format e-fakture mora biti u skladu s evropskim standardom EN 16931, kojim se definišu tehničke specifikacije sadržaja i formata elektronskih faktura.	"djelimično usklađeno" (D)	Članom 12. stav (1) Nacrta Zakona, iz definicija propisanih Direktivom, preuzeta je u cjelosti definicija elektroničkog računa, a u cilju standardizacije njegove forme u prometu sa inostranim licima.

	5. „sintaktička pravila“ znači smjernice o tome kako bi semantički podatkovni model za elektronički račun mogao biti zastupljen u različitim sintaksama; 6. „javni naručitelji“ znači javni naručitelji kako su definirani u članku 1. točki 17. Direktive 2009/81/EZ, članku 6. stavku 1. Direktive 2014/23/EU i članku 2. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/24/EU; 7. „decentralizirani javni naručitelji“ znači decentralizirani javni naručitelji kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki 3. Direktive 2014/24/EU; 8. „središnje tijelo za javnu nabavu“ znači središnje tijelo za javnu nabavu kako su definirana u članku 2. stavku 1. točki 16. Direktive 2014/24/EU; 9. „naručitelji“ znači naručitelji kako su definirani u članku 1. točki 17. Direktive 2009/81/EC, članku 7. stavcima 1. i 2. Direktive 2014/23/EU i članku 4. stavku 1. Direktive 2014/25/EU; 10. „međunarodna norma“ znači međunarodna norma kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) br. 1025/2012. 11. „europska norma“ znači europska norma kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) br. 1025/2012.				Ostale definicije (3. 4.5) bit će preuzeti u podzakonskim aktima ovog zakona, u roku od 180 dana od donošenja zakona. Preostale definicije koje se pozivaju na Direktive 2014/24/EU, nisu predmet ovog zakona.
3.	Član 3. Uspostava europske norme 1. Komisija zahtijeva od odgovarajuće europske organizacije za normizaciju sastavljanje nacrtu europske norme za semantički podatkovni model osnovnih elemenata elektroničkog računa („europska norma o elektroničkom izdavanju računa”). Komisija zahtijeva da europska norma za elektroničko izdavanje računa bude usklađena barem sa sljedećim kriterijima: - tehnološki je neutralna; - usklađena je s odgovarajućim međunarodnim normama o elektroničkom izdavanju računa; - uzima u obzir potrebu za zaštitom osobnih podataka u skladu s Direktivom 95/46/EZ, pristup „zaštita podataka pomoću tehnike” te načela - proporcionalnosti, smanjenja količine podataka te ograničenje svrhe; - usklađena je s relevantnim odredbama Direktive 2006/112/EZ; - omogućuje uspostavu sustava za elektroničko izdavanje računa koji su praktični, jednostavni za korištenje, fleksibilni i isplativi;			"neprenosivo" (NEP)	

	- uzima u obzir posebne potrebe malih i srednjih poduzeća, kao i potrebe decentraliziranih javnih naručitelja i naručitelja; - prikladna je za upotrebu u poslovnim transakcijama među poduzećima. Komisija zahtijeva da odgovarajuća europska organizacija za normizaciju dostavi popis s ograničenim brojem sintaksi koje su u skladu s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa, odgovarajuća sintaktička pravila i smjernice za interoperabilnost pri prijenosu kako bi se olakšala upotreba takve norme. Zahtjevi se usvajaju u skladu s postupkom utvrđenim u članku 10. stavcima od 1. do 5. Uredbe (EU) br. 1025/2012. Norma se ispituje s obzirom na njezinu praktičnu primjenu od strane krajnjeg korisnika u sklopu aktivnosti razvijanja norme od strane relevantne europske organizacije za normizaciju te u roku određenom u stavku 2. Komisija zadržava punu odgovornost za ispitivanje te osigurava da se tijekom ispitivanja posebno obrati pozornost na poštovanje kriterija praktičnosti, jednostavnosti upotrebe i mogućih troškova provedbe u skladu sa stavkom 1. drugim podstavkom. Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o ishodu ispitivanja. 2. Ako europska norma o elektroničkom izdavanju računa, sastavljena u skladu sa zahtjevom iz stavka 1., udovoljava zahtjevima koji su u tom stavku navedeni te ako je dovršena faza ispitivanja u skladu sa stavkom 1. petim podstavkom, Komisija objavljuje upućivanje na takvu normu u <i>Službenom listu Europske unije</i>, zajedno s popisom ograničenog broja sintaksi sastavljenim u skladu sa zahtjevom iz stavka 1. Ta objava se dovršava do 27. svibnja 2017.				
4.	Član 4. Službeni prigovori na europsku normu 1. Ako država članica ili Europski parlament smatraju da europska norma o elektroničkom izdavanju računa i popis sintaksi ne udovoljavaju u potpunosti zahtjevima iz članka 3. stavka 1., oni o tome obavješćuju Komisiju, uz detaljno objašnjenje, a Komisija odlučuje: (a) o objavljivanju, neobjavljivanju ili objavljivanju uz ograničenja upućivanja na dotičnu europsku normu o elektroničkom izdavanju računa te popis sintaksi u <i>Službenom listu Europske unije</i>; (b) o zadržavanju, zadržavanju uz ograničenja upućivanja na dotičnu europsku normu o elektroničkom izdavanju računa i popis sintaksi u <i>Službenom listu Europske unije</i> ili njihovu povlačenju iz njega. 2. Komisija na svojoj internetskoj stranici objavljuje informacije o europskoj normi o elektroničkom izdavanju računa te popis sintaksi o kojima je donesena odluka iz stavka 1.			"neprenosivo" (NEP)	

	3. Komisija obavješćuje dotičnu europsku organizaciju za normizaciju o odluci iz stavka 1. te, prema potrebi, zahtijeva reviziju dotične europske norme o elektroničkom izdavanju računa ili popisa sintaksi. 4. Odluke iz ovog članka stavka 1. točke (a) i točke (b) donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 10. stavka 2.				
5.	Član 5. Održavanje i daljnji razvoj europske norme i popisa sintaksi 1. Kako bi se u obzir uzela tehnološka dostignuća i zajamčila potpuna i trajna interoperabilnost elektroničkog izdavanja računa u javnoj nabavi, Komisija može: (a) ažurirati ili revidirati europsku normu o elektroničkom izdavanju računa; (b) ažurirati ili revidirati popis sintaksi koji je Komisija objavila u <i>Službenom listu Europske unije</i>. 2. Ako Komisija odluči poduzeti aktivnosti iz stavka 1. točke (a), dužna je uputiti zahtjev relevantnoj europskoj organizaciji za normizaciju. Taj se zahtjev upućuje u skladu s postupkom iz članka 3. stavka 1. bez primjene rokova predviđenih u njemu. 3. Članak 4. primjenjuje se na sva ažuriranja ili revizije provedene u skladu sa stavkom 1. točkom (a). 4. Ako Komisija odluči poduzeti aktivnosti iz stavka 1. točke (b), ona ih poduzima u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 10. stavka 2. ili upućivanjem zahtjeva relevantnoj europskoj organizaciji za normizaciju. Takav se zahtjev upućuje u skladu s postupkom iz članka 3. stavka 1. bez primjene rokova predviđenih u njemu.			"neprenosivo" (NEP)	
6.	Član 6. Osnovni elementi elektroničkog računa Osnovni elementi elektroničkog računa jesu, između ostalog: (a) oznake procesa i računa; (b) razdoblje koje račun obuhvaća; (c) podaci o prodavatelju; (d) podaci o kupcu; (e) podaci o primatelju plaćanja; (f) podaci o poreznom predstavniku prodavatelja; (g) upućivanje na ugovor; (h) detalji o isporuci; (i) upute za plaćanje; (j) podaci o naknadama ili davanjima; (k) podaci o stavkama na računu; (l) ukupni iznos računa; (m) raščlanjeni prikaz PDV-a.	13.	Član 13. (Sadržaj e-fakture) (1) Izdata e-faktura sadrži najmanje sljedeće podatke: a) vrsta e-fakture; b) datum, mjesto i vrijeme izdavanja e-fakture; c) tip transakcije; d) broj računa ili jedinstveni identifikator e-fakture; e) identifikacioni broj poreznog obveznika (Skracénica: PJIB); f) PDV identifikacioni broj; g) naziv firme ili ime i prezime izdavaoca; h) adresa izdavaoca ili GLN broj; i) ime i prezime, naziv firme i adresa klijenta, pod uslovom da je klijent: 1) obveznik poreza na dobit ili PDV-a; 2) pravno lice; 3) fizičko lice koje kupuje ličnu imovinu pojedinačne vrijednosti iznad 10.000 KM; ili	„djelimično usklađeno” (D)	Odredba Direktive koja propisuje elemente elektroničkog računa, sadržajno u cjelosti je inkorporirana u član 13. Nacrta Zakona, ali je ista proširena kvantitativno (većim brojem obaveznih elemenata), te kvalitativno dodatnim pojašnjenjem obaveza

			4) zahtijeva da se njegovi podaci upišu na e-fakturu; j) kod operatera; k) kod mjesta poslovanja ili GLN; l) datum ili period u kojem je izvršena transakcija, ako se razlikuje od datuma izdavanja e-fakture; m) redni broj, šifra artikla, naziv artikla, količina, cijena po jedinici i ukupan iznos po stavci; n) PDV stopa; o) ukupan iznos PDV-a; p) ukupna vrijednost bez PDV-a; r) druga primijenjena povećanja ili odbici, uključujući naknade, plaćanja ili rabate, ako su primjenjivi; s) ukupan iznos koji treba platiti; t) instrukcija za plaćanje, uključujući način plaćanja (gotovina, platna kartica, vaučer, bankovni obračun i drugi načini), valutu i rok plaćanja, ukoliko plaćanje nije izvršeno u trenutku izdavanja e-fakture; u) SBR; v) Brojevi bankovnog računa ili brojevi virtualnih računa dobavljača ili bilo koja druga identifikacijska oznaka kojom se nedvosmisleno identificiraju računi dobavljača, na koje primatelji računa mogu platiti taj račun z) QR kod ili link koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar. (2) U slučaju korektivne e-fakture iz člana 71. ovog zakona, e-faktura sadrži i redni broj koji identificira ispravljenu e-fakturu. (3) U slučaju da se fiskalni račun izdaje na osnovu otpremnice, isti mora sadržavati broj i datum otpremnice. (4) Ukoliko je klijent fizičko lice nerezident, na e-fakturi se upisuju njegovo ime i prezime te adresa na koju se roba šalje. (5) Kada klijent ispostavlja e-fakturu u skladu sa članom 22. ovog zakona, na ispostavljenoj e-fakturi mora biti naznačeno „SAMOFAKTURISANJE“. U tom slučaju obavezno je na e-fakturi navesti podatke sa jedinstvenim identifikacionim brojem, nazivom firme ili imenom i prezimenom, te adresom prodavca.	izdavaocu e-fakture. Ostali elementi e-računa bit će uređivani podzakonskim aktima ovog zakona, u roku od 180 dana od donošenja zakona.
--	--	--	---	---

			(6) Pored obaveznih elemenata iz stava (1) ovog člana, izdavaoci e-fakture mogu unijeti i druge podatke prema svojim potrebama, kao što su: a) podaci o primaocu plaćanja; b) podaci o poreznom zastupniku prodavca, ako postoji; c) referenca ugovora; d) podaci o isporuci. (7) Izdavaoci e-fakture dužni su da daju tačne i potpune podatke.		
7.	Član 7. Primitak i obrada elektroničkih računa Države članice osiguravaju da javni naručitelji i naručitelji primaju i obrađuju elektroničke račune koji su u skladu s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa čije je upućivanje objavljeno u skladu s člankom 3. stavkom 2. te s bilo kojom od sintaksi navedenih na popisu objavljenom u skladu s člankom 3. stavkom 2.	12. 16.	Član 12. (Elektronska faktura) (1) Elektronska faktura (u daljem tekstu: e-faktura) je račun koji se izdaje i prima u strukturiranom elektronskom formatu, a koji omogućava njegovu automatsku i elektronsku obradu. (2) Strukturirani elektronski format e-fakture mora biti u skladu s evropskim standardom EN 16931, kojim se definišu tehničke specifikacije sadržaja i formata elektronskih faktura. Član 16. (E-fakture u transakcijama sa javnim organima) (1) Računi u transakcijama sa javnim organima (eng. B2G – Business to Government) izdaju se, šalju i prihvataju kao e-fakture. (2) Obaveza izdavanja e-fakture iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na račune izdate za ugovore koji se sklapaju u oblasti odbrane i sigurnosti, kao rezultat izvršenja ugovora o javnoj nabavci, u slučajevima kada su nabavka i izvršenje ugovora proglašeni tajnim ili moraju uključivati posebne sigurnosne mjere u skladu sa važećim propisima, pod uslovom da ključni interesi ne mogu biti zaštićeni manje strožim mjerama. (3) Javni organi dužni su prihvatiti e-fakturu.	„djelimično usklađeno“ (D)	Odredba člana 7. Direktive, transponirana je putem dva člana Nacrta Zakona, i to čl. 12., stav (2) koji propisuju da strukturirani format e-fakture mora biti usklađen sa europskim standardom EN 16931, te čl. 16. st. (1), kojim se uvodi obaveza javnih organa da izdaju, šalju i prihvataju e-fakture.
8.	Član 8. Zaštita podataka			„neprenosivo“ (NEP)	

	1. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje primjenjivo pravo Unije i nacionalno pravo o zaštiti podataka. 2. Podložno bilo kojim suprotnim odredbama u pravu Unije ili nacionalnom pravu te ne dovodeći u pitanje izuzeća i ograničenja iz članka 13. Direktive 95/46/EZ, osobni podaci prikupljeni u svrhu elektroničkog izdavanja računa mogu se koristiti isključivo u tu svrhu ili za potrebe koje su u skladu s njom. 3. Ne dovodeći u pitanje izuzeća i ograničenja iz članka 13. Direktive 95/46/EZ, države članice osiguravaju da su aktivnosti objavljivanja, u svrhu transparentnosti i odgovornosti, osobnih podataka prikupljenih u vezi s elektroničkim izdavanjem računa u skladu s potrebama takvog objavljivanja te s načelom zaštite privatnosti.				
9.	Član 9. Korištenje elektroničkih računa za potrebe PDV-a Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe Direktive 2006/112/EZ.			"neprenosivo" (NEP)	
10.	Član 10. Postupak odbora 1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011. 2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.			"neprenosivo" (NEP)	
11.	Član 11. Prijenos 1. Države članice donose, objavljuju i primjenjuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 27. studenog 2018. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba. 2. Odstupajući od stavka 1., ne kasnije od 18 mjeseci nakon objave upućivanja na europsku normu o elektroničkom izdavanju računa u <i>Službenom listu Europske unije</i>, države članice donose, objavljuju i primjenjuju odredbe potrebne za poštovanje obveze iz članka 7. o primanju i obradi elektroničkih računa. Države članice mogu odgoditi primjenu iz prvog podstavka s obzirom na svoje decentralizirane javne naručitelje i naručitelje do najkasnije 30 mjeseci nakon objave upućivanja na europsku normu o elektroničkom izdavanju računa u <i>Službenom listu Europske unije</i>. Nakon objave upućivanja na europsku normu o elektroničkom izdavanju računa, Komisija u <i>Službenom listu Europske unije</i> objavljuje konačni rok za stavljanje na snagu mjera iz prvog podstavka. 3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području koje obuhvaća ova Direktiva.			"neprenosivo" (NEP)	

12.	Član 12. Preispitivanje Komisija preispituje učinke ove Direktive na unutarnje tržište i na korištenje elektroničkog izdavanja računa u javnoj nabavi te o tome podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću unutar tri godine od roka za maksimalnu odgodu određenog za decentralizirane javne naručitelje u članku 11. stavku 2.a drugom podstavku. Prema potrebi, izvješće je popraćeno procjenom učinka u vezi s potrebom za daljnjim djelovanjem.			"neprenosivo" (NEP)	
13.	Član 13. Stupanje na snagu Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u <i>Službenom listu Europske unije</i>.			"neprenosivo" (NEP)	
14.	Član 14. Adresati Ova je Direktiva upućena državama članicama. Sastavljeno u Strasbourgu 16. travnja 2014.			"neprenosivo" (NEP)	

Obrazac A. TABELA USKLAĐENOSTI ZA JEDAN PROPIS

Datum izrade:		17.11.2025.godine			
CELEX broj: 32025L0516		Naziv propisa Federacije Bosne i Hercegovine Nacrt Zakona o fiskalizaciji transakcija u Federaciji BiH			
Naziv propisa Europske unije: DIREKTIVA VIJEĆA (EU) 2025/516 od 11. mart 2025.o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u pogledu pravila o PDV-u za digitalno doba (Sl. L 2025/516, 25.3.2025) COUNCIL DIRECTIVE (EU) 2025/516 of 11 March 2025 amending Directive 2006/112/EC as regards VAT rules for the digital age (OJ. L 2025/516, 25.3.2025)		Draft Law on fiscalization of transactions in Federation of Bosnia and Herzegovina			
1	2	3	4	5	6
Član	Tekst	Član	Tekst	Usklađenost	Napomene
1.	Izmjene Direktive 2006/112/EZ s učinkom od stupanja na snagu ove Direktive Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi: 1. u članak 143. umeće se sljedeći stavak: „1.a Za potrebe izuzeća predviđenog u stavku 1. točki (ca) ovog članka, Komisija donosi provedbeni akt radi uvođenja posebnih mjera za sprečavanje određenih oblika utaje ili izbjegavanja poreza, među ostalim, povezivanjem jedinstvenog broja pošiljke s odgovarajućim osobnim identifikacijskim brojem za PDV iz članka 369.q ove Direktive. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 5. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća (*1). Komisiji pomaže Stalni odbor za administrativnu suradnju osnovan člankom 58. Uredbe (EU) br. 904/2010 (*2). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011. 2. u članak 218. dodaje se sljedeći stavak: „Odstupajući od prvog stavka ovog članka države članice mogu, u skladu s uvjetima koje mogu utvrditi, zahtijevati od poreznih obveznika s poslovnim nastanom na njihovu državnom području da izdaju elektroničke račune za isporuke robe i usluga na njihovu državnom području, osim onih iz članka 262.”; 3. u članak 232. dodaje se sljedeći stavak:			"neprenosivo" (NEP)	

	„Odstupajući od prvog stavka ovog članka, države članice koje se koriste mogućnošću utvrđenoj u članku 218. drugom stavku mogu predvidjeti da upotreba elektroničkih računa koje izdaju porezni obveznici s poslovnim nastanom na njihovu državnom području ne podliježe pristanku primatelja s poslovnim nastanom na njihovu državnom području.”.				
2.	Izmjene Direktive 2006/112/EZ s učinkom od 1. siječnja 2027. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi: 1. članak 14.a zamjenjuje se sljedećim: „Članak 14.a 1. Kad porezni obveznik, upotrebom elektroničkog sučelja kao što je mjesto trgovanja, platforma, portal ili slično sredstvo, omogućuje prodaju na daljinu robe uvezene iz trećih područja ili trećih zemalja u pošiljkama čija stvarna vrijednost ne prelazi 150 EUR, smatra se da je taj porezni obveznik sâm primio i isporučio tu robu. 2. Kad porezni obveznik, upotrebom elektroničkog sučelja kao što je mjesto trgovanja, platforma, portal ili slično sredstvo, omogućuje isporuku robe unutar Zajednice od strane poreznog obveznika koji nema poslovni nastan unutar Zajednice poreznom obvezniku odnosno pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, a čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik, smatra se da je porezni obveznik koji omogućuje isporuku sâm primio i isporučio tu robu. Komisija do 1. srpnja 2027. Europskom parlamentu i Vijeću na temelju informacija zaprimljenih od država članica podnosi izvješće o procjeni funkcioniranja pravila o pretpostavljenom dobavljaču utvrđenog u prvom podstavku i, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog o njegovu daljnjem produljenju.” ; 2. članak 17.a mijenja se kako slijedi: (a) u stavku 2. točka (a) zamjenjuje se sljedećim: „(a) porezni obveznik ili treća osoba za njegov račun do 30. lipnja 2028., uključujući taj datum, otprema ili prevozi robu u drugu državu članicu s namjerom da tu robu ondje u kasnijoj fazi i nakon dolaska isporuči drugom poreznom obvezniku koji ima pravo preuzeti vlasništvo nad tom robom u skladu s postojećim dogovorom između ta dva porezna obveznika;” ; (b) dodaje se sljedeći stavak: „8. Ovaj se članak prestaje primjenjivati 30. lipnja 2029.”			"neprenosivo" (NEP)	

3. u glavi V. poglavlju 3.a naslov se zamjenjuje sljedećim: „POGLAVLJE 3.a Prag za porezne obveznike koji isporučuju određenu robu obuhvaćenu člankom 33. točkom (a) i određene usluge obuhvaćene člankom 58. ” 4. članak 59.c mijenja se kako slijedi: (a) u stavku 1. točka (b) zamjenjuje se sljedećim: „(b) usluge se isporučuju osobi koja nije porezni obveznik i koja ima poslovni nastan, prebivalište ili uobičajeno boravište u bilo kojoj državi članici koja nije ona iz točke (a) ili se roba otprema ili prevozi iz države članice iz točke (a) u drugu državu članicu; i” (b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim: „3. Država članica iz stavka 1. točke (a) ovog članka dodjeljuje poreznim obveznicima koji obavljaju isporuke koje ispunjavaju uvjete iz tog stavka pravo odabrati da se mjesto isporuke odredi u skladu s člankom 33. točkom (a) i člankom 58., pri čemu se odluka o odabiru u svakom slučaju proteže na razdoblje od dvije kalendarske godine. Smatra se da su porezni obveznici registrirani za korištenje posebne odredbe predviđene u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 3. iskoristili pravo odabira iz prvog podstavka ovog stavka.” 5. članak 66. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 66. 1. Odstupajući od odredaba članaka 63., 64. i 65., države članice mogu odrediti da obveza obračuna PDV-a za određene transakcije ili određene kategorije poreznih obveznika nastaje u jednom od sljedećih trenutaka: (a) najkasnije u trenutku izdavanja računa; (b) najkasnije u trenutku primitka plaćanja; (c) ako račun nije izdan, ili je izdan kasnije, unutar određenog razdoblja najkasnije do isteka roka za izdavanje računa koji je odredila država članica na temelju članka 222. drugog stavka ili, ako država članica nije odredila takav rok, unutar određenog razdoblja od datuma nastanka oporezivog događaja.				
---	--	--	--	--

2. Odstupanje predviđeno u stavku 1. ne primjenjuje se na sljedeće isporuke: (a) isporuke usluga obuhvaćene posebnom odredbom utvrđenom u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 2. ako ih obavlja porezni obveznik kojem je dopušteno da se koristi tom posebnom odredbom u skladu s člankom 359.; (b) isporuke obuhvaćene posebnom odredbom utvrđenom u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 3. ako ih obavlja porezni obveznik kojem je dopušteno da se koristi tom posebnom odredbom u skladu s člankom 369.b; (c) isporuke usluga za koje PDV plaća kupac na temelju članka 196.; (d) isporuke ili prijenose robe iz članka 67. prvog stavka." 6. u članku 167.a prvi stavak zamjenjuje se sljedećim: „Države članice mogu u okviru neobvezne odredbe propisati da pravo na odbitak za poreznog obveznika kojem je obveza obračuna PDV-a nastala isključivo u skladu s člankom 66. stavkom 1. točkom (b) bude odgođeno sve dok se dobavljaču ne plati PDV za robu ili usluge isporučene tom poreznom obvezniku." ; 7. u članku 226. točka 7.a zamjenjuje se sljedećim: „7.a ako obveza obračuna PDV-a nastaje u trenutku primitka plaćanja u skladu s člankom 66. stavkom 1. točkom (b), a pravo na odbitak nastaje u trenutku kad nastane obveza obračuna poreza koji se može odbiti, navod „Gotovinski obračun”;" 8. članak 237. briše se; 9. članak 359. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 359. Države članice dopuštaju svakom poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan unutar Zajednice i koji isporučuje usluge osobi koja nije porezni obveznik da se koristi ovom posebnom odredbom. Ova posebna odredba primjenjuje se na sve usluge koje se isporučuju unutar Zajednice." ; 10. u članku 361. stavku 1. točka (c) zamjenjuje se sljedećim: „(c) adresu elektroničke pošte, uključujući, ako postoje, internetske stranice;" ; 11. članak 368. zamjenjuje se sljedećim:				
---	--	--	--	--

„Članak 368. Porezni obveznik koji nema poslovni nastan unutar Zajednice i koji se koristi ovom posebnom odredbom ne može, u pogledu usluga obuhvaćenih ovom posebnom odredbom, odbiti PDV nastao u državama članicama potrošnje na temelju članka 168. ove Direktive. Neovisno o članku 1. točki 1. Direktive 86/560/EEZ, dotičnom poreznom obvezniku izvršava se povrat u skladu s tom direktivom. Članak 2. stavak 2. i članak 4. stavak 2. Direktive 86/560/EEZ ne primjenjuju se na povrate koji se odnose na robu ili usluge upotrijebljene za isporuke usluga obuhvaćene ovom posebnom odredbom. Ako se porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom mora registrirati u državi članici za djelatnosti koje nisu njome obuhvaćene, on u prijavi PDV-a koja se podnosi na temelju članka 250. odbija PDV nastao u toj državi članici u pogledu njegovih oporezivih djelatnosti koje su obuhvaćene ovom posebnom odredbom." ; 12. umeće se sljedeći članak: „Članak 369.aa Isporuka plina preko sustava za prirodni plin koji se nalazi na području Zajednice ili bilo koje mreže priključene na takav sustav, isporuka električne energije ili isporuka energije za grijanje ili hlađenje preko mreža za grijanje ili hlađenje, u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 39., ako se te isporuke obavljaju poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu PDV-u na temelju članka 3. stavka 1. ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik od strane poreznog obveznika koji nema poslovni nastan u državi članici u kojoj roba podliježe PDV-u, smatra se, za potrebe primjene članka 369.b, prodajom robe na daljinu unutar Zajednice do 30. lipnja 2028." ; 13.u članku 369.j prvi stavak zamjenjuje se sljedećim: „Porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom ne može, u pogledu svojih oporezivih djelatnosti obuhvaćenih ovom posebnom odredbom, odbiti PDV nastao u državama članicama potrošnje na temelju članka 168. ove Direktive. Neovisno o članku 1. točki 1. Direktive 86/560/EEZ te članku 2. točki 1., članku 3. i članku 8. stavku 1. točki (e) Direktive 2008/9/EZ, dotični porezni obveznik dobiva povrat u skladu s navedenim direktivama. Članak 2. stavak 2. i članak 4. stavak 2. Direktive 86/560/EEZ ne primjenjuju se na povrate koji se odnose na robu ili usluge upotrijebljene za isporuke robe obuhvaćene ovom posebnom odredbom." ; 14. u članku 369.m umeće se sljedeći stavak:				
--	--	--	--	--

	„1.a Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na porezne obveznike koji podliježu posebnoj odredbi predviđenoj u glavi XII. poglavlju 1. odjeljku 2.“ ; 15. članak 369.p mijenja se kako slijedi: (a) u stavku 1. točka (c) zamjenjuje se sljedećim: „(c) adresu elektroničke pošte i, ako postoje, internetske stranice;“ (b) u stavku 3. točka (c) zamjenjuje se sljedećim: „(c) adresu elektroničke pošte i, ako postoje, internetske stranice;“ 16. u članku 369.w prvi stavak zamjenjuje se sljedećim: „Porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom ne može, u pogledu svojih oporezivih djelatnosti obuhvaćenih ovom posebnom odredbom, odbiti PDV nastao u državama članicama potrošnje na temelju članka 168. ove Direktive. Neovisno o članku 1. točki 1. Direktive 86/560/EEZ te članku 2. točki 1., članku 3. i članku 8. stavku 1. točki (e) Direktive 2008/9/EZ, dotični porezni obveznik dobiva povrat u skladu s navedenim direktivama. Članak 2. stavak 2. i članak 4. stavak 2. Direktive 86/560/EEZ ne primjenjuju se na povrate koji se odnose na robu ili usluge upotrijebljene za isporuke robe obuhvaćene ovom posebnom odredbom.“				
3.	Izmjene Direktive 2006/112/EZ s učinkom od 1. srpnja 2028. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi: 1.umeće se sljedeći članak: „Članak 28.a 1. Neovisno o članku 28., za poreznog obveznika koji upotrebom elektroničkog sučelja kao što je mjesto trgovanja, platforma, portal ili slično sredstvo omogućuje isporuku, unutar Unije, usluga kratkoročnog iznajmljivanja smještaja, to jest neprekinuto iznajmljivanje smještaja istoj osobi u trajanju od najviše 30 noćenja, ili usluga cestovnog prijevoza putnika smatra se da je sâm primio i isporučio te usluge osim ako je osoba koja je pružila te usluge učinila sljedeće: (a)poreznom obvezniku koji omogućuje isporuku dostavila svoj identifikacijski broj za PDV izdan u državi članici u kojoj se usluga isporučuje ili identifikacijski broj koji joj je dodijeljen u skladu s člankom 362. ili člankom 369.d; i (b)poreznom obvezniku koji omogućuje isporuku prijavila da će ona naplatiti PDV koji je potrebno platiti za tu isporuku usluge. 2. Za potrebe stavka 1. usluge cestovnog prijevoza putnika koje se obavljaju unutar Unije znači dio usluge koji se obavlja između dvije točke u Uniji. 3. Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na isporuke obavljene u okviru posebne odredbe predviđene u glavi XII. poglavlju 3. 4. Države članice mogu zahtijevati da porezni obveznik koji omogućuje isporuku iz stavka 1. potvrdi identifikacijski broj za PDV iz točke (a) tog			"neprenosivo" (NEP)	

stavka upotrebom odgovarajućih sredstava utvrđenih u skladu s nacionalnim pravom. 5. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu iz područja primjene tog stavka izuzeti isporuke usluga kratkoročnog iznajmljivanja smještaja odnosno usluga cestovnog prijevoza putnika, ili oboje, koje su obavljene na njihovu državnom području u okviru posebne odredbe predviđene u glavi XII., poglavlju 1., odjeljku 2. 6. Ako je iskoristila mogućnost utvrđenu u stavku 5., država članica o tome obavješćuje Odbor za PDV. Komisija objavljuje iscrpan popis država članica koje su iskoristile tu mogućnost. 7. Komisija Vijeću do 1. srpnja 2033. podnosi izvješće o evaluaciji funkcioniranja ovog članka i primjene pravila o PDV-u na usluge posredovanja, uključujući učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta i djelotvornost prikupljanja PDV-a. Komisija, ako se to smatra potrebnim, izrađuje odgovarajući zakonodavni prijedlog." ; 2. umeće se sljedeći članak: <i>„Članak 46.a</i> Mjesto isporuke usluge posredovanja koja se osobi koja nije porezni obveznik pruža upotrebom elektroničkog sučelja kao što je mjesto trgovanja, platforma, portal ili slično sredstvo mjesto je u kojem se isporučuje osnovna transakcija u skladu s ovom Direktivom." ; 3. članak 135. mijenja se kako slijedi: (a) u stavku 2. iza prvog podstavka umeće se sljedeći podstavak: „Neovisno o prvom podstavku točki (a), smatra se da neprekinuto iznajmljivanje smještaja istoj osobi u trajanju od najviše 30 noćenja ima sličnu funkciju kao hotelski sektor podložno kriterijima, uvjetima i ograničenjima koje trebaju utvrditi države članice." ; (b) dodaje se sljedeći stavak: „3. Države članice prije 1. srpnja 2028. dostavljaju Odboru za PDV tekst glavnih odredaba nacionalnog prava u kojima utvrđuju kriterije, uvjete i ograničenja iz stavka 2. drugog podstavka. Komisija do 31. prosinca 2028., na temelju informacija koje su dostavile države članice u skladu s prvim podstavkom ovog stavka, objavljuje sveobuhvatan popis kriterija, uvjeta i ograničenja koje su države članice utvrdile u vezi sa stavkom 2. drugim podstavkom." ; 4. umeće se sljedeći članak: <i>„Članak 136.b</i> Ako se smatra da je porezni obveznik primio i isporučio usluge u skladu s člankom 28.a, države članice izuzimaju isporuku tih usluga tom poreznom obvezniku." ; 5. članak 138. mijenja se kako slijedi: (a) u stavku 1. dodaje se sljedeći podstavak:														
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Prvi podstavak točka (b) ovog stavka ne primjenjuje se na prijenose prijavljene u okviru posebne odredbe predviđene u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5.“ ; (b) u stavku 2. točka (c) zamjenjuje se sljedećim: „(c) isporuku robe, koja se sastoji od prijenosa u drugu državu članicu, koja bi bila imala pravo na izuzeće na temelju stavka 1. i točaka (a) i (b) ovog stavka da je bila izvršena u ime drugog poreznog obveznika.“ ; 6. umeće se sljedeći članak: „Članak 172.a Ako se smatra da je porezni obveznik primio i isporučio usluge u skladu s člankom 28.a, te isporuke ne utječu na pravo tog poreznog obveznika na odbitak, neovisno o tome je li odbitak PDV-a moguć u pogledu tih isporuka.“ ; 7. članak 194. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 194. 1. Ne dovodeći u pitanje članke 195. i 196., ako oporezivu isporuku robe ili usluga obavlja porezni obveznik koji nema poslovni nastan i nije identificiran u svrhu PDV-a putem pojedinačnog identifikacijskog broja za PDV iz članka 214. u državi članici u kojoj je potrebno platiti PDV, porezni obveznik odgovoran za plaćanje PDV-a osoba je kojoj se roba ili usluge isporučuju ako je ta osoba već identificirana u svrhu PDV-a u toj državi članici. Osim toga, ako oporezivu isporuku robe ili usluga obavlja porezni obveznik koji nema poslovni nastan u državi članici u kojoj je potrebno platiti PDV, države članice mogu, u skladu s uvjetima koje utvrde, odrediti da je osoba koja je odgovorna za plaćanje PDV-a osoba kojoj se isporučuju roba ili usluge. 2. Stavak 1. ovog članka ne primjenjuje se na isporuku robe koju obavlja oporezivi preprodavatelj definiran u članku 311. stavku 1. točki 5. ako roba podliježe plaćanju PDV-a u skladu s posebnim odredbama predviđenima u glavi XII. poglavlju 4. odjeljku 2.“ ; 8. u članku 222. prvi stavak zamjenjuje se sljedećim: „Za isporuke robe obavljene u skladu s uvjetima iz članka 138. ili za isporuke robe ili usluga za koje PDV plaća kupac na temelju članaka 194. i 196. račun se izdaje najkasnije petnaestog dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je nastupio oporezivi događaj.“ ; 9. u članku 226. točka 4. zamjenjuje se sljedećim: „4. identifikacijski broj za PDV kupca, iz članka 214., pod kojim je kupac primio isporuku robe ili usluga za koje taj kupac ima obvezu plaćanja PDV-a ili pod kojim je primio isporuku robe iz članka 138., osim ako se koristi posebna odredba predviđena u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5.“				
--	--	--	--	--

10.članak 242.a mijenja se kako slijedi: (a)umeće se sljedeći stavak: „1.a Ako porezni obveznik upotrebom elektroničkog sučelja kao što je mjesto trgovanja, platforma, portal ili slično sredstvo omogućuje isporuku, unutar Unije, usluga kratkoročnog iznajmljivanja smještaja ili cestovnog prijevoza putnika, a ne smatra se da je taj porezni obveznik sam primio i isporučio te usluge na temelju članka 28.a, porezni obveznik koji omogućuje isporuku dužan je voditi evidenciju o tim isporukama. Ta evidencija mora biti dovoljno detaljna kako bi se poreznim tijelima država članica u kojima su te isporuke oporezive omogućilo da provjere je li PDV pravilno obračunan.” (b)stavak 2. zamjenjuje se sljedećim: „2. Evidencija iz stavaka 1. i 1.a predmetnim se državama članicama na zahtjev stavlja na raspolaganje u elektroničkom obliku. Države članice mogu i dalje zahtijevati da se evidencija iz stavaka 1. i 1.a redovito i sustavno dostavlja dok ne postane dostupan automatski pristup toj evidenciji. Ta se evidencija mora čuvati 10 godina počevši od isteka godine u kojoj je transakcija obavljena.” 11.umeće se sljedeći članak: „Članak 242.b Ako porezni obveznik prenosi robu u drugu državu članicu u skladu s člankom 17. stavkom 1. u ime drugog poreznog obveznika, porezni obveznik koji prenosi robu najkasnije pri prijevozu ili otpremi robe obavješćuje drugog poreznog obveznika da se njegova roba prenosi ili će biti prenesena ako se prijenos ne obavlja na izričit zahtjev tog drugog poreznog obveznika.” 12.u članku 262. stavak 1. mijenja se kako slijedi: „1. Svaki porezni obveznik koji je identificiran za potrebe PDV-a podnosi zbirnu prijavu u kojoj se navode: (a)stjecatelji identificirani za potrebe PDV-a kojima je taj porezni obveznik identificiran za potrebe PDV-a isporučio robu u skladu s uvjetima određenima u članku 138. stavku 1. i članku 138. stavku 2. točki (c), osim ako se koristi posebna odredba predviđena u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5.; (b)osobe identificirane za potrebe PDV-a kojima je taj porezni obveznik identificiran za potrebe PDV-a isporučio robu koja je tom poreznom obvezniku isporučena putem stjecanja robe unutar Zajednice iz članka 42. (c)porezni obveznici i pravne osobe koje nisu porezni obveznici, ali identificirane su za potrebe PDV-a, kojima je taj porezni obveznik identificiran za potrebe PDV-a isporučio robu ili usluge, osim robe ili usluga koji su izuzeti od PDV-a u državi članici u kojoj je ta transakcija				
---	--	--	--	--

	oporeziva, za koje kupac ima obvezu platiti PDV na temelju članka 194. ako je kupac identificiran za potrebe PDV-a odnosno na temelju članka 196." 13. u članku 288. stavku 1. točka (c) zamjenjuje se sljedećim: „(c) vrijednosti transakcija koje se izuzimaju na temelju članaka 136.a, 136.b, članaka od 146. do 149. i članaka 151., 152. i 153.;” 14. u članku 306. dodaje se sljedeći stavak: „3. Posebna odredba iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuje se na isporuke obavljene na temelju članka 28.a.” 15. u glavi XII. poglavlju 6. naslov se zamjenjuje sljedećim: „POGLAVLJE 6. Posebne odredbe za porezne obveznike koji isporučuju usluge osobama koje nisu porezni obveznici ili prodaju robu na daljinu, obavljaju određene isporuke robe na domaćem tržištu odnosno prijenose vlastite robe ” 16. članak 365. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 365. U prijavi PDV-a navodi se pojedinačni identifikacijski broj za PDV za primjenu ove posebne odredbe i, za svaku državu članicu potrošnje u kojoj je potrebno platiti PDV, ukupna vrijednost bez PDV-a za isporučene usluge obuhvaćene ovom posebnom odredbom za koje je tijekom poreznog razdoblja nastao oporezivi događaj i ukupni iznos pripadajućeg PDV-a podijeljenog po poreznim stopama. U prijavi PDV-a se, prema potrebi, također iskazuju primjenjive stope PDV-a i ukupni PDV koji je potrebno platiti. Ako su do datuma na koji je potrebno podnijeti prijavu u skladu s člankom 364. potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a, te se izmjene uključuju u tu prijavu PDV-a. Ako su nakon datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prijavu u skladu s člankom 364. potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a za prethodno porezno razdoblje, te se izmjene uključuju u prijavu PDV-a za neko sljedeće porezno razdoblje u roku od tri godine od datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prvotnu prijavu PDV-a u skladu s tim člankom. U toj sljedećoj prijavi PDV-a navode se relevantna država članica potrošnje, porezno razdoblje i iznos PDV-a za koji su potrebne izmjene.” 17. u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 3. naslov se zamjenjuje sljedećim: „ODJELJAK 3. POSEBNA ODREDBA ZA PRODAJU ROBE NA DALJINU UNUTAR ZAJEDNICE, ZA ODREĐENE ISPORUKE ROBE UNUTAR DRŽAVE ČLANICE KOJE OBAVLJA POREZNI OBVEZNIK IZA ODREĐENE USLUGE KOJE ISPORUČUJU POREZNI OBVEZNICI S POSLOVNIM NASTANOM UNUTAR ZAJEDNICE, ALI NE U DRŽAVI ČLANICI POTROŠNJE”				
--	--	--	--	--	--

18.članak 369.a mijenja se kako slijedi: (a)točka 2. mijenja se kako slijedi: i.treći podstavak zamjenjuje se sljedećim: „Ako porezni obveznik nema sjedište poslovanja ni stalni poslovni nastan u Zajednici, država članica identifikacije država je članica u kojoj počinje otprema ili prijevoz robe. U slučaju isporuke robe bez njezine otpreme ili prijevoza odnosno uz otpremu ili prijevoz isporučene robe koji počinje i završava u istoj državi članici ili u skladu s člankom 37. ili člankom 39., država članica identifikacije država je članica u kojoj se odvija isporuka. Ako postoji više od jedne države članice u kojoj počinje otprema ili prijevoz robe odnosno u kojoj se odvija isporuka, porezni obveznik navodi koja je od tih država članica država članica identifikacije. Ta odluka obvezujuća je za poreznog obveznika u predmetnoj kalendarskoj godini i dvije kalendarske godine koje slijede;” ii.dodaje se sljedeći podstavak: „Neovisno o prvom, drugom i trećem podstavku ove točke, država članica identifikacije za ovu posebnu odredbu jednaka je kao za posebnu odredbu utvrđenu u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5. ako je porezni obveznik registriran za tu posebnu odredbu.” (b)točka 3. mijenja se kako slijedi: i.podtočka (c) zamjenjuje se sljedećim: „(c)u slučaju isporuke robe u državi članici bez njezine otpreme ili prijevoza odnosno uz otpremu ili prijevoz isporučene robe koji počinje i završava u istoj državi članici, ako se ta roba isporučuje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik, ta država članica;” ii.dodaje se sljedeća točka: „(d)u slučaju isporuke robe u skladu s člancima 36., 37. i 39., ako se ta roba isporučuje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik, država članica u kojoj se smatra da je došlo do isporuke.” 19.članak 369.b zamjenjuje se sljedećim: „Članak 369.b Države članice dopuštaju sljedećim poreznim obveznicima, osim onih koji isključivo obavljaju izuzete isporuke robe i usluga za koje nije omogućeno pravo na odbitak, da se koriste ovom posebnom odredbom: (a)poreznom obvezniku koji prodaje robu na daljinu unutar Zajednice;				
--	--	--	--	--

	(b) poreznom obvezniku koji omogućuje isporuku robe u skladu s člankom 14.a stavkom 2. bez otpreme ili prijevoza odnosno uz otpremu ili prijevoz koji počinje i završava u istoj državi članici; (c) poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u državi članici potrošnje i koji isporučuje usluge osobi koja nije porezni obveznik; (d) poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u državi članici u kojoj roba podliježe plaćanju PDV-a i koji isporučuje robu u skladu s člancima 36., 37. i 39. poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1, ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik; (e) poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u državi članici u kojoj roba podliježe plaćanju PDV-a i koji isporučuje robu bez otpreme ili prijevoza odnosno uz otpremu ili prijevoz koji počinje i završava u istoj državi članici poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik; (f) poreznom obvezniku koji nema poslovni nastan u državi članici u koju je roba prenesena na temelju posebne odredbe utvrđene u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5., ako ta roba podliježe plaćanju PDV-a u skladu s člankom 16., 18. ili 26. ili ako je potreban ispravak odbitka u skladu s glavom X. poglavljem 5. Ova posebna odredba primjenjuje se na sve isporuke dotičnog poreznog obveznika u Zajednici koje ispunjavaju uvjete." 20. članak 369.g zamjenjuje se sljedećim: <i>„Članak 369.g</i> 1. U prijavi PDV-a navodi se identifikacijski broj za PDV iz članka 369.d i, za svaku državu članicu potrošnje, ukupna vrijednost bez PDV-a te, prema potrebi, primjenjive stope PDV-a, ukupni iznos pripadajućeg PDV-a podijeljenog po poreznim stopama i ukupni PDV koji je potrebno platiti za sljedeće isporuke obuhvaćene ovom posebnom odredbom za koje je tijekom poreznog razdoblja nastao oporezivi događaj: (a) prodaju robe na daljinu unutar Zajednice; (b) isporuke usluga; (c) isporuke robe u skladu s člancima 36., 37. i 39., ako se ta roba isporučuje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik; (d) isporuke robe, među ostalim od strane poreznog obveznika koji omogućuje te isporuke u skladu s člankom 14.a stavkom 2., bez otpreme ili prijevoza odnosno uz otpremu ili prijevoz koji počinje i završava u istoj državi članici, ako se ta roba isporučuje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja														
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik; (e) isporuke robe i usluga u skladu s člancima 16., 18. i 26., nakon prijenosa vlastite robe na temelju posebne odredbe utvrđene u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5. U prijavi PDV-a navode se i izmjene koje se odnose na prethodna porezna razdoblja kako je predviđeno u stavku 5. drugom podstavku. 2. Ako se roba isporučuje bez otpreme ili prijevoza odnosno ako se otprema ili prevozi u državi članice koje nisu država članica identifikacije ili iz tih država, prijava PDV-a uključuje i ukupnu vrijednost bez PDV-a te, prema potrebi, primjenjive stope PDV-a, ukupni iznos pripadajućeg PDV-a podijeljenog po poreznim stopama i ukupni PDV koji je potrebno platiti za sljedeće isporuke obuhvaćene ovom posebnom odredbom za svaku državu članicu u kojoj se ta roba isporučuje bez otpreme ili prijevoza ili u koju ili iz koje se ta roba otprema ili prevozi: (a) prodaju robe na daljinu unutar Zajednice; (b) isporuke robe, među ostalim od strane poreznog obveznika koji omogućuje te isporuke u skladu s člankom 14.a stavkom 2., bez otpreme ili prijevoza ili uz otpremu ili prijevoz koji počinje i završava u istoj državi članici, ako se ta roba isporučuje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik; (c) isporuke robe u skladu s člancima 36., 37. i 39., ako se ta roba isporučuje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik, čija stjecanja robe unutar Zajednice ne podliježu plaćanju PDV-a na temelju članka 3. stavka 1., ili bilo kojoj drugoj osobi koja nije porezni obveznik; (d) isporuke robe i usluga u skladu s člancima 16., 18. i 26., nakon prijenosa vlastite robe na temelju posebne odredbe utvrđene u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5. U odnosu na isporuke robe iz ovog stavka prijava PDV-a uključuje i pojedinačni identifikacijski broj za PDV ili porezni referentni broj koji dodjeljuje svaka država članica u kojoj se ta roba isporučuje bez otpreme ili prijevoza ili u koju ili iz koje se ta roba otprema ili prevozi, ako je dostupan. Prijava PDV-a uključuje informacije iz ovog stavka raščlanjene prema državi članici potrošnje. 3. Ako porezni obveznik koji isporučuje usluge obuhvaćene ovom posebnom odredbom ima jedan ili više stalnih poslovnih nastana, osim onog u državi članici identifikacije, iz kojih se usluge isporučuju, prijava PDV-a uključuje i ukupnu vrijednost bez PDV-a te, prema potrebi, primjenjive stope PDV-a, ukupni iznos pripadajućeg PDV-a podijeljenog po poreznim stopama i ukupni PDV koji je potrebno platiti za takve isporuke za svaku državu članicu u kojoj taj porezni obveznik ima poslovni nastan, zajedno s pojedinačnim identifikacijskim brojem za PDV ili				
--	--	--	--	--	--

referentnim poreznim brojem tog poslovnog nastana, raščlanjeno prema državi članici potrošnje. 4. Ako je za robu koja je prenesena u skladu s posebnom odredbom predviđenom u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5. potreban ispravak odbitka, prijava PDV-a uključuje relevantne čimbenike koji su doveli do ispravka i PDV koji je potrebno platiti te, za kapitalna dobra, datum početka razdoblja ispravka koje počinje nakon prijenosa. 5. Ako su do datuma na koji je potrebno podnijeti prijavu PDV-a u skladu s člankom 369.f potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a, takve se izmjene uključuju u tu prijavu PDV-a. Ako su nakon datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prijavu PDV-a u skladu s člankom 369.f potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a za prethodno porezno razdoblje, takve se izmjene uključuju u prijavu PDV-a za neko sljedeće porezno razdoblje u roku od tri godine od datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prvotnu prijavu PDV-a u skladu s tim člankom. U toj sljedećoj prijavi PDV-a navode se relevantna država članica potrošnje, porezno razdoblje i iznos PDV-a za koji su potrebne izmjene. 6. Za potrebe ovog članka prijava PDV-a ne uključuje izuzete isporuke robe ili usluga za koje nije omogućeno pravo na odbitak." 21.članak 369.p mijenja se kako slijedi: (a)u stavku 1. dodaje se sljedeća točka: „(e)status poreznog obveznika za kojeg se smatra da je primio i isporučio robu u skladu s člankom 14.a stavkom 1." (b)u stavku 3. dodaje se sljedeća točka: „(f)status poreznog obveznika za kojeg se smatra da je primio i isporučio robu u skladu s člankom 14.a stavkom 1." 22.članak 369.t zamjenjuje se sljedećim: „Članak 369.t 1. U prijavi PDV-a navodi se identifikacijski broj za PDV iz članka 369.q i, za svaku državu članicu potrošnje u kojoj postoji obveza plaćanja PDV-a, ukupna vrijednost bez PDV-a prodaje na daljinu robe uvezene iz trećih područja ili trećih zemalja za koju je nastala obveza plaćanja PDV-a tijekom poreznog razdoblja, kao i ukupni iznos pripadajućeg PDV-a podijeljenog po poreznim stopama. U prijavi PDV-a se, prema potrebi, također iskazuju primjenjive stope PDV-a i ukupni PDV koji je potrebno platiti. 2. Ako su do datuma na koji je potrebno podnijeti prijavu PDV-a u skladu s člankom 369.s potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a, takve se izmjene uključuju u tu prijavu PDV-a. Ako su nakon datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prijavu u skladu s člankom 369.s potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a za prethodno porezno razdoblje, takve se izmjene uključuju u prijavu PDV-a za neko sljedeće porezno razdoblje u roku od tri godine od datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prvotnu prijavu PDV-a u skladu s tim člankom. U toj				
---	--	--	--	--

	sljedećoj prijavi PDV-a navode se relevantna država članica potrošnje, porezno razdoblje i iznos PDV-a za koji su potrebne izmjene." 23. u glavi XII. poglavlju 6. dodaje se sljedeći odjeljak: „ODJELJAK 5. POSEBNA ODREDBA ZA PRIJENOSE VLASTITE ROBE Članak 369.xa 1. Za potrebe ovog odjeljka i ne dovodeći u pitanje druge odredbe Zajednice, primjenjuju se sljedeće definicije: (a), prijenos vlastite robe' znači prijenos robe u drugu državu članicu u skladu s člankom 17. stavkom 1. i ne uključuje prijenose robe u odnosu na koju u toj državi članici ne postoji puno pravo na odbitak; (b), država članica identifikacije' znači država članica na čijem državnom području porezni obveznik ima sjedište poslovanja ili, ako porezni obveznik nema sjedište poslovanja u Zajednici, država članica u kojoj porezni obveznik ima stalni poslovni nastan. 2. Za potrebe stavka 1. točke (b), ako porezni obveznik nema sjedište poslovanja u Zajednici, ali u njoj ima više od jednog stalnog poslovnog nastana, država članica identifikacije država je članica sa stalnim poslovnim nastanom u kojoj taj porezni obveznik navede da će se koristiti ovom posebnom odredbom. Ta odluka obvezujuća je za poreznog obveznika u predmetnoj kalendarskoj godini i dvije kalendarske godine koje slijede. Ako porezni obveznik nema sjedište poslovanja ni stalni poslovni nastan u Zajednici, država članica identifikacije država je članica u kojoj počinje otprema ili prijevoz robe. Ako postoji više od jedne države članice u kojoj počinje otprema ili prijevoz robe, porezni obveznik navodi koja je od tih država članica država članica identifikacije. Ta odluka obvezujuća je za poreznog obveznika u predmetnoj kalendarskoj godini i dvije kalendarske godine koje slijede. 3. Neovisno o stavku 1. točki (b) i stavku 2. ovog članka, država članica identifikacije za ovu posebnu odredbu jednaka je kao za posebnu odredbu utvrđenu u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 3. ako je porezni obveznik registriran za tu posebnu odredbu. Članak 369.xb Države članice dopuštaju svim poreznim obveznicima koji prenose vlastitu robu da se koriste ovom posebnom odredbom. Ova posebna odredba primjenjuje se na sve prijenose vlastite robe koje obavlja porezni obveznik registriran za ovu posebnu odredbu. Članak 369.xc Porezni obveznik obavješćuje državu članicu identifikacije kad započne sa svojim oporezivim djelatnostima obuhvaćenima ovom posebnom odredbom i kad prestane s njima odnosno kad izmijeni te djelatnosti na takav način da više ne ispunjava uvjete potrebne za korištenje ovom posebnom odredbom. Taj porezni obveznik te informacije priopćuje elektroničkim putem. Članak 369.xd														
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom za oporezive transakcije koje obavlja u okviru ove posebne odredbe identificira se za potrebe PDV-a samo u državi članici identifikacije. U tu svrhu država članica identifikacije upotrebljava pojedinačni identifikacijski broj za PDV koji je već dodijeljen poreznom obvezniku u vezi s njegovim obvezama u okviru unutarnjeg sustava. Članak 369.xe Država članica identifikacije isključuje poreznog obveznika iz ove posebne odredbe u bilo kojem od sljedećih slučajeva: (a) ako taj porezni obveznik obavijesti državu članicu identifikacije da više ne obavlja prijenose vlastite robe obuhvaćene ovom posebnom odredbom; (b) ako se na drugi način može pretpostaviti da su oporezive djelatnosti tog poreznog obveznika obuhvaćene ovom posebnom odredbom prestale; (c) ako taj porezni obveznik više ne ispunjava uvjete potrebne za primjenu ove posebne odredbe; (d) ako se taj porezni obveznik kontinuirano ne pridržava pravila koja se odnose na ovu posebnu odredbu. Članak 369.xf Porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom državi članici identifikacije elektroničkim putem podnosi prijavu PDV-a za svaki mjesec, neovisno o tome jesu li izvršeni prijenosi robe obuhvaćeni ovom posebnom odredbom. Prijava PDV-a podnosi se do kraja mjeseca koji slijedi nakon završetka poreznog razdoblja obuhvaćenog prijavom PDV-a. Članak 369.xg 1. U prijavi PDV-a navodi se osobni identifikacijski broj za PDV iz članka 369.xd i, za svaku državu članicu u koju se roba otprema ili prenosi, ukupna vrijednost bez PDV-a za prijenose obuhvaćene ovom posebnom odredbom za koje je tijekom poreznog razdoblja nastao oporezivi događaj. Prijava PDV-a uključuje i izmjene, kako je predviđeno u stavku 3. 2. Ako se roba otprema ili prevozi iz države članice koja nije država članica identifikacije, prijava PDV-a uključuje ukupnu vrijednost bez PDV-a za prijenose obuhvaćene ovom posebnom odredbom, za svaku državu članicu iz koje se ta roba otprema ili prevozi. Prijava PDV-a uključuje i pojedinačni identifikacijski broj za PDV ili referentni porezni broj koji dodjeljuje svaka država članica iz koje se roba iz prvog podstavka otprema ili prevozi, ako je dostupan. Prijava PDV-a uključuje informacije iz ovog stavka raščlanjene prema državi članici u koju se roba otprema ili prevozi. 3. Ako su do datuma na koji je potrebno podnijeti prijavu u skladu s člankom 369.xf potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a, te se izmjene uključuju u tu prijavu PDV-a. Ako su nakon datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prijavu u skladu s člankom 369.xf potrebne bilo kakve izmjene prijave PDV-a za				
--	--	--	--	--

	prethodno porezno razdoblje, takve se izmjene uključuju u prijavu PDV-a za neko sljedeće porezno razdoblje u roku od tri godine od datuma na koji je bilo potrebno podnijeti prvotnu prijavu PDV-a u skladu s tim člankom. U toj sljedećoj prijavi PDV-a navode se relevantna država članica u koju i iz koje se roba otprema ili prevozi, porezno razdoblje i oporezivi iznos za koji su potrebne izmjene. <i>Članak 369.xh</i> 1. U prijavi PDV-a iznosi se iskazuju u eurima. Države članice koje nisu uvele euro mogu zahtijevati da se iznosi u prijavi PDV-a iskazuju u njihovim nacionalnim valutama. Ako su se za isporuke koristile druge valute, porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom za potrebe ispunjavanja prijave PDV-a upotrebljava devizni tečaj koji se primjenjivao na posljednji datum poreznog razdoblja. 2. Konverzija se obavlja primjenom deviznog tečaja koji je Europska središnja banka objavila za taj dan ili, ako na taj dan nema objave, na sljedeći dan objave. <i>Članak 369.xi</i> Za potrebe ove posebne odredbe izuzima se stjecanje robe unutar Zajednice u državi članici u koju se roba otprema ili prevozi. Neovisno o članku 214. stavku 1., stjecanjem robe unutar Zajednice iz prvog stavka ovog članka ne nastaje obveza registracije u skladu s člankom 214. stavkom 1. Za potrebe članaka 16., 18. i 26., članaka od 185. do 189. i članka 192., izuzeće iz prvog stavka ovog članka smatra se ostvarivanjem punog prava na odbitak PDV-a koji bi bilo potrebno platiti kad se to izuzeće ne bi primjenjivalo. <i>Članak 369.xj</i> Porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom ne može za svoje oporezive djelatnosti obuhvaćene ovom posebnom odredbom u prijavi PDV-a za ovu posebnu odredbu prijaviti odbitak PDV-a na temelju članka 168. u državi članici u koju ili iz koje se roba otprema ili prevozi. Neovisno o članku 1. točki 1. Direktive 86/560/EEZ te članku 2. točki 1., članku 3. i članku 8. stavku 1. točki (e) Direktive 2008/9/EZ, dotični porezni obveznik dobiva povrat u skladu s navedenim direktivama. Članak 2. stavak 2. i članak 4. stavak 2. Direktive 86/560/EEZ ne primjenjuju se na povrate koji se odnose na robu ili usluge upotrijebljene za prijenose vlastite robe obuhvaćene ovom posebnom odredbom. Ako se porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom mora registrirati u državi članici za djelatnosti koje nisu obuhvaćene ovom posebnom odredbom, u prijavi PDV-a koja se podnosi u skladu s člankom 250. on odbija PDV nastao u toj državi članici za robu ili usluge koje su mu isporučene u toj državi članici. <i>Članak 369.xk</i> 1. Porezni obveznik koji se koristi ovom posebnom odredbom vodi evidenciju prijenosa vlastite robe obuhvaćenih ovom posebnom				
--	---	--	--	--	--

	odredbom. Ta evidencija mora biti dovoljno detaljna kako bi se poreznim tijelima država članica iz kojih i u koje se roba otprema ili prevozi omogućilo da provjere ispravnost prijave PDV-a. 2. Evidencija iz stavka 1. na zahtjev se elektroničkim putem stavlja na raspolaganje državi članici iz koje i u koju se roba otprema ili prevozi te državi članici identifikacije. Ta se evidencija čuva 10 godina počevši od 31. prosinca godine u kojoj je obavljen prijenos vlastite robe."				
4.	Izmjene Direktive 2006/112/EZ s učinkom od 1. srpnja 2029. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi: 1. u članku 243. stavak 3. briše se; 2. u članku 262. stavak 2. briše se.			"neprenosivo" (NEP)	
5.	Izmjene Direktive 2006/112/EZ s učinkom od 1. srpnja 2030. Direktiva 2006/112/EZ mijenja se kako slijedi: 1. u članku 42. točka (b) zamjenjuje se sljedećim: „(b) osoba koja stječe robu ispunila je obveze utvrđene u članku 262. stavku 1. točki (c) u vezi s isporukom za koju porez dužan platiti kupac u skladu s člankom 197.” ; 2. u članku 138. stavak 1.a zamjenjuje se sljedećim: „1.a Izuzeće iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuje se ako dobavljač nije ispunio obvezu iz članaka 262. i 263. koja se odnosi na dostavljanje podataka o transakcijama unutar Zajednice ili ako preneseni podaci ne sadržavaju točne informacije o isporuci propisane člankom 264., osim ako dobavljač može valjano obrazložiti eventualne nedostatke na način prihvatljiv nadležnim tijelima.” ; 3. u članku 168. dodaje se sljedeći stavak: „Ako transakcija podliježe zahtjevima u pogledu izvješćivanja utvrđenima u članku 271.a stavku 1., države članice mogu, u skladu s uvjetima koje utvrde, predvidjeti da kupac ima pravo na odbitak ili povrat PDV-a koji je potrebno platiti ili koji je plaćen samo ako kupac posjeduje elektronički račun izdan u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 218. stavku 3.” ; 4. članak 217. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 217.				

Za potrebe ove Direktive 'elektronički račun' znači račun koji sadržava informacije koje se zahtijevaju ovom Direktivom i koji je, barem s obzirom na podatke iz članka 262. i 271.b, izdan, poslan i zaprimljen u strukturiranom elektroničkom formatu koji omogućuje njegovu automatsku i elektroničku obradu." 5. članak 218. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 218. 1. Elektronički računi te dokumenti ili poruke u papiratom obliku ili u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi moraju ispunjavati utvrđene u ovom poglavlju kako bi bili prihvaćeni kao računi. 2. Za potrebe ove Direktive računi se izdaju u obliku elektroničkih računa. Međutim, za transakcije koje ne podliježu obvezama izvješćivanja utvrđenima u poglavlju 6. države članice kao račune mogu prihvatiti dokumente ili poruke u papiratom obliku ili u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi. 3. Elektronički računi moraju biti usklađeni s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa i popisom njezinih sintaksi na temelju Direktive 2014/55/EU Europskog parlamenta i Vijeća (*3). Države članice mogu dopustiti primjenu drugih normi za elektroničke račune koji se odnose na isporuke robe i usluga na njihovu državnom području, osim onih iz članka 262. ove Direktive. 4. Države članice poduzimaju mjere potrebne kako bi osigurale da elektronički računi koje izdaju porezni obveznici: (a) uključuju informacije koje se zahtijevaju ovom Direktivom; i (b) budu u skladu s potrebnim tehničkim normama o elektroničkom izdavanju računa iz stavka 3. 5. Države članice dopuštaju da porezni obveznik koji izdaje račun ili treća strana koja djeluje u ime i za račun tog poreznog obveznika poštuje mjere utvrđene u stavku 4. Države članice također mogu dopustiti upotrebu javnog portala, ako je dostupan. 6. u članku 222. prvi stavak zamjenjuje se sljedećim: „Za isporuke robe obavljene u skladu s uvjetima iz članka 138. ili za isporuke robe ili usluga za koje PDV plaća kupac na temelju članka od 194. do 197. račun se izdaje najkasnije 10 dana od nastanka oporezivog događaja.	18.	Član 18. (Sadržaj fiskalnog računa) (1) Fiskalni račun mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: a) naziv računa: „FISKALNI RAČUN“; b) datum i vrijeme izdavanja računa; c) broj računa; d) PJIB; e) PDV broj, ako je izdavalac PDV obveznik; f) naziv firme ili ime i prezime prodavca; g) adresu prodavca ili GLN; h) redni broj, šifru artikla, naziv artikla, količinu i cijenu po jedinici; i) PDV stopu; j) ukupan iznos PDV-a; k) ukupnu vrijednost bez PDV-a; l) druga primijenjena povećanja ili odbitke (npr. informacije o naknadi, plaćanju ili rabatu, ako je primjenjivo); m) ukupan iznos za plaćanje; n) kod operatera; o) kod mjesta poslovanja ili GLN; p) VBR; r) SBR;	"djelimično usklađeno" (D)	Prema članu 18. stav (6) Nacrta Zakona, račun izdat suprotno odredbama ovog zakona neće se smatrati validnim dokumentom. To je u skladu s izmjenom člana 218. stav (1), kojom se predviđa da će se računi koji zadovoljavaju propisani format direktive smatrati prihvatljivim. Ostali uslovi su tehnički prirode koji će se uređivati podzakonskim aktima ovog zakona, u roku od 180 dana od
--	------------	---	-----------------------------------	---

	U slučaju uplate na račun prije nego što se obave isporuke robe ili usluga za koje PDV plaća kupac na temelju članaka od 194. do 197. račun se izdaje najkasnije 10 dana od primitka uplate na račun." ; 7. članak 223. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 223. Države članice dopuštaju poreznim obveznicima da izdaju zbirne račune koji sadržavaju pojedinosti o više zasebnih isporuka robe ili usluga pod uvjetom da obveza obračuna PDV za isporuke navedene na zbirnom računu nastupi tijekom istog kalendarskog mjeseca. Za isporuke robe ili usluga iz članka 222. zbirni računi izdaju se najkasnije 10 dana od isteka kalendarskog mjeseca na koji se taj zbirni račun odnosi. Države članice mogu isključiti mogućnost izdavanja zbirnih računa u određenim sektorima koji su podložni prijevarama. Države članice obavješćuju Odbor za PDV o isključenjima koja su provele." ;	21.	s) QR kod koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar. (2) U slučaju izdavanja korektivnog fiskalnog računa iz člana 71. ovog zakona, fiskalni račun sadrži i redni broj koji identificira ispravljeni račun. (3) U slučaju da se fiskalni račun izdaje na osnovu narudžbenice, isti mora sadržavati broj i datum narudžbenice. (4) Ako klijent izdaje račun u skladu sa članom 22. ovog zakona, na računu mora biti jasno naznačeno „SAMOFAKTURISANJE". U tom slučaju, račun mora sadržavati i podatke o prodavcu: jedinstveni identifikacioni broj, naziv firme ili ime i prezime, te adresu. (5) Obveznici koji izdaju račune dužni su navesti tačne i potpune podatke na računu. (6) Račun izdat suprotno odredbama ovog zakona ne priznaje se kao validan dokument za porezne potrebe klijenta koji obavlja djelatnost. (7) Račun može sadržavati reklamne poruke i druge informacije namijenjene klijentu, u skladu sa zakonom. (8) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti oblik i tipove fiskalnih računa. Član 21. (Izdavanje računa) (1) Obveznik fiskalizacije dužan je izdati račun, a na zahtjev klijenta fiskalni račun izdaje u papirnom ili digitalnom formatu, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno. (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, obveznik fiskalizacije mora provesti fiskalizaciju računa bez obaveze izdavanja računa klijentu u slučajevima: a) prodaje karata u prijevoznom sredstvu gdje se izdaje karta sa serijskim brojem; b) prodaje ulaznica gdje se izdaje karta sa serijskim brojem; c) samouslužnih aparata za igranje s robnom nagradom; d) prodaja putem samouslužnih aparata; e) samouslužnih aparata za igre na sreću koji izdaju potvrde sa serijskim brojem;	donošenja zakona. "djelimično usklađeno" (D)	Članom 21. stav (3) Nacrta Zakona predviđeno je izdavanje zbirnog računa za tekući mjesec, kako bi se zadovoljivo zahtjev izmjenjenog člana 223. Određivanje obaveze obračuna PDV, a što je pitanje propisa na državnom nivou odredit će rok
--	---	-----	--	--	---

	8. članak 226. mijenja se kako slijedi: (a) točka 11.a zamjenjuje se sljedećim:		f) zakupa parking mjesta gdje se izdaje karta ili potvrda sa serijskim brojem; g) pružanja usluga kladenja od strane priređivača igara na sreću koji izdaju potvrde (tikete) sa GUID-om; h) pružanja usluga za koje se naknada obračunava i naplaćuje putem mjernih instrumenata ili obračunskih jedinica, a korisnicima se na kraju obračunskog perioda dostavljaju detaljni obračunski računi (fakture), obuhvataju naročito: 1) privredna društva koja pružaju usluge opskrbe vodom, odvoza otpada i grijanja; 2) privredna društva koja isporučuju električnu energiju, plin i slične energente; 3) privredna društva koja pružaju telekomunikacijske usluge, uključujući internet, televiziju i telefon; 4) upravitelje zgrada koji svakom potrošaču dostavljaju pojedinačne račune za usluge održavanja zgrada. (3) Obveznici fiskalizacije iz stava (2) ovog člana dužni su izdati zbirni račun za sve transakcije u tekućem kalendarskom mjesecu najmanje jednom mjesečno, najkasnije do 10. dana nakon završetka tog mjeseca. (4) Račun može izdati i ovlašteno treće lice, u ime i za račun obveznika fiskalizacije. (5) Odredbe iz st. (2) i (3) ovog člana primjenjuju se i u slučaju kada prodaju obavljaju nerezidentna lica za koje porezni zastupnik podnosi prijavu poreza na dodanu vrijednost. (6) Račun može izdati i klijent (u daljem tekstu: samofakturisanje) u slučajevima propisanim ovim zakonom. (7) Račun, otpremnica i narudžbenica izdata prema ovom zakonu može se koristiti za kontrolu ispunjenosti uslova za oslobođanje od poreznih obaveza i za obračun poreznih obaveza, u skladu sa zakonima iz tih oblasti. (8) U slučaju kada je račun sastavljen na stranom jeziku, Porezna uprava, u svrhu nadzora, može zahtijevati vjerodostojan prijevod računa na službene jezike BiH.	za usklađivanje ovog zakona. Rok predviđen Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane, je istekao. Potpuno usklađivanje nije izvršeno usljed nedostatka ekonomskog i društveno - političkog konsenzusa za donošenje propisa kojim bi se uvelo tzv. izdavanje elektronskih računa. S druge strane, jedan o ključnih faktora zbog kojih usklađivanje nije u potpunosti izvršeno jeste činjenica da predmetne direktivea prioritarno reguliše područje javnih nabavki, i PDV obaveza dok je predmet zakona fiskalizacija transakcija
--	--	--	--	---

„11.a ako je kupac odgovoran za plaćanje PDV-a, navod ‚Prijenos porezne obveze‘ te, u slučaju isporuke robe za koju je kupac odgovoran platiti PDV na temelju članka 197., dodatan navod ‚trostrana transakcija‘;” ; (b) dodaju se sljedeće točke 16. i 17.: „16. u slučaju korektivnog računa iz članka 219., redni broj koji identificira ispravljeni račun, kako je navedeno u točki 2. ovog stavka; 17. brojevi bankovnog računa ili brojevi virtualnih računa dobavljača ili bilo koja druga identifikacijska oznaka kojom se nedvosmisleno identificiraju računi dobavljača, na koje primatelji računa mogu platiti taj račun.” ; članak 232. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 232. Izdavanje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik elektroničkog računa koji je u skladu s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa i popisom njezinih sintaksi na temelju Direktive 2014/55/EU ne podliježe pristanku primatelja. Međutim, države članice mogu pristankom primatelja uvjetovati račune koji su u skladu s tom normom za transakcije koje ne podliježu obvezama izvješćivanja utvrđenima u poglavlju 6. ove glave ako je ta država članica iskoristila mogućnost utvrđenu u članku 218. stavku 2. ove Direktive. Izdavanje poreznom obvezniku ili pravnoj osobi koja nije porezni obveznik elektroničkog računa koji je u skladu s drugom normom ili računa u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi podliježe pristanku primatelja. Međutim, države članice koje su iskoristile mogućnost utvrđenu u članku 218. stavku 3. mogu predvidjeti da elektronički računi koji su u skladu s drugim normama ne podliježu pristanku primatelja s poslovnim nastanom na njihovu državnom području. Države članice koje su iskoristile mogućnost utvrđenu u članku 221. stavku 1. mogu izdavanje elektroničkih računa ili računa u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi uvjetovati pristankom primatelja.” ; 9. u članku 233. stavku 2. uvodni tekst mijenja se kako slijedi: „Osim vrstom poslovnog nadzora opisanog u stavku 1., u nastavku se navode primjeri tehnologija kojima se osigurava autentičnost podrijetla i	13.	Član 13. (Sadržaj e-fakture) (1) Izdata e-faktura sadrži najmanje sljedeće podatke: a) vrsta e-fakture; b) datum, mjesto i vrijeme izdavanja e-fakture; c) tip transakcije; d) broj računa ili jedinstveni identifikator e-fakture; e) identifikacioni broj poreznog obveznika (Skraceniica: PJIB); f) PDV identifikacioni broj; g) naziv firme ili ime i prezime izdavaoca; h) adresa izdavaoca ili GLN broj; i) ime i prezime, naziv firme i adresa klijenta, pod uslovom da je klijent: 1) obveznik poreza na dobit ili PDV-a; 2) pravno lice; 3) fizičko lice koje kupuje ličnu imovinu pojedinačne vrijednosti iznad 10.000 KM; ili 4) zahtijeva da se njegovi podaci upišu na e-fakturu; j) kod operatera; k) kod mjesta poslovanja ili GLN; l) datum ili period u kojem je izvršena transakcija, ako se razlikuje od datuma izdavanja e-fakture; m) redni broj, šifra artikla, naziv artikla, količina, cijena po jedinici i ukupan iznos po stavci; n) PDV stopa; o) ukupan iznos PDV-a; p) ukupna vrijednost bez PDV-a; r) druga primijenjena povećanja ili odbici, uključujući naknade, plaćanja ili rabate, ako su primjenjivi;	„djelimično usklađeno” (D)	Sadržaj elektronske fakture i fiskalnog računa je proširen u skladu sa zahtjevom izmjenjenog člana 226, tačke b) podtačke 16. 17. Direktive, na način da je izmjena implemetirana u dva člana i to 13. stav (1) tačka v) i novi stav (2) Nacrta Zakona, kao i u članu 18. dodat je novi stav (2) Nacrta Zakona. Ostali tehnički elementi bit će uređivani podzakonski aktom koji će se donijeti na osnovu ovog zakona u roku od 180 dana, od usvajanja.
---	------------	--	-----------------------------------	--

cjelovitost sadržaja elektroničkog računa odnosno dokumenata ili poruka u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi:" ; 10. članak 235. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 235. Države članice mogu utvrditi posebne uvjete za elektroničke račune odnosno dokumente ili poruke u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi izdane za robu ili usluge isporučene na njihovu državnom području iz zemlje s kojom ne postoje pravni instrumenti o uzajamnoj pomoći čije je područje primjene slično onome predviđenom u Direktivi 2010/24/EU i Uredbi (EU) br. 904/2010." ; 11. članak 236. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 236. Ako se istom primatelju pošalju ili stave na raspolaganje skupovi s više elektroničkih računa odnosno dokumenata ili poruka u elektroničkim formatima koji nisu elektronički računi, pojednosti koje su zajedničke pojedinačnim računima mogu biti navedene samo jedanput ako su, za svaki račun, dostupne sve informacije." ; 12. u glavi XI. poglavlju 6. naslov se zamjenjuje sljedećim: „POGLAVLJE 6. Zahtjevi u pogledu digitalnog izvješćivanja " ; 13. u glavi XI. poglavlju 6. iza naslova tog poglavlja umeće se sljedeći naslov odjeljka: „ODJELJAK 1. ZAHTJEVI U POGLEDU DIGITALNOG IZVJEŠĆIVANJA O PREKOGRANIČNIM ISPORUKAMA ROBE I USLUGA UNUTAR ZAJEDNICE MEĐU POREZNIM OBVEZNICIMA" ; 14. članak 262. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 262. 1. Svaki porezni obveznik koji je identificiran za potrebe PDV-a podnosi podatke iz članka 264. u vezi sa sljedećim transakcijama:	S) ukupan iznos koji treba platiti; t) instrukcija za plaćanje, uključujući način plaćanja (gotovina, platna kartica, vaučer, bankovni obračun i drugi načini), valutu i rok plaćanja, ukoliko plaćanje nije izvršeno u trenutku izdavanja e-fakture; u) SBR; v) Brojevi bankovnog računa ili brojevi virtualnih računa dobavljača ili bilo koja druga identifikacijska oznaka kojom se nedvosmisleno identificiraju računi dobavljača, na koje primatelj računa mogu platiti taj račun Z) QR kod ili link koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar. (2) U slučaju korektivne e-fakture iz člana 71. ovog zakona, e-faktura sadrži i redni broj koji identificira ispravljenu e-fakturu. (3) U slučaju da se fiskalni račun izdaje na osnovu otpremnice, isti mora sadržavati broj i datum otpremnice. (4) Ukoliko je klijent fizičko lice nerezident, na e-fakturi se upisuju njegovo ime i prezime te adresa na koju se roba šalje. (5) Kada klijent ispostavlja e-fakturu u skladu sa članom 22. ovog zakona, na ispostavljenoj e-fakturi mora biti naznačeno „SAMOFAKTURISANJE". U tom slučaju obavezno je na e-fakturi navesti podatke sa jedinstvenim identifikacionim brojem, nazivom firme ili imenom i prezimenom, te adresom prodavca. (6) Pored obaveznih elemenata iz stava (1) ovog člana, izdavaoci e-fakture mogu unijeti i druge podatke prema svojim potrebama, kao što su: a) podaci o primaocu plaćanja; b) podaci o poreznom zastupniku prodavca, ako postoji; c) referenca ugovora; d) podaci o isporuci.	
--	--	--

(a) isporukama i prijenosima robe obavljenima u skladu s člankom 138. stavkom 1. i člankom 138. stavkom 2. točkom (c); (b) stjecanjima robe unutar Zajednice obavljenima u skladu s člankom 20. i transakcijama koje se tretiraju kao takve na temelju članka 21. ili članka 22.; (c) isporukama robe i usluga, osim robe ili usluga koji su izuzeti od PDV-a u državi članici u kojoj je transakcija oporeziva, za koje je kupac odgovoran platiti PDV na temelju članka 194. ako je kupac identificiran za potrebe PDV-a odnosno na temelju članka 195., članka 196. ili članka 197.; i (d) stjecanjem robe i usluga, osim robe ili usluga koji su izuzeti od PDV-a u državi članici u kojoj je transakcija oporeziva, za koje je kupac odgovoran platiti PDV na temelju članka 194. ako je kupac identificiran za potrebe PDV-a odnosno na temelju članka 195., članka 196., članka 197. ili članka 204. 2. Podaci iz članka 264. u vezi sa transakcijama navedenima u stavku 1. ovog članka podnose se državi članici koja je poreznom obvezniku izdala identifikacijski broj za PDV kojim se taj poreznih obveznik koristio za transakciju na koju se podaci odnose. 3. Odstupajući od stavka 1. točaka (a) i (b) ovog članka, porezni obveznici registrirani na temelju posebne odredbe utvrđene u glavi XII. poglavlju 6. odjeljku 5. ne podnose podatke o prijenosima vlastite robe ni o transakcijama koje se tretiraju kao stjecanja unutar Zajednice na temelju članka 21. ili 22. koje se odnose na istu robu. 4. Države članice mogu predvidjeti da porezni obveznici identificirani za potrebe PDV-a ne podnose podatke iz članka 264. u vezi sa transakcijama navedenima u stavku 1. točkama (b) i (d) ovog članka. Države članice koje iskoriste tu mogućnost o tim mjerama obavješćuju Komisiju, koja ostale države članice obavješćuje o sljedećem: (a) donošenju mjere, prije njezina stupanja na snagu; i (b) datumu od kojeg se ta mjera prestaje primjenjivati, prije tog datuma." ; 15. članak 263. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 263. 1. Podatke iz članka 264. za svaku pojedinačnu transakciju iz članka 262. stavka 1. točaka (a) i (c) prenose porezni obveznici koji imaju obvezu izdavanja računa koji se odnosi na transakcije iz tih točaka u trenutku u kojem je račun izdan ili je trebao biti izdan. Ako račun iz prvog podstavka ovog stavka izdaje stjecatelj robe ili primatelj usluga u ime poreznog obveznika koji ima obvezu izdavanja računa, podaci iz članka 264. prenose se za svaku pojedinačnu transakciju iz članka 262.	18.	(7) Izdavaoci e-fakture dužni su da daju tačne i potpune podatke. Član 18. (Sadržaj fiskalnog računa) (1) Fiskalni račun mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: a) naziv računa: „FISKALNI RAČUN“; b) datum i vrijeme izdavanja računa; c) broj računa; d) PJIB; e) PDV broj, ako je izdavalac PDV obveznik; f) naziv firme ili ime i prezime prodavca; g) adresu prodavca ili GLN; h) redni broj, šifru artikla, naziv artikla, količinu i cijenu po jedinici; i) PDV stopu; j) ukupan iznos PDV-a; k) ukupnu vrijednost bez PDV-a; l) druga primijenjena povećanja ili odbitke (npr. informacije o naknadi, plaćanju ili rabatu, ako je primjenjivo); m) ukupan iznos za plaćanje; n) kod operatera; o) kod mjesta poslovanja ili GLN; p) VBR; t) SBR; u) QR kod koji sadrži podatke utvrđene podzakonskim aktom koji donosi Ministar. (2) U slučaju izdavanja korektivnog fiskalnog računa iz člana 71. ovog zakona, fiskalni račun sadrži i redni broj koji identificira ispravljeni račun.	
---	------------	---	--

stavka 1. točaka (a) i (c) najkasnije pet dana nakon što je račun izdan ili je trebao biti izdan. 2. Podatke iz članka 264. za svaku pojedinačnu transakciju iz članka 262. stavka 1. točaka (b) i (d) prenose porezni obveznici kojima se mora izdati račun koji se odnosi na transakcije iz tih točaka, i to najkasnije pet dana od zaprimanja računa. Države članice mogu predvidjeti prijenos podataka o tim transakcijama ako osoba kojoj se račun mora izdati nije pravodobno primila taj račun. 3. Za potrebe stavaka 1. i 2., podatke prenosi porezni obveznik ili treća osoba za račun tog poreznog obveznika. Države članice stavljaju na raspolaganje elektronička sredstva za podnošenje tih podataka. Države članice omogućuju prijenos tih podataka koji su u skladu s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa i popisom njezinih sintaksi na temelju Direktive 2014/55/EU. 4. Za potrebe stavaka 1. i 2. ovog članka, zajednička elektronička poruka za dostavljanje podataka utvrđuje se u skladu s postupkom predviđenim u članku 58. stavku 2. Uredbe (EU) br. 904/2010." ; 16. članak 264. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 264. Sljedeći podaci prenose se u skladu s člankom 263.: (a) za isporuke robe obavljene u skladu s člankom 138. stavkom 1. i isporuke robe i usluga, osim robe ili usluga koji su izuzeti od PDV-a u državi članici u kojoj je transakcija oporeziva, za koje je kupac odgovoran platiti PDV na temelju članka od 194., do 197., informacije iz članka 226. točaka od 1. do 4. te točaka 6., 7., 8., 11., 16., 17. i 11.a, ako je primjenjivo; (b) za prijenose obavljene u skladu s člankom 138. stavkom 2. točkom (c), informacije iz članka 226. točaka od 1. do 4. te točaka 6., 7., 8. 11. i 16.; (c) za stjecanja robe unutar Zajednice obavljena u skladu s člankom 20. i transakcije koje se tretiraju kao takve na temelju članka 22., informacije iz članka 226. točaka od 1. do 4. te točaka 6., 7., 8., 9., 10., 11., 16. i 17.; (d) za transakcije koje se tretiraju kao stjecanja robe unutar Zajednice na temelju članka 21., informacije iz članka 226. točaka od 1. do 4. te točaka 6., 7., 8., 9., 10., 11. i 16.; (e) za stjecanja robe i usluga, osim robe ili usluga koji su izuzeti od PDV-a u državi članici u kojoj je transakcija oporeziva, za koje je kupac odgovoran platiti PDV na temelju članka 194., 195., 196., 197. ili 204., informacije iz	(3) U slučaju da se fiskalni račun izdaje na osnovu narudžbenice, isti mora sadržavati broj i datum narudžbenice. (4) Ako klijent izdaje račun u skladu sa članom 22. ovog zakona, na računu mora biti jasno naznačeno „SAMOFAKTURISANJE". U tom slučaju, račun mora sadržavati i podatke o prodavcu: jedinstveni identifikacioni broj, naziv firme ili ime i prezime, te adresu. (5) Obveznici koji izdaju račune dužni su navesti tačne i potpune podatke na računu. (6) Račun izdat suprotno odredbama ovog zakona ne priznaje se kao validan dokument za porezne potrebe klijenta koji obavlja djelatnost. (7) Račun može sadržavati reklamne poruke i druge informacije namijenjene klijentu, u skladu sa zakonom. (8) Ministar će podzakonskim aktom detaljnije urediti oblik i tipove fiskalnih računa.	
---	--	--

	članka 226. točaka od 1. do 4. te točaka 6., 7., 8., 9., 10., 16., 17. i 15., ako je primjenjivo." ; 18. članci od 265. do 271. brišu se; 19. u glavi XI. poglavlju 6. dodaje se sljedeći odjeljak: „ODJELJAK 2. ZAHTJEVI U POGLEDU DIGITALNOG IZVJEŠĆIVANJA O SAMOISPORUKAMA I ISPORUKAMA ROBE I USLUGA IZVRŠENIMA MEĐU POREZNIM OBVEZNICIMA NA DRŽAVNOM PODRUČJU JEDNE DRŽAVE ČLANICE				
	Članak 271.a 1. Države članice mogu zahtijevati da porezni obveznici koji imaju poslovni nastan ili su identificirani za potrebe PDV-a na njihovu državnom području poreznim tijelima elektroničkim putem šalju podatke o isporukama robe i usluga, osim onih iz članka 262., koje su na njihovu državnom području izvršene njima samima ili drugim poreznim obveznicima. 2. Države članice mogu zahtijevati da porezni obveznici koji imaju poslovni nastan ili su identificirani za potrebe PDV-a na njihovu državnom području poreznim tijelima elektroničkim putem šalju podatke o isporukama robe i usluga, osim onih iz članka 262., koje su na njihovu državnom području izvršili sami sebi ili koje su njima izvršili drugi porezni obveznici. Članak 271.b 1. Ako država članica zahtijeva slanje podataka na temelju članka 271.a stavka 1., porezni obveznik koji ima obvezu izdavanja računa, ili treća osoba u ime tog poreznog obveznika, prenosi takve podatke o svakoj pojedinačnoj transakciji u trenutku u kojem je račun izdan ili je trebao biti izdan. Ako račun izdaje stjecatelj robe ili primatelj usluga u ime poreznog obveznika koji ima obvezu izdavanja računa, podaci iz članka 271.a stavka 1. prenose se za svaku pojedinačnu transakciju najkasnije pet dana nakon što je račun izdan ili je trebao biti izdan. 2. Ako država članica zahtijeva slanje podataka na temelju članka 271.a stavka 2., porezni obveznik kojem je izdan račun, ili treća osoba u ime tog poreznog obveznika, prenosi takve podatke o svakoj pojedinačnoj transakciji najkasnije pet dana od primitka računa. Države članice mogu predvidjeti prijenos podataka o tim transakcijama ako osoba kojoj se račun mora izdati nije pravodobno primila taj račun. 3. Države članice omogućuju prijenos podataka iz elektroničkih računa koji su u skladu s europskom normom o elektroničkom izdavanju računa i popisom njezinih sintaksi na temelju Direktive 2014/55/EU.				

	Države članice mogu omogućiti prijenos podataka iz elektroničkih računa koji upotrebljavaju formate podataka koji nisu europska norma o elektroničkom izdavanju računa i popisa njezinih sintaksi na temelju Direktive 2014/55/EU pod uvjetom da se tim drugim formatima podataka osigurava interoperabilnost s tom normom. 4. Države članice koje zahtijevaju prijenos podataka na temelju članka 271.a mogu ograničiti područje primjene te obveze na određene kategorije poreznih obveznika ili određene vrste transakcija. Utvrđuju i podatke koje je potrebno prenijeti. Članak 271.c Komisija do 31. ožujka 2033., na temelju informacija koje su dostavile države članice, podnosi Vijeću izvješće o međuevaluaciji funkcioniranja elektroničkog izdavanja računa iz poglavlja 3. te zahtjeva u pogledu digitalnog izvješćivanja unutar Zajednice i domaćih zahtjeva u pogledu digitalnog izvješćivanja utvrđenih u ovom poglavlju. U tom izvješću Komisija: (a) ocjenjuje učinke mjera na djelotvornost naplate PDV-a i na smanjenje jaza PDV-a, na broj kontrola koje je provela porezna uprava te na smanjenje administrativnog opterećenja i na uštede troškova za porezne obveznike; (b) ocjenjuje učinke mogućnosti ponuđene državama članicama u članku 262. stavku 4. na prijevare povezane s PDV-om u drugim državama članicama i na funkcioniranje središnjeg VIES-a; (c) ocjenjuje tehničke probleme proizišle iz provedbe mjera, kao što su greške, kašnjenja i propusti povezani s prijenosom računa i podataka; (d) analizira mjere i usluge koje su države članice uspostavile i stavile na raspolaganje poreznim obveznicima kako bi se smanjilo njihovo administrativno opterećenje; (e) analizira moguća nova tehnološka dostignuća u području elektroničkog izdavanja računa i digitalnog izvješćivanja; (f) u skladu s time ocjenjuje potrebu za dodatnim mjerama i, ako ga smatra potrebnim, iznosi odgovarajući zakonodavni prijedlog takvih mjera." ; 20. članak 273. zamjenjuje se sljedećim: „Članak 273. Države članice mogu uvesti druge obveze koje smatraju potrebnima za osiguravanje pravilne naplate PDV-a i sprečavanje utaje, pod uvjetom da se pritom domaće transakcije i transakcije koje porezni obveznici obavljaju između država članica tretiraju jednako te da te obveze pri trgovanju između država članica ne dovedu do formalnosti povezanih s prelaskom granica.				

	Mogućnost iz prvog stavka ovog članka ne može se upotrijebiti za uvođenje dodatnih obveza povezanih s izdavanjem računa povrh onih utvrđenih u poglavlju 3., kao ni za primjenu novih dodatnih općih obveza izvješćivanja na temelju transakcija za isporuke ili stjecanja robe i usluga između poreznih obveznika identificiranih za potrebe PDV-a unutar Uniji povrh onih utvrđenih u poglavlju 6. Neovisno o tome, države članice mogu zahtijevati od poreznih obveznika da pohranjuju podatke o svojim transakcijama za potrebe izvješćivanja o podacima potrebnima za pripremu prijave PDV-a i njezino podnošenje ili za potrebe revizije. Države članice koje su 1. siječnja 2024. imale opću obvezu izvješćivanja na temelju transakcija za isporuke robe i usluga osim onih iz članka 262. mogu zadržati te obveze izvješćivanja dok ne uvedu sustav digitalnog izvješćivanja u stvarnom vremenu o isporukama robe i usluga koji je u skladu sa zahtjevima utvrđenima u poglavlju 6. odjeljku 2. Države članice koje su 1. siječnja 2024. imale opću obvezu izvješćivanja na temelju transakcija za stjecanja robe i usluga osim onih iz članka 262. mogu zadržati te obveze izvješćivanja dok ne uvedu sustav digitalnog izvješćivanja u stvarnom vremenu o stjecanjima robe i usluga koji je u skladu sa zahtjevima utvrđenima u poglavlju 6. odjeljku 2. Države članice mogu zadržati zahtjev da porezni obveznici pohranjuju podatke o svojim transakcijama za potrebe izvješćivanja o podacima potrebnima za pripremu prijave PDV-a i njezino podnošenje ili za potrebe revizije. Države članice mogu uvesti obveze izvješćivanja za transakcije koje nisu one obuhvaćene obvezama izvješćivanja utvrđenima u poglavlju 6."				
6.	Prenošenje 1. Države članice mogu primjenjivati zakone i druge propise u pogledu članka 1. točaka 2. i 3. od 14. travnja 2025. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. 2. Države članice do 31. prosinca 2026. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člankom 2. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Primjenjuju te mjere od 1. siječnja 2027. 3. Države članice do 30. lipnja 2028. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člankom 3. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Primjenjuju te mjere od 1. srpnja 2028. Odstupajući od drugog podstavka ovog stavka, države članice primjenjuju mjere koje su potrebne radi usklađivanja s člankom 3. točkom 1. najranije od 1. srpnja 2028., a najkasnije od 1. siječnja 2030.			"neprenosivo" (NEP)	

	4. Države članice do 30. lipnja 2029. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člankom 4. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Primjenjuju te mjere od 1. srpnja 2029. 5. Države članice do 30. lipnja 2030. donose i objavljuju zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člankom 5. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Primjenjuju te mjere od 1. srpnja 2030. Odstupajući od drugog podstavka ovog stavka, države članice koje 1. siječnja 2024. imaju domaću obvezu digitalnog izvješćivanja u stvarnom vremenu na temelju transakcija ili kojima je na temelju članka 395. prije 1. siječnja 2024. izdano odobrenje kojim im je omogućena uspostava takve obveze, ili, ako takvo odobrenje nije bilo potrebno, koje su prije 1. siječnja 2024. donijele nacionalno zakonodavstvo kojim se predviđa uvođenje takve domaće obveze digitalnog izvješćivanja u stvarnom vremenu na temelju transakcija, primjenjuju mjere u pogledu članka 5. točke 5. u vezi s člankom 218. i mjere u pogledu članka 5. točke 19. u vezi s člancima 271.a i 271.b do 1. siječnja 2035. kad su posrijedi domaće elektroničko izdavanje računa i izvješćivanje. Ako se u izvješće o međuevaluaciji iz članka 271.c otkriju nedostaci, Komisija procjenjuje potrebu za daljnjim mjerama i, prema potrebi, podnosi odgovarajući prijedlog s ciljem odgode tog roka dok se navedeni nedostaci ne uklone. 6. Kada države članice donose mjere iz stavaka od 1. do 5., one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice. 7. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva				
7.	Stupanje na snagu Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.			"neprenosivo" (NEP)	

FISKALNI EFEKT PROPISA

4. Obilježja promjena u područjima: primicima, le-res-kodima i izdacima

Obzirom na to da je u prilogu primljeni i 13. godišnja izjava, a

D 4. Promjena broja zaposlenih											
PERIOD	SISTEMATIZOVANO			PLANIRANO BUDŽETOM			TREKUTNO STANJE	POTREBNO			
	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	Postojeće stanje (n)	Postojeće stanje (n)	n+1	n+2	
Rukovodeći službenici i Savjetnici											
Službenici i Namještenici											
Volonteri											
UKUPNO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Obrazloženje											
5. Potencijalne obaveze za budžet											
NAZIV	Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine										
Garancije	NE										
Ostalo	NE										
E 6. Fiskalni efekt na druge nivoe vlasti											
NAZIV	Zakon o fiskalizaciji transakcija u Federaciji Bosne i Hercegovine										
Budžet BiH, vanbudžetski fondovi i korisnici	NE										
Budžet Federacije Bosne i Hercegovine, Federalni vanbudžetski fondovi i korisnici	Planirano je da se cjelokupan projekat uspostave CPF platforme i budućeg održavanja finansira iz Budžeta Federacije BiH. U konkretnom slučaju radi se o uspostavi novog sistema za fiskalizaciju transakcija u Federaciji BiH, pri čemu bi CPF platforma bila u vlasništvu i pod nadzorom i upravljanjem Porezne uprave FBiH.										
Budžet kantona, vanbudžetski fondovi i korisnici	NE										
Budžet Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	NE										
Jedinice lokalne samouprave (općine i gradovi)	NE										
F 7. Petat i potpis odgovornog lica obrađivača, odnosno predlagача propisa							Mjesto i datum				

